

F. 2.5
TYÖTILASTOA.

IV.

TUTKIMUS

SUOMEN

KIRJAPAINOTEOLLISUUDESTA.

TEOLLISUUSHALLITUKSEN TOIMENANNOSTA JA SEN
YLIVALVONNALLA

TEHNYT

G. R. SNELLMAN.

HELSINGISSÄ, 1907.

FI 2.5

TYÖTILASTOA.

IV.

TUTKIMUS

SUOMEN

KIRJAPAINOTEOLLISUUDESTA.

TEOLLISUUSHALLITUKSEN TOIMENANNOSTA JA SEN
YLIVALVONNALLA

TEHNYT

G. R. SNELLMAN.

HELSINGISSÄ,

KEISARILLISEN SENAATIN KIRJAPAINOSSA,

1907.

**Tilastokirjasto
Statistikbiblioteket**

116367

1917

1917

1917

1917

1917

1917

1917

Statistikbibliothek
1917

Sisällysluettelo.

	Siv.
Keisarilliselle Suomen Senaatille.	XIII.
I Luku. Valmistavat toimenpiteet. Kyselykaavakkeet. Ensilitojen kerääminen.	
Ehdotus kirjapainojen tutkimisesta	1.
Keisarillisen Seanatin päätös	4.
Komitean jäsenet	4.
Komitean sihteeri	4.
Kyselykaavakkeet	4.
Aineiston kerääminen	19.
II Luku. Työpaikat. Ammatinhaarat.	
Työpaikat	20.
Koneet	21.
Ammatinhaarat	22.
15 vuotta nuorempain työntekijäin ammatin erikoisalat	23.
III Luku. Työntekijäin ikä, sukupuoli ja siviilisääty, syntymäseutu ja perheolot.	
Ikäjako	25.
Sukupuolijako	27.
Siviilisäätyjako	27.
Syntymäseutu	28.
Perheolot	29.
IV Luku. Ikä ammattiin tullessa. Palvelusaika. Ammattisivistys.	
Ikä ammattiin tullessa	31.
Palvelusaika viimeisen työnantajan luona	32.
Ammattisivistys	33.
V Luku. Apukassat ja yhdistykset. Kesäloma. Työnseisaukset.	
Kirjaltajain apukassat	36.
Työväenyhdistys	38.
Räittäisseura	38.
Kesäloma	38.
Työnseisaukset	38.
VI Luku. Työntekijäin terveydentila.	
Terveystensaara	42.
Suomen kirjaltajain terveydentila	48.
Lääkärintutkimus	51.
VII Luku. Työntekijäin kieli- ja sivistysolot.	53.

VIII Luku. Työntekijäin asunto-olot.	Siv.
Asukit	55.
Asuntojen ahtaus	57.
Vuokramäärät.	60.
IX Luku. Työaika. Järjestyssäännöt.	
Viikottainen työaika	61.
Ylityö	66.
Yötyö.	69.
Sunnuntaityö	70.
Vuorotyö	71.
Järjestyssäännöt.	71.
Luku. Työntekijäin palkkaolot.	
Aineiston laatu ja järjestely	73.
Vuositulot	74.
Muut edut	83.
Palkkausmuoto	83.
Palkanmaksu	84.
Tariffisopimukset	84.
XI Luku. Työhuoneistot.	
Tilavuus	86.
Valaistus	86.
Huoneitten käyttäminen	86.
Ilmanvaihto	87.
Lämmitys	87.
Puhdistus	87.
XII Luku. Kirjapainojen ikä	89.
Résumé français	91.

Tauluja.

Taulu 1. Työpaikkain paikkakunnat, toiminimet, selviteltyjen työntekijäin luku ja toiminnanhaara	2.
» 2. Työntekijät eri toiminnanhaarain mukaan jaettuina	10.
» 3. Työntekijät toiminnanhaarain ja ammatin erikoisalain mukaan jaettuina	14.
» 4. Työntekijät sukupuolen, siviilisäädyn ja yksivuotis-ikäluokkain muk. jaettuina	16.
» 5. Työntekijät sukupuolen, siviilisäädyn ja 5-vuotisikäluokkain mukaan jaettuina	18.
» 6. Yhteenveto työntekijäin jakaumisesta sukupuolen, iän ja siviilisäädyn muk.	19.
» 7. Työntekijäin keski-ikä	20.
» 8. Työntekijäin syntymäseutu	21.
» 9. Työntekijäin syntymäseutu työseutuun verrattuna	22.
» 10. Isän ammatti	23.
» 11. Aviovaimon ammatti	23.
» 12. Miespuolisten työntekijäin ammatit ennen kirjapainotyöhön tuloa	24.
» 13. Naispuolisten työntekijäin ammatit ennen kirjapainotyöhön tuloa	24.
» 14. Kirjapainoissa työskentelevät työntekijäin lapset	25.

	Siv.
Taulu 15. Työntekijäin elättämät henkilöt, paitsi vaimoa ja lapsia	25.
» 16. Työntekijäin elossa olevat lapset	26.
» 17. Työntekijäin kotona olevat lapset	26.
» 18. Miespuoliset työntekijät jaettuina ikänsä mukaan ammattiin tullessaan	28.
» 19. Naispuoliset työntekijät jaettuina ikänsä mukaan ammattiin tullessaan	30.
» 20. Milloin ja minkä ikäisinä miespuoliset työntekijät ovat ammattiin tulleet	32.
» 21. Milloin ja minkä ikäisinä naispuoliset työntekijät ovat ammattiin tulleet	34.
» 22. Miespuolisten työntekijäin palvelusaika viimeisen työnantajan luona	36.
» 23. Naispuolisten työntekijäin palvelusaika viimeisen työnantajan luona	38.
» 24. Varsinaiset kirjapainotyöntekijät jaettuina ammattikehityksensä ja ikänsä mukaan oppiajan päättyessä	40.
» 25. Ulkomaalla työskennelleet työntekijät	42.
» 26. Apukassain jäseniä olevat työntekijät	43.
» 27. Työväen- tai ammattiyhdistyksen jäseniä olevat työntekijät	44.
» 28. Raittiusseuran jäseniä olevat työntekijät	45.
» 29. Työntekijäin kesäloma (työntekijäin ilmoitusten mukaan)	46.
» 30. Miespuolisten työntekijäin terveydentila eri ikäkausina (työntek. ilm. muk.)	48.
» 31. Naispuolisten työntekijäin terveydentila eri ikäkausina (työntek. ilm. muk.)	50.
» 32. Työntekijäin keskuudessa ilmenevät taudit (työntekijäin ilmoitusten muk.)	52.
» 33. Työntekijäin kieli- ja sivistysolot	54.
» 34. Työntekijäin asunto-olot	56.
» 35. Työntekijäin asunto-olot: asuntojen ja niissä asuvain henkilöiden luku	58.
» 36. Työntekijäin asunto-olot: asuntojen ahtaus	60.
» 37. Työntekijäin vuokramäärät	62.
» 38. Työntekijäin vuokramäärät	64.
» 39. Viikottainen työaika (työntekijäin tiedonantojen mukaan)	66.
» 40. Helsingin sanomalehtityöntek. viikottainen työaika (työnt. tiedonant. muk.)	68.
» 41. Työn alkamis- ja päättymisaika, lepoaikat ja viikottaiset työtunnit (työntekijäin ilmoitusten mukaan)	70.
» 42. Sanomalehtityöntek. työn alkamis- ja päättymisaika sekä lepoaikat (työntekijäin ilmoitusten mukaan)	76.
» 43. Ylityö	86.
» 44. Työntekijät jaettuina ammatin erikoisalain ja vuositulojen mukaan	90.
» 45. Yli 2,000 nikan vuosipalkkaiset työntek. jaett. amm. erikoisalain ja vuosit. muk.	92.
» 46. Työntekijät jaettuina toiminnanhaarain, työseutujen ja vuositulojen mukaan	94.
» 47. Työntekijät jaettuina toiminnanhaarain, ikäluokkain ja vuositulojen mukaan	102.
» 48. Työntekijät jaettuina toiminnanhaarain, työajan ja vuositulojen mukaan	104.
» 49. Työntekijäin vuotuiset keskitulot eri amm. erikoisal., sukupuolissa ja ikäluok.	106.
» 50. Palkkausmuoto ammatin erikoisaloilla	110.
» 51. Palkkausmuoto eri työseuduilla	112.
» 52. Työneistojen laatu	113.

Liite.

Palkkatilaston raaka-aineisto	131.
---	------

Oikaistava:

Taulun 31 nimikkeessä on *Miespuolisten*, lue: *Naispuolisten*.

STATISTIQUE OUVRIÈRE.

IV

RECHERCHES

sur

L'INDUSTRIE DE L'IMPRIMERIE

en

FINLANDE,

ENTREPRISES SUR L'ORDRE DE L'ADMINISTRATION GÉNÉRALE DE
L'INDUSTRIE, ET SOUS SA DIRECTION,

par

G. R. SNELLMAN.

HELSINGFORS.
IMPRIMERIE DU SÉNAT IMPÉRIAL DE FINLANDE.
1907.

TABLE DES MATIÈRES.

	Page
Au Sénat Impérial de Finlande	XIII
Chapitre 1er. Mesures préparatoires. — Formulaires de questions. — Rassemblement des données premières.	
Projet de recherches sur les imprimeries	1-
Décision du Sénat Impérial	4.
Membres de la commission	4.
Secrétaire de la commission	4.
Formulaires de questions	4.
Rassemblement des données premières	19.
Chapitre II. Lieux de travail. Branches du métier.	
Lieux de travail	20.
Machines	21.
Branches du métier	22.
Spécialités professionnelles des ouvriers au-dessous de 15 ans	23.
Chapitre III. Age, sexe et état civil des ouvriers; leur lieu de naissance, leur famille.	
Classification par âge	25.
Classification par sexe	27.
Classification par état civil	27.
Lieu de naissance	28.
Familles	29.
Chapitre IV. Age lors du début dans le métier. Durée des engagements. Degré d'instruction professionnelle.	
Age lors du début dans le métier	31.
Durée de l'engagement chez le dernier patron	32.
Degré d'instruction professionnelle	33.
Chapitre V. Caisses de secours et sociétés. Vacances d'été. Cessations de travail.	
Caisses de secours pour les typographes	36.
Société ouvrière	38.
Société d'abstinence contre l'alcool	38.
Vacances d'été	38.
Cessations de travail	38.
Chapitre VI. Santé des ouvriers.	
Dangers hygiéniques	42.
Etat de santé des typographes finlandais	48.
Enquête médicale	51.

	page.
Chapitre VII. Langue et degré d'instruction des ouvriers.	53.
Chapitre VIII. Domiciles des ouvriers.	
Etrangers logeant dans les familles	55.
Espace insuffisant dans les logis	57.
Montant des loyers	60.
Chapitre IX. Heures de travail. Réglement.	
Heures de travail par semaine	61.
Surcroît de travail	66.
Travail de nuit	69.
Travail de dimanche	70.
Repos par roulement	71.
Réglement	71.
Chapitre X. Salaires des ouvriers.	
Genre et élaboration des données	73.
Revenu annuel	74.
Autres avantages	83.
Forme du salaire	83.
Paiement du salaire	84.
Stipulations de tarifs	84.
Chapitre XI. Locaux de travail.	
Espace	86.
Lumière	86.
Usage des locaux	86.
Ventilation	87.
Chauffage	87.
Nettoyage	87.
Chapitre XII. Age des maisons d'imprimerie	89.
Résumé français	91.

TABLEAUX.

Tab. 1. Distribution géographique des maisons, leurs noms, nombre d'ouvriers rapporté et genre d'industrie	2.
» 2. Distribution des ouvriers par rapport aux divers genres de travail	10.
» 3. Distribution des ouvriers par rapport aux genres de travail et aux spécialités du métier	14.
» 4. Répartition des ouvriers par sexe, état civil et classes d'âge annuelles	16.
» 5. Répartition des ouvriers par sexe, état civil et classes d'âge de 5 ans	18.
» 6. Résumé de la répartition des ouvriers par sexe, âge et état civil	19.
» 7. Moyenne d'âge des travailleurs	20.
» 8. Lieu de naissance des travailleurs	21.
» 9. Rapports du lieu de naissance et du lieu de travail des ouvriers	22.
» 10. Métier du père	23.

XI

Tab.	page.
» 11. Métier de l'épouse	23.
» 12. Profession antérieure des travailleurs en typographie (hommes)	24.
» 13. Profession antérieure des travailleuses en typographie	24.
» 14. Enfants nés d'ouvriers et travaillant dans les imprimeries	25.
» 15. Personnes, autres que la femme et les enfants des ouvriers, et nourries par ceux-ci	25.
» 16. Enfants vivants des ouvriers	26.
» 17. Enfants d'ouvriers restant à la maison	26.
» 18. Distribution des ouvriers (masculins) par rapport à l'âge où ils ont débuté dans le métier	28.
» 19. Distribution des ouvrières par rapport à l'âge où elles ont débuté dans le métier	30.
» 20. Distribution des ouvriers (masculins) par rapport à l'époque où ils ont débuté et à leur âge lors du début	32.
» 21. Distribution des ouvrières par rapport à l'époque où elles ont débuté et à leur âge lors du début	34.
» 22. Nombre d'années de service des ouvriers (masculins) chez leur dernier patron	36.
» 23. Nombre d'années de service des ouvrières chez leur dernier patron	38.
» 24. Ouvriers typographes proprement dits, classés par degrés de perfection professionnelle et par âge à leur sortie d'apprentissage	40.
» 25. Ouvriers ayant travaillé à l'étranger	42.
» 26. Ouvriers participant aux caisses de secours	43.
» 27. Ouvriers inscrits comme membres dans les associations ouvrières	44.
» 28. Ouvriers inscrits dans les sociétés d'abstinence contre l'alcool	45.
» 29. Vacances d'été des ouvriers (d'après les indications de ceux-ci)	46.
» 30. Santé des ouvriers (hommes) des classes d'âge suivantes (indications des ouvriers)	48.
» 31. Santé des ouvrières des classes d'âge suivantes (indications des ouvrières)	50.
» 32. Maladies des travailleurs (hommes et femmes) (d'après les indications de ceux-ci)	52.
» 33. Langue et degré d'éducation des ouvriers	54.
» 34. Domiciles des travailleurs	56.
» 35. Nombre d'ouvriers habitant chaque sorte de logement, nombre de logements, nombre d'habitants	58.
» 36. Nombre d'ouvriers logeant à l'étroit, et dans quelle mesure	60.
» 37. Montant du loyer des ouvriers	62.
» 38. Montant du loyer des ouvrières	64.
» 39. Nombre d'heures de travail par semaine (d'après les indications des ouvriers)	66.
» 40. Nombre d'heures de travail par semaine dans les imprimeries de journaux à Helsingfors (indications des ouvriers)	68.
» 41. Commencement et fin du travail; repos et heures de travail par semaine (indications des patrons)	70.
» 42. Heures auxquelles commence et finit le travail des ouvriers imprimant des journaux; leur repos (indications des patrons)	76.
» 43. Surcroît de travail (heures supplémentaires)	86.
» 44. Répartition des ouvriers en catégories d'après les spécialités du métier et le revenu annuel	90.

XII

Tab.		page.
» 45.	Répartition des ouvriers recevant plus de 2,000 fr. par an, en catégories d'après les spécialités du métier et le revenu annuel	92.
» 46.	Répartition des ouvriers d'après le genre de travail et le revenu annuel	94.
» 47.	Répartition des ouvriers d'après le genre de travail, les classes d'âge et le revenu annuel	102.
» 48.	Répartition des ouvriers d'après les branches du métier, le nombre d'années de travail et le revenu annuel	104.
» 49.	Moyenne du revenu annuel dans les différentes spécialités, par sexes et classes d'âge	106.
» 50.	Forme du salaire dans chaque spécialité du métier	110.
» 51.	Forme du salaire dans chaque localité	112.
» 52.	Disposition des locaux	113.

APPENDICE.

Matériaux ayant servi pour la statistique des salaires	131.
--	------

Keisarilliselle Suomen Senaatille

Teollisuushallitukselta.

Sittenkun Teollisuushallitus kirjelmässä marraskuun 1 päivältä 1904 oli Keisarillisen Senaatin Kauppa- ja Teollisuustoimituskunnalle ehdottanut, että leipurinammattin jälkeen lähinnä otettaisiin työtilastollisesti tulkittavaksi kirjapainoteollisuus, käsittäen sekä kirja- ja sanomalehtipainot että kivipainot, on Keisarillinen Senaatti joulukuun 10 päivänä 1904, Teollisuushallituksen esitykseen suostuen, näh-

nyt hyväksi käskäi Teollisuushallituksen yksissä neuvoihin Senaatin vastedes määräämistä työnantajista ja työntekijöistä, kokoonpannun komitean kanssa toimittaa edellä mainittu kirjapainoteollisuuden työolojen tilastollinen tutkimus, jonka ohessa tietojen keräämisessä käytettävät kaavakkeet oli alistettava Senaatin vahvistettaviksi; ollen Teollisuushallituksen, työn päätyttyä, yksissä neuvoihin sanotun komitean kanssa Senaattiin annettava kertomus tutkimuksesta niine ehdotuksineen, joita tutkimus saattaa aiheuttaa.

Komitean jäseniksi määräsi Senaatti huhtikuun 13 päivänä 1905 kirjapainonjohtajan, filos. tohtori **J. Thurmanin** Helsingistä, kirjapainonomistaja **K. F. Malmströmin** Kuopiosta, kirjaltaja **O. A. Nymanin** Helsingistä sekä kirjaltaja **J. Skutnabbin** Viipurista.

Saamaansa tehtävää täyttääkseen on Teollisuushallitus pitänyt kokouksia Keisarillisen Senaatin valitseman asiantuntijain kanssa, ja toimitetun tutkimuksen tulos on nähtävänä siinä kertomuksessa, jonka Teollisuushallitus täten esittää. Sittenkin ensin on tehty selkoa niistä toimenpiteistä, joihin Teollisuushallitus on Keisarillisen Senaatin käskystä ryhtynyt tilastollisen tutkimuksen toimittamiseksi, on kertomukseen otettu selostus niistä johtopäätöksistä, joihin kootun tilastollisen aineiston käsittely on antanut aiheita; jonka lisäksi tämä aineisto myötäkäsitetään erinäisinä tauluina.

Syytä että on pidetty tarkoituksenmukaisimpana, että valitut asiantuntijat kokoontuisivat Teollisuushallituksen kera keskustelemaan, aiheuttaako annettu kertomus kenties joitakuuta erityisiä esityksiä ja ehdotuksia, vasta sitten kun kertomus on voitu asiantuntijoille toimittaa painettuna, tulee sellainen kokous piakkoin pidettäväksi, jonka jälkeen Teollisuushallitus on erityisessä kirjelmässä Keisarilliselle Senaatille ilmoittava mitä päätöksiä mainitussa kokouksessa ehkä tehdään.

Helsingissä, elokuun 1 päivänä 1907.

A. F. Tigerstedt.

C. P. Solitander.

F. A. Paloheimo.

Edv. Öhrnberg.

I L u k u.

Valmistavat toimenpiteet. Kyselykaavakkeet. Ensi- tietojen kerääminen.

Marraskuun 1 päivänä 1904 antoi Teollisuushallitus Keisarillisen Senaatin Kauppa- ja Teollisuustoimituskuntaan näin kuuluvan kirjelmän:

Ehdotus kirja-
painojen tut-
kimisesta.

*Keisarillisen Suomen Senaatin Kauppa- ja Teollisuustoimitus-
kunnalle.*

Kirjelmässä joulukuun 7 päivältä 1903 on Kauppa- ja Teollisuustoimituskunta ilmoittanut Teollisuushallitukselle, että Keisarillinen Senaatti samana päivänä esiteltäessä Teollisuushallituksen kirjelmää marraskuun 4 päivältä samana vuonna, jossa kirjelmässä tehtiin ehdotus siihen teollisuuteen nähden, joka olisi vuonna 1904 otettava työtilastollisesti tutkittavaksi, oli hyväksynyt Teollisuushallituksen edellä mainitun ehdotuksen ja sentähden käsenyt Teollisuushallituksen yksissä neuvoin työnantajista ja työntekijöistä kokoonpannun komitean kanssa toimittaa tilastollisen tutkimuksen leipurinammatin työoloista. Tämän tutkimuksen, joka aloitettiin kuluvaan vuoden kesällä, on arvioitu päättyvän kahdentoista kuukauden kuluessa eli ensintulevana kesänä. Täyttääkseen Keisarillisen Senaatin Kauppa- ja Teollisuustoimituskunnan kirjelmässä marraskuun 14 päivältä 1901 Teollisuushallitukselle annettua käskyä ajoissa ennen vuoden päättymistä antaa ehdotus toisen teollisuudenhaaran samanlaisesta tutkimisesta paraikaa kestävä tutkimuksen päätyttyä sekä tehdä laskelma tästä koituvista kustannuksista saa Teollisuushallitus täten antaa seuraavan ehdotuksen.

Tähän ryhtyessään on Teollisuushallitus etusijassa harkinnut kahta teollisuudenhaaraa, nimittäin konepajateollisuutta ja kirjapainoteollisuutta. Konepajateollisuuden ottamista tutkittavaksi on puollettu sen nojalla, että eräs Helsingin isommista konepajoista oli Teollisuushallitukselta suorastaan pyytänyt tämän teollisuudenhaaran ottamista kohta työtilastollisesti käsiteltäväksi sekä että se oli viimeksi kuluneina vuosina ollut tutkittavana Ruotsissa, josta tut-

kimuksesta oli painosta julkaistu kaksi laajaa kertomusta. Toiselta puolen ovat Helsingin suurimpain kirjapainojen johtajat kysyttäessä yksimielisesti ilmoittaneet hartaasti haluavansa, että maamme kirjapainot lähinnä otettaisiin työtilastollisesti tutkittaviksi ja silloin erittäin huomauttaneet tärkeäksi, että jo kauan päiväjärjestyksessä ollut kirjapainojen oppilaskysymys täten tulisi puolueettomasti selvitettyksi. Ruotsissa toimitetut työtilastolliset tutkimukset, jotka likinnä ovat olleet Suomessa toimitettujen tutkimusten esikuvana, käsittelevät, mikäli Teollisuushallitus tietää, paraikaa niinikään kirjapainoja, joten siellä luultavasti aikaisemmin päättyvä tutkimus niinmuodoin aiheuttaisi mieltäkiinnittäviä vertailuja Suomen oloihin. Kun niinmuodoin molempain ehdotettujen teollisuudenhaarain, konepajateollisuuden ja kirjapainoteollisuuden puolesta, niinkuin edellä olevasta näkyy, puhuvat pääasiallisesti yhtä painavat syyt, on Teollisuushallitus katsonut seuraavia asianhaaroja olevan pidettävä tärkeinä ratkaistaessa asiaa kirjapainoteollisuuden eduksi. On käynyt selville, että tähän asti käsiteltyjen teollisuudenhaarain, tupakkateollisuuden, kutomateollisuuden ja erittäinkin leipurinammatin työntekijät meillä vielä ovat verrattain alhaisella kannalla sekä palkkoihin että yleissivistykseen ja itsetietoisuuteen nähden. Saataisiin sentähden työtilastolliset tutkimukset monipuolisemmiksi ja vaihtelevammiksi, jos nyt otettaisiin käsiteltäviksi korkeammalla kehityskannalla olevien työntekijäin olot. Tässä kohden tarjoovat kirjapainotyöntekijäin olot sopivan tutkimusalan: heidän palkkansa ovat tuntuvasti suuremmat ensinmainittujen teollisuustyöntekijäin palkkoja, heidän yleissivistyksensä on jo ammatin vaatimusten johdosta korkeampi kuin muiden työntekijäin ja sisälliseen järjestöönsäkin nähden lienevät kirjaltajat ensimmäisiä. On usein mainittu, että kirjapainotyöntekijäin keskuudessa ilmenee paljon keuhkovikoja. Tämäkin tärkeä kysymys tulisi ehdotetun tutkimuksen kautta mahdollisimman tarkoin selvitettyksi. Vihdoin on Teollisuushallituksen mielestä taloudellinen puolikin otettava huomioon. Konepajateollisuuden tutkimus vaatisi tuntuvia kustannuksia niinhyvin suuren työntekijälukunsa johdosta kuin siihen nähden että konepajat sijaitsevat hajautuneina suureen osaan maata sekä kaupunkeihin että maaseudulle. Kun kuitenkin kutomateollisuuden viime tutkimus aiheutti melkoisia kustannuksia, on Teollisuushallituksen mielestä ollut syytä tällä kertaa tutkittavaksi ehdottaa suppeampi teollisuudenhaara, joten tutkimuksesta koituisi vähemmän kustannuksiakin.

Sen nojalla mitä edellä on lausuttu saa Teollisuushallitus ehdottaa, että lähinnä leipurinammatin jälkeen otettaisiin työtilastollisesti tutkittavaksi kirjapainoteollisuus, käsittäen sekä kirja- ja sanomalehti- että kivipainot.

Valmistaessaan ehdotetun tutkimuksen kustannusarviota on Teollisuushallitus kiinnittänyt huomiotaan siihen, etteivät kustannusarvioissa lähinnä edellisiä tutkimuksia varten osotetut määrärahat matkoja sekä työnantajain

palkkausluettelojen otteita varten ole riittäneet, jonka tähden nämä erät nyt on korotettu suhteellisesti työntekijäin lukuun. Huomioon ottaen että maassamme vuonna 1902 oli 96 kirja- ja kivipainoa, joissa toimi 2,374 työntekijää, on Teollisuushallitus valmistanut seuraavan

kustannusarvion kirjapainojen työtilastollista tutkimusta varten.

Työnjohtaja 12 kuukauden ajalta à 400 mk	<i>Smf.</i>	4,800: —
Amanuenssi samalta ajalta à 200 mk	»	2,400: —
Laskuapulaiset	»	3,000: —
Asiantuntijain ja ensitietojen kerääjain matkakustannukset ja päivärahat	»	5,000: —
Korvausta konttoriapulaisille palkkausluettelojen otteista	»	1,500: —
Kyselykaavakkeiden, lomakkeitten y. m. painatus	»	1,000: —
Mietinnön kääntäminen ja painatus	»	4,000: —
Arvaamattomia kustannuksia	»	300: —
		<hr/>
Yhteensä	<i>Smf.</i>	22,000: —

Helsingissä, marraskuun 1 p:nä 1904.

A. F. TIGERSTEDT.

C. P. Solitander.

F. A. Brander.

Edv. Öhrnberg.

Keisarillisen Senaatin päätös. Kirjelmässä joulukuun 10 päivältä 1904 ilmoitti Kauppa- ja Teollisuustoimituskunta, että Senaatti samana päivänä esiteltäessä Teollisuushallituksen puheena olevaa esitystä, siihen suostuen, oli nähnyt hyväksi käskää Teollisuushallituksen, yksissä neuvoin Senaatin vastedes määrättävistä työnantajista ja työntekijöistä kokoonpannun komitean kanssa, toimittaa kirjapainoteollisuuden työoloja koskevan tilastollisen tutkimuksen, joka käsittäisi sekä kirja- ja sanomalehtipainot että kivipainot, jonka ohessa tietojen keräämiseen käytettävät kaavakkeet olisi alistettava Senaatin vahvistettaviksi; ja tulisi Teollisuushallituksen työn päätyttyä, yksissä neuvoin sanotun komitean kanssa, Senaattiin antaa kertomus tutkimuksesta ynnä se esitys ja ne ehdotukset, joita tutkimus saattaisi aiheuttaa. Tämän työn kustannusten suorittamiseen antoi Senaatti Teollisuushallituksen käytettäväksi Teollisuushallituksen tekemän kustannusarvion mukaisesti enintään 22,000 markan määrärahan, jotka varat Teollisuushallituksen tulisi tarpeen mukaan tilitystä vastaan määrätä maksettaviksi ja merkitä tileihin asianmukaiseen momenttiin.

Komitean jäsenet. Keisarillisen Senaatin päätöksellä huhtikuun 13 päivältä 1905 käskettiin Teollisuushallituksen mainitun komitean jäseniksi kutsua kirjapainonjohtaja, filosofiantohtori *J. Thurman* Helsingistä, kirjapainonomistaja *K. F. Malmström* Kuopiosta, kirjaltaja *O. A. Nyman* Helsingistä sekä kirjaltaja *J. Skutnabb* Viipurista.

Komitean sihteeri. Komitean sihteeriksi ja tilastollisen tutkimuksen johtajaksi valitsi Teollisuushallitus filosofianmaisteri *G. R. Snellmanin*.

Kyselykaavakkeet. Keisarillisen Senaatin asettama komitea kokoontui Teollisuushallituksen kutsumuksesta kesäkuun 20 päivänä 1905. Tällöin komitea tarkasti valmistetut kaavake-ehdotukset niitä kysymyksiä varten, joita tarpeellisen tilastollisen aineiston saamiseksi olisi tehtävä työnantajille ja työntekijöille. Valmistetut kaavake-ehdotukset, joissa samassa lomakkeessa oli sekä suomen- että ruotsinkieliset kysymykset, Keisarillinen Senaatti vahvisti elokuun 9 päivänä 1905.

Kaikkien kaavakkeiden yhteisenä otsakirjoituksena oli:

Teollisuushallitus
1905.

Työtilastollinen tutkimus Suomen kirjapainoista.

Huomioon otettaessa ainoastaan suomenkielinen teksti. olivat kyselykaavakkeet muutoin seuraavaa muotoa, tässä julkaistuina pienennetyssä koossa:

Kyselykaava A.

Kysymyksiä:	Vastauksia:
1. Laitoksen paikka (kaupunki ja osote)?	
2. Omistajan nimi tai liikkeen toiminimi?	
3. Milloin laitos on perustettu? _____ Onko toiminimi siirtynyt osakeyhtiölle, milloin se tapahtui ja suuriko on ny- kyinen osakepääoma? _____	
4. Mitkä toiminnanhaarat ovat laitoksessa edustetut (kirjain painatus, sanoma- lehtien painatus, aksidenssityö, valo- kemigrafia, kivipainotyö, paperin- jalostus, kirjain sidonta y. m.)? _____	
5. Hallinto henkilökunta: Faktoreja ja esimiehiä, jotka eivät itse ota osaa työhön: _____ Konttoriväkeä: _____	_____ m. _____ n. _____ » _____ »
Yhteensä:	_____ m. _____ n.
Vuonna 1904 hallinto henkilökunnalle mak- settujen palkkojen määrä: _____	<i>Smc.</i> _____
6. Työväki: Latomossa: _____ Paino-osastolla: _____ Stereotyyppivalimossa ja kliseelaitoks.: _____ Kivipaino-osastolla: _____ Kemigrafisella osastolla: _____ Paperinjalostusosastolla: _____ Kirjansitomossa: _____ Muita: _____	_____ m. _____ n. _____ » _____ » _____ » _____ » _____ » _____ » _____ » _____ » _____ » _____ » _____ » _____ » _____ » _____ »
Yhteensä	_____ m. _____ n.
7. Varsinainen työaika, loma-ajat lukuun otettuina (ei sanomalehtipainossa): maanant. (työn alkamis- ja päättymisaika): k:lo _____:sta k:lo _____:n lauantaisin sam. sam.: _____	_____ » _____ » _____ » _____ »

<p>juhlapäivän edellisenä päivänä sam. sam.: muina päivinä sam. sam.: _____ (sanomalehtipainossa): maanant. (työn alkamis- ja päättymisaika): lauantaisin sam. sam.: _____ juhlapäivän edellisenä päivänä sam. sam.: muina päivinä sam. sam.: _____ Jos työaika on eri vuodenaikoina erilainen, mainitaan se erittäin. _____</p>	<p>k:lo _____:sta k:lo _____:n. » _____ » _____ » _____ » 1) k:lo _____:sta k:lo _____:n 2) k:lo _____:sta k:lo _____:n 1) » _____ » _____ » 2) » _____ » _____ » 1) » _____ » _____ » 2) » _____ » _____ » 1) » _____ » _____ » 2) » _____ » _____ »</p>
<p>8. Loma-ajat (ei sanomalehtipainossa): aamupäivällä (milloin alkaa ja päättyy): _____ päivällisloma sam. sam.: _____ iltapäivällä sam. sam.: _____ (sanomalehtipainossa): aamupäivällä (milloin alkaa ja päättyy): _____ päivällisloma sam. sam.: _____ iltapäivällä sam. sam.: _____ Jos loma-ajat ovat toiset määrättyinä viikonpäivinä taikka eri vuodenaikoina, mainitaan se erittäin. _____</p>	<p>k:lo _____:sta k:lo _____:n » _____ » _____ » » _____ » _____ » » _____ » _____ :n » _____ » _____ » » _____ » _____ »</p>
<p>9. Ovatko työntekijät jaetut työvuoroihin ja niin ollen mitkä työntekijät? _____ Miten työvuorot ovat järjestetyt? _____</p>	
<p>10. Ylityötä vuonna 1904 (minä vuodenaikoina, montako tuntia vuorokaudessa, monellako ja minkälaisilla työntekijöillä)? _____</p>	
<p>Yötyötä (ylityönä) vuonna 1904 (minä vuodenaikoina, montako tuntia vuorokaudessa ja minkälaisilla työntekijöillä)? _____</p>	
<p>Sunnuntaityötä vuonna 1904 (minä vuodenaikoina, montako tuntia kunkin sunnuntaina ja minkälaisilla työntekijöillä)? _____</p>	
<p>11. Onko laitoksen toiminta vuonna 1904 työaikaan nähden ollut supistettuna ja niin ollen missä määrässä? _____</p>	

<p>12. Annetaanko kotityötä ja niin ollen minkälaisille työntekijöille? _____ Kuinka maksetaan kotityöstä, kun semmoista käytetään? _____</p>	
<p>13. Kuinka usein ja minä päivinä palkka maksetaan? _____</p>	
<p>14. Annetaanko työpalkkaa etukäteen? _____ Tehdäänkö palkanlyhennyksiä (sairaskassamaksuiksi j. m. s.)? _____ Annetaanko lahjapalkkioita ja niin ollen missä muodossa? _____</p>	
<p>15. Käytetäänkö kirjallista työ sopimusta? _____ Mikä irtisanomisaika on määrätty? _____ Onko työtodistusvihkoja olemassa? _____ Onko järjestyssääntöjä olemassa? _____ (Edellä mainittuja asiakirjoja pannaan ohkeen kappale painettuna tai jäljennettynä).</p>	
<p>16. Tarkastaako lääkäri työntekijät ennen palvelukseen ottamista? _____ Kenen kustannuksella? _____</p>	
<p>17. Erinäisiä etuja, jotka työnantaja myöntää (kuinka monelle ja minkälaisille) työntekijöille: kesälomaa (kuinka pitkäksi ajaksi)? _____ vapaa asunto? _____ vapaa ruoka? _____ vapaa lääkärinhoito? _____ vapaat lääkkeet? _____ vapaa sairashuonehoito? _____ vanhuusapua (kuinka paljon ja monelleko hengelle)? _____ apurahaa entisille työntekijöille, leskille tai lapsille, jota työnantaja itse maksaa (kuinka paljon ja monelleko hengelle)? _____ muun laatuista? _____</p>	
<p>18. Ovatko työntekijät vakuutetut tapaturman varalta? _____</p>	

Missä? _____	
Vuotuisen vakuutusmaksun määrä? _____	
19. Onko laitoksessa erityinen sairaus-, haitaus- tai eläkeapukassa? _____	
Suorittaako työnantaja apumaksua kassaan ja niin ollen minkä verran? _____	
20. Onko ollut työnsulkua ja niin ollen: milloin? _____	
kuinka kauan kestänyt? _____	
mistä syystä? _____	
Onko ollut työlakkoa ja niin ollen: milloin? _____	
kuinka kauan kestänyt? _____	
mistä syystä? _____	
21. Erinäisiä muistutuksia ja lisäyksiä:	

Kyselykaava B.

Tietoja _____:ssa
käytetyistä voima- ja työkoneista.

1. Nykyään käytännössä olevia moottoreja:

	Luku.	Vaikuttavia hevosvoimia.
Höyrykoneita: _____		
Kaasukoneita: _____		
Petrolikoneita: _____		
Lämminilmakoneita: _____		
Sähkomoottoreja: _____		
Yhteensä:		

2. Nykyään käytännössä olevia työkoneita:

	Luku.	Yhteenlaskettu suurin painepinta m ²
<i>a) kirjapainossa:</i>		
Latouskoneita (minkälaisia): _____		
Käsipainimia: _____		
Pikapainimia: _____		
Kaksoispainimia: _____		
Rotatsioonipainimia: _____		
Digelipainimia: _____		
Muita apukoneita: _____		
<i>b) kivipaino-osastolla:</i>		
Käsipainimia: _____		
Pikapainimia: _____		
Pronssituskoneita: _____		
Värimyllyjä: _____		
Kiventahkouskoneita: _____		
Reduksionikoneita: _____		
Muita apukoneita: _____		

	Luku:
<i>c) Kemigrafisella osastolla:</i>	
Reproduksionikameroja: _____	
Koepainimia: _____	
<i>d) Paperinjalostusosastolla:</i>	
Värinvanutuskoneita: _____	
Paperinvärjäyskoneita: _____	
Kuivatuslaitoksia: _____	
Kartonginliistarويمiskoneita: _____	
Kostutuskoneita: _____	
Pakkauspuristimia: _____	
Kumitus- ja lakeerauskoneita: _____	
Kartonginlakeerauskoneita: _____	
Alunoimiskoneita: _____	
Kalantereja: _____	
Hankaus- (friksioni-) kalantereja: _____	
Satinoimislaitoksia: _____	
Talkumeerauskoneita: _____	
Magneesiharjauskoneita: _____	
Muita apukoneita: _____	
<i>e) Kirjansitomossa:</i>	
Taitto- (falssi-) koneita: _____	
Leikkauskoneita: _____	
Pahvisaksia: _____	
Rullapahvisaksia: _____	
Ritsauskoneita: _____	
Nitomakoneita: _____	
Selänloivistuskoneita: _____	
Taivutuskoneita: _____	
Stanssaus- ja lävistyskoneita: _____	
Viivauskoneita: _____	
Kultauskoneita: _____	
Ruuvipuristimia: _____	
Pyörästyskoneita: _____	
Potkuselän valmistuskoneita: _____	
Numeroimiskoneita: _____	
Kulmanpyörästyskoneita: _____	
Kalantereja: _____	
Muita apukoneita: _____	

Kyselykaava C.

Tietoja työntekijän vuosituloista vuonna 1904 _____

:ssa.

Työntekijän nimi ja ammatin erikoisala.											
Viikon numero	Tulo		Työpäiviä	Viikon numero	Tulo		Työpäiviä	Viikon numero	Tulo		Työpäiviä
	Mk.	p.			Mk.	p.			Mk.	p.	
1				1				1			
2				2				2			
3				3				3			
4				4				4			
5				5				5			
6				6				6			
7				7				7			
8				8				8			
9				9				9			
10				10				10			
11				11				11			
12				12				12			
13				13				13			
14				14				14			
15				15				15			
16				16				16			
17				17				17			
18				18				18			
19				19				19			
20				20				20			
21				21				21			
22				22				22			
23				23				23			
24				24				24			
25				25				25			
26				26				26			
27				27				27			
28				28				28			
29				29				29			
30				30				30			
31				31				31			
32				32				32			
33				33				33			

34			34			34		
35			35			35		
36			36			36		
37			37			37		
38			38			38		
39			39			39		
40			40			40		
41			41			41		
42			42			42		
43			43			43		
44			44			44		
45			45			45		
46			46			46		
47			47			47		
48			48			48		
49			49			49		
50			50			50		
51			51			51		
52			52			52		
Summa			Summa			Summa		

Kyselykaava D.

Kysymyksiä:	Vastauksia:
1. Työnantaja ja työseutu? _____	
2. Työntekijän: nimi? _____ syntymävuosi? _____ syntymäpaikka? _____ siviilisääty (naimaton, nainut, leski- mies, leski)? _____	
3. Isän ammatti? _____ Äidin ammatti? _____ Puolison ammatti? _____	
4. Elossa olevain lasten luku? _____ Niistä työskentelee kirjapainossa? _____ Montako lasta on kotona? _____	

Montako omaista on työntekijän elättävänä? _____	
5. Ammatin erikoisala- (katso tässä suhteessa liitettä)? _____	
6. Milloin aloitte työskentelyenne ammatissa? _____ Milloin aloitte työskentelyenne tällä kertaa nykyisen työnantajanne luona? _____	Vuonna: _____ Vuonna: _____
Oletteko työskennellyt ulkomaalla ja niin ollen missä ammatinhaarassa, missä sekä kuinka kauan? _____ Milloin pääsitte opista? _____ Oletteko aikaisemmin työskennellyt jossakin muussa ammatissa? _____	Vuonna: _____ Vuonna: _____
7. Varsinaisten työtuntien luku viikossa? _____ Siitä yötyötä: _____ » sunnuntaiytyötä: _____ Työskentelettekö vuoroissa ja niin ollen millä tavalla vuorot ovat järjestetyt? _____	talvella: _____ kesällä: _____ » _____ » _____ » _____ » _____
8. Onko Teillä vuonna 1904 ollut ylityötä ja niin ollen montako viikkoa ja montako tuntia päivässä? _____	
9. Oletteko vuonna 1904 ollut työttömänä ja niin ollen montako viikkoa? _____	
10. Lasketaanko työpalkkanne ajan vaiko urakan perusteella? _____	
11. Saatteko työnantajalta erinäisiä etuuksia, kuten: kesälomaa (kuinka pitkää, palkkaa nauttien vaiko palkatta)? _____ vapaan asunnon? _____ vapaan ruuan? _____ vapaan lääkärinhoidon? _____ vapaat lääkkeet? _____ vapaan sairaalahoidon? _____ vanhuusapua (kuinka paljon)? _____ muun laatuksia? _____	

<p>12. Terveystila (hyvä, jotenkin hyvä, heikko, huono)? _____</p> <p>Vaivaako Teitä kroonillinen (pitkällinen) tauti tai vamma ja niin ollen minkälainen? _____</p> <p>Onko Teitä hoidettu tuberkuloosin tai keuhkovian tähden ja niin ollen milloin sekä kuinka kauan? _____</p>	
<p>13. Oletteko apukassain jäsen ja niin ollen minkä? _____</p> <p>Oletteko työväen- tai ammattiyhdistyksen jäsen? _____</p> <p>Oletteko raittiusseuran jäsen? _____</p>	
<p>14. Asutteko omassa talossanne, vai maksatteko huoneenvuokraa ja niin ollen paljonko viikossa, kuukaudessa tai neljännesvuodessa? _____</p> <p>Montako asuinhuonetta Teillä on (paitsi keittiötä)? _____</p> <p>Onko Teillä oma keittiö vaiko muiden kera osa keittiöön? _____</p> <p>Oletteko asukkina muiden luona? _____</p> <p>Onko Teillä itsellänne asukkeja ja niin ollen montako? _____</p> <p>Montako henkeä Teidän hallussanne olevissa huoneissa asuu yhdessä? _____</p>	
<p>15. Mitä kieliä puhutte (äidinkieli mainitaan ensimmäisenä)? _____</p>	
<p>16. Oletteko käynyt ylempää koulua (minkälaista ja montako luokkaa), kansakoulua (montako luokkaa) vai oletteko koulua käymätön? _____</p>	
<p>17. Oletteko ollut osallisena lakkoon ja niin ollen: milloin ja missä? _____ kuinka kauan? _____ mistä syystä? _____</p> <p>Oletteko ollut työnsulun alaisena ja niin ollen: milloin ja missä? _____ kuinka kauan? _____ mistä syystä? _____</p>	
<p>18. Erityisiä muistutuksia ja lisäyksiä: _____</p>	

Liite kyselykaavaan D.

Luettelo ammattinerikoisaloista kirjapainoissa (Kyselykaava D, 5:s kohta).

a) Latomossa:

1. Faktoreja ja esimiehiä, jotka itse ottavat osaa työhön.
2. Katkaisijoita sanomalehtipainoissa.
3. Käsilatojia.
4. Konelatojia.
5. Latojanoppilaita.
6. Muita työntekijöitä latomossa (asiapoikia y. m.).

b) Paino-osastolla:

7. Pika- ja rotatsionikonepainajia.
8. Digelkonepainajia.
9. Käsikonepainajia.
10. Painajanoppilaita.
11. Alistajia (jotka panevat paperin painokoneeseen).
12. Stereotypeeraajia.
13. Muita työntekijöitä paino-osastolla.

c) Kivipaino-osastolla:

14. Litografeja.
15. Litografinoppilaita.
16. Käsipainajia.
17. Kivipainajia.
18. Alistajia (jotka panevat paperin painokoneeseen).
19. Vastaanottajia (jotka ottavat valmiiksi painetun paperin vastaan).
20. Pronssittajia.
21. Kiventahkoja.
22. Muita työntekijöitä kivipaino-osastolla.

d) Kemigrafisella osastolla:

23. Valokuvaajia.
24. Etsaajia.
25. Käsipainajia.

26. Valopainajia.
 27. Preparaattoreja.
 28. Retusheeraajia.
 29. Muita työntekijöitä kemigrafisella osastolla.

e) Paperinjalostusosastolla:

30. Kälanterimestareita.
 31. Muita kartonkityöntekijöitä.

f) Kirjansitomossa:

32. Kirjansitojia.
 33. Kirjansitojanoppilaita.
 34. Kultaajia.
 35. Muita työntekijöitä kirjansitomossa.

Kyselykaava E.

Tietoja työhuoneista

Kysymyksiä:	Vastauksia:
1. Käytetäänkö työhuonetta myöskin: ruokailuhuoneena: _____ pesu- ja pukuhuoneena? _____ työntekijäin vaatesäiliönä? _____ varastuhuoneena? _____	
2. Lämmitysjärjestelmä? _____	
3. Ilmanvaihtojärjestelmä? _____	
4. Valaistusjärjestelmä? _____	
5. Onko huoneistoissa vesijohto? _____	
6. Puhdistus: Miten ja milloin toimitetaan yleinen puhdistus, kuka sen suorittaa? _____	

Miten ja milloin toimitetaan päivittäinen puhdistus, kuka sen suorittaa?	
Miten ja milloin toimitetaan kastien puhdistus, kuka sen suorittaa?	
7. Tyhjennetäänkö ja tuuletetaanko huoneistot loma-aikoina?	
8. Erityisiä muistutuksia ja lisäyksiä:	

Kyselykaava F.

Tietoja jokaisesta työhuoneesta _____ ssa.

Huoneen numero.	Tarkoitus.	Tilavuus ($\times l \times k$) metriä ja desimetriä.	Siinä olevien työntekijäin luku.		Valoisuussuhteet (hyvät, joihenkin hyvät huonot).	Muistutuksia (erittäin merkittään, onko huomattavasti toimua havaittu seinillä, ikkunoissa, koneissa.
			m.	n.		

Aineiston kerääminen alkoi syyskuun loppupuolella 1905. Kun leipurinammatin työtilastollisen tutkimuksen aineiston kerääminen kävi erittäin kalliiksi, syystä että monta henkilöä toimi matkustavina asiamiehinä, koettiin nyt puheena olevassa tutkimuksessa, mikäli mahdollista, rajoittamalla matkustavain asiamiesten lukua, käyttää apuna paikkakunnalla asuvia henkilöjä. Maaseudulla ei tosin ole ainoatakaan kirjapainoa, mutta niitä on joka kaupungissa, paitsi Naantalissa ja Kaskisissa, jonka tähden olisi täytynyt tehdä sängen monta ja pitkää matkaa, jos olisi tarvinnut koota aineisto erityisillä asiamiehillä. Kirjoittamalla henkilöille useimpiin kaupunkeihin tiedusteltiin sentähden, halusiko kirjeensaaja kohtalaisesta palkkiosta ottaa tutkiakseen paikkakunnan kirjapainot. Tässä kohden pidettiin sopivimpana kääntyä jonkun paikkakunnalla ilmestyvän lehden toimituksen jäsenen puoleen, koskapa sanomalehtimiehet ovat alituisissa tekemisissä kirjapainojen kanssa ja sekä omistajain että työntekijäin tuttuja. Myöntävain vastausten saavuttua lähetettiin tarpeellinen määrä kaavakkeita ynnä ohje, miten tietoja olisi koottava. Pian kuitenkin huomattiin, ettei näin käytetystä keinosta ollut toivottua tulosta. Joiltakuilta kokoojilta saatiin tiedot vasta monien muistutusten jälkeen, toiset eivät muistutuksistaakaan huolimatta palauttaneet lomakkeita. Oli vihdoin pakko matkustaa paikalle, ja silloin selvisi, että tehtävää oli vain vähän tai ei ensinkään suoritettu. Paikallisasiamiesten keräämät tiedot olivat sitä paitsi monessa kohden puutteellisia ja täytyi ne, mikäli mahdollista, jälkítiedusteluilla oikaista ja täydentää. Paitsi Helsingissä on joissakuissa suuremmissa kirjapainokaupungeissa: Turussa, Tampereella, Kuopiossa, Porvoossa, käytetty erityisiä apulaisia. Tietysti viivästytti valtiollinen suurlakko marraskuussa 1905 sekin osaltaan työtä, erittäinkin sen kautta että useat kirjapainonomistajat varsin vastahakoisesti laskivat ketään kirjapainoihinsa joulun etuviikkoina, jolloin työtä on enimmäin ja jota marraskuun alussa sattunut seisahdus oli yhäkin viivästyttänyt. Koko aineiston kokoaminen kesti sentähden niin kauan, että sen järjestely voi alkaa vasta myöhään kesällä 1906.

Yleensä eivät tutkijat ole kohdanneet mitään vastarintaa työnantajain eikä työntekijäin taholta. Se seikka ei kuitenkaan saa jäädä huomauttamatta, että jotkut helsinkiläiset työntekijät ovat sängen vastahakoisesti antaneet tietoja. Tämä ansaitsee sitäkin enemmän huomiota, kun kirjapainotyöntekijäin, ollen yleensä muita teollisuustyöntekijöitä korkeammalla sivistyskannalla, helpommin pitäisi oivaltaa työtilastollisten tutkimusten tarkoitus. Kenties saa mainitun asianlaidan katsoa johtuvan siitä yleisestä levottomuudesta, jota jonkun aikaa on vallinnut maamme työväestössä.

Näin kootun tilastollisen aineiston järjestelyn tulos on nähtävänä tähän liitetyistä tauluista, joita seuraavan tekstin eri luvut selittävät.

II LUKU.

Työpaikat. Ammatinhaarat.

Työpaikat. Taulussa 1 luetellaan kaikki maassamme olevat kirjapainot ynnä niiden paikkakunta, työnantajan nimi tai toiminimi, tutkittujen työntekijäin luku sekä toiminnanhaara. Luettelossa on 110 eri kirjapainoa 35 eri kaupungista. Enimmän on kirjapainoja Helsingissä eli 25, sitä likinnä Tampereella 10, Turussa 9, Nikolainkaupungissa ja Oulussa 4, Porissa, Hämeenlinnassa, Kotkassa, Mikkelissä, Kristiinassa, Kokkolassa ja Jyväskylässä 3 sekä Porvoossa, Haminaassa, Kuopiossa, Joensuussa, Kemissä, Torniossa jokaisessa 2. Loviisassa, Tammisaarella, Hangossa, Raumalla, Uudessakaupungissa, Maarianhaminassa, Sortavalassa, Käkisalmissa, Lappeenrannassa, Heinolassa, Savonlinnassa, Iisalimmella, Uudessakaarlepyyssä, Pietarsaarella, Raahessa ja Kajaaniissa on kussakin vain yksi kirjapaino. Naantali ja Kaskinen suoriutuvat kirjapainotta ja näiden kaupunkien mahdolliset julkaisutarpeet tyydytetään likeisissä Turun ja Kristiinan kaupungeissa toimitetuilla painatustöillä.

Valtio omistaa 3 kirjapainoa, muut ovat osakeyhtiöitten tai yksityisten henkilöjen hallussa.

Tutkittuja kirjapainotyöntekijöitä on 2,753, niistä 1,864 miestä ja 889 naista. Paikkakunnilla, joissa työntekijöitä on yli 25:n, on niitä seuraava määrä:

	Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.
Helsinki	902	545	1,447
Turku	188	146	334
Tampere	119	47	166
Porvoo	61	32	93
Viipuri	84	6	90
Kuopio	65	18	83
Nikolainkaupunki	48	18	66
Oulu	55	7	62
Jyväskylä	29	14	43
Mikkeli	30	8	38
Pori	27	5	32

Niinkuin näkyy, on Helsingissä enemmän kuin puolet, eli 52.6 %, kaikista kirjapainotyöntekijöistä.

Eri laitoksissa harjoitettuun toimintaan nähden näkyy, että

aksidenssitöitä tehdään	106	laitoksessa.
kirjapainotöitä »	87	»
sanomalehtipainot. »	84	»
kirjansitomaitöitä »	33	»
kivipainotöitä »	12	»
kemigrafiatöitä »	4	»
paperinjalostusta »	3	»
rasianvalmistusta »	2	»

Kliseitten ja lippujen painatusta, kartongin, kirjeenkuorien ja pussien valmistusta toimitetaan jokaista yhdessä laitoksessa.

Yleisin yhdistelmä on kirja-, sanomalehti- ja aksidenssityöt, milloin suuremman, milloin pienemmän kirjansitomon yhteydessä.

Yhdessä työpaikassa, Turun Pussi- ja kirjeenkuoritehdas Osakeyhtiön omistamassa, kirjapaino ei ole pääliike, vaan on laitettu ainoastaan varsinaisen liikkeen painotarpeiden tyydyttämistä varten.

Maamme kirjapainoissa niihin yhdistettyine laitoksineen käytetään seuraava luku moottoreja vieressä mainituin hevosvoimamäärin: **Koneet.**

12 höyrykonetta	yhteensä 217	hevosvoimaa,
14 kaasukonetta	» 118.25	»
18 petrolikonetta	» 50.5	»
2 lämmintilmakonetta	» 0.5	»
177 sähkömoottoria	» 267.07	»

eli yhteensä 223 eri moottoria, joilla kaikkiaan on 652.42 hevosvoimaa.

Tuotantokoneihin nähden osottavat saadut tiedot, että käytännössä on seuraavan laatuista koneita:

Kirjapainossa käytettyjä koneita: 9 latomakonetta, 130 käsipaininta, 199 pikapaininta, 10 kaksoispaininta, 6 rotatsioonipaininta, 120 digelpaininta, 1 kortinleimauskone, 1 lipunpainatuskone, 12 stereotypoimiskonetta. (Siitä lähtien kun nämä tiedot koottiin, on latomakoneitten ja rotatsioonipainimien luku tuntuvasti lisääntynyt).

Kivipainossa käytettyjä koneita: 42 käsipaininta, 38 pikapaininta, 6 pronssituskonetta, 10 reduktсионikonetta, 21 värimyllyä, 3 kivenhiomakonetta,

1 talkumoimiskone, 1 leimauskone, 4 viivauskonetta, 1 kumitus- ja lakeerauskone, 1 stanssausukone, 1 satinoimiskone, 2 kaiverruskonetta.

Kemigrafiassa käytettyjä koneita: 6 reproduksionikameraa, 4 koepaininta, 3 kuparipainokonetta, 1 pikapainin valopainatusta varten.

Paperinjalostuksessa käytettyjä koneita: 1 värinvanutuskone, 4 paperinvärjäyskonetta, 8 kuivatuslaitosta, 3 kartonginliistarokkonetta, 3 kostutuskonetta, 7 pakkauspuristinta, 7 kumitus- ja lakeerauskonetta, 3 kartonginlakeerauskonetta, 3 alunoimiskonetta, 4 kalanteria, 2 hankauskalantaria, 3 satinoimislaitosta, 2 talkumoimiskonetta, 1 harjauskone ja 7 ruusauskonetta.

Kirjansitomossa käytettyjä koneita: 125 leikkuukonetta, 34 pahvinleikkuukonetta, 19 taittokonetta, 82 nitomakonetta, 52 reijityskonetta, 9 purakonetta, 57 stanssi- ja lävistyskonetta, 16 ritsauskonetta, 12 rulla- ja kartonkissakset, 17 viivauskonetta, 105 numeroimiskonetta, 34 kultauskonetta, 43 ruuvipuristinta, 10 taivutuskonetta, 7 kalantaria, 3 uurtosahaa, 7 pyörityskonetta, 7 potkuselän valmistuskonetta, 16 kulmanpyörityskonetta, 2 leimauskonetta.

Paitsi näitä on noin 80 erinäistä pienempää apukonetta.

Ammatinhaarat.

Tauluissa 2 ja 3 on tietoja työntekijäin jakaumisesta ammatinhaaroihin ja ammatin erikoisaloihin, johon nähden työntekijät on jaettu sukupuolta, ensinmainitussa taulussa myös 18 vuoden alle tai päälle nousevaa ikää silmällä pitäen.

Koko maassa jakaasivat työntekijät seuraavasti:

	Miehiä		Naisia		Kumpaakin sukup.	
	luku	%	luku	%	luku	%
Latomo	914	49.0	204	23.0	1,118	40.6
Kirjapaino	380	20.4	57	6.4	437	15.8
Kivipaino	175	9.4	36	4.0	211	7.7
Kemigrafia	31	1.7	1	0.1	32	1.2
Paperinjalostus	10	0.5	143	16.1	153	5.6
Kirjansitomo y. m.	155	8.3	390	43.9	545	19.8
Edell. kuulumatt.	199	10.7	58	6.5	257	9.3
Yhteensä	1,864	100.0	889	100.0	2,753	100.0

Puolet miehistä, mutta ainoastaan $\frac{1}{4}$ naisista kuuluu latomoon. Lukuisimmin on naispuolisia työntekijöitä kirjansitomossa, rasiainvalmistuksessa y. m. Näissä osastoissa on naisten lukukin miesten lukua suurempi.

18 vuotta nuorempien työntekijäin luku eri ammatinhaaroissa näkyy seuraavasta:

	Miehiä		Naisia		Kumpaakin sukup.		% kaikista työntek.
	luku	%	luku	%	luku	%	
Latomo	142	30.9	38	12.9	180	23.9	16.1
Kirjapaino	109	23.7	17	5.8	126	16.7	28.8
Kivipaino	50	10.9	10	3.4	60	7.9	28.4
Kemigrafia	7	1.5	—	—	7	0.9	21.9
Paperinjalostus	—	—	73	24.7	73	9.7	47.7
Kirjansitomo y. m.	24	5.2	137	46.4	161	21.3	29.5
Edell. kuulumattom.	128	27.8	20	6.8	148	19.6	57.6
Yhteensä	460	100.0	295	100.0	755	100.0	27.5

Lukuisimmin on nuoria työntekijöitä, sekä mies- että naispuolisia, latomossa. Koko työntekijäluvusta on näitä 18 vuotta nuorempia 27.5 %. Suurin osa heistä on otsakkeen Edellisiin kuulumattomia alla, toisin sanoen, asiapoikina ja -tyttöinä y. m. s., sekä paperijalostuksessa.

Taulusta 3, joka osottaa jakaumisen ammatin erikoisaloihin, näkyy m. m. oppilaitten luku. Opinkäyneitten ja oppilaitten keskinäinen suhde eri aloilla on seuraava:

	Opinkäyneitä	Oppilaita	Oppilaita %	Sama prosenttiluku	
			opinkäyneistä	Helsingissä	maaseudulla
Latojia	703	325	46.2	27.1	67.1
Painajia	178	148	83.1	75.0	88.7
Kivipiirtäjiä.	32	12	37.5	36.0	42.9
Käsi- ja kivipainajia	49	35	71.4	71.8	70.0
Kemigrafeja	10	8	80.0	80.0	—
Yhteensä	972	528	54.3	38.7	70.2

On valitettu, että maaseutukaupunkien kirjapainot käyttävät ylen paljon oppilastyötä opinkäyneitten työntekijäin haitaksi. Oppilaan työskenneltyä määrätyn oppiajan, 3—5 vuotta, ja hänen palkkavaatimustensa noustua saa hän eron ja hänen sijaansa otetaan uusi oppilas, niin väitetään. Jos otetaan varteen ainoastaan latomo, niin osottavat edellä olevat numeroluvut, että yleensä tulee yhtä oppilasta kohti kaksi opinkäynyttä latojaa, Helsingissä yksinään 1 oppilas 3 opinkäynyttä ja maaseudulla 2 oppilasta 3 opinkäynyttä kohti, toisin sanoen, maaseutukaupungeissa on oppilaitten käyttäminen latomossa kahta vertaa suurempi kuin Helsingissä. Yksityisissä pienemmissä latomoissa suorittavat oppilaat kaiken työn vanhempi opinkäynyt latoja faktorina.

Kirjapainoteollisuudessa käytetään 103 mies- ja 40 naispuolista 15 vuotta nuorempaa työntekijää, niistä 44 mies- ja 14 naispuolista Helsingissä. Nämä alaikäiset työntekijät jakautuvat ammatin erikoishaaroihin seuraavasti:

15 vuotta nuorempain työntekijäin ammatin erikoisalat.

	Miespuol.	Naispuol.	Kump. suknp.
Latojan oppilaita	10	2	12
Painajan oppilaita	6	1	7
Muita kirjap. työntek.	7	—	7
Kivipainajan oppilaita	2	—	2
Muita kivipainotyöntek.	5	—	5
Kemigrafian oppilaita	1	—	1
Muita kemigr. työntek.	1	—	1
Kartonkityöntekijöitä	—	18	18
Kirjansitomatyöntekijöitä	1	13	14
Edell. kuulumattomia	70	6	76
	<hr/>		
Yhteensä 103	40	143	

III Luku.

Työntekijäin ikä, sukupuoli ja siviilisäätö, syntymäseutu ja perheolot.

Taulussa 4 on kaikki mies- ja naispuoliset työntekijät erittäin sekä ikäjako kaikki työntekijät jaettu 1-vuotisikäluokkiin. Jokaisessa ikäluokassa on sitä paitsi erotettu toisistaan naimattomat ja naineet sekä leskimiehet ja lesket. Tauluun on otettu Helsinki erittäin, muut kaupungit yhteisesti sekä koko maa. Taulussa 5 taas on Taulusta 4 yhteenveto 5-vuotislukittain, mutta muutoin on taulu järjestetty samalla tavalla kuin Taulu 4.

Seuraavassa yhdistelmässä on Taulun 5 absoluuttiset luvut muunnettu prosenttiluvuiksi:

	Helsinki.	Muut kaupungit.	Koko maa.
11—14 vuotta	4.0 %	6.5 %	5.2 %
15—19 »	32.9 »	37.4 »	35.0 »
20—24 »	23.9 »	23.5 »	23.7 »
25—29 »	13.6 »	11.5 »	12.7 »
30—34 »	9.4 »	8.6 »	9.0 »
35—39 »	7.4 »	4.4 »	6.0 »
40—44 »	4.5 »	2.9 »	3.8 »
45—49 »	2.2 »	2.8 »	2.5 »
50—54 »	1.0 »	1.2 »	1.1 »
55—59 »	0.7 »	0.6 »	0.6 »
60—64 »	0.3 »	0.4 »	0.3 »
65—69 »	—	0.1 »	0.0 »
70—72 »	0.1 »	0.1 »	0.1 »

Niinkuin näkyy on 20 vuotta nuorempain työntekijäin luku tuntuvasti suurempi (43.9 %) maaseudulla kuin Helsingissä (36.9 %).

Missä määrin ikäjako kirjapainoteollisuudessa, erittäinkin nuorten työntekijäin käyttämiseen nähden, eroaa aikaisemmin tutkittujen teollisuudenhaarain ikäjaosta, näkyy seuraavasta:

	Tupakkateoll.	Kutomateoll.	Leip. amm.	Kirjapainoteoll.
Alle-15 v:den.	1.1 %	2.1 %	1.7 %	5.2 %
15-19 v.	22.1 »	23.4 »	25.3 »	35.0 »
20-29 »	42.1 »	40.5 »	45.6 »	36.4 »
30-39 »	18.3 »	15.8 »	15.5 »	15.0 »
40-49 »	10.3 »	9.8 »	7.4 »	6.3 »
50-59 »	4.4 »	6.0 »	3.1 »	1.7 »
60-69 »	1.5 »	2.2 »	0.7 »	0.3 »
70-79 »	0.2 »	0.2 »	0.2 »	0.1 »
80 v. ja enemmän	—	0.0 »	—	—
Ikä ilmoittamaton	—	—	0.5 »	—

Taulussa 6 on yhdistelmä työntekijäin jaosta sukupuolen, iän ja siviilisäädyn mukaan huomioon ottamalla myös työseutu. Nuorten työntekijäin lukuisuus neljässä tähän asti tutkitussa teollisuudenhaarassa näkyy seuraavasta yhdistelmästä:

	Miespuol. alle 18 v.		Naispuol. alle 18 v.		Kaikki 18 v. nuor.	
	luku	% kaikista miespuol.	luku	% kaikista naispuol.	luku	%
Tupakkateollisuus	112	22.0	196	8.8	308	11.2
Kutomateollisuus	451	15.6	951	14.0	1,402	14.5
Leipurinammatti	235	16.7	55	7.4	290	13.5
Kirjapainoteollisuus.	460	24.7	295	33.2	755	27.5

Nuoria työntekijöitä käytetään niinmuodoin työhön kirjapainoteollisuudessa tuntuvasti runsaammin kuin muissa kolmessa tässä mainitussa teollisuudenhaarassa.

Vastaava 15 vuotta nuorempia työntekijöitä koskeva tutkimus antaa seuraavat tulokset:

	Miespuol. alle 15 v.		Naispuol. alle 15 v.		Kaikki 15 v. nuor.	
	luku	% kaikista miespuol.	luku	% kaikista naispuol.	luku	%
Tupakkateollisuus	17	3.3	13	0.6	30	1.1
Kutomateollisuus	80	2.8	124	1.8	204	2.1
Leipurinammatti*)	32	2.2	5	0.7	37	1.7
Kirjapainoteollisuus.	103	5.5	40	4.5	143	5.2

*) Täten korjataan leipurinammattia koskevan tutkimuksen selonteossa oleva virhe. Siinä sanotaan keskellä siv. 38: Alle 15 vuoden on ainoastaan 11 työntekijää eli 0.5 %. Niinkuin sivulla 17 olevasta Taulusta 5 näkyy, koskee tämä vain maaseutua; koko maassa oli tämän ikäisiä leipurintyöntekijöitä 37 eli 1.7 %.

Lapsiakin käytetään kirjapainoissa työhön paljoo enemmän kuin muissa teollisuuksissa.

Taulussa 7 on tietoja keski-ijästä. Kaikkien työntekijäin keski-ikä on 24.2 vuotta, helsinkiläisten 24.8 vuotta. Miespuolisten keski-ikä on 25.5 vuotta, Helsingissä 26.5 vuotta. Naispuolisten 21.6 vuotta, Helsingissä 21.9 vuotta.

Taulu 6 osottaa kumpaistakin sukupuolta olevan:

Sukupuoli-
jako.

	Miehiä		Naisia	
	luku	%	luku	%
Helsinki	902	62.3	545	37.7
Muut kaupungit	962	73.6	344	26.4
Koko maa	1,864	67.8	889	32.2

Aikaisemmin tutkituissa ammateissa oli sukupuolijako seuraava:

Tupakkateollisuus	510	18.6	2,239	81.4
Kutomateollisuus	2,895	29.9	6,792	70.1
Leipurinammatti	1,408	65.5	741	34.5

Sukupuolensa mukaan jakaesivat 18 vuotta nuoremrat työntekijät ja 15 vuotta nuoremrat lapset kirjapainoteollisuudessa:

Työntekijöitä alle 18 vuoden	460	60.9	295	39.1
„ „ 15 „	103	72.0	40	28.0

Kaikista työntekijöistä on 1,404 mies- ja 594 naispuolista, eli yhteensä 1,998 työntekijää yli 18 vuoden. Siviilisäätynsä mukaan jakaesivat nämä seuraavasti:

Siviilisäät-
jako.

	Miehiä		Naisia		Kump. sukup.	
	luku	%	luku	%	luku	%
Naimattomia	785	55.9	529	89.1	1,314	65.8
Naineita	593	42.3	51	8.6	644	32.2
Leskimiehiä ja erotett.	26	1.8	—	—	26	1.3
Leskinaisia ja erotett.	—	—	14	2.3	14	0.7
Yhteensä	1,404	100.0	594	100.0	1,998	100.0

Työntekijäin siviilisäätijako, huomioon ottamalla myös ikäluokka, näkyy seuraavasta yhteenasetelmasta; ensimmäinen ikäluokka, alle 20 vuoden, alkaa siitä ikävuodesta, jolloin ensimmäinen naimisissa oleva esiintyy, s. o. sekä miehillä että naisilla 19 ikävuodesta.

	Alle 20 v. %	20—29 v. %	30—39 v. %	40—49 v. %	50—59 v. %	60 v. ja enem. %
<i>Miespuolisia työntekijöitä.</i>						
Naimattomia	98.1	70.3	28.1	12.2	2.5	10.0
Naineita	1.9	29.4	69.2	83.1	95.0	50.0
Leskimiehiä ja erotettuja	—	0.3	2.7	4.7	2.5	40.0

Naispuolisia työntekijöitä.

Naimattomia	98.7	93.0	71.4	52.2	16.7	—
Naituja	1.3	6.7	22.1	26.1	50.0	50.0
Leskiä ja erotettuja	—	0.3	6.5	21.7	33.3	50.0

Nuorimmat naimisissa olevat miehet ja naiset ovat 19 vuotiaita, nuorin leskimies 27 ja nuorin leski 26 vuotias. Vanhin miespuolinen työntekijä on 72 vuotias ja naimaton, vanhin naispuolinen taas 64 vuotias leski.

Syntymäseutu. Työntekijän syntymäseudusta on tietoja Tauluissa 8 ja 9, jälkimmäisessä erittäin syntymäseudun paikan suhteesta nykyiseen työseutuun.

Kaikkien työntekijän syntymäseudut jakausivat Suomen läänien ja ulkomaan kesken seuraavasti:

	Luku.	%	Luku.	%
Helsinki	820	29.8		
Muut Uudenmaan läänin osat	299	10.9		
Uudenmaan lääni			1,119	40.7
Turun ja Porin lääni			416	15.1
Hämeen lääni			340	12.4
Viipurin »			161	5.8
Mikkelin »			131	4.8
Kuopion »			185	6.7
Vaasan »			207	7.5
Oulun »			115	4.2
			Suomessa 2,674	97.2
			Suomen ulkopuol. 73	2.6
			Ilmoittamaton 6	0.2
			Yhteensä 2,753	100.0

Suomessa syntyneistä 2,674 työntekijästä on 1,880 eli 70.3 % syntynyt kaupungissa ja 794 eli 29.7 % maalla.

Syntymäseudun ja nykyisen työseudun keskinäistä suhdetta valaisevat seuraavat prosenttiluvut:

Työseutu.

Syntymäseutu sijaitsee:

	Työseu- dulla.	Muulla sa- massa lään.	Toisessa lään.	Suomessa.	Suomen ulkop.	Ilmoittam.
Helsinki	53.5 %	12.9 %	29.9 %	96.3 %	3.4 %	0.3 %
Uudenmaan lääni.	53.1 »	14.1 »	29.2 »	96.4 »	3.3 »	0.3 »
Turun ja Porin lääni	52.5 »	30.7 »	14.5 »	97.7 »	2.0 »	0.3 »
Hämeen lääni . . .	62.7 »	14.4 »	21.9 »	99.0 »	0.5 »	0.5 »
Viipurin »	49.1 »	17.0 »	32.0 »	98.1 »	1.9 »	—
Mikkelin »	43.1 »	41.4 »	15.5 »	100.0 »	—	—
Kuopion »	57.8 »	30.3 »	11.9 »	100.0 »	—	—
Vaasan »	31.6 »	35.5 »	27.7 »	94.8 »	3.9 »	1.3 »
Oulun »	54.0 »	22.5 »	19.6 »	96.1 »	2.9 »	1.0 »
Koko maa	52.4 »	19.5 »	25.3 »	97.2 »	2.6 »	0.2 »

Taulut 10—17 valaisevat erinäisiä kirjapainotyöntekijäin perheolojen **Perheolot.** puolia ja heidän toimintaansa ennen kirjapainotyöhön tuloaan.

Tähän asti tutkituissa teollisuuksissa on isän ammatti jakaunut seuraavasti:

	Kirjapain.teoll. Luku.	%	Tupakkateoll. %	Kut.teoll. %	Leip.amm. %
Teollisuusammatit	1,472	53.5	39.4	36.6	26.5
Maanvilj., kalastus y. m.	200	7.3	22.4	28.8	36.3
Talonomistajia	13	0.4	0.2	1.0	0.5
Kauppa ja keskuusliike	319	11.6	9.6	3.8	4.7
Yleinen virka. ja kirjall. ammatit	221	8.0	5.2	1.4	2.8
Muut ammatit	436	15.9	19.0	23.8	19.2
Ammatti ilmoittamaton	92	3.3	4.2	4.6	10.0
Yhteensä	2,753	100.0	100.0	100.0	100.0

57 kirjapainotyöntekijää, s. o. 2.1 % kaikista, on ilmoittanut isänsä myös toimineen samassa ammatissa.

620 naineesta miespuolisesta työntekijästä ja leskimiehestä on 115 ilmoittanut, että heidän vaimollaan on ollut tai on eri ammatti.

Miespuolisten työntekijäin toiminnasta ennen heidän tuloaan kirjapainoteollisuuteen antavat seuraavat numeroluvut selvitystä:

	Luku.	%
Teollisuus- ja käsiammatit	177	9.4
Maanviljelys y. m.	19	1.0
Kauppa ja keskuusliike	81	4.4

	Luku.	%
Siviilivirka	9	0.5
Sotilasvirka	3	0.2
Palkollisia, asiapoikia y. m.	134	7.2
Työntekijöitä	14	0.7
Aikaisempi ammatti ilmoittamaton	1,427	76.6
Yhteensä	1,864	100.0

Naispuolisten työntekijäin vastaavat olot käyvät selville seuraavasta:

	Luku.	%
Teollisuus- ja käsiammatit	64	7.2
Maanviljelys y. m.	2	0.2
Kaupanharjoittajia	17	1.9
Ompelijätt., pesijätt., silittäjätt.	22	2.5
Palkollisia, asiatyttöjä y. m.	153	17.2
Muita ammatteja	5	0.6
Aikaisempi ammatti ilmoittamaton	626	70.4
Yhteensä	889	100.0

23.4 %:lla miespuolisista ja 29.6 %:lla naispuolisista kirjapainotyöntekijöistä on aikaisemmin ollut toinen ammatti. Näistä on suuri osa ollut palkollisia tai asiapoikia tai -tyttöjä, jotka luultavasti ovat etupäässä palvelleet kirjapainoissa, koska on tavallista, että »juoksijat» vanhemmiksi tultuaan siirtyvät kirjapainotyöhön.

24 miehellä ja 5 naisella, jotka toimivat kirjapainoteollisuudessa, on 32 samassa ammatissa työskentelevää lasta.

Työntekijöitä, joilla on elätettävänä henkilöitä, paitsi omia vaimojaan ja lapsiaan, on 261 miestä ja 77 naista, joiden elätettävänä on yhteensä 457 henkilöä. Näistä kuitenkin 82 on useamman kuin yhden henkilön elätettävänä.

Taulusta 16 näkyy, että 474 isää on ilmoittanut itsellään olevan yhteensä 1,261 lasta, 35 naimisissa olevalla äidillä on 82 lasta ja 8 naimattomalla äidillä 9 lasta eli yhteensä 1,352 lasta. Tämä luku on kuitenkin liian suuri, syystä että ne lapset, joiden sekä isän että äidin tutkimus on käsittänyt, on luettu kahdesti. Koko lukumäärästä on vähennettävä kymmenkunta lasta.

Siten ilmoitetuista lapsista asuu Taulun 17 mukaan kaikkiaan 1,209 eli 90 % vanhempainsa luona.

IV Luku.

Ikä ammattiin tullessa. Palvelusaika. Ammattisivistys.

Tauluissa 18 ja 19 on tietoja siitä, minkä ikäisinä tutkittavana olleet **ikä ammattiin tullessa.** työntekijät ovat tulleet ammattiin, ensin mainitussa miespuolisista ja jälkimäisessä naispuolisista työntekijöistä. Seuraavassa annetaan koottu kuva tästä asianlaidasta:

Tuloikä.	Miehiä		Naisia		Kaikki	
	luku	%	luku	%	luku	%
8—11 v.	29	1.6	1	0.1	30	1.1
12—17 »	1,580	84.9	678	76.4	2,258	82.0
18—29 »	170	9.0	178	20.0	348	12.6
30—39 »	21	1.1	3	0.3	24	0.9
40—49 »	6	0.3	4	0.4	10	0.4
50 v. ja enem.	2	0.1	—	—	2	0.1
Ikä ilmoittamaton	56	3.0	25	2.8	81	2.9
Yhteensä	1,864	100.0	889	100.0	2,753	100.0

Kaikkein suurin osa (83.1 %) kirjapainotyöntekijöitä tulee ammattiin 17 vuotta nuorempina. Tässä ilmenee selvä ero tämän ja muiden tutkittujen ammattien välillä. 12 ja 17 vuoden välisessä iässä olevia tuli tupakkateollisuuteen 51.5 % työntekijöistä, kutomateollisuuteen 50.2 % ja leipurinammattiin 53.7 %, siis yleensä noin puolet työntekijöistä, jota vastoin näiden työntekijäin luku kirjapainoteollisuudessa on $\frac{4}{5}$ kaikista. Tämä asianlaita on siten selitettävissä, että kirjaltajain on suoritettava oppiaika. Miespuoliset työntekijät ovat yleensä tulleet ammattiin aikaisemmin kuin naispuoliset. Miesten varhaisin ikä oli 8 ja naisten 11 vuotta.

Tauluissa 20 ja 21 on työntekijät jaettu sen mukaan, minkä ikäisinä sekä minä vuonna he ovat ammattiin tulleet.

Huhtikuun 15 päivänä 1889 teollisuusammateissa olevien työntekijäin suojelemisesta annetun asetuksen mukaan ei 1890 vuodesta lähtien ketään henkilöä, joka ei ole täyttänyt 12 vuotta, saa käyttää työhön tehtaassa, käsiam-

matissa eikä muussa teollisuustoiminnassa. Nämä molemmat taulut kuitenkin näyttävät, että mainitun ajankohdan jälkeen on kirjapainoteollisuuteen otettu 12 vuotta nuorempia lapsia, nimittäin miespuolisia: *yksi 8 vuotias* 1891, *yksi 9 vuotias* 1891 ja 1892, *yksi 10 vuotias* 1890 ja 1891, *yksi 11 vuotias* 1890, 1 1893, 1 1896, 2 1897, 1 1900, 1 1903 ja 1 1905 sekä naispuolisia *yksi 11 vuotias* 1902.

Nykyisen työntekijäpolven kokoonpanon valaisemiseksi tuloikään nähden julkaistaan tässä seuraava yleiskatsaus:

Tullut ammattiin vuosina	Miehiä		Naisia	
	luku	%	luku	%
1845—49	2	0.1	—	—
1850—59	6	0.3	—	—
1860—69	28	1.5	—	—
1870—79	113	6.1	7	0.8
1880—89	304	16.3	50	5.6
1890—99	602	32.3	225	25.2
1900	93	5.0	77	8.7
1901	76	4.1	25	2.8
1902	82	4.4	60	6.8
1903	127	6.8	89	10.0
1904	168	9.0	150	16.9
1905	207	11.1	181	20.4
Vuosi ilmoittamaton . .	56	3.0	25	2.8
	Yhteensä 1,864	100.0	889	100.0

Vanhemmat sukupolvet ovat paljon lukuisammin edustettuina miesten kuin naisten keskuudessa. Ennen vuotta 1890 on 24.3 % miehistä, mutta ainoastaan 6.4 % naisista tullut ammattiin.

Palvelusaika
viimeisen
työnantajan
luona.

Taulut 22 ja 23 osottavat kuinka kauan työntekijät ovat yhteen jaksoon olleet viimeisen työnantajan palveluksessa. Näistä tauluista annetaan seuraavissa yhdistelmissä yhteenveto, jossa vertailun vuoksi myös on mainittu molempain aikaisemmin tutkittujen tehdasteollisuuksien (tupakka- ja kutomateollisuuden) yhteiset sekä leipurinammatin vastaavat prosenttiluvut.

Miespuolisia työntekijöitä:

Palvelusaika.	Kirjap.työnt.		Tehdastyönt.		Leipurintyönt.	
	luku	%	%	%	%	
Enint. 1 v.	570	30.5	11.3	60.9		
1—2 »	284	15.2	8.6	7.7		
2—5 »	417	22.3	25.4	9.9		
5—10 »	371	20.0	20.6	3.2		

Palvelusaika.	Kirjap.työnt.		Tehdastyönt.	Leipurintyönt.
	luku	%	%	%
10—20 v.	148	8.0	15.2	1.2
20—30 »	54	2.9	8.4	—
30 v. ja enem.	9	0.5	10.5	—
Aika ilmoittamaton	11	0.6	0.0	17.1
Yhteensä		1,864	100.0	100.0

Naispuolisia työntekijöitä.

Palvelusaika:	Kirjap.työnt.		Tehdastyönt.	Leipurintyönt.
	luku	%	%	%
Enint. 1 v.	260	29.2	13.2	56.9
1—2 »	166	18.6	11.2	9.0
2—5 »	191	21.5	32.8	10.1
5—10 »	201	22.6	23.5	3.2
10—20 »	57	6.4	10.5	0.3
20—30 »	8	1.0	4.3	—
30 v. ja enem.	—	—	4.5	0.1
Aika ilmoittamaton	6	0.7	0.0	20.4
Yhteensä		889	100.0	100.0

Edellä olevasta näkyy, että kirjapainotyöntekijät ovat paljon liikkuvampia kuin ne työntekijät, joita tässä on yhteisellä nimellä mainittu tehdastyöntekijöiksi. Leipurintyöntekijät kuitenkin ovat tässä kohden kirjapainotyöntekijöistäkin edellä.

Varsinaisia kirjapainotyöntekijöitä, s. o. luvusta erotettuina paperinjalostukseen ja kirjansitomoon kuuluvat työntekijät sekä »muut», on 1,798, niistä 1,500 miestä ja 298 naista. Näiden ammattisivistystä valaisee Taulu 24.

Etusijassa näkyy taulusta minkä ikäisinä nämä työntekijät ovat opin käyneet. Tämä ikä on alempana mainitulla työntekijäluvulla ollut seuraava:

Ikä.	Miehiä		Naisia		
	luku	%	luku	%	
15—20 v.	550	60.9	30	25.0	
21—25 »	342	37.9	80	66.7	
26—30 »	9	1.0	7	5.8	
30 v. ja enem.	2	0.2	3	2.5	
Yhteensä		903	100.0	120	100.0

Paitsi näitä opinkäyneitä työntekijöitä on 530 oppilasta, niistä 449 mies- ja 81 naispuolista, sekä 245 opinkäymätöntä, nim. 148 mies- ja 97 nais-

puolista. Kysymys kuinka monta oppilasta saa olla joka kirjapainossa on usein ollut kirjapainonmistajain ja työntekijäin erimielisyyden aiheena. Tässä asiassa on molemmilla asianosaisilla olennaisesti erilaiset edut valvottavina. Työntekijälle on tietysti taloudellisesti edullista saada käyttää mahdollisimman paljon vähäpalkkaisia oppilaita työntekijöinä, jota vastoin työntekijät vastustavat oppilaiden ottamista enempää kuin määrättyssä suhteessa aikuisiin työntekijöihin, huomauttaen että oppilaat tunkevat aikuiset ja taitavammat työntekijät tieltään. Tämä asia on erinäisiä kertoja järjestelty tariffisopimuksilla, joista tuonnempana tehdään erittäin selkoa. Asian tärkeyteen nähden mainitaan tässä maan kaikista kaupungeista opinkäyneiden työntekijäin luku, oppilaiden luku sekä näiden prosenttiluku kaikista työntekijöistä, ollen kaupungit järjestetty kohoavan prosettiluvun mukaan.

	Opinkäyn.	Oppilaita.	Oppilaita % kaikista.
Kemi	9	—	0 %
Joensuu	7	2	22 »
Heinola	6	2	25 »
Tornio	3	1	25 »
Kuopio	31	11	26 »
Helsinki	526	201	28 »
Turku	98	39	28 »
Porvoo	27	11	29 »
Tammisaari	4	2	33 »
Maarianhamina	4	2	33 »
Käkisalmi	2	1	33 »
Kotka	11	6	35 »
Pori	18	10	36 »
Tampere	75	45	38 »
Sortavala	10	6	38 »
Häminä	6	4	40 »
Pietarsaari	3	2	40 »
Rauma	7	5	42 »
Lappeenranta	4	3	43 »
Oulu	28	23	45 »
Viipuri	42	35	46 »
Kokkola	9	8	47 »
Nikolainkaupunki	28	27	49 »
Loviisa	3	3	50 »
Mikkeli	10	10	50 »
Savonlinna	4	4	50 »

	Opinkäyn.	Oppilaita.	Oppilaita % kaikista.
Uusikaarlepyy	1	1	50 %
Kajaani	3	3	50 »
Hämeenlinna	16	19	54 »
Jyväskylä	12	14	54 »
Iisalmi	3	4	57 »
Kristiina	6	9	60 »
Hanko	4	7	64 »
Raahe	2	5	71 »
Uusikaupunki	1	5	83 »
Koko maa 1,023		. 530	34 %

Tässä mainittu opinkäyneiden työntekijäin luku ei pidä yhtä sivulla 23 mainitun opinkäyneiden luvun kanssa, syystä että opinkäyneet työntekijät siinä on jaettu eri ammattinerikoisalain kesken, joten esimiehiä, faktoreja ja semmoisia ei ole otettu lukuun, mikä sitä vastoin on ollut laita määrättäessä opinkäyneiden lukua tässä selonteossa, joka käsittää ammatin kokonaisuudessaan.

Ammattisivistyksen yhteydessä on työntekijäin oleskelu ulkomaalla. Taulusta 25 näkyy, että kokonaista 146 maamme kirjapainotyöntekijää, useimmat latojia, on työskennellyt vieraassa maassa. Suurin osa on tietysti työskennellyt Skandinavian maissa. Useat näistä työntekijöistä ovat oleskelleet monta vuotta ulkomaalla.

V L u k u.

Apukassat ja yhdistykset. Kesäloma. Työnseisaukset.

Kirjaltajain
apukassat.

Kirjaltaja-ammattiin kuuluvia työntekijöitä varten on olemassa seuraavat apukassat:

1. *Turun Kirjaltajain-apuyhdistyksen sairaus- ja hautausapu- sekä eläkekassa*, perustettu vuonna 1851. Jokainen Turun kirjapainoissa palveleva miespuolinen kirjapainotaituri on oikeutettu pääsemään yhdistyksen jäseneksi. Maksut kassoihin ovat yhteiset, mutta pääsymaksu luetaan eläkekassan ja säännölliset jäsenmaksut sairaus- ja hautausapukassan hyväksi. Korkein tuloikä on 35 vuotta. Sisäänkirjoitusmaksu on 10 mk, säännöllinen kuukausimaksu 1 mk 50 p. Viikottaista sairasapua maksetaan 10 mk, hautausapua 100 mk. Pisin yhtämittäinen sairausaika, jolta apurahaa maksetaan, on 6 kuukautta. Maksuja suoritetaan kassoihin enintään 25 vuotena. Osakkaan eläke voi olla 240 tai 250 mk, kuolinpesän 75—200 mk, riippuen kuolinpesän kokoonpanosta. Osakkaan lapsi lakkaa saamasta eläkettä 12 vuoden ikäisenä.

2. *Suomen Kirjaltajain apuyhdistyksen sairaus- ja hautausapu-, eläke- ja lisäsairaukassat*, kaksi ensinmainittua perustettuja vuonna 1867, viimeksi mainittu vuonna 1899. Kassat vastaanottavat sekä mies- että naispuolisia osakkaita.

Sairaus- ja hautausapukassaan on pääsymaksu 4 mk, kuukausimaksu 75 p. Sairasapu on 8 mk viikossa ja hautausapu 100 mk. Apurahaa annetaan ainoastaan, jos tautia kestää enemmän kuin 6 päivää, mutta silloin sairauden alusta. Pisin yhtämittäinen sairausaika, jolta apurahaa annetaan, on 6 kuukautta, ja osakkaan pitää ainakin 6 kuukautta olla suorittanut maksunsa ollakseen oikeutettu saamaan sairasapua.

Eläkekassaan on pääsymaksu 8 mk ja kuukausimaksu 1 mk 25 p. Eläkettä maksetaan osakkaalle 200 mk ja kuolinpesälle 100—200 mk. Maksuja suoritetaan enintään 25 vuotena.

Lisäsairaukassaan on korkein pääsyikä 40 vuotta. Pääsymaksu on 5 mk ja kuukausimaksu 75 p. Sairasapua annetaan 8 mk viikossa enintään 6 kuukauden aikana. Seitsemältä ensimmäiseltä päivältä annetaan sairasapua ainoastaan, jos tauti kestää niiden yli.

3. *Suomen Kirjaltajaliiton sairaus- ja hautausapukassa* vastaanottaa sekä mies- että naispuolisia osakkaita, jotka eivät ole täyttäneet 35 vuotta. Kassa on jaettu kolmeen luokkaan, nimittäin I, II ja III, ollen viimeksi mainittu tarkoitettu niitä eri grafillisten sairauskassain jäseniä varten, jotka tehdyin välikirjan nojalla ovat siirtyneet tahi vastedes siirtyvät kassaan. Pääsymaksu on I luokassa 4 mk ja II luokassa 3 mk. Viikkomaksuna suorittaa osakas I luokassa 40 p. ja II luokassa 25 p. Sairausapua annetaan I luokassa 15 mk ja II luokassa 10 mk viikossa. Hautausapu on I luokassa 125 mk ja II luokassa 100 mk. Sairausapua annetaan 7 ensimmäiseltä sairauspäivältä ainoastaan, jos tauti kestää niiden yli, ja enintään 13 viikkona vuodessa. Lyhin sairausapuun oikeuttava jäsenyyaika on 30 viikkoa, hautausapuun oikeuttava 26 viikkoa.

4. *O. Y. Weilin & Göös A. B:n (Helsingissä) työväen sairaus- ja hautausapukassa.* Jokainen yhtiön työssä oleva henkilö on velvollinen liittymään kassaan. Kassa on jaettu 5 luokkaan, joissa on seuraavat maksut:

I l.	pääsymaksu	4: —,	kuukausimaksu	2: —
II »	»	3: —,	»	1: 50
III »	»	2: —,	»	1: —
IV »	»	1: 50,	»	—: 75
V »	»	1: —,	»	—: 50

Kuukausimaksuja suoritetaan enintään 20 vuoden aikana. Jäsen, joka on 3 kuukautta kuulunut kassaan, saa päivittäistä sairausapua I luokassa 4 mk, II luokassa 3 mk, III luokassa 2 mk, IV luokassa 1 mk 50 p., V luokassa 1 markan, kuitenkin enintään 90 päivänä vuodessa. Kolmea päivää lyhemässä taudintapauksessa ei anneta apurahaa. Hautausapu on I luokassa 160 mk, II luokassa 120 mk, III luokassa 80 mk, IV luokassa 60 mk ja V luokassa 40 mk.

5. *Werner Söderströmin (Porvoossa) työväen sairaus- ja hautausapukassa.* Oikeutettu osakkaaksi pääsemään on jokainen Werner Söderströmin työväkeen kuuluva henkilö, jolla on hyvä terveys ja joka on joutunut 15 vaan ei 45 vuoden ikään. 15 ja 18 ikävuoden välillä (ikäluokka A) olevan henkilön pääsymaksu on 1 mk, 18 vuotta täyttäneen (ikäluokka B) 2 mk. Kuukausimaksu on A luokassa vähintään 10 p., enintään 50 p. ja B luokassa vähintään 25 p., enintään 2 mk. Sairas osakas saa enintään 10 viikkona vuodessa joko maksuttoman lääkärinavun ja sairausapua A luokassa 4 mk viikossa, B luokassa 10 mk, tahi myös vastaavat 5 mk ja 12 mk, mutta ei maksutonta lääkärinapua. Sairausapua annetaan vähintään 4 päivää kestävässä taudintapauksessa. Hautausapua annetaan A luokassa 50 ja B luokassa 75 mk.

Paitsi näitä kassoja on vielä Helsingin kirjaltajia varten n. s. hautausrenkaita. Helsingin kirjansitojilla niinkään on apuyhdistys, joka antaa sairaus- ja hautausapua. Vanhimmista ajoista alkaen on Turussa olemassa Turun Kirjansitojasällien laatikkokassa.

Kirjaltajia varten tarkoitettujen kassain toiminnan ja tilan valaisemiseksi vuonna 1905 luodaan tähän yleiskatsaus sivuilla 40 ja 41.

Sairauden ja kuoleman tapauksia käsitellään työntekijän terveydentilaa valaisevassa luvussa.

Tutkituista työntekijöistä on 556 miestä ja 279 naista ilmoittanut olevansa yhden taikka useamman kassan osakas. Seikkaperäisiä tietoja tästä saadaan Taulusta 26.

Työväenyhdistys. Kaikkiaan on 1,322 työntekijää, niistä 1,096 miestä (58.9 % kaikista) sekä 226 naista (25.4 % kaikista) ilmoittanut olevansa työväenyhdistysten jäseniä. Näistä on 904 miestä ja 117 naista sanonut kuuluvansa Suomen Kirjaltajaliittoon. (Taulu 27).

Raittiusseura. Raittiusseurain jäseniä on ilmoittanut olevansa 345 työntekijää, niistä 211 miestä, eli 11.3 % kaikista, ja 134 naista, eli 15.1 % kaikista. (Taulu 28).

Kesäloma. Työntekijöille suodusta kesälomasta on tietoja Taulussa 29.

Saaden täyden palkan tai osan siitä on 1,216 työntekijällä, eli 44.2 %:lla kaikista, jonkun aikaa lomaa kesällä, 281 työntekijällä, eli 10.2 %:lla kaikista, on tosin lomaa, mutta palkatta, sekä 1,256 työntekijällä, eli 45.6 %:lla kaikista, ei ole ensinkään lomaa. Kaikki nämä tiedot ovat työntekijäin antamia. Melkein yhtä usein kestää lomaa ainoastaan viikko kuin kaksi. Ainoastaan 16 työntekijää on ilmoittanut kesälomansa kestävän kokonaista 4 viikkoa.

Työnseisaukset. Työnseisaukset ovat varsin pitkiin aikoihin olleet sangen harvinaisia kirjapainoissa, arvatenkin sen johdosta että tässä ammatissa jo kauan on ollut tariffisopimus voimassa. Täysin varmoja tietoja tästä ei ole olemassa, mutta sanomalehtiutusten nojalla on niitä yhdisteltyinä osaksi Teollisuushallituksen Tiedonantojen 38 vihkossa, osaksi Työtilastollisen Aikakauslehden 1 vihkossa vuodelta 1907. Näiden lähteitten mukaan olisi vuosina 1890—1906 ollut seuraavat työnseisaukset:

1. 1890, $\frac{3}{12}$. Lakko kaikissa Helsingin kirjapainoissa, paitsi Senaatin ja Tidnings- och Tryckeri A. B:n kirjapainoissa, tariffin muuttamista koskevain vaatimusten johdosta. Lakkolaisia oli noin 200. Tulos oli vähäinen tariffin korotus, mutta pääasiallisesti pysytettiin tariffi isäntien ehdotuksen mukaisena. Lakko kesti 4 päivää.

2. 1891, $\frac{6}{2}$. Louhen kirjapainon latojat Oulussa vaativat palkankorotusta. Lakko päättyi sovintoon.

3. 1904, $\frac{23}{2}$. Tampereen kirjaltajat vaativat noudatettavaksi koko maassa voimassa olevaa palkkatariffia. Työntekijäin vaatimukset hyväksyt-

tiin paitsi yhdessä kirjapainossa. Lakko, joka päättyi $\frac{9}{3}$, kesti niinmuodoin 16 päivää.

4. 1905, $\frac{29}{11}$. Työmies-lehden myyskentelijät tekivät lakon vaatien että lehden tuli ilmestyä viimeistään k:lo 4 i. p., että eräs konttorineiti oli erotettava toimestaan, että palkkoja oli korotettava y. m. Lakkolaisia oli noin 120. Miltei kaikkiin vaatimuksiin suostuttiin. Lakko päättyi $\frac{2}{12}$ ja kesti niinmuodoin 3 päivää.

5. 1906, $\frac{21}{2}$. Mikkelin Sanomain kirjapainon työntekijäin Mikkelissä vaadittua uutta palkkatariffia sulki isäntä heidät työstä, josta taas aiheutui lakko työntekijäin puolelta. Työntekijäin vaatimukset hyväksyttiin 7 päivän kuluttua.

6. 1906, $\frac{1}{3}$. Jakobstads Tryckeri- och Tidnings A. B:n johtokunta kieltäysi hyväksymästä uutta palkkatariffia ja sulki työstä yhden työntekijän, mistä aiheutui lakko. Työntekijäin vaatimuksiin suostuttiin 7 päivän kuluttua.

7. 1906, $\frac{16}{8}$. Sen johdosta että eräs työntekijä oli siirretty toiseen osastoon Kansan Lehden kirjapainossa Tampereella, tekivät latojat lakon. Riitaa kesti ainoastaan päivän, jonka kuluttua tehtiin sopimus.

8. 1906, $\frac{19}{10}$. Sen johdosta että isännät ja työntekijät olivat oppilaskysymyksessä eri mieltä, tekivät Hämeenlinnan kirjaltajat lakon. Kuuden päivän kuluttua riita sovittiin.

9. 1906, $\frac{1}{11}$. Helsingin yleisestä kirjansitojalakosta oli seurauksena erinäisiä riitaisuuksia O. Y. Weilin & Göös A. B:n kirjansitomatyöntekijäin kanssa, jotka jatkoivat lakkoa 14 päivää kauemmin kuin muut. Riitä sovittiin.

Kirjaltajia varten tarkoitettujen apu-

		Turun Kirjaltajain sairaus- ja hautausapukassa.		Turun Kirjaltajain eläkekassa.	
Osakkaita 1905 vuoden alussa:					
1	miehiä . . . . . luku	54		54	
2	naisia . . . . . »	—		—	
3	kumpaakin sukupuolta . . . . . »	54		54	
Osakkaita 1905 vuoden lopussa:					
4	miehiä . . . . . »	52		52	
5	naisia . . . . . »	—		—	
6	kumpaakin sukupuolta . . . . . »	52		52	
7	Taudintapauksia . . . . . »	3		—	
8	Sairauspäiviä . . . . . »	59		—	
9	Kuolemantapauksia . . . . . »	2		—	
10	Eläkkeensaajia . . . . . »	—		—	17
Tuloja:					
11	Pääsymaksuja . . . . . Smf.	—	—	—	—
12	Osakasmaksuja . . . . . »	796	50	—	—
13	Korkoja . . . . . »	120	—	2,501	51
14	Lahjoja . . . . . »	—	—	—	—
15	Siirtoa sairauskassasta . . . . . »	—	—	454	86
16	Muita tuloja . . . . . »	—	—	—	—
17	Yhteensä tuloja Smf.	916	50	2,956	37
Menoja:					
18	Sairausapua . . . . . Smf.	58	—	—	—
19	Hautausapua . . . . . »	200	—	—	—
20	Maksettu eläkkeitä . . . . . »	—	—	2,174	13
21	Lääkäripalkkio . . . . . »	—	—	—	—
22	Hallintokustannuksia . . . . . »	—	—	—	—
23	Siirtoa eläkekassaan . . . . . »	454	86	—	—
24	Muita menoja . . . . . »	25	—	—	—
25	Yhteensä menoja Smf.	764	86	2,174	13
26	Ylijäämä . . . . . Smf.	151	64	782	24
Varoja:					
27	Pankissa tai säästöpankissa . . . . . Smf.	795	74	26,717	60
28	Arvopapereita . . . . . »	2,000	—	14,947	—
29	Työnantajan hallussa . . . . . »	—	—	—	—
30	Kassassa . . . . . »	27	03	—	—
31	Muita menoja . . . . . »	—	—	33	60
32	Yhteensä varoja Smf.	2,822	77	41,698	20

kassain toiminta vuonna 1905.

Suomen Kirjaltajain sairaus- ja hautauskassa.		Suomen Kirjaltajain eläkekassa.		Suomen Kirjaltajain lisäsairauskassa.		Suomen Kirjaltajaliiton sairaus- ja hautauskassa.		Weilin & Göösin sairaus- ja hautauskassa.		Werner Söderströmin sairaus- ja hautauskassa.		Yhteensä.	
175		175		74		264		84		48		928	1
31		31		30		16		81		20		209	2
206		206		104		280		165		68		1,137	3
180		180		80		281		77		50		952	4
31		31		30		15		91		20		218	5
211		211		110		296		168		70		1,170	6
20		—		9		15		46		8		101	7
843		—		281		661		925		110		2,879	8
3		—		—		3		1		—		9	9
—		30		—		—		—		—		47	10
44	—	88	—	35	—	102	—	141	50	13	—	423	50
1,491	50	2,486	—	867	—	2,649	25	2,061	50	290	65	10,642	40
255	—	3,623	85	174	02	396	80	513	10	220	35	7,804	63
—	—	155	46	—	—	118	—	1,000	—	1,000	—	2,273	46
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	454	86
—	—	2	—	—	—	6	25	33	77	—	—	42	02
1,790	50	6,355	31	1,076	02	3,272	30	3,749	87	1,524	—	21,640	87
963	44	—	—	321	16	1,370	10	2,254	50	157	20	5,151	40
300	—	—	—	—	—	312	50	120	—	—	—	932	50
—	—	5,053	05	—	—	—	—	—	—	—	—	7,227	18
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	100	—	100	—
—	—	—	—	—	—	187	45	135	—	—	—	322	45
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	454	86
—	—	35	—	13	—	—	—	300	—	—	—	373	—
1,263	44	5,088	05	834	16	1,870	05	2,809	50	257	20	14,561	39
527	06	1,267	26	741	86	1,402	25	940	37	1,266	80	7,079	48
3,700	—	56,116	06	3,446	98	9,423	42	5,107	37	659	99	105,967	16
1,800	—	24,000	—	—	—	—	—	—	—	3,000	—	45,747	—
—	—	—	—	—	—	—	—	5,362	46	—	—	5,362	46
182	52	519	85	472	05	1,209	86	385	26	3	25	2,799	82
—	—	350	—	—	—	317	34	—	—	—	—	700	94
5,682	52	80,985	91	3,919	03	10,950	62	10,855	09	3,663	24	160,577	38

Teollisuush.

VI LUKU.

Työntekijäin terveydentila.

Terveyden-
vaara.

Kirjapainon eri osastoissa suoritettavat työt ovat erisuuruisin määrin vaarallisia työntekijäin terveydelle. Nämä vaarat johtuvat osaksi siitä aineesta, lyijystä, josta kirjakkeet on pääasiallisimmin valmistettu, osaksi siitä asennosta, jossa työntekijät ovat työtä tehdessään.

Kirjakeisiin käytetty metalliseos voi kokoonpanoltaan jonkun verran vaihdella, mutta yleisenä sääntönä saattaa mainita, että seos käsittää 75 % lyijyä, 23 % antimonia ja 2 % tinaa. Välikkeiksi käytetään tavallisesti seosta, jossa on 85 % lyijyä ja 15 % antimonia. Meillä käytetyt kirjakkeet tuotetaan kaikki ulkomaalta ja kirjakevalimoja edustaa yksi ainoa pieni Helsingissä oleva laitos, jossa tilauksesta valmistetaan erikoismerkkejä y. m. s. Kirjakevalimoista johtuva ammatinvaara voidaan sentähden tässä sivuuttaa. Pääasiallisesti yhtäläinen käsittely kuin kirjakevalimoissa on kuitenkin rotatsioonipainimien tultua käytäntöön sanomalehtien painatuksessa päässyt kirjapainoihin stereotypoimisen kautta, jonka tähden tämän laatuista työtä on tässä muutamain sanoin kosketeltava.

Uudenaikaisissa nopeasti käyvissä sanomalehtipainimissa ei tavallista ladelman panna koneeseen, vaan siitä otetaan jäljennös, jolla painaminen toimitetaan. Tämä stereotypoiminen tapahtuu ylipäätään seuraavasti. Sittekin ladelman on katkaistu sivuiksi, koputetaan sen päälle matriisi, toisin sanoin koko painosivun päinvastainen jäljennös paperiin. Matriisi pannaan sitten valinkaavaimen, johon kaadetaan sulatettua lyijyä. Lyijyn jäähtyttyä poistetaan kaavaimen ulkopuolelle jääneet osat, kaavain avataan ja valmiiksi valettu sivu otetaan pois. Valetussa sivussa on ladelman nyt käännettynä samoin päin kuin alkuperäisessä ladelmassa, joten sillä käy painaminen. Sitä ennen harjataan se ja höylätään erikoisessa höyläskoneessa.

Sulatusuunissa vällitsevan kuumuuden ja kuumen lyijyn käsittelyn johdosta, on stereotypoimishuoneessa luonnollisestikin sangen korkea lämpö määrä. Tästä seuraa, että näiden huoneitten välttämättä täytyy olla tarpeeksi tilavia ja että niissä pitää olla tehokas ilmanvaihto, joka johtaa kumentuneen il-

man pois ja tuo sijaan sopivan lämpöistä uutta, raitista ilmaa. Taulussa 52, jossa on tietoja kaikkien tutkittujen työhuoneistojen laadusta, on myös mainittu neljän yksinomaan stereotypoimiseen käytetyn huoneen ilmakuutio. Tämä vaihtelee 19.4 ja 39.6 m³:n välillä työntekijää kohti, joten sitä on pidettävä täysin tyydyttävänä. Sen jälkeen kun tämä tutkimus toimitettiin, on kuitenkin muuttuneiden valtiollisten olojen johdosta sanomalehdistö arvaamattomasti elpynyt, josta on aiheutunut useampain rotatsioonipainimien hankkiminen. Tilan puutteessa toimitettaneen stereotypoiminen joissakuissa kirjapainoissa varsin pienissä ja epätarkoituksenmukaisissa huoneissa. Erittäinkin lienee syytä muistutuksiin ilmanvaihtolaitoksia vastaan, jotka eivät ole kylliksi tehokkaita, jonka tähden työntekijäin täytyy työskennellä avoimin ikkunin kylmänäkin vuodenaikana, mikä voi olla sangen epäterveellistä, kun heillä toisella puolellaan on kuuma sulatusuuni ja toisella suorastaan ulkoa tuleva, kylmä ilmanvetö.

Ylipäänsä ei lyijyseosta sulatettaessa syntyne lyijy- eikä muita metallihöyryjä, syystä että sulamiskohta on tuntuvasti alempana sitä kohtaa, jossa seos haihtuu. Sellaisten höyryjen syntyminen ei kuitenkaan näytä olevan aivan mahdoton, erittäinkin jos valinseos varomattomuudesta pääsee liiaksi kuumenemaan.

Sitä vastoin tuottavat valmiin valetun sivun puhdistaminen ja höyläminen työntekijöille jonkun verran vaaraa sen johdosta, että he vetävät henkeensä näissä töissä syntyvää hienoa lyijyntomua. Tämän ehkäisemiseksi vaaditaan tietysti, että stereotypoimishuoneessa noudatetaan mahdollisimman suurta puhtautta ja että lattia lakaistaan ja seinät pyyhitään kostutettuina.

On luonnollista, ettei stereotypoimista saa toimittaa samassa huoneessa, missä muita töitä tehdään.

Niihin vaaroihin nähden, joita stereotypoimisesta koituu työntekijäin terveydelle, on eri maissa säädetty erinäisiä määräyksiä, jotka sisältävät säännöksiä tähän tarkoitukseen käytettävien huoneistojen laadusta, niiden ilmanvaihdosta y. m. Sellaisia säännöksiä kirjapainoja ja kirjakevalimoja varten on Tanskassa annettu työneuvoston ehdotuksen mukaisesti tammikuun 9 päivänä 1904 ja Saksan Liittoneuvosto antoi heinäkuun 31 päivänä 1897 säännöksiä kirjapainojen ja kirjakevalimojen perustamisesta ja käyttämisestä. Viimeksi mainituissa säännöksissä määrätään kirjakevalimoissa ja stereotypoimishuoneissa vähintään 15 m³:n tila työntekijää kohti.

Latojille tuottaa ammatti vaaraa etusijassa sen lyijyntomun johdosta, jota on työhuoneissa ja jota työntekijät hengittävät.

Kirjakeita pantaessa kasteihin töyttävät ne toisiaan vasten ja kastista otettaessa ne niinkään hankautuvat vastakkain. Näin erottuu kirjakeista helposti niitä ympäröivän lyijyoksiidikerroksen osia. Tämä hieno tomu ei kuitenkaan jää ilmassa liikkumaan eikä myöskään putoo kastin pohjaan,

vaan pysyy kiinni kirjakkeessa, joka työntekijän lämpimän käden kosketuksen ja jällelle jääneen painomusteen johdosta on toisinaan enemmän toisinaan vähemmän tahmainen. Tähän kirjakkeessa kiinni olevaan hienoon lyijyntomuun tulee lisäksi vielä ilmasta laskeutunutta tomua. Että näin on laita näkyy siitä, että kauan käytännössä olleet kirjakkeet, kulumisesta huolimatta, ovat uusia kirjakkeita raskaammat. Kastien pohjassa oleva lyijyntomu on tavallisesti järeämpää ja metallin haurauden tähden erottunut kirjakkeiden kyljistä tahi lohjennut niiden nurkista. Ylipäätään ei lyijyntomuuta niinmuodoin ole ilmassa liikkuvana niin paljon kuin tavallisesti on luultu. Jotta raskas lyijyntomu joutuisi liikkeeseen vaaditaan suurempaa voimaa kuin huoneessa tavallisesti ovat ilmapirrat. Lyijyntomu joutuu liikkeeseen kasteja puhdistettaessa palkeilla taikka lakaistessa kostuttamatonta lattiaa.

On kuitenkin osottautunut epäilemättömäksi, että latojat voivat saada lyijymyrkytyksen. Myrkytyksen aikaansaavan lyijyn täytyy niinmuodoin tulla työntekijän ruumiiseen muuta tietä kuin suorastaan hengityksen kautta. Ei olekaan vaikea huomata, miten tämä käy päinsä. Lyijykirjakkeita käsitellessä tarttuu melkoiset määrät kirjakkeissa olevaa tomua käsiin. *Faber*, joka on tutkinut latojain käyttämää pesuvettä, huomasi siinä olevan keskimäärin 0.32 gr. lyijyä. Jos kädessä on pieni naarmu, tunkeutuu siihen vähäpätöinen määrä lyijyä, mutta ennen kaikkea tulee sitä kädestä suuhun latojan oman varomattomuuden tähden. Näin käy, kun hän kädellä pyyhkii suutaan, kun hän kädellä pistää paperossin tai sikarin suuhunsa, erittäinkin jos tupakkaa sillä välin on säilytetty kastin reunalla, ja vihdoin jos hän aterioi pesemättä sitä ennen käsiään. Näin tulee ruumiiseen joka kerta ainoastaan sangen pieniä lyijymääriä, mutta nämä liikkeet, jotka kenties uusiintuvat sata kertaa päivässä, keräävät vuosien kuluessa niin paljon lyijyä, ettei ruumis enää kykene vastustamaan sen vaikutusta, ja lyijymyrkytys syntyy. Paljon lisääntyy lyijyn ruumiiseen tunkeutumisen vaara, jos, niinkuin on kerrottu, latoja pitää kirjakkeita suussaan voidakseen molemmin käsin korjata ladellmaa.

Sen jo edellä kosketellun kysymyksen ratkaisemiseksi, onko lyijyä ole-massa ilmassa, ovat eri henkilöt toimeenpanneet kokeita. Tässä kohden on tietysti noudatettava mitä suurinta varovaisuutta jotta kerätään etusijassa määrättyyn paikkaan kertynyt lyijyntomu eikä semmoista, joka suorastaan, ole-matta ensin liikkunut ilmassa, on tullut sinne. Mutta eivät *Faber*, *Migerka* eikä *Wegmann*, vaikka ovat noudattaneet tällaisia varokeinoja, ole voineet havi-ta lyijyntomuuta liikkumassa ilmassa. *Pannwitz* ja *Heise* tapasivat ainoastaan yksityisiä jälkiä siitä ja ovat sitä mieltä, että pitempi kokoontumisaika ja huonosti siivotuissa huoneissa vallitsevat epäedulliset olot voivat saada aikaan että lyijyä kerrostuu kemiallisesti näytettävissä määrin. Kun tutkimuksissa, niin-kuin esimerkiksi *Stumpfin* toimittamissa, ei ole noudatettu tarkempaa varovai-

suutta, on lyijyä voitu näyttää olevan tomussa 2—3 ‰. *Sommerfeld* on sen tähden sitä mieltä, ettei latomohuoneissa ilmassa liikkuvalla tomulla ole muuta merkitystä kuin minkä tahansa muun huoneen ilmassa liikkuvalla tomulla.

Vuonna 1904 toimitettiin Tukholman kirjapainojen ja kirjansitomojen terveydenhoidollinen tutkimus, jonka tuloksista *Anders Backlund* ja *Klas Sondén* ovat tehneet selkoa Tukholman kaupungin Terveystieteidenlaitoksen kertomuksessa vuodelta 1904. Tutkimus käsitti 70 laitosta, joissa oli 286 työhuonetta ja 3,084 työntekijää. Tomun lyijypitoisuutta koskevien tutkimusten tuloksista, joista oli syytä odottaa varsin hyvää valaistusta asiaan, sanotaan mainituissa selonteossa: »Jotta voitaisiin saada menettelytapa lyijyn määräämiseksi (mutta muutoin paljoutta huomioon ottamatta) pyydettiin ja saatiin »tomua» eräästä suurenlaisesta tšekäläisestä kirjapainosta. Tarkastettaessa havaittiin siinä olevan kaikenkokoisia lyijyn sirpaleita ja lyijypalasia kokonaisista kirjakkeista mikroskopisiin hitusiin asti. Tämä tomu oli sanalla sanoen lattialta, hyllyiltä y. m. koottuja »riikkoja». Käyttämällä siitä ainoastaan mitä hieno sihti oli läpäissyt, saatiin senlaatuisia näytteitä, joita arveltiin kirjapainoista annettavan. Ja tämän näytteen avulla valmistettiin menettelytapa. On kuitenkin ilmeistä, että on mahdotonta vetää tarkkaa rajaa »tomun» ja »rikkojen» välillä, jonka tähden myös sattumat tietystikin olivat miltei pääasiallisina määrääjinä saatujen näytteitten lyijypitoisuuteen nähden, ne kun toisen kerran lähenivät toista, toisen kerran taas toista laatua, ja ainoa keino, miten tämä vaikeus olisi kutakuinkin ollut vältettävissä, olisi ollut se että puhaltamalla olisi erottanut herkkäliikkeisimmät hituset. Tämä oli kuitenkin aivan mahdotonta muun muassa siitä syystä, että näytteet silloin olisivat huppenneet aivan liian vähiin. Oli nytkin jo usein varsin vaikea saada riittävää määrää hienoksi sihdattua »tomua». — Ei myöskään näyttänyt olevan tehtävän tarkoituksen mukaista ottaa tätä tomua sanottavasti ylempää kuin pään korkeudelta — koska lyijyä saattoi olettaa esiintyvän pääasiallisesti siinä ja sitä alemmassa vyöhykkeessä. Analyysien tulokset näkyvät myötäliitetystä taulusta, mutta niillä lienee merkitystä ainoastaan sikäli, että ne epäamättömästi osottavat, että lyijyä on olemassa tomussa niissä huoneistoissa, joissa työskennellään lyijykirjakkeilla. *Määrän* osottaminen taas lienee mainituista syistä kaikkea arvoa vailla.»

Taulussa 42 mainitut analyysit on tehty vähintään 10 gramman tomunäytteistä ja niissä havaittu lyijypitoisuus on ollut 0.1—160.0 ‰. Näin suuret eroavaisuudet eivät ilmeisestikään voi aiheutua muusta kuin että tomu on eri tapauksissa ollut sangen erilaatuista.

Tämän tutkimuksen alkuperäiseen suunnitelmaan kuului myöskin analyysien tekeminen kirjapainoissa kootusta tomusta. Kun kuitenkin Ruotsissa toimitetut kokeet näyttivät antavan sangen vähän luotettavia tuloksia ja kun

tällaisista tutkimuksista olisi koitunut tuntuvia kustannuksia, jätettiin ne tekemättä.

Asianhaara, jota ei saa sivuuttaa kirjaltajain terveydentilan arvostelemisessa, on se ruumiin asento, jossa latojat ovat työskennellessään. Tämä asento on nimittäin aivan erikoinen. Vasemmassa kädessään pitää latoja hakea painaen olkavartta rintakehää vasten. Oikealla kädellä otetaan kirjat kastin lokeroista, jotka ovat eri matkain päässä latojasta. Täten syntyy edestakaisin vaappuva liike. Ruumiin paino nojaa pääasiallisesti vasempaan jalkaan, oikea jalka pidetään hiukan etempänä. Lanteet tulevat täten viistoasentoon, kun oikea puoli on vasempaa etempänä ja ylempänä. Pitkällinen seisominen rasittaa kovasti alaraajoja ja siitä voi myös aiheutua jalkain ja säärien ajettumista sekä suonikohjua.

Osaksi lyijymyrkytyksen ja osaksi tuberkuloosin yleisyydestä kirjapainojen ja kirjakevalimojen työntekijäin keskuudessa on vuosilta 1891—1900 tietoja eräästä näitä työntekijöitä varten Wieniin perustetusta sairauskassasta. Näinä vuosina vaihteli kassan jäsenluku 4,700 ja 6,150 välillä. Tästä tilastosta käy muun muassa selville seuraavaa:

	Lyijymyrkytystapauksia.	Lyijymyrk. tapauksia 100 jäsentä kohti.	Tuberkuloositapauksia 100 jäsentä kohti.	Taudintap. yleensä 100 jäs. kohti.
V. 1891	100	2.1	2.4	41.1
» 1892	75	1.6	2.4	42.8
» 1893	105	2.0	2.9	44.9
» 1894	114	2.3	1.8	40.8
» 1895	136	2.6	4.0	48.1
» 1896	166	3.2	3.2	44.4
» 1897	125	2.3	3.1	44.7
» 1898	132	2.3	2.9	44.6
» 1899	175	2.9	3.4	49.1
» 1900	180	2.9	4.2	49.1
V. 1891—1900	1,308	2.4	3.1	45.1

Tämän tilaston mukaan olisivat lyijymyrkytystapaukset Wienin kirjapainotyöntekijäin keskuudessa erittäin lukuisia ja ainoastaan vähän harvalukuisemmat tuberkuloositapauksia. Jokaista lyijymyrkytystapausta kohti tuli keskimäärin 32 sairauspäivää ja koko ajanjakson kuluessa sattui kaikkiaan 8 lyijymyrkytyksen aiheuttamaa kuolemantapausta. Vähimmin olivat painajat ja konemestarit sekä kirjapainojen aputyöntekijät ja naispuoliset työntekijät alttiita lyijymyrkytyksen vaaralle. Latojista oli 2.5—5.5 % sairastunut lyijy-

myrkytykseen. Yleisin oli tauti valurien, erittäinkin naispuolisten keskuudessa, joista jopa 45 % oli sairastanut lyijymyrkytystä.

Sveitsin kirjaltajaliiton jäsenten keskuudessa, joiden luku vuosina 1896—1901 lisääntyi 1,556:sta 1,987 henkeen, oli 1,000 jäsentä kohti seuraava luku taudintapauksia: ¹⁾

	1896.	1897.	1898.	1899.	1900.	1901.
Keuhko- ja rintatauteja	55.9	54.5	54.2	63.4	60.3	80.4
Reumatismia ja ischiasta	24.4	32.6	23.7	32.2	27.3	28.1
Hermotauteja	14.1	10.2	20.1	19.4	19.6	19.6
Maha- ja suolitauteja	32.8	38.5	39.3	45.0	38.7	46.7
Tulehduksia	12.2	23.6	21.9	30.6	30.9	40.7
Ruumiinvammoja	21.9	35.3	42.3	33.9	38.7	29.6
Sydän- ja munuaistauteja	4.5	11.5	8.3	8.9	6.2	5.0
Influensaa	16.1	10.8	20.1	21.7	68.1	21.1
Silmätauteja	5.8	12.1	12.4	11.1	10.3	4.5
Kaulatauteja	18.7	25.0	21.4	17.2	33.0	28.6
Paiseita	14.1	13.4	8.3	5.6	8.2	4.5
Lyijymyrkytyksiä	3.8	7.7	5.3	2.2	3.6	5.5
Muita tauteja	37.3	21.1	16.0	15.0	34.5	36.7

Keuhko- ja rintatautien erittäin suuri lukuisuus käy selvästi ilmi edellä esitetyistä numeroluvuista.

Kuolleisuutta ylipäätään ja erittäinkin keuhkovikojen ja keuhkotaudin aiheuttamaa, laskettuna osaksi 100 elävää henkilöä kohti, osaksi verrattuna 100 kuolemantapaukseen, valaisee seuraava *Sommerfeldin* tekemä yhdistelmä:

	100 henkilöstä kuoli		100 kuolemantapauksesta tuli keuhkot. osalle	
	yleensä	keuhkovikoihin	keuhkotautiin	
Kirjaltajia	1.597	0.854	0.709	44.44
Berlinin 38 sairauskassan jäseniä	1.077	0.629	0.516	47.89
Berlinin miespuolisia 15 vuotta täytäneitä asukkaita	—	—	0.493	33.23

¹⁾ Numeroluvut on saatu Bauerin teoksessa *Gesundheitsgefährliche Industrien* sivulla 429 olevasta taulusta, jossa mainitaan sekä ehdottomat että suhteelliset luvut. Edellyttäen että ensinmainitut ovat oikeat on jälkimmäisissä useita virheitä, jotka on korjattu.

Tästä näyttää käyvän selville, että kuolevaisuus yleensä ja erittäinkin keuhkovikojen sekä keuhkotaudin aiheuttama on suurempi Berlinin kirjaltajain kuin yleensä työväen sekä varsinkin tämän kaupungin väestön keskuudessa ammattiin katsomatta.

Suomen kirjaltajain terveydentila.

Mitä vihdoinkin Suomen kirjapainotyöntekijäin terveydentilaan tulee, annetaan tässä kaikki ne tiedot, joita tästä asiasta on ollut saatavissa.

Taulussa 30 mainitaan, miten työntekijät itse ovat arvostelleet terveydentilansa. Seuraavassa taulussa nämä tiedonannot on yhdistelty ja ilmaistu prosenttiluvuin.

Työntekijäin terveydentila heidän omien tiedonantajensa mukaan.

h. = hyvä, jh. = jotenkin hyvä, he. = heikko, hu. = huono.

Ikäryhmä.	Miesp. työntek.				Naisp. työntek.				Kump. sukupuoli.			
	h.	jh.	he.	hu.	h.	jh.	he.	hu.	h.	jh.	he.	hu.
11—17 v.	87.0	12.0	1.0	—	82.0	13.6	4.4	—	85.0	12.6	2.4	—
18—29 „	76.7	18.4	4.7	0.2	74.5	18.5	7.0	—	76.0	18.4	5.5	0.1
30—39 „	67.4	25.1	6.9	0.6	70.1	23.4	6.5	—	67.9	24.8	6.8	0.5
40—49 „	68.9	25.0	5.4	0.7	60.9	26.1	13.0	—	67.9	25.1	6.4	0.6
50—59 „	50.0	31.0	14.3	4.7	83.3	16.7	—	—	54.1	29.2	12.5	4.2
60 v. ja enem.	60.0	20.0	20.0	—	—	50.0	50.0	—	50.0	25.0	25.0	—
Kaikki iät	76.3	18.8	4.5	0.4	76.2	17.5	6.3	—	76.2	18.4	5.1	0.3

Vertailu aikaisemmin tutkittujen työntekijäryhmäin vastaaviin numerolukuihin antaa seuraavat tulokset:

	Miesp. työntek.				Naisp. työntek.				Kump. sukupuoli			
	tup.	kuto- ma	leip.	kir- jap.	tup.	kuto- ma	leip.	kir- jap.	tup.	kuto- ma	leip.	kir- jap.
hyvä	74.5	78.5	81.8	76.3	65.3	78.1	82.9	76.2	67.0	78.2	82.3	76.2
jotenkin hyvä	14.7	17.6	13.4	18.8	18.9	16.2	11.5	17.5	18.1	16.6	12.7	18.4
heikko	8.6	3.1	4.2	4.5	13.4	4.8	4.7	6.3	12.5	4.3	4.3	5.1
huono	2.2	0.8	0.6	0.4	2.4	0.9	0.9	—	2.4	0.9	0.7	0.3

Jos näitä lukuja, joihin ei kuitenkaan ole pantava ylen suurta merkitystä, vertailee toisiinsa, niin havaitsee että, työntekijäin oman arvostelun mukaan, kirjapainotyöntekijäin terveydentila olisi likimain sama kuin kahden ensimmäisen tehdastyöntekijäryhmän.

Taulussa 32 on yhdistelmä niistä eri taudista, joita työntekijät ovat ilmoittaneet sairastavansa siihen aikaan kun tutkimusta toimitettiin. Näitäkin tiedonantaja on käsiteltävä sangen varovasti, syystä että ne perustuvat ainoastaan työntekijäin varsin häilyviin ilmoituksiin.

Lukuisimmat ovat kaikenlaatuiset keuhko- ja kurkkuviat, 212 tapausta, sitä likinnä yleinen heikkous; 99 tapausta, useimmat niinkuin tavallista naisten ilmoittamia. Sitten seuraavat maha- ja suolitaudit, 79 tapausta, sekä reumatismi, 54 tapausta.

Jos henkilöt, jotka ovat ilmoittaneet potevansa keuhko- tai kurkkuvikoja, järjestetään ikänsä mukaan ja näin saatu luku ilmaistaan prosenttiluvuin saman ikäryhmän koko työntekijäluvusta, niin saadaan seuraavat vertausluvut:

	Miehiä		Naisia		Kump. sukup.	
	luku	%	luku	%	luku	%
Alle 20 v.	26	3.9	26	5.9	52	4.7
20—29 »	52	7.9	38	11.1	90	9.0
30—39 »	36	10.7	5	6.5	41	9.9
40—49 »	22	14.9	2	8.7	24	14.1
50—59 »	5	11.6	—	—	5	10.2

Tästä näkyy aivan silmään pistävästi, että keuhkoviat iän mukana lisääntyvät miespuolisissa kirjapainotyöntekijöissä, jotka kuten tietty ovat suurimmaksi osaksi latojia. Kun ylipäätään keuhkoviat ovat yleisimpiä nuoremmassa henkilöissä, voi edellä mainitusta asianlaidasta saada tukea sille oletukselle, että ammatti osaltaan edistää keuhkovikain syntymistä. Jos niin on laita, niin lieene tämä vahingollinen vaikutus etusijassa luettava sen lyijyntömun syyksi, jota kirjapainoissa on milloin minkin verran.

Kirjapainotyöntekijäin terveydentilan arvostelemiseksi saadaan tietoja kirjaltajia varten perustetuista sairaus- ja hautausapukassoista. Vuosilta 1899—1905 antaa apukassoja koskeva tilasto seuraavia tietoja:

	Osakkaita keskimäärin.	Taudin- tapauksia.	Sairauspäi- viä.	Kuoleman- tapauksia.
1899	408	37	2,043	6
1900	530	39	2,364	10
1901	574	75	2,661	8
1902	719	52	2,196	5
1903	758	69	2,081	3
1904	792	97	4,187	5
1905	892	101	2,879	9
1899—1905	4,673	470	18,411	46

Edellä olevaan yhdistelmään on eri vuosilta otettu ainoastaan ne kassat, joista kaikki edellä mainitut tiedot on täydellisesti ilmoitettu.

Näistä luvuista saadaan lisäksi seuraavat suhdeluvut:

	Taudintapauksia 1,000 osak. kohti.	Sairauspäiv. taudint. kohti.	Kuolemantapauks. 1,000 osak. kohti.
1899	91	55.2	14.7
1900	74	60.6	18.9
1901	131	35.5	15.7
1902	72	42.2	7.0
1903	91	30.1	4.0
1904	122	43.2	6.3
1905	113	28.5	10.1
1899—1905	101	39.2	9.8

Näitä numerolukuja tarkastellessa havaitsee, ettei niiden nojalla käy tekeminen varmoja johtopäätöksiä kirjaltajain kivullosuuteen nähden. Toiselta puolen on aineisto jotenkin vähäinen ja osottaa sentähden suuria epätasaisuuksia eri vuosina, toiselta puolen eivät suhdeluvut silmäänpistävästi poikkea sen kassaryhmän vastaavista luvuista, joka työntekijäin apukassoja koskevassa tilastossa mainitaan Ammatti- ja käsityöläiskassoiksi ja johon ryhmään kirjaltajain apukassat on luettu.

Suomen Kirjaltajaliiton ja Verner Söderströmin sairaus- ja hautausapukassoista on saatu seikkaperäisiä tietoja viime vuosina sattuneista taudintapauksista, ollen samalla mainittu sukupuoli, ikä, sairauspäivät ja taudin syy. Näihin tietoihin nähden, jotka muutoin on otettu huomioon edellä esitettyissä numeroluvuissa, mainittakoon, että näissä molemmissa kassoissa vuosina 1901—1905 oli varsinaisen kirjapainotyöväen keskuudessa sattunut 25 keuhkovikain aiheuttamaa taudintapausta aikaansaaden yhteensä 1,185 sairauspäivää, eli keskimäärin 47.4 sairauspäivää taudintapausta kohti, niinmuodoin jonkun verran enemmän kuin edellä on mainittu yleiseksi keskiluvuksi. Näiden taudintapausten joukossa on yksi lyijymyrkytyksen aiheuttama, jota kesti 10 päivää.

Kirjaltajakassain osakasten keskuudessa sattuneista kuolemantapauksista on täydellisiä tietoja seuraavista kassoista allamainittuine kuolemantapauksineen:

Suomen Kirjaltajain sairaus- ja hautausapukassasta vuosilta 1867—1906	94 tap.
Suomen Kirjaltajaliiton sairaus- ja hautausapukassasta vuosilta 1902—1905	6

Verner Söderströmin sairaus- ja hautausapukassasta vuosilta 1901—1904	1 tap.
Turun Kirjaltajain sairaus- ja hautausapukassasta vuosilta 1869—1905	18 »
	Yhteensä 119 tap.

Nämä tiedot ovat yhdisteltyinä sivulla 52 olevassa taulussa, jossa mainitaan kuoleman syy, semmoisena kuin se on edellämainituista kassoista ilmoitettu, kuolemantapausten luku eri ikäluokissa sekä vainajain keski-ikä. Tähän viimeksi mainittuun ei käy paneminen ratkaisevaa merkitystä yhden kansanluokan kuolevaisuusolojen arvostelemisessa, vaan on tälle luvulle ainoastaan annettava suhteellinen merkitys. Mutta tähän nähden osottavat sivulla 52 olevan taulun viimeisen palstan numeroluvut sangen selvästi, että keuhkovikojen aikaansaamat kuolemantapaukset sattuvat verrattain varhaisessa iässä. Keuhkotaudin aiheuttamissa kuolemantapauksissa oli vainajain keski-ikä ainoastaan 35.6 vuotta, keuhkotuberkuloosin aiheuttamissa vieläkin haisempi eli 30.8 vuotta, jota vastoin vainajain keski-ikä koko ryhmässä on 40.2 vuotta. Lienee varovaisinta olla vertailematta toisiinsa viimeksi mainittujen numerolukujen ja samanlaisten, muita henkilöluokkia koskevien numerolukujen merkitystä, kun sellaiset vertailut helposti voivat viedä varomattomiin johtopäätöksiin sen johdosta, että tällaisten numerolukujen syntymiseen vaikuttavat moninaiset asianhaarat.

Tauluun otetut numeroluvut kuitenkin täysin selvästi osottavat, kuinka keuhkotaudit kovasti raivoavat kirjaltajain keskuudessa. Ilmoitetuista 119 kuolemantapauksesta on kokonaista 73 eli 61 % aiheutunut erilaisista keuhkovioista, ja erittäin 58 eli 49 % keuhkotaudista ja keuhkotuberkuloosista. Nämä pelottavat numeroluvut taaskin muistuttavat työntekijöille, kuinka välttämätöntä heidän on noudattaa tarpeellisia varokeinoja estääkseen lyijyä ja tömua tunkeumasta keuhkoihin, ja työnantajille että heidän on pidettävä työhuoneustonsa puhtaina ja ilmanvaihto tehokkaana. Tähän lisättäköön, että on, kenties ei syyttä, huomautettu että kirjaltajain suhteellisesti suuri kuolevaisuus erittäinkin keuhkovikoihin olisi johonkin määrin selitettävissä myöskin sen jonkun verran epäsäännöllisen elämän perustuksella, joka heidän keskuudessaan lienee tavallista.

29 eri kirjapainotoiminimeä on ilmoittanut, että jotkut tai kaikki työntekijät tutkitutetaan lääkäriellä ennen työhön ottamista. Tämän lääkärintutkimuksen on ilmoitettu käsittävän kaikki uudet työntekijät 7 tapauksessa ja ainoastaan oppilaat tai alaikäiset työntekijät 22 tapauksessa. 18 tapauksessa ovat toiminimet ilmoittaneet, että lääkärintutkimus toimitetaan heidän kustannuksellaan, 9 tapauksessa että se toimitetaan työnhakijan kustannuksella

Lääkärintutkimus.

ja 2 tapauksessa ei tätä asianlaitaa ole tarkemmin mainittu. Yksi näistä 29 toiminimestä on ilmoittanut, että lääkäri tutkii 15 vuotta nuoremmat työntekijät säännöllisesti kahdesti vuodessa.

Kirjaltajakassain osakasten keskuudessa sattuneet kuolemantapaukset.

Kuoleman syy.	Henkilöjä, jotka kuollessaan ovat täyttäneet						Yhteensä.	Keski-ikä.
	20—29 v.	30—39 v.	40—49 v.	50—59 v.	60—69 v.	70 v. ja enem.		
Keuhkotauti	14	24	9	5	1	—	53	35.6
Keuhkotuberkuloosi	2	3	—	—	—	—	5	30.8
Kurkkukeuhkotauti	3	1	1	—	1	—	6	36.5
Keuhkotulehdus	—	4	2	—	—	—	6	39.3
Keuhkopussintulehdus	—	—	1	—	—	—	1	45.0
Keuhkonlaajennus	—	—	—	1	—	—	1	52.0
Mätkää keuhkopussissa	—	—	1	—	—	—	1	41.0
Sydänvika	—	3	1	2	1	1	8	49.5
Vatsakalvontulehdus	—	2	—	—	—	—	2	36.0
Mahatulehdus	—	—	—	2	—	—	2	56.0
Suolikoi	—	—	1	—	—	—	1	44.0
Mahakoi	—	—	—	1	—	—	1	58.0
Kasvannainen mahassa	—	1	—	—	—	—	1	35.0
Sokeritauti	—	—	1	—	—	—	1	45.0
Munuaistauti	—	2	—	1	—	—	3	42.7
Selkäydintauti	—	—	1	—	1	1	3	59.7
Aivotulehdus	—	—	1	—	—	—	1	44.0
Aivokalvontulehdus	1	—	—	—	—	—	1	25.0
Aivohalvaus	—	1	—	1	1	—	3	51.7
Lyijymyrkytys	—	—	—	1	—	—	1	58.0
Mielenvika	—	1	—	—	—	—	1	32.0
Kouristustauti	1	—	—	—	—	—	1	25.0
Vanhuudenheikkous	—	—	—	—	3	1	4	66.5
Tapaturma	3	3	2	—	—	1	9	38.1
Itsemurha	1	—	—	1	1	—	3	44.7
Yhteensä	25	45	21	15	9	4	119	40.2

VII Luku.

Työntekijäin kieli- ja sivistysolot.

Taulussa 33 on tulokset työntekijäin kieli- ja sivistysoloja koskevasta tutkimuksesta:

Kieleen nähden on työntekijät jaettu seuraaviin viiteen ryhmään: ruotsia puhuviin, suomea puhuviin, ruotsia ja suomea puhuviin, venettä puhuviin sekä muita vieraita kieliä puhuviin. Kahteen viimeksi mainittuun ryhmään nähden on huomattava, että tässä tarkoitetaan näiden henkilöiden äidinkieltä ja että he, toiset paremmin toiset huonommin, sen ohessa myös taitavat toista tai molempia kotimaisia kieliä. Kuuromykät muodostavat eri ryhmän erikseen.

Kielelliseltä kannalta jakautuvat työntekijät seuraavasti:

ruotsia puhuvia	347	12.6 %
suomea puhuvia	1,196	43.5 »
ruotsia ja suomea puhuvia	1,148	41.7 »
venettä puhuvia	10	0.4 »
muita vieraita kieliä puhuvia	31	1.1 »
kuuromytkiä	12	0.4 »
ilmoittamattomia	9	0.3 »
	<hr/>	
	Yhteensä 2,753	100.0 %

Sen seikan valaisemiseksi, minkä verran eri kieliryhmäin työntekijät ovat käyneet koulua, pannaan tähän seuraava yhdistelmä, josta on erotettu kuuromykät ja ne työntekijät, joista täydellisiä tietoja puuttuu, sekä jossa vieraita kieliä puhuvain työntekijäin molemmat ryhmät on yhdistetty.

	Ruotsia puhuvia		Suomea puhuvia		Ruotsia ja suom. puh.		Vieraita kieliä puhuvia		Kaikki	
	luku	%	luku	%	luku	%	luku	%	luku	%
Ylemp. koulua käyn.	36	10.4	48	4.0	145	12.6	17	41.5	246	9.0
Kansakoulun	299	86.2	1,062	88.7	969	84.3	24	58.5	2,354	86.2
Kansakoul. käymätt.	12	3.4	86	7.3	34	3.1	—	—	132	4.8
	<hr/>									
Yhteensä	347	100.0	1,196	100.0	1,148	100.0	41	100.0	2,732	100.0

Jos taas otetaan huomioon työntekijäin luku- ja kirjoitustaitaito, niin saadaan seuraavassa yhdistelmässä olevat tulokset, jossa ylempää koulua tai kansakoulun käyneet on yhdistetty kansakoulua käymättömiin luku- ja kirjoitustaitoisiin. On luonnollista, että ainoastaan lukutaitoisia sekä luku- ja kirjoitustaidottomia työntekijöitä ei ole varsinaisten kirjapainotyöntekijäin joukossa.

	Ruotsia puhuvia		Suomea puhuvia		Ruotsia ja suom. puh.		Vieraita kieliä puhuvia		Kaikki	
	luku	%	luku	%	luku	%	luku	%	luku	%
Luku- ja kirj. tait.	345	99.4	1,190	99.6	1,147	99.9	41	100.0	2,723	99.7
Ain. lukutait.	1	0.3	6	0.4	1	0.1	—	—	8	0.3
Luku- ja kirj. taidott.	1	0.3	—	—	—	—	—	—	1	0.0
Yhteensä	347	100.0	1,196	100.0	1,148	100.0	41	100.0	2,732	100.0

Jos yhdistetään kolmen kotimaisen kieliryhmän osalta tupakka-, kuttoma- ja leipurintyöntekijäin sivistysoloja koskevista aikaisemmista tutkimuksista saadut tulokset nyt saatuihin kirjapainotyöntekijöitä koskeviin, niin ovat tulokset seuraavat:

	Ruotsia puhuvia		Suomea puhuvia		Ruotsia ja suom. puh.		Kaikki	
	luku	%	luku	%	luku	%	luku	%
Luku- ja kirj. tait.	1,482	86.6	10,604	89.2	3,152	97.0	15,238	90.6
Ain. lukutait.	221	12.8	1,197	10.1	94	2.9	1,512	9.0
Luku- ja kirj. taidott.	11	0.6	87	0.7	4	0.1	102	0.4
Yhteensä	1,714	100.0	11,888	100.0	3,250	100.0	16,852	100.0

VIII Luku.

Työntekijäin asunto-olot.

Kirjapainoteollisuuteen kuuluvien työntekijäin asunto-oloja käsitellään viidessä eri taulussa, nimittäin Taulussa 34, joka antaa yleiskatsauksen asunto-oloihin, erottaen toisistaan erityisessä asunnossa asuvat työntekijät sekä asukit; Taulussa 35, jossa kaikki kirjapainotyöntekijäin asumissa huoneistoissa asuvat henkilöt on jaettu erilaatuisten asuntojen kesken; Taulussa 36, joka erittäin käsittelee niitä huoneistoja, joissa vallitsee suuri ahtaus; Taulussa 37, joka käsittelee erityisessä asunnossa asuvien työntekijäin vuokraa; sekä Taulussa 38, joka valaisee asukkien vuokraoloja.

Taulun 34 mukaan jakautuvat kirjapainotyöntekijät asunto-oloihin nähdessä seuraaviin pääryhmiin:

	Miehiä.	Naisia.	Kaikki.
Erityisessä asunnossa asuvia	852	210	1,062
Muiden luona asuvia	998	671	1,669
Epätäydelliset tiedot	14	8	22
	<hr/>		
	Yhteensä 1,864	889	2,753

Jos nämä absoluuttiset luvut muunnetaan prosenttiluvuiksi, niin saadaan tulokseksi:

	Miehiä.	Naisia.	Kaikki.
Erityisessä asunnossa asuvia	45.6 %	23.6 %	38.6 %
Muiden luona asuvia	53.7 »	75.5 »	60.6 »
Epätäydelliset tiedot	0.7 »	0.9 »	0.8 »
	<hr/>		
	Yhteensä 100.0 %	100.0 %	100.0 %

Näistä numeroluvuista näkyy, kuinka suunnattomasti asukkijärjestelmä **Asukit.** on levinnyt kirjapainotyöntekijäin keskuudessa. Professori *Sucksdorffin* vuonna 1900 toimittaman Helsingin asunto-olojen tutkimuksen mukaan oli tutkituissa huoneistoissa tavatuista henkilöistä 14.9 % asukkeja, ja allekirjoittaneen vuonna 1905 toimittaman Turun ja sen esikaupunkien asunto-olojen tutkimuksen mukaan oli vastaava prosenttiluku 8.2 %. Tähän verrattuna on prosenttiluku 60.6 %

erittäin suuri, toisin sanoin, kirjapainotyöntekijäin keskuudessa on muiden luona asuminen paljoo tavallisempaa kuin kahden suurimman kaupunkimme vähäväraisten keskuudessa yleensä. Mitä erittäin kirjapainotyöntekijän oloihin joissakuissa suuremmissa kaupungeissamme tässä kohden tulee, valaisevat sitä seuraavat numeroluvut:

	Erikseen asuvia		Asukkeja	
	luku	%	luku	%
Helsinki	578	40.1	862	59.9
Turku	126	38.1	205	61.9
Tampere	37	22.3	129	77.7
Viipuri	46	51.7	43	48.3
Kuopio	37	44.6	46	55.4
Nikolainkaupunki	24	36.9	41	63.1
Oulu	15	25.0	45	75.0

Kaikissa näissä kaupungeissa, Viipuria lukuunottamatta, on asukkien luku erikseen asuvien lukua suurempi.

Sukupuoleen nähden jakautuvat asukit edellämainituissa kaupungeissa ja koko maassa seuraavasti:

	Miehiä		Naisia	
	luku	%	luku	%
Helsinki	446	51.7	416	48.3
Turku	98	47.8	107	52.2
Tampere	85	65.9	44	34.1
Viipuri	41	95.3	2	4.7
Kuopio	33	71.7	13	28.3
Nikolainkaupunki	28	68.3	13	31.7
Oulu	40	88.9	5	11.1
Koko maa	998	59.8	671	40.2

Asukkeina olevien miesten luku on ylipäättään suurempi kuin asukkeina olevien naisten. Poikkeuksena tästä on ainoastaan Turku.

Jotta kävisi selville, missä määrin muiden luona asuminen on tavallista eri sukupuolta olevien kirjapainotyöntekijäin keskuudessa, julkaistaan alla olevat numeroluvut, jotka osottavat asukkeina olevien miesten ja naisten luvun prosenttiluvuin mies- ja naispuolisten kirjapainotyöntekijäin koko luvusta allamainituilla paikkakunnilla ja koko maassa:

	Mies- ja naisasukkeja %-luvuin kaikista	
	miehistä.	naisista.
Helsinki	49.4 %	76.3 %
Turku	52.1 »	73.3 »
Tampere	71.4 »	93.6 »
Viipuri	48.8 »	33.3 »

Kuopio	50.8 %	72.2 %
Nikolainkaupunki	58.3 »	72.2 »
Oulu	72.7 »	71.4 »
Koko maa	53.7 »	75.5 »

Niin hyvin koko maassa kuin useimmissa edellä mainituissa kaupungeissa on asukina oleminen yleisempää nais- kuin miespuolisten kirjapainotyöntekijäin keskuudessa. Poikkeuksena ovat ainoastaan Viipuri ja Oulu.

Niinkuin jo mainittiin, on 1,062 työntekijällä eli 38.6 %:lla kaikista eri asuntojen asunto. Nämä työntekijät jakautuvat Helsingissä ja koko maassa erikokoisiin asuntoihin seuraavasti:

	Helsinki		Koko maa	
	luku	%	luku	%
Ainoastaan keittiö	4	0.7	13	1.2
1 huone keittiöttä	256	44.3	389	36.6
1 huone ja osa keittiöön	14	2.4	40	3.8
1 huone ja keittiö	230	39.8	450	42.4
2 huonetta keittiöttä	9	1.6	11	1.0
2 huonetta ja osa keittiöön	—	—	4	0.4
2 huonetta ja keittiö	50	8.6	111	10.5
3 tai useampia huoneita ja keittiö	15	2.6	44	4.1
Yhteensä	578	100.0	1,062	100.0

Edellä olevasta näkyy, että kirjapainotyöntekijöillä yleensä on sangen huonot asunnot, sillä kaikista työntekijöistä, joilla on eri asunto, on 87.2 %:lla Helsingissä ja 84.0 %:lla koko maassa ainoastaan huone keittiöineen tai keittiötä, mikä tietää, että miltei kaikki askareet on toimitettava samassa huoneessa.

Erittäin mieltäkiinnittävää on tarkemmin ottaa selville, minkä verran työntekijöitä asuu niin, että heillä on erityinen keittiö, toisin sanoen, oma keittiö aivan erillään asuinhuoneesta. Suurempiin kaupunkiin ja koko maahan nähden käy tämä selvälle seuraavasta yhdistelmästä, jossa mainitaan niiden työntekijäin luku, jotka asuvat huoneistoissa, joihin ei kuulu keittiötä tai joilla on osa keittiöön, ja nämä prosenttiluvuin kaikista erityisissä asunnoissa asuvista työntekijöistä.

	Työntekijöitä, joilla ei ole omaa keittiötä	
	luku	%
Helsinki	283	49.0
Turku	64	50.8
Tampere	6	16.2
Viipuri	16	34.8

Kuopio	11	29.7
Nikolainkaupunki	8	33.3
Oulu	5	33.3
Koko maa	457	43.1

Nämäkin numeroluvut ovat omansa vahvistamaan sitä käsitystä, että kirjapainotyöntekijäin asunto-olot ovat sangen huonot.

Tässä edellä on ainoastaan kiinnitetty huomiota itse kirjapainotyöntekijöihin. Taulussa 35 otetaan lukuun kaikki henkilöt, jotka asuvat huoneistoissa, joissa kirjapainotyöntekijöitäkin asuu. Puutteellisia tietoja on 273 työntekijästä, jonka tähden tässä seuraavat kohdistuvat niihin asuntoihin, joissa jäljellä olevat 2,480 työntekijää asuvat. Ne työntekijät, jotka eivät ole puheena olevassa kohden antaneet täydellisiä tietoja asunnostaan, luetellaan palstassa 18 eikä heitä ole luettu palstan 20 summaan.

Koko maasta antaa Taulu 35 seuraavat tulokset:

	Huoneistoja		Niissä asuvia	
	luku	%	luku	%
Ainoastaan keittiö	45	1.8	172	1.5
1 huone keittiöttä	1,090	44.0	4,164	37.0
1 huone ja osa keittiöön	99	4.0	389	3.4
1 huone ja keittiö	883	35.6	4,365	38.7
2 huonetta keittiöttä	31	1.2	165	1.5
2 huonetta ja osa keittiöön	10	0.4	53	0.5
2 huonetta ja keittiö	218	8.8	1,230	11.0
3 tai useampia huoneita ja keittiö	104	4.2	720	6.4
Yhteensä	2,480	100.0	11,258	100.0

Niinkuin jo on huomautettu niihin työntekijöihin nähden, joilla on eri asunto, on suurimmalla osalla heistä ainoastaan huone keittiöineen tai keittiöttä. Tämä asianlaita ilmenee tässäkin, sillä kaikista kirjapainotyöntekijäin asumista 2,480 huoneistosta käsittää 85.4 % ainoastaan huoneen keittiöineen tai keittiöttä. Näissä ahtaissa huoneistoissa asuu 80.6 % kaikista luetelluista henkilöistä.

Epättydyttäviä sikäli, että huoneistoon ei kuulu omaa, eri keittiötä, on 1,275 huoneistoa, eli 51.4 % kaikista, ja näissä asuu 4,943 henkilöä, eli 43.7 % kaikista.

Kun Helsingissä on enemmän kuin puolet huoneistoista ja niissä asuvista henkilöistä, julkaistaan tässä Helsingistäkin samanlainen yhdistelmä kuin edellä koko maasta.

	Huoneistoja		Niissä asuvia	
	luku	%	luku	%
Ainoastaan keittiö	8	0.6	34	0.5
1 huone keittiöttä	708	49.9	2,854	42.5
1 huone ja osa keittiöön	25	1.8	102	1.5
1 huone ja keittiö	499	35.2	2,646	39.4
2 huonetta keittiöttä	24	1.7	127	1.9
2 huonetta ja osa keittiöön	—	—	—	—
2 huonetta ja keittiö	105	7.4	616	9.3
3 tai useampia huoneita ja keittiö	48	3.4	329	4.9
Yhteensä	1,417	100.0	6,708	100.0

Helsingin olot eivät sanottavasti eroa muiden kaupunkien oloista, paitsi että keittiötä vailla olevan huoneen käsittävät huoneistot ovat suhteellisesti jonkun verran lukuisimmat.

Taulussa 35 olevien tietojen avulla voi laskea kirjapainotyöntekijäin asumien huoneistojen keskimääräisen asutustiheyden. Näissä huoneistoissa keskimäärin huonetta kohti asuvien henkilöiden luku suuremmissa kaupungeissa ja kaikissa kaupungeissa yhteensä on seuraava (3 tai useamman huoneen ja keittiön käsittävät huoneistot on erotettu luvusta):

	Helsinki.	Turku.	Tampere.	Viipuri.
Ainoastaan keittiö	4.2	3.5	6.5	4.0
1 huone keittiöttä	4.0	3.8	1.9	2.2
1 huone ja osa keitt.	4.1	2.0	4.7	2.0
1 huone ja keittiö	2.6	2.1	2.7	2.3
2 huonetta keittiöttä	2.6	1.0	—	—
2 huon. ja osa keitt.	—	—	3.2	2.8
2 huonetta ja keittiö	2.0	1.4	2.1	2.0
Kaikki huoneistot	3.0	3.0	2.8	2.3
	Kuopio.	Nikolainkaup.	Oulu.	Koko maa.
Ainoastaan keittiö	—	3.0	3.0	3.8
1 huone keittiöttä	3.3	3.5	4.7	3.8
1 huone ja osa keitt.	—	1.0	—	3.9
1 huone ja keittiö	1.9	2.2	2.5	2.5
2 huonetta keittiöttä	—	—	—	2.7
2 huon. ja osa keitt.	—	—	2.0	2.6
2 huonetta ja keittiö	0.7	1.7	2.5	1.9
Kaikki huoneistot	2.2	2.4	3.1	2.1

Tässä esitetyt taulusarjat ovat jonkun verran epätasaiset, syystä että usealla paikkakunnalla itsekunkin lajisia asuntoja on ainoastaan vähän, mutta

ne osottavat kuitenkin yleisen suunnan, viitaten siihen, että ahtaus etusijassa on huomattava pienissä huoneistoissa ja erittäin suuri kolmessa ensimmäisessä asuntoryhmässä, jotka käsittävät ainoastaan keittiön tai huoneen.

Taulussa 36 on yhdistelty ne tiedot, jotka todistavat erittäin suurta asunnon ahtautta, toisin sanoin, huoneistot, joissa asuu 8 henkilöä ja enemmän. Suurin ahtaus on huomattavana eräässä Oulussa olevassa huoneistossa, jossa 12 henkilöä asuu keittiötä vailla olevassa huoneessa.

Vuokramäärät. Työntekijöitä, jotka maksavat vuokraa omasta asunnosta, on 1,010. Nämä jakautuvat kuukausivuokrainsa määrän nojalla Helsingissä ja muissa kaupungeissa seuraavasti:

	Helsinki		Kaikki kaupungit		
	luku	%	luku	%	
Alle 10 mkan	11	2.0	66	6.5	
10—20 mk	54	9.6	231	22.9	
20—30 »	156	27.9	266	26.3	
30 mk ja enem.	292	52.1	354	35.1	
Määrä ilmoittamaton	47	8.4	93	9.2	
	<hr/>		<hr/>		
	Yhteensä	560	100.0	1,010	100.0

Vaikka kirjapainotyöntekijäin asunto-olot Helsingissä ovat huonommat kuin muilla paikkakunnilla, näkyy tästä, mikä muutoin oli edellytettävissäkin, että heidän kuitenkin täytyy maksaa suurempaa vuokraa asunnoistaan.

Taulussa 37 on tämän lisäksi tietoja työntekijöistä, joilla on oma asunto vuokramaalla, vapaa asunto ja oma talo. Näitä on sangen vähän.

Taulussa 38 vihdoin selvitetään 1,669 asukkina olevan työntekijän vuokramääriä, jolloin heidät on jaettu kahteen ryhmään: niihin, jotka asuvat vanhempainsa luona ja niihin, jotka asuvat muiden luona. Ensimmäiset asuvat suurimmaksi osaksi vapaasti taikka eivät ole voineet mainita määrättyä vuokrasummaa. Muiden luona asuvista maksaa suurin osa alle 10 markan kuukausivuokraa.

Kirjapainotyöntekijöillä itsellään taikka heidän perheillään on 158:lla luonaan asumassa 237 vierasta henkilöä.

IX L u k u.

Työaika. Järjestyssäännöt.

Työaikaa koskevia tietoja on saatu sekä työntekijöiltä itseltään että työnantajoilta. Työaikaa selostettaessa on yleensä välttämätöntä erottaa sanomalehtityössä olevat työntekijät siviilipainossa työskentelevistä. Ensinmainittujen työaika on nimittäin useimmiten toisin järjestetty kuin jälkimäisten. Siviiliosastolla jatkuu työ yleensä säännöllisesti ainoastaan päivin, niinkuin jokaisessa muussakin tehtaassa tahti työpajassa, ollen jonkun verran ylityötä, mahdollisesti yötyötä ainoastaan erittäin kiireellisinä aikoina, niinkuin joulun edellä, Helsingissä kansaneduskunnan koossa ollessa y. m. s. Sanomalehtityöntekijäin työaika taas kokonaan riippuu sanomalehden ilmestymispäivistä ja ilmestymisajasta. Tämä on kuitenkin sangen erilainen eri sanomalehdillä. Aamulehdet eivät maanantaisin joko ilmesty ensinkään taikka myös ilmestyvät varhain iltapäivällä. Sanomalehtityöntekijäin työ keskittyy niinmuodoin kuutena päivänä viikossa iltaan ja yöhön, sunnuntai on vapaa ja maanantain aamupäivä käytetään maanantain iltapäivänumeron valmistamiseen. Maanantaisin tehdään niinmuodoin työtä kahta sanomalehtinumeroa varten. Iltalehdet taas ilmestyvät sunnuntai-aamuin ja työ niissä on niinmuodoin kuutena viikon päivänä etupäässä aamupäivätyötä, ja yötyötä suoritetaan kerta viikossa, nimittäin sunnuntain vastaisena yönä. Heille on niinmuodoin lauantai vaikea päivä, kun on valmistettava kaksi sanomalehtinumeroa päivässä. Sanomalehtityöntekijäin ja siviilityöntekijäin välinen työkoko on kuitenkin ainoastaan Helsingissä täydellinen. Useimmat maaseutukaupunkien lehdet eivät nimittäin ilmesty joka päivä ja ovat sitä paitsi niin pieniä, ettei kannattaisi erottaa toisistaan siviilityöntekijöitä ja sanomalehtityöntekijöitä niin täydellisesti kuin jokapäiväisiä lehtiä valmistavissa suurissa kirjapainoissa on välttämätöntä. Maaseutukirjapainoissa on sentähden sangen tavallista, että työntekijöitä käytetään toisinaan siviilityöhön, toisinaan sanomalehtityöhön viikon eri päivinä. Tästä syystä työaika ei ole sama viikon eri päivinä.

Työaikaa käsittelevissä tauluissa on edellä mainituilla perusteilla sanomalehtityöntekijät mikäli mahdollista erotettu muista kirjapainotyöntekijöistä.

Viikottainen
työaika.

Tauluissa 39 ja 40 on työntekijäin ilmoitusten mukaan tietoja viikottaisesta työajasta. Jälkimäinen taulu koskee kuitenkin ainoastaan Helsingin sanomalehtityöntekijöitä; ensinmainittu käsittää ainoastaan helsinkiläiset siviilityöntekijät, mutta kaikki maaseudun kirjapainotyöntekijät, siihen katsomatta ovatko he sanomalehti- vai siviilityöntekijöitä. Njinkuin edellä on huomautettu, ei nimittäin näitä kahdenlaatuisia työntekijöitä käy toisistaan erottaminen maaseudulla. Näistä molemmista tauluista näkyy, kuinka suurella osalla työntekijöitä on kukin tauluissa mainittu työaika. Näistä tauluista saa summittaisen katsauksen työaikoihin.

Taulut 41 ja 42 perustuvat työnantajain ilmoittamiin tietoihin; ensin mainittu käsittää siviilityön ja jälkimäinen sanomalehtityön. Tauluissa selvitetään seikkaperäisesti, miten työaika on eri kirjapainoissa järjestetty, jälkimmäisessä taulussa niinmuodoin niissä kirjapainoissa, joissa sanomalehtiä painetaan. On sentähden taaskin huomattava, että Helsinkiin nähden kumpaisenkin taulun tiedonannot kohdistuvat eri työntekijälajeihin, mutta maaseutukaupunkien osalta on siviili- ja sanomalehtityöntekijät osittain tai kokonaan luettu yhteen.

Lopuksi on huomautettava, että siitä lähtien kun tämä tutkimus toimitettiin, kahdessa Helsingin kirjapainossa on työaika tuntuvasti muutettu, kun sanomalehti Helsingfors-Posten, joka painettiin Frenckellin kirjapaino O. Y:n painossa, on lakannut, mutta Nyä Pressen, joka painetaan Tidnings och Tryckeri A. B. yhtiön kirjapainossa, on tullut lisää. Useissa maaseutukirjapainoissa on niinkään työaika muutettu, sen johdosta että on syntynyt uusia sanomalehtiä.

Taulut 39 ja 40 osottavat kirjapainotyöntekijöillä olevan seuraavan viikottaisen työajan:

	Miesp. työntek.		Naisp. työntek.		Kaikki työntek.	
	luku	%	luku	%	luku	%
Alle 40. tunnin	11	0.6	2	0.2	13	0.5
40—50 tuntia	66	3.5	16	1.8	82	3.0
50—55 »	833	44.7	305	34.3	1,138	41.3
55—60 »	727	39.0	513	57.7	1,240	45.0
60—70 »	159	8.5	28	3.2	187	6.8
70—80 »	33	1.8	2	0.2	35	1.3
80—90 »	3	0.2	—	—	3	0.1
90—100 »	1	0.0	—	—	1	0.0
Ilmoittamaton	31	1.7	23	2.6	54	2.0
Yhteensä	1,864	100.0	889	100.0	2,753	100.0

Kirjapainotyöntekijöillä on niinmuodoin tuntuvasti lyhempi työaika kuin muilla teollisuustyöntekijöillä. Jos erotetaan luvusta kaikki työntekijät,

joilla on enintään 60 tunnin työaika viikossa, toisin sanoin, keskimäärin 10 tuntia päivässä, niin havaitaan näitä olevan prosenttiluvuin kaikista tähän asti tutkittujen teollisuuksien työntekijöistä:

	Miesp. työntek.	Naisp. työntek.	Kaikki työntek.
Kirjapainoteollisuus	87.8 %	94.0 %	89.8 %
Tupakkateollisuus	66.8 »	77.4 »	75.4 »
Kutomateollisuus :	43.0 »	48.9 »	47.1 »
Leipurinammatti :	14.1 »	17.1 »	15.1 »

Vaikka otetaankin huomioon, että aikaisemmin tutkittujen teollisuuksien työaika on tutkimusten toimittamisen jälkeen joissakuissa tapauksissa lyhennetty, on ero kuitenkin niin suuri niiden kirjapainotyöntekijäin ja muiden työntekijäin suhteellisen luvun välillä, joilla on enintään 60 tunnin työaika, että voi väittää kirjapainotyöntekijäin päässeen työajan lyhennykseen nähden paljota pitemmälle muita teollisuustyöntekijöitä.

Ainoastaan harvalukuisilla työntekijöillä on 50 tuntia lyhempi viikottainen työaika. Yleisin on 50 ja 60 tunnin välinen, toisin sanoin, 9, 9½ ja 10-tuntinen päivittäinen työaika. Käytännössä ei olekaan usein 60 tuntia pitempää työaika. Miespuolisista työntekijöistä on likimain 1/8:lla ja naispuolisista 1/16:lla sellainen pitempi työaika. Mies- ja naispuolisiin työntekijöihin nähden ilmenee sekin ero, että siinä suuressa työntekijäryhmässä, jolla on 50—60-tuntinen työaika, suurimmalla osalla miespuolisia on 50—55-tuntinen ja suurimmalla osalla naispuolisia taas 55—60-tuntinen työaika.

Erittäin Helsingissä on kaikkien kirjapainotyöntekijäin työaika seuraava:

	Miesp. työntek.		Naisp. työntek.		Kaikki työntek.	
	luku	%	luku	%	luku	%
Alle 40 tunnin	3	0.3	2	0.4	5	0.3
40—50 tuntia	41	4.6	9	1.6	50	3.4
50—55 »	469	52.0	225	41.3	694	48.0
55—60 »	326	36.1	294	54.0	620	42.9
60—70 »	53	5.9	5	0.9	58	4.1
70—80 »	2	0.2	—	—	2	0.1
80—90 »	2	0.2	—	—	2	0.1
90—100 »	—	—	—	—	—	—
Ilmoittamaton	6	0.7	10	1.8	16	1.1
Yhteensä	902	100.0	545	100.0	1,447	100.0

Kirjapainotyöntekijäin työaika on yleensä lyhempi Helsingissä kuin maaseutukaupungeissa. Enintään 60 tuntia viikossa on nimittäin Helsingissä 93.0

%:lla miespuolisista, 97.3 %:lla naispuolisista ja 94.6 %:lla kaikista työntekijöistä eli suhteellisesti useammalla kuin keskimäärin koko maassa.

Helsingissä toimivien sanomalehtityöntekijäin työaika näkyy seuraavasta:

	Miesp. työntek.		Naisp. työntek.		Kaikki työntek.	
	luku	%	luku	%	luku	%
Alle 40 tunnin	1	0.6	—	—	1	0.5
40—50 tuntia	15	9.3	2	10.0	17	9.3
50—55 »	74	45.7	8	40.0	82	45.2
55—60. »	19	11.7	3	15.0	22	12.1
60—70 »	48	29.6	4	20.0	52	28.6
70—80. »	1	0.6	—	—	1	0.5
Ilmoittamaton	4	2.5	3	15.0	7	3.8
Yhteensä	162	100.0	20	100.0	182	100.0

Sanomalehtityöntekijäin työaika on tuntuvasti pitempi kuin muiden kirjapainotyöntekijäin. Enintään 60 tuntia viikossa on miespuolisista sanomalehtityöntekijöistä ainoastaan 67.3 %:lla, naispuolisista 65.0 %:lla ja kaikista 67.1 %:lla. Hiukan vähemmällä kuin 1/3:lla sanomalehtityöntekijöitä on 60—70 tuntia viikossa, toisin sanoin 11 tuntia päivässä.

Suuremmissa maaseutukaupungeissa on työaika, niinkuin näkyy seuraavasta yhdistelmästä, jossa työntekijöitä ei ole erotettu sukupuolen perusteella:

	Turku		Tampere		Viipuri	
	luku	%	luku	%	luku	%
Alle 40 tunnin	4	1.2	—	—	—	—
40—50 tuntia	17	5.1	2	1.2	5	5.6
50—55 »	63	18.9	57	34.3	21	23.3
55—60 »	193	57.7	68	41.0	37	41.1
60—70 »	27	8.1	37	22.3	25	27.8
70—80 »	26	7.8	1	0.6	—	—
80—90 »	—	—	—	—	—	—
90—100 »	—	—	1	0.6	—	—
Ilmoittamaton	4	1.2	—	—	2	2.2
Yhteensä	334	100.0	166	100.0	90	100.0

	Kuopio		Nikolainkaup.		Oulu	
	luku	%	luku	%	luku	%
Alle 40 tunnin	—	—	—	—	—	—
40—50 tuntia	1	1.2	—	—	—	—
50—55 »	68	81.9	8	12.1	49	79.0

	Kuopio		Nikolainkaup.		Oulu.	
	luku	%	luku	%	luku	%
55—60 tuntia	3	3.6	49	74.3	9	14.5
60—70 »	6	7.3	6	9.1	—	—
70—80 »	2	2.4	—	—	—	—
80—90 »	—	—	—	—	—	—
90—100 »	—	—	—	—	—	—
Ilmoittamaton.	3	3.6	3	4.5	4	6.5
Yhteensä	83	100.0	66	100.0	62	100.0

Niinkuin jo mainittiin, on työaika yleensä pitempi maaseutukaupungeissa kuin Helsingissä.

Tauluissa 41 ja 42 on työnantajain ilmoituksiin perustuvia seikkaperäisiä tietoja työajan järjestämisestä jokaisessa kirjapainossa, ensinmainitussa taulussa siviili- ja jälkimäisessä sanomalehtiosastolla. Tiedonantojen luonnosta seuraa, ettei käy ilmoittaminen kuinka monella työntekijällä on itsekukin tauluissa mainittu työaika. Seuraavassa yhdistelmässä mainitaan kuinka monasti itsekukin ilmoitettu työaika esiintyy erittäin siviili- ja erittäin sanomalehti-osastolla:

	Siviilityöntek.	Sanomalehtityöntek.
28 1/2 tuntia	—	1
30 »	—	1
36 »	—	2
40 »	—	1
42 1/2 »	—	1
44 »	—	1
45 »	1	—
45 1/2 »	1	—
46 »	1	1
48 »	—	1
50 »	1	6
51 »	3	4
51 1/2 »	1	—
52 »	3	3
52 1/2 »	1	—
53 »	47	13
53 1/2 »	1	—
54 »	1	8
54 1/2 »	—	1

		Siviilityöntek.	Sanomalehtityöntek.
55	tuntia	2	4
55 1/2	»	2	1
56	»	28	10
56 1/2	»	1	—
57	»	2	1
57 1/2	»	1	—
58	»	1	2
58 1/2	»	1	1
59	»	8	3
60	»	—	4
61	»	—	1
62	»	2	1
63	»	—	1
64	»	—	1

Näiden tietojen mukaan on 53-tuntinen viikottainen työaika tavallisin ja sitä likinnä 56-tuntinen.

Yksityiskohtiin nähden viitataan muutoin molempiin tauluihin.

Tauluun 42 nähden on vielä huomautettava, että sanomalehtityöntekijäin työaika yleensä ei ole tarkoin määrätty. Niitä kellonlyömiä, jotka taulussa ilmoittavat työn alkamisen ja päättymisen, on sentähden pidettävä ainoastaan niinä, joiden välisenä aikana sanomalehtityön pitäisi olla suoritettu. Poikkeuksia tästä säännöllisestä työajasta tapahtuu kuitenkin usein. Kun useimmissa maaseutukirjapainoissa sanomalehtityötä tehdään ainoastaan kerta, kahdesti, kolmasti tai neljästi viikossa, on työväki muina päivinä siviilityössä. Viikottainen työtuntien luku on sentähden sangen epävarma, sillä tiedoista ei näy tarkalleen, miten nämä eri työajajat on jaettu työväen kesken. Useat toiminimet eivät myöskään ole voineet toisistaan erottaa näitä kahdenlaatuisia töitä, kun kaikki kirjapainossa suoritettavat työt tehdään yksin ajoin.

Ylityö. On näyttäytynyt sangen vaikeaksi saada tarkkaa selvitystä kirjapainoissa tehdystä ylityöstä. Osaksi eivät toiminimet merkitse tätä työtä erittäin kirjaan, osaksi eivät työntekijät itse voi muistaa kuinka paljon ylityötä heillä on ollut. Täsmällisiä tietoja on ollut saatavissa ainoastaan Taulussa 43 luetelluilta 19 toiminimeltä. Mutta nämäkään tiedot eivät ole yhdenmukaisia. Olisihan toivottava, että voitaisiin mainita niiden työntekijäin luku, joilla on ollut ylityötä, sekä montako ylityötuntia heillä on ollut. Niinkuin taulusta näkyy, on täydelliset tiedot voitu ilmoittaa ainoastaan 10 liikkeestä. Seitsemän eri toiminimeä on ilmoittanut ylityötä tehneiden työntekijäin luvun, vaan ei ylityötuntien lukua. Yksi toiminimi on tosin maininnut ylityötuntien, vaan ei työntekijäin lukua, ja niinkään yksi ainoastaan ylityöstä maksetun palkan.

Niissä kymmenessä liikkeessä, joista on olemassa täydelliset tiedot, jakausi ylityö niinkuin näkyy seuraavasta yhdistelmästä, jossa toiminimet merkitään samalla numerolla kuin taulussa:

	Työntekijöitä, joilla on ollut ylityötä.	Ylityö- tunteja.	Ylityötunteja työntek. kohti.	
2	179	14,960	84	2.8 %
5	28	2,937	105	3.5 »
11	89	13,093	147	4.9 »
12	7	78	11	0.4 »
13	7	244	35	1.2 »
14	12	663	55	1.8 »
15	4	1,456	364	12.1 »
16	12	524	44	1.5 »
17	12	1,114	93	3.1 »
19	8	479	60	2.0 »
Yhteensä 358		35,548	99	3.3 »

Jokaisen työntekijän osalle tulevalla ylityöllä ei niinmuodoin ole ollut sanottavan suurta merkitystä edellä mainituissa liikkeissä, jotka ovat Helsingin ja Turun suurimpia kirjapainoja. Jos oletetaan jokaisen työntekijän varsinainen työaika vuodessa 3,000 tunniksi, niin ovat ylityötunteja ne prosenttiluvut, jotka nähdään edellä olevan yhdistelmän viime rivillä.

Toisella tapaa käy ylityön merkitystä arvosteleminen niiden tietojen nojalla, joita taulussa on ylityöstä maksetusta palkasta verrattuna *samalle työntekijälle* vuoden kuluessa maksettuun koko palkkaan. Tämä käy päinsä seuraavissa 10 tapauksessa:

	Työntekijöitä, joilla on ollut ylityötä.	Ylityön palkka.	Koko palkka.	Ylityön palk- ka % koko palkasta.	Ylityön palk- ka työntek. kohti.
1	59	<i>Smf.</i> 785: 19	<i>Smf.</i> 83,277: 34	0.9 %	<i>Smf.</i> 13: 48
2	179	» 7,198: 55	» 153,831: 42	4.7 »	» 40: 21
5	28	» 1,520: 33	» 29,386: 90	5.2 »	» 54: 30
6	82	» 2,398: 99	» 84,689: 46	2.8 »	» 29: 26
7	64	» 10,422: 95	» 87,097: 35	12.0 »	» 162: 86
8	34	» 1,607: 94	» 33,499: 47	4.8 »	» 47: 29
9	35	» 2,246: 14	» 26,892: 28	8.4 »	» 64: 17

	Työntekijöitä, joilla on ollut ylityötä.		Ylityön palkka.		Koko palkka.	Ylityön palk- ka % koko palkasta.	Ylityön palk- ka työntek. kohti.
10	39	<i>Smf.</i>	1,997: 24	<i>Smf.</i>	32,471: 14	6.1 %	<i>Smf.</i> 51: 21
18	20	»	555: 22	»	11,259: 03	4.9 »	» 27: 76
19	8	»	134: 15	»	3,359: 15	4.0 »	» 16: 76
Yhteensä	548	<i>Smf.</i>	28,866: 70	<i>Smf.</i>	545,763: 54	5.3 %	<i>Smf.</i> 52: 68

Nämäkin luvut vahvistavat sen, ettei ylityöllä ole ollut sanottavaa merkitystä työntekijäin taloudessa. Näissä 10 liikkeessä on ylityö korottanut työntekijäin palkkoja keskimäärin ainoastaan 5.3 %, ja eri liikkeissä on tämä palkankorotus ollut 0.9 ja 12.0 %:n välillä, eli rahassa S.markan 13: 48 ja 162: 86 välillä. Yksityisille työntekijöille, jotka ovat tehneet enemmän ylityötä, on tästä saatu palkka tietysti voinut antaa runsaampia tuloja kuin yleisistä keskiluvuista näkyy.

Ylityöstä muutoin, mikäli sitä ei ole käynyt täsmällisesti määrittäminen, mainitaan tässä seuraavat tiedot.

Niistä Helsingissä olevista liikkeistä, joita ei ole taulussa mainittu, ovat jotkut ilmoittaneet, ettei ylityötä ensinkään ole ollut, toiset taas että ylityötä on ollut niin mitättömän vähän, ettei sitä ole käynyt tarkemmin ilmoittaminen, kun on ylityötä tehty joku kymmenkunta tuntia koko vuodessa, poikkeustiloissa joulukuireitten tähden y. m. s.

Porvoossa toimiva Verner Söderström O. Y. on ilmoittanut sanomalehtilatojilla olleen säännöllistä ylityötä (ks. Taulua 42), jota paitsi painajilla ja kirjansitojilla on kiireellisenä aikana ja ennen joulua ollut ylityötä, enintään 3 tuntia päivässä. Työntekijäin tiedonantoja kerättyä on tavattu 7 miespuolista painajaa, jotka ovat ilmoittaneet vuonna 1904 tehneensä yhteensä 622 tuntia ylityötä, ja 3 naispuolista alistajaa, jotka ovat tehneet yhteensä 330—340 tuntia ylityötä; kirjansitomossa on 8 mies- ja 28 naispuolisella työntekijällä ollut ylityötä yhteensä 1,138 tuntia (toisilla 310 t. ja toisilla 828 t.).

Eräs tamperelainen liike on ilmoittanut, että pari työntekijää on tehnyt ylityötä jonkun tunnin talvisaikaan ja eräs toinen sikäläinen toiminimi, että painajat ja näiden oppilaat ovat marras- ja joulukuussa tehneet joka ilta 1—3 tuntia ylityötä.

Ensinmainitussa liikkeessä tavatuista työntekijöistä on 2 miespuolista latojaa ilmoittanut tehneensä 26 tuntia ylityötä, 1 miespuolinen painaja 6 t., 1 miespuolinen kivipiirtäjä 5 t. viikossa vuoden umpeen, 1 miespuolinen kivipiirtäjä 2 t. viikossa 4 viikon aikana ja 1 miespuolinen kivipiirtäjä 2 t. viikossa 6 viikkona.

Kolme viipurilaista toiminimeä on ilmoittanut ylityötä sangen harvoin käytetyn eikä myöskään tuntilukua voitavan mainita. Molemmissa sikäläisissä

suurimmissa kirjapainoissa sitä vastoin on tehty ylityötä muutama tunti päivässä kiireellisenä aikana, niinkuin keväällä ja joulun edellä. Näiden kirjapainojen työntekijäin antamista vastauksista ei ole voitu saada selville, montako tuntia ylityötä on tehty eikä myöskään monellako työntekijällä sellaista työtä on teetetty.

Kaksi kotkalaista toiminimeä on ilmoittanut teettäneensä ylityötä, toinen maaliskuussa 2 tuntia vuorokaudessa 3 latojalla ja 2 painajalla ja toinen tunnin verran päivässä vuoden umpeen paino-osastolla.

Yksi kuopiolainen toiminimi on ilmoittanut, ettei ylityötä ole merkitty kirjaan, toinen taas että ylityötä on tilapäisesti teetetty syksyllä. Työntekijäin vastauksista ei tässä kohden käy selville tarkkoja tietoja.

Joensuussa ja Iisalmella näytään ylityötä teetetyt vähän, mutta kirjapainot itse eivät voi ilmoittaa minkä verran, eivätkä työntekijätäkään ole tästä antaneet tarkkoja tietoja.

Kolme vaasalaista toiminimeä on ilmoittanut, ettei ylityötä ole teetetty, kolme ei ole antanut tästä seikasta minkäänlaisia tietoja.

Kokkolassa ei yksi toiminimi vielä ollut alottanut toimintaansa vuonna 1904. Toisessa teetettiin ylityötä ani harvoin ja kolmannessa — isännän ilmoituksen mukaan — sanomalehden ilmestymisen edellisenä päivänä 1—4 tuntia.

Jyväskylässä ei ylityötä käytetty vuonna 1904.

Oulun läänin kaikista kaupungeista saapuneiden työnantajain ilmoitusten mukaan ei heidän kirjapainoissaan ole teetetty ylityötä vuonna 1904.

Kysymys yötyön laajuudesta ei ole ollut selvitettävissä niiden tietojen nojalla, joita työntekijät ovat antaneet aineistoa kerättyäessä. Osaksi ovat he katsoneet kaiken työn, joka jatkuu yli kirjapainon varsinaisen työajan, esim. klo 7 tai 8 i. p., yötyöksi, osaksi ovat he ilmoittaneet yötyötuntiansa luvun niin summittaisesti, ettei näihin tietoihin ole käynyt paneminen mitään merkitystä. Sanomalehtityön luonnosta seuraa, että yötyötä teetetään kaikissa kirjapainoissa, joissa aamulehtiä painetaan, mutta kuinka laajaperäisesti tätä on teetetty, on ollut mahdoton ratkaista, sillä työntekijät itse eivät voi muistaa, montako viikkoa heillä oli ollut yötyötä edellisenä vuonna eivätkä he myöskään pidä siitä kirjaa. Joitakuita yleisiä huomautuksia on kuitenkin tehty sanomalehtiosastoon nähden. Niinpä ovat jotkut kirjapainot ilmoittaneet, että useimmat latojat tarkasti pitävät kiinni varsinaisesta työajasta, mutta latoja tai pari vuoroonsa jää jällelle muutamaksi tunniksi yöllä odottamaan mahdollisesti myöhään saapuvia käsikirjoituksia. Jotkut kirjapainot myöntävät yötyössä olleille latojille lomaa seuraavana päivänä joko vastaavan tuntimäärän tai koko päivän. Semmoinen järjestelmä käy kuitenkin päinsä ainoastaan siinä tapauksessa, että lehti ilmestyy kahdesti tai kolmasti viikossa. Jo-

kapäiväisissä sanomalehdissä, erittäinkin suuremmissa, on yötyö tietysti rasittavampaa. Mutta näissä on säännöllisesti työ järjestetty niin, että jokaisella latojalla vuorostaan on yksi viikonpäivä aivan vapaa. Jokapäiväisten sanomalehtien katkaisijoilla on suurimmaksi osaksi yötyötä, mutta kun tämän aika ei ole ollut määrättävissä, ei myöskään heidän päivittäisen, viikottaisen tai pitempiaikaisen yötyönsä tuntilukua ole saatu selville. Vuonna 1904 saanee olettaa katkaisijan olleen pakko valvoa, kunnes sensori oli hyväksynyt sanomalehtinumeron ja painaminen sai häiriintymättä jatkaa.

Sanomalehtipainimia hoitavilla painajilla on tietysti niinkään ollut yötyötä, kun aamulehtien painatus useimmiten on alkanut k:lo 4 a. p., mutta ei näidenkään työntekijäin enempää kuin heidän yötyötuntiensä luku ole ollut laskettavissa. Olisi ollut tärkeätä saada selville, montako nuorempaa työntekijää — alistajia, vastaanottajia ja muita painokoneissa toimivia aputyöntekijöitä — on ollut yötyössä, mutta tästä aineisto ei anna mitään tietoja.

Siviiliosaston työntekijöillä on ollut sängen vähän yötyötä. Niinkuin jo ylityöhön nähden huomautettiin, on kirjapainoilla ollut tavallista enemmän työtä oikeastaan vain muutamana viikkona ennen joulua ja keväällä. Näyttää tuskin luultavalta, että mainittavampi osa tätä ylityötä olisi luettava yötyöhön.

Edellä mainituista syistä ei ole käynyt valmistaminen yötyötä valaisevaa taulua. Taulusta 42 kuitenkin näkyvä työn jako eri kirjapainojen sanomalehtiosastolla.

Sunnuntaityö.

Suoritetusta sunnuntaityöstä on kootussa aineistossa samaten niin epätäydellisiä ja vähän luotettavia tietoja, että olisi ollut mahdoton valmistaa tätä asiaa valaisevaa taulua. Sunnuntaityötä on kuitenkin teetetty erittäinkin jokapäiväisten aamulehtien painajilla ja heidän aputyöntekijöillään. Niinpä mainitaan esim. (ks. Taulua 42, muist.), että kolmen Turussa ilmestyvän ja samassa painossa painetun sanomalehden, Åbo Tidningin, Vestra Finlandin ja Turun Lehden painajilla on sunnuntaisin ollut työtä $\frac{1}{2}$ 5:stä a. p. k:lo 8:aan a. p. Tampereen Kirjapaino Osakeyhtiö samaten on ilmoittanut, että painajat ovat työssä sunnuntaisin k:lo 6—9 a. p. Niinkään on Aktiebolaget Vasa Posten maininnut, että yksi painaja työskentelee joka sunnuntai k:lo 6—9 a. p. Sitä vastoin ei ole olemassa erityisiä tietoja Helsingin, Viipurin ja Tampereen suurissa jokapäiväisissä sanomalehdissä tehdystä sunnuntaityöstä. Tietystikin on niissä tehty sunnuntaityötä laajaperäisemmin kuin pienissä maaseutukirjapainoissa. Ainoastaan Otto Andersinin kirjapainosta Porissa on ilmoitettu, että latojilla on ollut säännöllisesti työtä sunnuntai-iltapäivin, mutta ei ole ilmoitettu minkä verran väkeä on ollut työssä eikä myöskään kuinka monta tuntia tämä työ on säännöllisesti kestänyt.

Muissa kirjapainojen toiminnanhaaroissa on sunnuntaityötä teetetty sängen vähän. Niinpä on esim. ainoastaan Helsingin Sentraalikirjapaino mai-

ninnut, että kirjansitomossa on tehty sunnuntaityötä muutama kerta marras- ja joulukuussa 1904.

Saatujen tietojen mukaan on vuorotyö käytännössä joidenkuiden kirjapainojen konelatojilla. Muutkin konetyöntekijät tekevät vuorotyötä, vaikka ainoastaan yksityistapauksissa. Vuorotyö.

Joissakuissa kirjapainoissa on erityiset järjestyssäännöt, joista tähän pannaan seuraavat otteet. Järjestyssäännöt.

Helsingin Sentraalikirjapainossa noudatettavissa järjestyssäännöissä on seuraavat rankaisumääräykset, jotka taloudellisesti voivat kohdata työntekijöitä. Jos joku tekee työtä omaksi hyväkseen työpaikalla, menettää hän päiväpalkkansa. Jos joku laiminlyö, edeltäpäin ilmoittamatta asianomaiselle osastonpäällikölle tai konnttoripäällikölle, ajoissa saapua työhön tai jos hän ennen aikojaan poistuu siitä, menettää hän palkkansa laiminlyödyltä ajalta. Tuunnin osa luetaan koko tunniksi.

Verner Söderström O. Y:n kirjapainossa. Porvoossa ovat järjestyssäännöt olleet voimassa vuodesta 1897, mutta kun näiden sijaan nyttemmin lienee hyväksytty toiset, voidaan ne tässä sivuuttaa.

Åbo Stentryckeri A. B. yhtiön painossa on tehdasjärjestys, jossa m. m. määrätään, että sitä, joka pätevättä syyttä myöhästyy työstä, sakotetaan joka kerralta 10 penniä. Jos työntekijä on laiminlyönyt 10—30 minuuttia, vähennetään palkanmaksussa $\frac{1}{4}$ ja pitemmästä laiminlyönnistä koko päivänkin palkka. Samoilla perusteilla sakotetaan jokaista, joka lakkaa työstä, ennenkuin kello on lyönyt määrätunnin. Sitä, joka estää toista työssä, tarpeettomasti puhelee työn aikana, tarpeettomasti poistuu työpaikaltaan, liikkuu joutilaana portaisissa ja eteisissä tai tarpeettoman usein ja kauan oleskelee käymälässä tai muissa paikoissa työpaikkansa ulkopuolella, rangaistaan joka kerta 10 pennin sakolla tai, hairahduksen usein uusiintuessa, työstä erottamisella. Saman rangaistuksen alainen on se, joka ei vaarinota siisteyttä ja järjestystä tehdashuoneistoissa ja niiden ulkopuolella taikka joka esiintyy päihtyneenä. Tupakoiminen on kokonaan kielletty tehdashuoneistoissa, tavarasuojissa ja varastohuoneissa, ja rikkomukset rangaistaan joka kerta 50 pennin sakolla tai, hairahduksen uusiintuessa, työstä erottamisella. Väkiuomien ja oluen tuominen tehtaaseen tai taloon on ankarasti kielletty ja voidaan se, joka siitä tavataan, paikalla erottaa työstä. Työstä erottaminen paikalla ynnä laillinen seuraamus voi kohdata sitä, joka törkeästä huolimattomuudesta tai tahallisesti vahingoittaa tehtaan laitoksia, tulee päihtyneenä työhön, osottaa törkeätä uppiskaisuutta esimiehiä kohtaan tai tekee epäsiiveellisen teon. Jos jossakin edellä luetellussa tapauksessa, jossa sakko on määrätty hairahduksesta, syyllistä ei saada selville, kohtaa rangaistus yhtäläisesti kaikkia niitä työntekijöitä, jotka olivat saapuvilla, kun hairahdus tapahtui. Kaikki sakot vähennetään palkasta ja tulevat

kassaan, josta sitten annetaan sairausapua tehtaan työntekijöille niin pitkälle kuin varoja riittää. Jos työntekijä on huolimattomuudesta aikaansaanut vahingon tai tehnyt työnsä osittain kelvottomasti, ei hän saa työstä mitään palkkaa. Jos vahinko on senlaatuinen, että tarveltyynyttä täytyy pitää aivan kelvottomana, on työntekijän sitä paitsi korvattava vahinko. Sitä joka avoimin kynttilöin menee varastuhuoneeseen, siellä sytyttää tulitikkuja tai muutoin varomattomasti pitelee tulta, sakotetaan joka kerralla 50 penniä ja pahemmasta varomattomuudesta voidaan hänet kohta erottaa työstä.

Ammattilaisten Kirjapaino O. Y:n kirjapainossa Turussa on julkipano, jossa paitsi työaika, huomautetaan tariffin 26 §:n rankaisumääräystä mitä työstä poisjäämiseen tulee sekä ilmoitetaan että, johtokunnan päätöksen mukaan, työstä poisjäämisestä vähennetään vastaava palkka 50 %:n korotuksin. Tunnin osa luetaan koko tunniksi.

Kuopion Uudessa Kirjapainossa voimassa olevissa järjestyssäännöissä määrätään myöhästymisestä, jonka puolustukseksi ei voida esittää hyväksyttävää syytä, sakoksi $\frac{1}{4}$ tai $\frac{1}{2}$ % kuukausipalkasta. Sama koskee ennenaikaista työstä poistumista. Jos huolimattomuudesta työkaluja tarvellaan tai muuta vahinkoa tehdään, pitää työntekijän korvata vahinko, jollei huolimattomuus ole senlaatuinen, että pienempi sakko suhteellisesti jokaisen palkkaan, ei kuitenkaan yli 50 pennin, on riittävä rangaistus. Kaikki järjestyssääntöjen rikkomiset tai muut rikokset voidaan rangaista sopivalla sakolla, ei kuitenkaan 50 penniä enemmällä. Unsiintuneet hairahdukset voivat aiheuttaa työstä erotamisen. Kaikki kertyneet sakkorahat käytetään lääkärinhoidon kustantamiseksi työntekijöille.

Pohjalaisen Kirjapainossa Nikolainkaupungissa on järjestyssäännöt, joissa määrätään 25 pennin —5 markan sakko, isännän päätöksen mukaan, järjestyssääntöjen rikkomisesta. Mahdollisten sakkojen varalta voi isäntä, jos tarpeelliseksi katsoo, pidättää palkasta enintään 5 mk, jotka maksetaan työntekijälle, jollei häntä ole sakotettu. Sakoista kertyneet varat käytetään joko koko työväen tai jonkun sitä ansainneen työntekijän hyväksi, isännän päätöksen mukaan.

X L u k u.

Työntekijäin palkkaolot.

Kirjapainotyöntekijäin palkkaolojen arvostelemisen pohjaksi pantu aineisto nojaa kyselykaavakkeessa C olevien sekä muutamien kaavakkeissa A ja D olevien kysymysten johdosta saatuihin vastauksiin. Kyselykaavake C on täytetty kirjapainojen konttoreissa palkkaluettelojen tai työntekijäin vastakirjain mukaan. Siten saatu aineisto siis tyydyttänee kaikki luotettavuuden vaatimukset. Joissakuissa kirjapainoissa ei työpäiväin lukua merkitä kirjaan, jonka tähden tätä ilmoitusta varten varattu palsta on täytynyt näissä tapauksissa jättää tyhjäksi.

Aineiston laatu ja järjestely.

Aineiston järjestely käsitti etusijassa jokaista työntekijää koskevien tietojen tarkastamisen koneella yhteenlaskemalla. Tämän jälkeen merkittiin kaikki kaavakkeesta C saadut tiedot korttiin, joka työntekijästä erikseen. Näissä kortteissa oli niinmuodoin aluksi seuraavat tiedot: työnantaja, työseutu, työntekijän nimi, työntekijän sukupuoli, täydet työpäivät sekä työntekijän kokonaistulot vuonna 1904. Tämän jälkeen oli nämä kortit yhdistettävä kyselykaavakkeeseen D, toisin sanoin, oli etsittävä palkkatilastosta kaikki ne työntekijät, jotka oli tavattu tutkimusta toimitettaessa vuonna 1905. Niiden työntekijäin kortteihin, joista siten oli tietoja kahtaalta, lisättiin ikävuosi sekä tietomontako vuotta työntekijä oli työskennellyt kirjapainoteollisuudessa. Koko korttiryhmä järjestettiin sitten työseutujen ja ammattinerikoisalain mukaan ja numeroitiin, jonka jälkeen kirjoitettiin tämän selonteon liitteeseen painatetut palkkaluettelot. Lopussa on luettelo niiden työntekijäin numeroista, jotka on tavattu sekä kaavakkeessa C että D ja joita on voitu käyttää tilastollisessa järjestelyssä.

Koko palkka-aineistossa on tietoja palkoista, jotka vuonna 1904 maksettiin 3,500 kirjapainoteollisuustyöntekijälle.

Maksetut palkat nousivat eri osastoilla seuraaviin määriin:

Latomo	Smf. 1,304,178: 45
Kirjapaino	» 374,377: 48
Kivipaino	» 247,660: 86

Kemigrafia	<i>Smf.</i>	49,125: 15
Paperinjalostus	»	63,921: 68
Kirjansitomo	»	363,293: 87
Edell. kuulumattomia	»	138,425: 81
Ilmoittam. amm. erikoisala	»	28,330: 30
Yhteensä <i>Smf.</i>		2,569,313: 60

Vuositulot.

Ennen aineiston järjestelyyn ryhtymistä oli välttämätöntä siitä erottaa ne kortit, joissa tarpeelliset tiedot olivat niin epätäydellisiä, ettei niitä voitu käyttää. Etusijassa poistettiin niinmuodoin kaikki ne kortit, joissa oli tietoja ainoastaan kaavakkeesta C ja joita ei ollut käynyt täydentäminen kaavakkeesta D. Tämä harvennus ei kuitenkaan riittänyt. Aineistossa on nimittäin tietoja kaikkien niiden työntekijäin palkkaoloista, jotka ovat olleet työssä vuonna 1904, vaikkapa vaan varsin lyhyenkin ajan. Vuositulojen määräämiseksi oli sentähden asetettava työpäiväin luvulle joku alin raja. Tupakkateollisuuden tutkimuksessa tämä raja määrättiin 276 työpäiväksi, kutomateollisuudessa täytyi, tarkemmin mainituista syistä, tyytyä 242 päivään. Nyt toimituksessa tutkimuksessa osottautui tarkoituksenmukaisimmaksi määrätä alin raja 270 päiväksi. Yhtä kaikki otettiin lukuun joukko työntekijöitä, joiden työpäivälukua ei ollut ilmoitettu, kun palkan suuruudesta tai muista seikoista oli varmasti päätettävissä, että puheena oleva työntekijä oli ollut koko vuoden tai ainakin likimain koko vuoden työssä. Tällaisen harvennuksen jälkeen oli kaikista palkkaoloihin vaikuttavista asianhaaroista jälellä täydellisiä tietoja 994 mies- ja 448 naispuolisesta eli yhteensä 1,442 työntekijästä, mikä on 52.4 % kaikista tutkimuksen käsittäneistä työntekijöistä. Tätä työntekijälukua koskevat tiedot ovat seuraavan selostuksen pohjana.

Taulussa 44 on työntekijät järjestetty ammattinerikoisalain ja vuositulojen mukaan. Palkkaryhmät kohoavat 400 markasta 1,000 markkaan 50 markan lisäyksen, sitten 2,000 markkaan 250 markan lisäyksen. Kun viimeinen palkkaryhmä, joka käsittää 2,000 mk ja enemmän, osottautui varsin suureksi, on sitä käsitelty erittäin Taulussa 45, jossa palkkaryhmät 2,000 markasta 4,000 markkaan nousevat 250 markan lisäyksen. Viimeiseen palkkaryhmään, jossa palkka on 4,000 mk ja enemmän, jäi niinmuodoin ainoastaan 10 henkilöä.

Jotta saataisiin yleiskäsitys Taulusta 44 on valmistettu sivulla 75 oleva taulu, jossa palkkaluokat on yhdistetty viideksi, nimittäin: 1) alle 500 markan, 2) 500:sta 1,000 markkaan, 3) 1,000:sta 1,500 markkaan, 4) 1,500:sta 2,000 markkaan sekä 5) 2,000 mk ja enemmän, jonka ohella absoluuttiset luvut on muunnettu prosenttiluvuiksi.

Vuositulot ammätinerikoisaloilla prosenttiluvuin.

Ammätinerikoisala.	Työntekijöitä %-luvin, joilla on vuosituloja									
	alle 500 mk		500—1,000 mk		1,000—1,500 mk		1,500—2,000 mk		2,000 mk ja enem.	
	m.	n.	m.	n.	m.	n.	m.	n.	m.	n.
Latomo.										
Faktoreja	—	—	—	—	3.2	—	19.4	—	77.4	—
Katkaisijoita	—	—	—	—	17.2	—	27.6	—	55.2	—
Käsi- ja konelatoja	1.1	—	6.2	14.7	33.3	54.4	34.5	25.0	24.9	5.9
Latojan-oppilaita	65.6	51.8	31.8	44.6	2.6	3.6	—	—	—	—
Yhteensä	21.5	23.4	13.7	28.2	20.6	31.5	22.1	13.7	22.1	3.2
Kirjapaino.										
Esimiehiä	—	—	5.3	—	21.1	—	26.3	—	47.3	—
Painajia	—	—	15.2	—	30.3	100.0	35.4	—	19.1	—
Painajan-oppilaita	57.3	—	37.8	100.0	4.9	—	—	—	—	—
Alistajia ja muita	26.9	50.0	38.6	50.0	11.5	—	11.5	—	11.5	—
Yhteensä	23.9	40.9	25.2	54.5	18.1	4.6	19.1	—	13.7	—
Kivipaino.										
Esimiehiä	—	—	—	—	—	—	11.1	—	88.9	—
Kivipiirtäjiä	—	—	—	—	5.9	66.7	5.9	33.3	88.2	—
Kivipiirtäjän-oppilaita	42.9	—	42.9	—	14.2	—	—	—	—	—
Käsi- ja kivipainajia	—	—	14.3	—	10.7	—	28.6	—	46.4	—
Painajan-oppilaita	55.6	—	38.9	—	5.6	—	—	—	—	—
Alistajia ja muita	31.3	38.5	31.3	61.5	25.0	—	6.2	—	6.2	—
Yhteensä	18.9	31.3	20.0	50.0	10.5	12.5	11.6	6.2	39.0	—
Kemigrafia.										
Esimiehiä	—	—	—	—	—	—	—	—	100.0	—
Valokuvaajia	—	—	—	—	33.3	—	—	—	66.7	—
Kemigrafeja	—	—	—	—	12.5	—	37.5	—	50.0	—
Kemigrafian-oppilaita	62.5	—	25.0	—	12.5	—	—	—	—	—
Kuparipainajia ja muita	—	100.0	—	—	—	—	—	—	—	—
Yhteensä	23.8	100.0	9.5	—	14.3	—	14.3	—	38.1	—
Paperinjalostus.										
Esimiehiä	—	—	—	—	25.0	—	50.0	—	25.0	—
Kartonkityöntekijöitä	—	78.8	—	21.2	75.0	—	25.0	—	—	—
Yhteensä	—	78.8	—	21.2	50.0	—	37.5	—	12.5	—
Kirjansitomo.										
Esimiehiä ja johtajattaria	—	—	—	28.6	—	28.6	30.0	28.6	70.0	14.2
Kirjansitomatyöntekijöitä	17.3	45.6	18.5	53.4	27.2	1.0	32.1	—	4.9	—
Yhteensä	15.4	44.1	16.5	52.6	24.2	1.9	31.8	0.9	12.1	0.5
Edell. kuulumattomia	35.0	45.0	22.2	55.0	19.0	—	15.9	—	7.9	—
Kaiken kaikkiaan	22.1	42.0	17.5	42.1	19.4	10.3	20.8	4.5	20.2	1.1

Jaettuina mainittuihin neljään ryhmään ovat kirjapainotyöntekijäin palkat seuraavat:

	Miehiä		Naisia	
	luku	%	luku	%
Alle 500 mkan	219	22.1	188	42.0
500—1,000 mk	174	17.5	189	42.1
1,000—1,500 »	193	19.4	46	10.3
1,500—2,000 »	207	20.8	20	4.5
2,000 mk ja enem.	201	20.2	5	1.1
Yhteensä	994	100.0	448	100.0

Huomaa paikalla, kuinka paljon parempipalkkaisia kirjapainotyöntekijät ovat kuin muut ammattityöntekijät. Tosin on hiukan enemmällä kuin $\frac{1}{3}$:lla miespuolisista työntekijöistä 500 mk vähempi palkka, mutta helposti huomaa, että ehdottomasti suurin osa näistä on oppilaita, toisin sanoen aivan nuoria henkilöitä. Toiselta puolen on täydellä $\frac{1}{3}$:lla kaikista miespuolisista työntekijöistä yli 2,000 markan, jopa näistä 10:llä yli 4,000 markan vuodessa. Suurin ilmoitettu palkka, 4,800 mk, on eräällä kirjansitomon esimiehellä. Nämä palkat varmaankin lienevät suurimpia mitä ammattityöntekijöille meillä maksetaan.

Mitä erittäin suurimpaan työntekijäryhmään, nimittäin käsi- ja kone-latojiin tulee, näkyvät heidän palkkaolonsa seuraavasta yhdistelmästä:

Latojain vuositulot:

	Miehiä		Naisia	
	luku	%	luku	%
Alle 500 mkan	3	1.1	—	—
500— 750 mk	9	3.2	6	8.8
750—1,000 »	8	3.0	4	5.9
1,000—1,250 »	44	16.1	23	33.8
1,250—1,500 »	47	17.2	14	20.6
1,500—1,750 »	41	15.1	12	17.0
1,750—2,000 »	53	19.4	5	7.4
2,000—2,250 »	26	9.4	1	1.5
2,250—2,500 »	13	4.8	2	2.9
2,500—2,750 »	13	4.8	—	—
2,750—3,000 »	13	4.8	1	1.5
3,000—3,250 »	1	0.4	—	—
3,250—3,500 »	2	0.7	—	—
Yhteensä	273	100.0	68	100.0

Miespuolisista latojista on $\frac{1}{4}$:llä yli 2,000 markan, ja latojan korkein palkka on 3,325 mk. Naispuoliset latojat eivät pääse läheskään yhtä korkealle palkka-asteikossa.

Latojanoppilaat jakautuvat eri palkkaluokkiin seuraavasti:

Latojanoppilaiden vuositulot:

	Miehiä		Naisia	
	luku	%	luku	%
Alle 400 mkan	74	47.1	20	35.7
400—500 mk	29	18.5	9	16.1
500—600 »	18	11.4	8	14.2
600—700 »	13	8.2	5	8.9
700—800 »	10	6.4	3	5.4
800—900 »	7	4.5	6	10.7
900—1,000 mk	2	1.3	3	5.4
1,000—1,250 »	1	0.7	2	3.6
1,250—1,500 »	3	1.9	—	—
Yhteensä	157	100.0	56	100.0

Ansaitsee huomiota että joidenkuiden oppilaitten tulot ovat nousseet yli 1,000 markan. Suurin oppilaan vuositulo on 1,333 mk.

Sangen suurena ryhmänä ovat kirjansitomoon kuuluvat työntekijät. Heidän palkkaehtonsa näkyvät seuraavasta:

Kirjansitomatyöntekijäin vuositulot:

	Miehiä		Naisia	
	luku	%	luku	%
Alle 500 mkan	14	17.3	94	45.6
500— 750 mk	7	8.6	78	37.9
750—1,000 »	8	9.9	32	15.5
1,000—1,250 »	11	13.6	2	1.0
1,250—1,500 »	11	13.6	—	—
1,500—1,750 »	17	21.0	—	—
1,750—2,000 »	9	11.1	—	—
2,000 ja enem.	4	4.9	—	—
Yhteensä	81	100.0	206	100.0

Naispuoliset kirjansitomatyöntekijät ovat huonopalkkaisimpia koko kirjapainoteollisuudessa.

Palkkain äärimäisten ylä- ja alarajan valaisemiseksi mainitaan tässä itsekullakin ammatinerikoisalalla tavatut vähimmät ja suurimmat tulot sekä

samalla puheena olevan työntekijän työseutu ja ikä ynnä montako vuotta hän on ollut työssä.

Latomo.*Faktoreja*

minimi: m., Tampere, 47 vuotias, 21 v.	<i>Snf</i>	1,480: —
maksimi: m., Helsinki, 26 vuotias, 11 v.	»	4,220: —

Katkaisijoita

minimi: m., Jyväskylä, 25 vuotias, 8 v.; Savonlinna, 26 vuotias, 11 v.; Sortavala, 43 vuotias, 27 v.	»	1,200: —
maksimi: m., Helsinki, 36 vuotias, 23 v.	»	4,294: 48

Käsi- ja kone latojia

minimi: m., Käkisalmi, 21 vuotias, 6 v.	»	360: —
maksimi: m., Helsinki, 44 vuotias, 32 v.	»	3,324: 70

Latojan-oppilaita

minimi: n., Rauma, 17 vuotias, 1 v.	»	135: —
maksimi: m., Helsinki, 23 vuotias, 6 v.	»	1,333: 11

Kirjapaino.*Esimiehiä*

minimi: m., Tammissaari, 48 vuotias, 33 v.	»	600: —
maksimi: m., Helsinki, 39 vuotias, 24 v.	»	3,666: 60

Painajia

minimi: m., Porvoo, 21 vuotias, 5 v.	»	620: 20
maksimi: m., Helsinki, 46 vuotias, 32 v.	»	3,124: —

Painajan-oppilaita

minimi: m., Kuopio, 20 vuotias, 4 v.	»	148: 80
maksimi: m., Helsinki, 20 vuotias, 6 v.	»	1,421: 31

Alistajia ja muita

minimi: m., Viipuri, 15 ja 16 vuot., 2 v.	»	232: —
maksimi: m., stereotypoitsija, Helsinki, 36 vuotias, 22 v.	»	4,161: 95

Kivipaino.*Esimiehiä*

minimi: m., Turku, 30 vuotias, 16 v.	»	1,838: 40
maksimi: m., Helsinki, 34 vuotias, 20 v.	»	4,200: —

Kivipiirtäjiä

minimi: n., Helsinki, 25 vuotias, 7 v.	»	1,132: —
maksimi: m., Helsinki, 35 vuotias, 17 v.	»	4,080: —

Kivipiirtäjän-oppilaita

minimi: m., Turku, 22 vuotias, 3 v.	<i>Smf.</i>	311: 50
maksimi: m., Helsinki, 21 vuotias, 5 v.	»	1,113: 35

Käsi- ja kivipainajia

minimi: m., Helsinki, 21 vuotias, 5 v.	»	731: 90
maksimi: m., Helsinki, 56 vuotias, 45 v.	»	3,600: —

Painajan-oppilaita

minimi: m., Helsinki, 17 vuotias, 2 v.	»	324: 10
maksimi: m., Tampere, 24 vuotias, 7 v.	»	1,057: 25

Alistajia ja muita

minimi: m., Tampere, 16 vuotias, 2 v.	»	216: 50
maksimi: m., Helsinki, 42 vuotias, 16 v.	»	2,280: —

Kemigrafia.*Esimiehiä*

minimi: m., Helsinki, 29 vuotias, 11 v.	»	3,395: —
maksimi: m., Helsinki, 31 vuotias, 16 v.	»	4,461: 80

Valokuvaajia

minimi: m., Helsinki, 30 vuotias, 15 v.	»	1,260: 14
maksimi: m., Helsinki, 26 vuotias, 12 v.	»	4,227: —

Kemigrafeja

minimi: m., Helsinki, 24 vuotias, 7 v.	»	1,200: —
maksimi: m., Helsinki, 31 vuotias, 13 v.	»	2,979: 20

Kemigrafian-oppilaita

minimi: m., Helsinki, 16 vuotias, 2 v.	»	384: 30
maksimi: m., Helsinki, 21 vuotias, 5 v.	»	1,115: 60

Muita

minimi: } n., Helsinki, 20 vuotias, 3 v.	»	310: —
maksimi: }		

Paperinjalostus*Esimiehiä*

minimi: m., Helsinki, 33 vuotias, 8 v.	»	1,440: —
maksimi: m., Helsinki, 34 vuotias, 10 v.	»	2,163: 95

Kartonkityöntekijöitä

minimi: n., Turku, 15 vuotias, 3 v.	»	209: —
maksimi: m., Helsinki, 49 vuotias, 25 v.	»	1,625: 85

Kirjansitomo y. m.*Esimiehiä ja johtajattaria*

minimi: n., Helsinki, 25 vuotias, 10 v.	»	782: 50
maksimi: m., Helsinki, 53 vuotias, 40 v.	»	4,800: —

Kirjansitomatyöntekijöitä y. m.

minimi: m., Uusikaupunki, 15-vuotias, 1 v.	<i>Smc.</i>	144: —
maksimi: m., Helsinki, 43-vuotias, 24 v.	»	3,081: 55

Edellisiin kuulumattomia

minimi: m., Kuopio, 15 vuotias, 1 v.	»	149: 25
maksimi: m., Helsinki, 50 vuotias, 36 v.	»	2,437: 20

Suurimmat vuositulot, 4,800 mk, on eräällä kirjansitomom esimiehellä Helsingissä, pienimmät, 135 mk, eräällä latojan-oppilaalla.

Taulussa 46 on otettu huomioon paitsi ammatin erikoisaloja myös työseudut. Kävisi liian laajaksi tässä ryhtyä tutkimaan yksityiskohtaisesti joka paikkakunnan palkkaoloja. Riittänee että asetetaan vastakkain toiselta puolen Helsingin ja toiselta puolen maaseutukaupunkien olot.

Helsingiläisten työntekijäin vuositulot:

	Miehiä		Naisia	
	luku	%	luku	%
Alle 500 mkan	66	14.3	102	35.7
500— 750 mk	52	11.2	102	35.7
750—1,000 »	18	3.9	34	11.9
1,000—1,250 »	33	7.1	14	4.9
1,250—1,500 »	40	8.6	12	4.2
1,500—1,750 »	52	11.2	11	3.8
1,750—2,000 »	60	12.9	6	2.1
2,000 mk ja enem.	142	30.8	5	1.7
Yhteensä	463	100.0	286	100.0

Maaseutukaupunkien työntekijäin vuositulot:

	Miehiä		Naisia	
	luku	%	luku	%
Alle 500 mkan	153	28.8	86	53.2
500— 750 mk	71	13.4	45	27.8
750—1,000 »	33	6.2	8	4.9
1,000—1,250 »	57	10.7	17	10.5
1,250—1,500 »	63	11.9	3	1.8
1,500—1,750 »	51	9.6	2	1.2
1,750—2,000 »	44	8.3	1	0.6
2,000 mk ja enem.	59	11.1	—	—
Yhteensä	531	100.0	162	100.0

Silmäys näihin molempiin yhdistelmiin paikalla osottaa, missä määrin helsinkiläisten työntekijäin palkkaehdot ovat maaseutukaupunkien työntekijäin palkkaehtoja edullisemmat. Olisi kuitenkin liian hätäiltyä tehdä tästä se johtopäätös että helsinkiläisten työntekijäin taloudellinen asema sentähden olisi ehdottomasti parempi kuin maaseututyöntekijäin. Tähän eivät tietysti vaikuta ainoastaan eri paikkakuntain elantokustannukset, vaan myös työntekijäin tavat ja vaatimukset. Palkkaehdoissa ilmenevää suurta erotusta paljokin tasoittanevat Helsingin kalliimmat elantokustannukset, erittäinkin korkeat vuokrat.

Yhtäläinen vertailu Helsingin ja maaseutukaupunkien välillä toimitetaan tässä vielä latojiin nähden:

Helsingiläisten latojain vuositulot:

	Miehiä		Naisia	
	luku	%	luku	%
alle 500 mkan	22	11.4	4	7.3
500— 750 mk	19	9.8	7	12.7
750—1,000 »	6	3.1	7	12.7
1,000—1,250 »	11	5.7	8	14.5
1,250—1,500 »	16	8.3	11	20.0
1,500—1,750 »	18	9.3	10	18.2
1,750—2,000 »	33	17.1	4	7.3
2,000 mk ja enem.	68	35.3	4	7.3
Yhteensä	193	100.0	55	100.0

Maaseutukaupunkien latojain vuositulot:

	Miehiä		Naisia	
	luku	%	luku	%
alle 500 mkan	84	28.2	25	36.3
500— 750 mk	32	10.8	15	21.7
750—1,000 »	10	3.4	6	8.7
1,000—1,250 »	37	12.5	17	24.7
1,250—1,500 »	37	12.5	3	4.3
1,500—1,750 »	24	8.1	2	2.9
1,750—2,000 »	33	11.1	1	1.4
2,000 mk ja enem.	40	13.4	—	—
Yhteensä	297	100.0	69	100.0

Latojiinkin nähden ilmenee selvästi, että heidän palkkaehtonsa ovat paljoa edullisemmat Helsingissä kuin maaseutukaupungeissa.

Taulussa 47 on uudeksi jakoperustukseksi pantu työntekijäin ikä. Tässä ja seuraavassa taulussa, jossa aika, minkä työntekijät ovat ammatissa toimineet, on pantu jakoperustukseksi, on jakoa palkkaluokkiin muutettu siten, että luokkain luku on vähennetty kuudeksi, jonka ohessa ammattijakoa ei ole toimitettu niin seikkaperäisesti kuin edellisissä tauluissa.

Taulusta 47 saadaan kaikkiin työntekijöihin nähden seuraavat tulokset:

Eri ikäluokkain vuositulot prosenttiluvuin.

Ikäluokat.	Työntekijöitä %-luvin, joilla on vuosituloja									
	alle 700 mkan		700—1,000 mk		1,000—1,500 mk		1,500—2,000 mk		2,000 mk ja enem.	
	m.	n.	m.	n.	m.	n.	m.	n.	m.	n.
Alle 18 vuoden	79.5	98.3	20.5	1.7	—	—	—	—	—	—
18:sta 30 vuoteen	34.5	72.7	13.7	14.7	24.7	10.7	16.7	1.9	10.4	—
30 » 45 »	1.0	26.5	3.5	29.4	17.8	17.6	35.9	19.1	41.8	7.4
45 » 60 »	3.9	66.7	11.8	—	19.7	—	26.3	33.3	38.3	—
60 v. ja enem.	—	—	16.7	—	66.6	—	16.7	—	—	—
Yhteensä	30.7	69.0	8.9	15.1	19.4	10.3	20.8	4.5	20.2	1.1

Taulusta näkyy, että miespuolisten kirjapainotyöntekijäin palkat ko hoavat nopeasti iän mukana ja nopeammin kuin naispuolisten työntekijäin palkat.

Jos taas otetaan huomioon aika, jonka työntekijät ovat ammatissa työskennelleet, niin saadaan Taulun 48 nojalla seuraava yhdistelmä:

Eri työaikain mukaiset vuositulot prosenttiluvuin.

Työaika.	Työntekijöitä %-luvin, joilla on vuosituloja									
	alle 700 mkan		700—1,000 mk		1,000—1,500 mk		1,500—2,000 mk		2,000 mk ja enem.	
	m.	n.	m.	n.	m.	n.	m.	n.	m.	n.
Alle 2 vuodeu	100.0	100.0	—	—	—	—	—	—	—	—
2:sta 10 vuoteen	54.5	79.9	15.5	12.1	20.5	7.7	7.8	0.3	1.7	—
10:stä 20 »	0.8	25.6	2.0	34.6	23.4	23.1	39.1	15.4	34.7	1.3
20 v. ja enem.	0.5	23.3	2.3	9.5	16.6	14.3	31.3	33.3	48.8	19.1
Ilmoittamaton	11.1	100.0	33.3	—	22.2	—	27.8	—	5.6	—
Yhteensä	30.7	69.0	8.9	15.1	19.4	10.3	20.8	4.5	20.2	1.1

Työskenneltään enintään kaksi vuotta ammatissa ovat kaikki työntekijät, niin mies- kuin naispuoliset, päässeet tässä mainitusta ensimmäisestä palkkaluokasta toiseen. Tämän jälkeen siirtyvät miespuoliset työntekijät työaikanaan sangen nopeasti korkeampiin palkkaluokkiin, naiset sitä vastoin paljon hitaammin.

Taulussa 49 mainitaan työntekijäin keskipalkat järjestettyinä sekä ammatin erikoisalain että iän perustuksella. Kaikkien miespuolisten työntekijäin keskipalkka on Smk 1,331:24, naispuolisten Smk 667:59, toisin sanoin, miltei tasan puolet ensinmainitusta.

Edut, joita jotkut työnantajat käteisen palkan lisäksi suovat työntekijöilleen, ovat 10 tapauksessa maksuton lääkärihoito maksuttomine tai maksettavine lääkkeineen, 1 tapauksessa maksuttomat lääkkeet, 4 tapauksessa täysi palkka tai sovittuun suurimpaan määrään nouseva osa siitä sairauden aikana. Kahdessa tapauksessa annetaan erityisiä joulu- tai vappurahoja. Kaksi toimintaa antaa vuotuista apurahaa työntekijäin leskille. Eräässä kivipainossa saa yksi kivipiirtäjä 10 % liikkeen puhtaasta voitosta.

Perusteet, joiden mukaan palkat maksetaan, ovat joko kappalepalkka (urakkapalkka) tai aikapalkka. Joskus on näitä molempia palkkausmuotoja käytetty vaihdellen. Näiden palkkausmuotojen jakauminen eri ammattinhuarain työntekijäin keskuudessa näkyy seuraavasta, Taulussa 50 oleviin tietoihin nojaavasta yhdistelmästä:

Työntekijäin palkkausmuoto %:ein:

	urakkapalkka	aikapalkka	vaihteleva	ilmoittamaton
Latomo.	35.4 %	63.2 %	0.5 %	0.9 %
Käsilatojat	54.5 »	44.5 »	0.1 »	0.9 »
Kirjapaino	1.4 »	97.0 »	0.2 »	1.4 »
Painajat	2.8 »	93.5 »	0.6 »	3.3 »
Kivipaino	—	98.6 »	—	1.4 »
Kemigrafia	—	96.9 »	—	3.1 »
Paperinjalostus	50.3 »	49.7 »	—	—
Kirjansitomo.	12.5 »	85.9 »	1.1 »	0.5 »
Edell. kuulumattomat	2.7 »	96.9 »	—	0.4 »
Kaikki työntekijät	20.2 »	78.7 »	0.3 »	0.8 »
Miespuol. työntekijät	17.9 »	80.8 »	0.3 »	1.0 »
Naispuol.	24.8 »	74.1 »	0.7 »	0.4 »

Niinkuin näkyy, on aikapalkka kirjapainotyöntekijäin keskuudessa tavallisin palkkausmuoto. Urakkatyö on käytännössä etusijassa latomossa ja

paperinjalostuksessa. Enemmällä puolella käsilatojia on urakkapalkka. Tämä on varsinkin tavallinen sanomalehtilatojilla. Kaikilla konelatojilla sitä vastoin on kuukausipalkka.

Suuremmissa kaupungeissa jakautuvat eri palkkausmuodot prosenttiluvuin seuraavasti:

	urakkapalkka	aikapalkka	vaihteleva	ilmoittamaton
Helsinki	18.3 %	80.3 %	0.7 %	0.7 %
Turku	38.6 »	61.1 »	—	0.3 »
Tampere	16.9 »	82.5 »	—	0.6 »
Viipuri	20.0 »	80.0 »	—	—
Kuopio	18.1 »	79.5 »	2.4 »	—
Nikolainkaup.	9.1 »	89.4 »	—	1.5 »
Oulu	19.4 »	77.4 »	—	3.2 »
Kaikkimaaseutukaup.	22.2 »	76.4 »	0.2 »	1.2 »

Kumpaisenkin palkkausmuodon käytäntö on eri paikkakunnilla varsin erilainen, mutta maaseutukaupungeissa on urakkapalkka jonkun verran yleisempi kuin Helsingissä.

Palkanmaksu. Tavallisinta on, että työntekijäin palkat maksetaan kahdesti kuukaudessa. Näin on nimittäin ilmoitettu olevan laita 91 kirjapainossa. Ainoastaan kerta kuukaudessa maksetaan palkka 7 kirjapainossa. Kerta viikossa, nimittäin lauantaisin, maksetaan palkka 8 kirjapainossa, ja perjantaisin 2 kirjapainossa. Tietoja puuttuu 2 laitoksesta.

Tariffisopimukset. Kirjaltajan ammatti on se ammatti, jossa tariffisopimuksia meillä on varhaisimmin tehty, ja ainoa, jossa koko maalle yhdenmukainen tariffi on voimassa työnantajain ja työväenjärjestöjen edustajain tekemän sopimuksen pohjalla.

Se tariffi, joka oli voimassa siihen aikaan kun tätä tutkimusta toimitettiin, oli otettu käytäntöön huhtikuun 1 päivänä 1900, ja oli siihen nähden kumpaiseltakin puolen voimassa puolen vuoden irtisanomisaika. Miltei samaan aikaan kun tutkimus aloitettiin, irtisanottiin tariffi Kirjaltajaliiton puolelta. Varsin laajain neuvottelujen jälkeen sopivat asialliset uudestatariffista, joka astui voimaan maaliskuun 1 päivänä 1906. Tähän nähden ja kun uusi tariffi johonkin määrin muutti kirjaltajain palkkaoloja, esitti Teollisuushallitus Senaatille, että puheena olevaa tutkimusta täydennettäisiin tutkimuksella, joka valaisisi kirjapainotyöntekijäin palkkaoloja uuden tariffin voimaan tultua, eli tutkimuksella, joka niinmuodoin käsittäisi maaliskuun 1 päivän 1906 ja helmikuun 28 päivän 1907 välisen ajan. Senaatin suostuttua tähän esitykseen

ja myönnettyä tutkimukseen tarpeellisen määrärahan on aineisto koottu kesällä 1907 ja tämän tutkimuksen tulos esitetään mahdollisimman pian. Kun tätä täydentävää tutkimusta koskevaan kertomukseen tietysti on otettava selostus nykyään voimassa olevasta tariffista, on katsottu sopivammaksi siinä yhdessä jaksossa käsitellä kysymystä Suomen kirjaltajain keskuudessa voimassa olleista tariffisopimuksista kokonaisuudessaan. Tämä kysymys sivuutetaan sen tähden tässä ja viitataan sen selostamiseen nähden vastedes julkaistavaan kertomukseen kirjapainotyöntekijäin palkkaoloja käsittelevästä täydentävästä tutkimuksesta.

X I L u k u.

Työhuoneistot.

Tauluun 52 on yhdistetty tiedot tutkituissa työhuoneistoissa olevasta kuutiotilasta työntekijää kohti sekä huoneistojen valoisuusoloista.

Tilavuus. Kuutiotila työntekijää kohti on ylipäättään runsas ja miltei kaikkialla suurempi lain vaatimaa vähintään tilaa eli 8 m^3 jokaista työntekijää kohti. Tutkituissa 431 työhuoneessa havaittiin ainoastaan neljässä olevan 8 m^3 vähempi kuutiotila työntekijää kohti, ja näistä liian pienistä huoneistosta käytettiin yhtä varsinaiseen kirjapainoteollisuuteen kuuluvia töitä, nimittäin latomista varten, noita kolmea muuta käytetään rasiain- ja kartonginvalmistuksessa.

Valaistus. Luonnollinen valaistus ei aina näytä olevan työhuoneistoissa tyydyttävä. Kokonaisuudessa 90 työhuoneessa on valoisuusolot arvosteltu jotenkin hyväksi ja 12 työhuoneessa huonoiksi. Jos jo on välttämätöntä, että työhuoneet ylipäättään ovat hyvin valaistuja luonnollisella valolla, niin on tämä sitäkin enemmän tarpeen kirjapaino- ja huoneistoissa, joissa työn laatu vaatii tarkkaa näköä.

Keinotekoisien valaistuksen aikaansaamiseen käytetään enimmäkseen tavallisia petrolilamppuja. Kaasuvalaistusta käytetään 9 ja sähkövalaistusta 42 tapauksessa. Joskus käytetään toisissa huoneissa toisen ja toisissa toisenlaisia valaistusta.

Huoneitten käyttäminen. Työhuoneitten käyttäminen vaatteiden säilytys- ja huoneena on tietysti sangen tavallista. Tällaisissa tapauksissa pitäisi kuitenkin aina olla lukittavat kaapit vaatteita varten tai ainakin uutimet, joiden taakse vaatteet kävisi ripustaminen. Niiden ripustaminen työhuoneeseen minkäänlaisetta verhotta on tietysti monessa kohden huono tapa. Vaatteet siitä pilaantuvat ja, ennen kaikkea, lyijynsekainen tomu tarttuu vaatteisiin ja kulkee niiden mukana kotiin.

Aivan hylättävä tapa on että työhuoneita käytetään ruokailuhuoneina. Niinkuin jo toisessa yhteydessä on mainittu, menee ruuan mukana melkoinen joukko lyijyä ruumiiseen siten edistäen tautien syntymistä. Työhuoneessa

aterioimiuun myös pilaa järjestyttä ja siisteyttä, kun ruuan jätteitä, paperia y. m. jää lattialle, pöydille ja tuolille. Tutkijoille on ilmoitettu, että 21 huoneistoa käytetään, toisia enemmän toisia vähemmän laajaperäisesti ruokailuhuoneena. Useassa tapauksessa on mainittu, että ainoastaan aamiainen syödään työhuoneessa. Niihin terveydellisiin vaaroihin nähden, joita työhuoneissa ruokailemisesta johtuu, ei sitä olisi sallittava.

Useimmissa työhuoneistoissa ei ole minkäänlaisia muita ilmanvaihtolaitteita kuin tavalliset asuinhuoneitten seinäventtiilit. Joissakuissa suuremmissa kirjopainoissa on sähköventtiilit. Näyttää kuitenkin myös olevan varsin lukuisia työhuoneita, joissa ei ole venttiilejä ensinkään ja joissa ilmaa vaihdetaan avaamalla ikkunat tai ovet. Kun tehokas ilmanvaihto on kirjapaino- ja huoneistoissa aivan välttämätön, näyttää siltä kuin ei niitä tapauksia, joissa venttiilejä puuttuu, olisi jätettävä sillensä. Ilmanvaihto.

Useimmissa tapauksissa on tietysti uunilämmitys käytännössä. Joissakuissa suurissa kirjapainoissa on höyrylämpöjohto. Lämmitys.

Yleensä puhdistetaan työhuoneistot kerran päivässä, joko aamulla ennen työn alkamista tai illalla työn päätyttyä. Muutamassa kymmenessä kirjapainossa toimitetaan puhdistus kahdesti päivässä. Pari työnantajaa on ilmoittanut, että lattiat lakaistaan kolmastikin päivässä. Tämän työn suorittavat pienemmissä kirjapainoissa tavallisesti oppilaat ja muut alaikäiset aputyöntekijät, suuremmissa taas vartavasten palkatut henkilöt. Puhdistus.

Perinpohjaisempi puhdistus, jolloin lattiat pestään ja seinät ja katot pyyhitään, toimitetaan toisissa kirjapainoissa useammin toisissa harvemmin. Joissakuissa kirjapainoissa toimitetaan lattian pesu kahdesti vuodessa, ikkunoita paikalle pantaessa ja poisotettaessa, toisissa kerta 2—3 kuukaudessa, toisissa säännöllisesti kerta kuukaudessa. Yhdessä työpaikassa ilmoitettiin lattia pestyn kerran kolmeen vuoteen. Samassa työpaikassa sanottiin olevan kiellettyä kostuttaa lattiaa lakaistessa, syystä että omistaja pelkäsi lattian siitä mätänevän. Yleiskäsitykseksi jää että kirjapaino- ja huoneistot voitaisiin pitää ja olisi pidettävä paljo siistimpinä kuin ne nykyään ovat.

Varsin tärkeätä on, miten kastit puhdistetaan niiden pohjaan kerääntyneestä tomusta. Tämä toimitetaan siten, että kastit tyhjennetään ja tomu puhalletaan pois käsipalkeilla. Sen käytännöllisempää keinoa ei lienekään olemassa. Kysymys on vaan, missä tämä puhdistustyö toimitetaan. Ehdottomasti hylättävä tapa on tietysti tämän puhdistustyön toimittaminen työhuoneessa, sillä silloin tuo vahvasti liijynsekainen tomu leviää huoneeseen eikä tule poisotetuksi. Tavallisimmin saa nähdä oppilaan istumassa ikkunalaudalla kasti edessään ja puhaltamassa tomua ulos. Vaikka tarkoitus olisi-kin mitä parhain saada tomu siten lentämään ulos, tuo kuitenkin ilmanveto

melkoisen osan siitä takaisin huoneeseen, niinkuin näkyy siitäkin, että oppilas on aivan tomupilven ympäröimä. Kastien puhalluttamista ei olisi sallittava toimitettavan muualla kuin ulkona, niin ettei vahingollinen tomu voi tunkeutua takaisin työhuoneisiin.

Enimmäkseen on ilmoitettu, että oppilaat toimivat kastien puhdistamisen »tarpeen tullen».

XII Luku.

Kirjapainojen ikä.

Suomen kirjapainoteollisuuden kehityksen enemmän valaisemiseksi pannaan tähän kirjapainojen ikää osottava luettelo, jossa mainitaan montako kirjapainoa itsekunakin alempana lueteltuna vuonna on perustettu:

V. 1642	1	V. 1884	2
» 1817	1	» 1885	1
» 1818	1	» 1887	2
» 1834	1	» 1888	4
» 1843 t. 1847	1	» 1889	5
» 1849	1	» 1890	2
» 1851	1	» 1891	2
» 1852	1	» 1892	3
» 1859	4	» 1893	1
» 1860	1	» 1894	2
» 1863	1	» 1896	3
» 1866	1	» 1897	8
» 1869	1	» 1898	8
» 1872	1	» 1899	6
» 1874	2	» 1900	5
» 1875	1	» 1901	2
» 1876	2	» 1902	3
» 1877	1	» 1903	5
» 1878	2	» 1904	4
» 1880	1	» 1905	4
» 1881	3	» 1906	1
» 1882	3	V. ilmoittamaton	4
» 1883	1		
			Yhteensä 110

Ennen vuotta 1870 on perustettu seuraavat kirjapainot tässä mainittuina vuosina:

Teollisuus.

V. 1642. Frenckellska Tryckeri-Aktiebolaget, Helsingissä, vuodesta 1900 osakeyhtiö.

V. 1817. G. W. Wilén & Co Boktryckeri, Turussa.

V. 1818. J. Simelii Arfvingars Boktryckeri-Aktiebolag, Helsingissä, vuodesta 1887 osakeyhtiö.

V. 1834. F. Liewendals litografiska tryckeri, Helsingissä.

V. 1843 tai 1847. Osakeyhtiö Hämeäläinen, Hämeenlinnassa, vuodesta 1878 osakeyhtiö.

V. 1849. Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kirjapaino, Helsingissä, vuodesta 1896 osakeyhtiö.

V. 1851. Åbo Stentryckeri Aktiebolag, Turussa, vuodesta 1874 osakeyhtiö.

V. 1852. Emil Wahlsteins tryckeri, Porissa.

V. 1859. Kejsarillisen Senatin kirjapaino, Helsingissä.

V. 1859. Satakunnan kirjapaino, Porissa.

V. 1859. N. A. Zilliacus' tryckeri, Viipurissa.

V. 1859. F. W. Unggrens tryckeri, Vaasassa.

V. 1860. Verner Söderström Osakeyhtiö, Porvoossa, vuodesta 1904 osakeyhtiö.

V. 1863. B. B. Bergdahls tryckeri, Oulussa.

V. 1866. G. E. Jansson & Kump., Tampereellä.

V. 1869. F. Tilgmanns Bok- och Stentryckeri samt Kemigrafi, Helsingissä, vuodesta 1895 osakeyhtiö.

Helsingissä, heinäkuun 27 päivänä 1907.

G. R. Snellman.

RÉSUMÉ.

Dans un mémoire en date du 1er novembre 1904, l'Administration générale de l'Industrie proposa au Sénat Impérial de Finlande de mettre à l'ordre du jour l'entreprise de recherches de statistique ouvrière sur l'industrie de l'imprimerie, aussitôt après celles sur la boulangerie; ces recherches porteraient aussi bien sur les imprimeries de livres et de journaux que sur les établissements lithographiques. Le Sénat Impérial approuva la proposition, le 10 décembre 1904, et par résolution du 13 avril 1905, il nomma membres de la commission d'experts devant assister à ces recherches, MM. J. Thurman, d'Helsingfors, docteur ès lettres et chef d'imprimerie; — K. F. Malmström, de Kuopio, chef d'imprimerie; — O. A. Nyman, d'Helsingfors, typographe, et J. Skutnabb, de Vibourg, typographe.

L'Administration générale de l'Industrie nomma M. le licencié G. R. Snellman secrétaire de la commission et directeur des travaux statistiques.

Le rassemblement des matériaux, basé sur des questionnaires établis à cet effet, commença vers la seconde moitié du mois de septembre 1905; mais plusieurs circonstances, entre autres la grande grève nationale de novembre 1905, en retardèrent l'exécution, si bien que l'élaboration des données ne put commencer qu'à une époque avancée du printemps 1906.

Les recherches portent sur 110 imprimeries différentes, situées dans 36 villes du pays. De ces imprimeries, 3 appartiennent à l'État, les autres à des sociétés par actions ou à des particuliers. 2,753 personnes y travaillaient au moment des recherches, dont 1,864 hommes et 889 femmes. Plus de la moitié de ces personnes (1,447 ou 52,6 % du nombre total) habitaient Helsingfors.

Les imprimeries du pays et les établissements qui y sont annexés occupent 223 moteurs, avec un total de 652,42 chevaux-vapeurs

Les ouvriers appartenaient aux branches suivantes du métier:

	Hommes.		Femmes.		Les deux sexes	
	nombre	%	nombre	%	nombre	%
Composition ^{*)}	914	49,0	204	23,0	1,118	40,6
Impression	380	20,4	57	6,4	437	15,8
Lithographie	175	9,4	36	4,0	211	7,7
Chimigraphie	31	1,7	1	0,1	32	1,2
Papiers en couleurs	10	0,5	143	16,1	153	5,6
Reliure etc.	155	8,3	390	43,9	545	19,8
Autres branches du métier	199	10,7	58	6,5	257	9,3
Total	1,864	100,0	889	100,0	2,753	100,0

De ce total, 755, ou 27,5 % avaient moins de 18 ans, et 143, ou 5,2 %, moins de 15 ans. 67,8 % étaient formés d'hommes, 32,2 % de femmes. 73 ouvriers étaient nés hors du pays.

83,1 % des ouvriers d'imprimerie ont débuté dans le métier avant l'âge de 17 ans.

Les ouvriers d'imprimerie proprement dits, (c'est-à-dire à l'exclusion de ceux qui s'occupent de l'industrie de papiers, de couleurs, de reliure et de travaux auxiliaires n'appartenant pas au métier), étaient au nombre de 1798.— 1023 de ceux-ci avaient fait leur apprentissage, 530 étaient élèves et 245 sans apprentissage. Les élèves formaient par conséquent 34 % des ouvriers ayant fait leur apprentissage. Cette proportion variait suivant les localités entre 0 % (minimum) et 83 % (maximum).

Il existe 5 caisses de secours pour les typographes, tant pour les secours en cas de maladie ou d'enterrement, que pour fournir des pensions aux participants eux-mêmes, à leurs veuves et à leurs enfants. Ces caisses avaient en 1905 un revenu total de 21,640 marks 87, dont 10,642 marks 40 obtenus par rétribution des participants. Les secours en cas de maladie ont compris un total de 5,151 marks 40; les secours d'enterrement, 932 marks 50, et les pensions, 7,227 marks 18. L'actif des caisses était de 160,577 marks 38.

Aucune cessation considérable de travail n'a eu lieu parmi les ouvriers d'imprimerie durant les deux dernières dizaines d'années.

Sur l'état hygiénique des ouvriers d'imprimerie, nous ne possédons que des données insuffisamment exactes. Il ressort cependant de ces données que les maladies de poumon sévissent fort gravement parmi eux. Sur 119 décès dont on a pu constater la cause, 73, ou 61 %, ont été occasionnés par des affections pulmonaires de différents genres, en particulier par la phthisie pulmonaire ou la tuberculose pulmonaire (58 cas, 49 %).

29 maisons mentionnent qu'elles font procéder à un examen médical d'une partie ou de la totalité des ouvriers avant de les prendre à leur service.

Parmi les ouvriers appartenant aux deux groupes linguistiques du pays, 9 % avaient fréquenté l'enseignement secondaire, 86,2 % l'école communale et 4,8 % n'avaient pas même fréquenté celle-ci. — 99,7 % de ces ouvriers savaient lire et écrire, 0,3 % savaient lire seulement.

Pour ce qui concerne les domiciles des ouvriers, il ressort des données que 38,6 % avaient un logis particulier et que 60,6 % logeaient chez d'autres personnes; on manque de données précises sous ce rapport pour 0,8 %. Les ouvriers d'imprimerie sont en général fort mal logés. De tous ceux qui avaient un logis à part, 87,2 % à Helsingfors et 84,0 % dans tout le pays n'avaient qu'une seule chambre avec ou sans cuisine; et 43,1 % n'avaient pas de cuisine particulière à eux. Dans les logis occupés par les ouvriers d'imprimerie, habitaient en moyenne 2,1 personnes par chambre.

Au moment de l'enquête, le temps de travail par semaine des ouvriers d'imprimerie était tel qu'il suit:

	Hommes		Femmes		Total	
	nombre	%	nombre	%	nombre	%
Moins de 40 heures	11	0,6	2	0,2	13	0,5
de 40 à 50 heures	66	3,5	16	1,8	82	3,0
» 50 » 55	833	44,7	305	34,3	1,138	41,3
» 55 » 60	727	39,0	513	57,7	1,240	45,0
» 60 » 70	159	8,5	28	3,2	187	6,8
» 70 » 80	33	1,8	2	0,2	35	1,3
» 80 » 90	3	0,2	—	—	3	0,1
» 90 » 100	1	0,0	—	—	1	0,0
Non mentionné	31	1,7	23	2,6	54	2,0
Total	1,864	100,0	889	100,0	2,753	100,0

Les ouvriers d'imprimerie finlandais ont obtenu une réduction du temps de travail beaucoup plus grande que ceux des autres industries. Le temps de travail est, en général, plus court à Helsingfors qu'en province.

Il y a eu quelquefois des heures supplémentaires de travail, mais en quantité négligeable seulement. Le travail de nuit n'a lieu en général que dans les imprimeries de journaux.

Le total des salaires payés aux ouvriers ayant travaillé, pendant un temps plus ou moins long de l'année 1904, dans les imprimeries sur lesquelles a porté l'enquête, est de 2,569,313, marks 60.

Il a été possible d'établir une statistique détaillée des salaires pour 1,442 ouvriers, dont 994 hommes et 442 femmes.

Les salaires de ces ouvriers peuvent se classer en groupes de la manière suivante:

	Hommes		Femmes	
	nombre	%	nombre	%
moins de 500 marks	219	22,1	188	42,0
de 500 à 1,000	174	17,5	189	42,1
» 1,000 » 1,500	193	19,4	46	10,3
» 1,500 » 2,000	207	20,8	20	4,5
2,000 marks et au-dessus	201	20,2	5	1,1
Total	994	100,0	448	100,0

Les ouvriers d'imprimerie sont beaucoup mieux salariés que ceux des autres industries. Le revenu annuel maximum constaté était de 4,800 marks pour un chef d'atelier de reliure. $\frac{1}{5}$ environ des ouvriers était payé à la tâche, $\frac{4}{5}$ par temps de travail.

Le tarif en vigueur au moment de l'enquête, datait du 1er avril 1904, et comportait un délai de six mois pour l'avis de cessation du tarif. Les organisations ouvrières proclamèrent un avis de ce genre à peu près au moment même où l'enquête commença. Après des pourparlers assez étendus, les deux parties réussirent à s'entendre et acceptèrent un nouveau tarif, qui en-

tra en vigueur le 1er mars 1906. Pour cette cause, et considérant que le nouveau tarif a changé dans une certaine mesure les salaires respectifs des différents genres d'ouvriers, l'Administration générale de l'Industrie proposa au Sénat de compléter la présente enquête par de nouvelles recherches sur les salaires des ouvriers d'imprimerie après l'entrée en vigueur du nouveau tarif, c'est-à-dire par une enquête portant sur l'époque à partir du 1er mars 1906 jusqu'au 28 février 1907 inclusivement. Le Sénat ayant agréé ce projet, les données ont été rassemblées, et les résultats de l'enquête seront publiés aussitôt que possible. L'on donnera en même temps un aperçu sur les tarifs anciennement en vigueur.

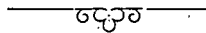
L'espace dans les locaux de travail ne donne pas lieu en général à des observations défavorables. Sur 431 salles et chambres examinées, 4 seulement avaient un espace cubique d'air inférieur au minimum fixé par la loi, ou 8 mc par ouvrier. La propreté des locaux, au contraire, ne semble pas toujours avoir été sans défaut.

La plus ancienne imprimerie du pays est fondée en 1642.

TAULUJA.

TABLEAUX.

Taulu 1. Työpaikkain paikkakunnat, toiminimet,
Tab. 1. Distribution géographique des maisons, leurs noms,

Lääni. <i>Gouvernement.</i>	Paikkakunta. <i>Localité.</i>	Työnantajan nimi ja toiminimi. <i>Nom du patron ou de la maison.</i>	Selvitelyjen työntekijöiden luku. <i>Nombre d'ouvriers rapporté</i>		
			miehet. <i>hommes.</i>	naiset. <i>femmes.</i>	suunta. <i>total.</i>
1	2	3	4	5	6
Uudenmaan	Helsinki	Keisarillisen Senaatin kirjapaino	81	—	81
»	»	Suomen Leimapaino	3	4	7
»	»	Valtionrautateiden piletti- ja lomakevarasto	3	—	3
»	»	Osakeyhtiö Weilin & Göös Aktiebolag	121	193	314
»	»	Helsingfors Centraltryckeri & Bokbinderi A. B.	80	118	198
»	»	Aktiebolaget Lilius & Hertzberg Osakeyhtiö	70	43	113
»	»	Suomal. Kirjallisuuden Seuran kirjapaino	78	16	94
»	»	F. Tilgmans Bok- och Stentryckeri samt Kemigraf	70	18	88
»	»	Hufvudstadsbladets Nya Tryckeri	67	8	75
»	»	Frenckellska Tryckeri-Aktiebolaget	48	21	69
»	»	Helsingin Uusi Kirjapaino-Osakeyhtiö	50	9	59
»	»	Aktiebolaget Handelstryckeriet	29	26	55
»	»	J. Simelii Arfvingars Boktryckeri-Aktiebolag	35	13	48
»	»	Tidnings- och Tryckeriaktiebolaget i Helsingfors	24	20	44
»	»	Gust. Arvidsson's Litografiska Atelier	23	11	34
»	»	Öffund & Pettersson	29	5	34
»	»	Työväen Sanomalehti Osakeyhtiö	27	3	30
»	»	Alex. F. Lindberg	11	15	26
»	»	K. F. Bäckman	17	7	24
»	»	Kirjapainoyhtiö »Valo»	13	6	19
»	»	Helsingfors Stentryckeri	7	3	10
»	»	F. Lievendahls litografiska tryckeri	8	—	8
»	»	Emil Moilanen & Co.	5	2	7
»	»	J. E. Lamberg's Nya Bok- och Accidenstryckeri	2	2	4
»	»	Helsingfors Accidenstryckeri (J. F. Hällstén)	1	2	3
»	Loviisa	Östra Nylands Tryckeri Aktiebolag	5	2	7
»	Porvoo	Werner Söderström Osakeyhtiö	57	32	89
»	»	Tryckeri- och Tidningsaktiebolaget	4	—	4
»	Tammisaari	Ekenäs Tryckeri Aktiebolag	7	—	7
»	Hanko	Hangö Tryckeri- & Tidnings Aktiebolag	9	4	13
Turun ja Porin	Turku	Åbo Stentryckeri Aktiebolag	37	120	157

selvitelyjen työntekijäin luku ja toiminnanhaara.

nombre d'ouvriers rapporté et genre d'industrie.

Toiminnanhaara. — Genre d'industrie.

7

Kirjain ja sanomalehtien painatus, aksidenssityö.

Kliseenpainatus, kirjansidonta.

Pilettien painatus

Kirjain painatus, aksidenssi- ja kivipainotyö, kemigrafia, paperinjalostus, kirjansidonta ja rasiainteko.

Kirjain painatus, aksidenssityö, pahviteosten valmistus, kirjansidonta, rasiainteko.

Kirjain painatus, aksidenssi- ja kivipainotyö, kemigrafia, paperinjalostus, kirjansidonta.

Kirjain ja sanomalehtien painatus, aksidenssityö, kirjansidonta.

Kirjain painatus, aksidenssi- ja kivipainotyö, kemigrafia.

Kirjain ja sanomalehtien painatus, aksidenssityö, kirjansidonta.

Kirjain ja sanomalehtien painatus, aksidenssityö.

Kirjain ja sanomalehtien painatus, aksidenssityö, (kirjansidonta).

Kirjain ja sanomalehtien painatus, aksidenssityö, kirjansidonta.

Kirjain ja sanomalehtien painatus, aksidenssityö, kirjansidonta.

Kirjain painatus, aksidenssityö, kirjansidonta.

Aksidenssi- ja kivipainotyö, kemigrafia, kirjansidonta.

Kirjain ja sanomalehtien painatus, aksidenssi- ja kivipainotyö, kirjansidonta.

Kirjain ja sanomalehtien painatus, aksidenssityö.

Kirjain ja sanomalehtien painatus, aksidenssityö, kirjansidonta, kirjeenkuorien valmistus.

Kirjain ja sanomalehtien painatus, aksidenssityö, kirjansidonta.

Kirjain painatus, aksidenssityö, kirjansidonta.

Kirjain painatus, aksidenssi- ja kivipainotyö.

Aksidenssi- ja kivipainotyö.

Aksidenssityö.

Aksidenssityö.

Aksidenssityö.

Kirjain ja sanomalehtien painatus, aksidenssityö,

Kirjain ja sanomalehtien painatus, aksidenssityö, kirjansidonta.

Kirjain ja aikakauslehtien painatus, aksidenssityö.

Kirjain ja sanomalehtien painatus, aksidenssityö.

Kirjain ja sanomalehtien painatus.

Kirjain painatus, aksidenssi- ja kivipainotyö, paperinjalostus, kirjansidonta.

Taulu 1 (jatkoa). Työpaikkain paikkakunnat, toiminimet,

Tab. 1 (suite). Distribution géographique des maisons, leurs

Lääni. <i>Gouvernement.</i>	Paikkakunta. <i>Localité.</i>	Työnantajan nimi ja toiminimi. <i>Nom du patron ou de la maison.</i>	Selvitettyjen työntekijäin luku <i>Nombre d'ouvriers rapporté</i>		
			miesp. <i>hommes.</i>	naisp. <i>femmes.</i>	summa. <i>total.</i>
1	2	3	4	5	6
Turun ja Porin	Turku	Åbo Tidnings Tryckeri Aktiebolag	33	5	38
»	»	Turun Suomalainen Kirjapaino- ja sanomalehti O. Y.	35	1	36
»	»	Aktiebolaget Polytypos	31	3	34
»	»	G. W. Wilén & Co Boktryckeri	21	5	26
»	»	Litografiska anstalten i Åbo (Aug. Törn)	12	7	19
»	»	Ammattilaisten Kirjapaino Osakeyhtiö	14	1	15
»	»	Päs- & Kuvertfabriken i Åbo Aktiebolag	3	4	7
»	»	Aug. Kajetskij	2	—	2
»	Pori	Satakunnan Kirjakauppa	12	—	12
»	»	Otto Andersin	6	5	11
»	»	Emil Wahlstein	9	—	9
»	Rauma	Rauman Kirjapaino-Osakeyhtiö	8	5	13
»	Uusikaupunki	Uudenkaupungin Sanomalehti- ja Kirjapaino O. Y.	8	1	9
»	Maarianhamina	Ålands Tidnings-Tryckeri Aktiebolag	6	—	6
Hämeen	Hämeenlinna	Osakeyhtiö Hämaläinen	18	—	18
»	»	Hämeenlinnan Uusi Kirjapaino	13	3	16
»	»	Hämeen Sanomain Osakeyhtiö	9	6	15
»	Tampere	Tampereen Kirjapaino Osakeyhtiö	24	12	36
»	»	Tampereen Sanomain Osakeyhtiö (f. d. Sampo)	22	6	28
»	»	Tammerfors Stentryckeri Aktiebolag	23	—	23
»	»	Kirjapaino Osakeyhtiö »Sanoma» Tampereella	10	6	16
»	»	Isak Julin	10	6	16
»	»	Aktiebolaget Tammerfors Nyheter	10	5	15
»	»	Tampereen Uutisten Osakeyhtiö	6	8	14
»	»	G. E. Jansson & Kumpp.	9	4	13
»	»	Paperipussitehdas & Aksidenssipaino Sulo Salmelin	3	—	3
»	»	Kirjapaino Suomi Boktryckeri (Emil Renfors)	2	—	2
Viipurin	Viipuri	Karjalan Kirjapaino Osakeyhtiö	33	3	36
»	»	Viipurin Uusi Kirjapaino- ja Sanomalehti O. Y.	15	1	16
»	»	Viborgs Bok- och Stentryckeri	13	2	15
»	»	Östra Finlands tryckeri (G. A. Ekholm)	15	—	15

selvitelyjen työntekijäin luku ja toiminnanhaara.

noms, nombre d'ouvriers rapporté et genre d'industrie.

Toiminnanhaara. — Genre d'industrie.

7

Kirjain ja sanomalehtien painatus, aksidenssityö.

Kirjain ja sanomalehtien painatus, aksidenssityö.

Kirjain ja sanomalehtien painatus, aksidenssityö, kirjansidonta.

Kirjain ja sanomalehtien painatus, aksidenssityö.

Aksidenssi- ja kivipainotyö, kirjansidonta.

Kirjain ja sanomalehtien painatus, aksidenssityö.

Aksidenssityö.

Aksidenssi- ja kivipainotyö.

Kirjain ja sanomalehtien painatus, aksidenssityö.

Kirjain ja sanomalehtien painatus, aksidenssityö.

Kirjain ja sanomalehtien painatus, aksidenssityö.

Kirjain ja sanomalehtien painatus, aksidenssityö.

Kirjain ja sanomalehtien painatus, aksidenssityö, kirjansidonta.

Kirjain ja sanomalehtien painatus, aksidenssityö.

Kirjain ja sanomalehtien painatus, aksidenssityö.

Kirjain ja sanomalehtien painatus, aksidenssityö, kirjannidonta.

Kirjain ja sanomalehtien painatus, aksidenssityö.

Kirjain ja sanomalehtien painatus, aksidenssityö.

Kirjain ja sanomalehtien painatus, aksidenssityö.

Kirjain painatus, aksidenssi- ja kivipainotyö.

Kirjain ja sanomalehtien painatus, aksidenssityö.

Aksidenssityö, kirjansidonta.

Kirjain ja sanomalehtien painatus, aksidenssityö.

Kirjain ja sanomalehtien painatus, aksidenssityö.

Kirjain ja sanomalehtien painatus, aksidenssityö.

Aksidenssityö, pussien valmistus.

Aksidenssityö.

Kirjain ja sanomalehtien painatus, aksidenssityö.

Kirjain ja sanomalehtien painatus, aksidenssi- ja pienemmät kirjansitomatyöt.

Kirjain painatus, aksidenssi- ja kivipainotyö, kirjansidonta.

Kirjain ja sanomalehtien painatus, aksidenssityö.

Taulu 1 (jatkoa). Työpaikkain paikkakunnat, toiminimet,
Tab. 1 (Suite). Distribution géographique des maisons, leurs

Lääni. <i>Gouvernement.</i>	Paikkakunta. <i>Localité.</i>	Työnantajan nimi ja toiminimi. <i>Nom du patron ou de la maison.</i>	Selvitelyjen työntekijöiden luku <i>Nombre d'ouvriers rapporté</i>			
			hommes.	naisp. <i>Femmes.</i>	summa. <i>total.</i>	
1	2	3	4	5	6	
Viiipurin	Viiupuri	N. A. Zilliacus' sterbbus	8	—	8	
»	Sortavala	Sortavalan Kirjapaino Osakeyhtiö	14	3	17	
»	Käkisalmi	J. O. Lahtinen	3	—	3	
»	Lappeenranta	Lappeenrannan kirjapaino	7	2	9	
»	Hamina	Uusi Kansan Kirjapaino Osakeyhtiö.	7	—	7	
»	»	Tryckeri- och Tidnings Aktiebolagets tryckeri	5	—	5	
»	Kotka	Kotka Tryckeri-Aktiebolag — Kotkan Kirjapaino O. Y.	9	—	9	
»	»	Etelä-Suomen Kirjapaino Osakeyhtiö	5	3	8	
»	»	Kirjapaino »Kotka»	2	3	5	
Mikkelin	Mikkeli	Mikkelin Sanomain Kirjapaino, Väinö Andelin.	18	8	26	
»	»	O. B. Blomfelt'in kirjapaino	10	—	10	
»	»	Kirjapaino Saimaa Boktryckeri	2	—	2	
»	Heinola	A. G. Wäänänen	12	—	12	
»	Savonlinna.	Etelä-Savon kirjapaino	8	—	8	
Kuopion	Kuopio	Osakeyhtiö Kuopion Uusi Kirjapaino	34	8	42	
»	»	Karl Fredrik Malmström	31	10	41	
»	Joensuu	Joensuun Kirjapaino Osakeyhtiö	10	1	11	
»	»	Pohjois-Karjalan Kirjapaino Osakeyhtiö	7	—	7	
»	Iisalmi	O. W. Styf	8	—	8	
Vaasan	Nikolainkaupunki	Pohjalaisen Kirjapaino	15	—	15	
»	»	Antti Hautala	7	7	14	
»	»	F. W. Unggren	10	4	14	
»	»	C. A. Heinze	9	2	11	
»	»	Tidningsaktiebolaget Vasa-Posten	4	2	6	
»	»	A. Pethman	3	3	6	
»	Kristiinankaup.	Tryckeri- & Tidnings Aktiebolaget	6	—	6	
»	»	Kansalliskirjapaino	6	—	6	
»	»	Tapio Kirjapaino	3	2	5	
»	Uusikaarlepyy	J. W. Nessler	2	—	2	
»	Pietarsaari	Jakobstads Tryckeri- & Tidnings Aktiebolag	7	—	7	
»	Kokkola	Osakeyhtiö Keski-Pohjalainen	7	1	8	
»	»	Aktiebolaget Österbottningen	6	—	6	

selvitelyjen työntekijäin luku ja toiminnanhaara.

noms, nombre d'ouvriers rapporté et genre d'industrie.

Toiminnanhaara. — Genre d'industrie.

Kirjain ja sanomalehtien painatus, aksidenssityö.

Kirjain ja sanomalehtien painatus, aksidenssityö.

Sanomalehtien painatus, aksidenssityö.

Kirjain ja sanomalehtien painatus, aksidenssityö, kirjansidonta.

Kirjain ja sanomalehtien painatus, aksidenssityö.

Kirjain ja sanomalehtien painatus, aksidenssityö.

Sanomalehtien painatus, aksidenssityö.

Kirjain ja sanomalehtien painatus, aksidenssityö.

Kirjain ja sanomalehtien painatus, aksidenssityö, kirjansidonta.

Kirjain ja sanomalehtien painatus, aksidenssityö.

Kirjain ja sanomalehtien painatus, aksidenssityö, kirjansidonta.

Kirjain painatus, aksidenssityö.

Kirjain ja sanomalehtien painatus, aksidenssityö.

Sanomalehtien painatus, aksidenssityö.

Kirjain ja sanomalehtien painatus, aksidenssityö, kirjansidonta.

Kirjain ja sanomalehtien painatus, aksidenssityö, kirjansidonta.

Kirjain ja sanomalehtien painatus, aksidenssityö, kirjansidonta.

Kirjain ja sanomalehtien painatus, aksidenssityö.

Kirjain ja sanomalehtien painatus, aksidenssityö.

Kirjain ja sanomalehtien painatus, aksidenssityö.

Kirjain ja sanomalehtien painatus, aksidenssityö.

Kirjain ja sanomalehtien painatus, aksidenssityö.

Kirjain ja sanomalehtien painatus, aksidenssityö, kirjansidonta.

Sanomalehtien painatus, aksidenssityö.

Kirjain ja sanomalehtien painatus, aksidenssityö.

Sanomalehtien painatus, aksidenssityö.

Kirjain ja sanomalehtien painatus, aksidenssityö.

Sanomalehtien painatus, aksidenssityö.

Sanomalehtien painatus, aksidenssityö.

Kirjain ja sanomalehtien painatus.

Kirjain ja sanomalehtien painatus, aksidenssityö.

Kirjain ja sanomalehtien painatus, aksidenssityö.

Taulu 1 (jatkoa). Työpaikkain paikkakunnat, toiminimet,

Tab. 1 (suite). Distribution géographique des maisons, leurs

Lääni. <i>Gouvernement.</i>	Paikkakunta. <i>Localité.</i>	Työnantajan nimi ja toiminimi. <i>Nom du patron ou de la maison.</i>	Selvitelytyjen työntekijäin luku <i>Nombre d'ouvriers rapporté</i>		
			hommes. miesp.	femmes. naisp.	summa. total.
1	2	3	4	5	6
Vaasan	Kokkola	Kokkolan Kirjapaino	5	1	6
»	Jyväskylä	K. J. Gummerus	12	6	18
»	»	Jyväskylän Kirjapaino	6	8	14
»	»	Sanomalehti Osakeyhtiö Keski-Suomi	11	—	11
Oulun	Oulu	Uleåborgs Boktryckeri, Bokbinderi och Bokhandels A. B.	20	4	24
»	»	Kalevan Uusi Kirjapaino Osakeyhtiö	10	2	12
»	»	B. B. Bergdahl	10	—	10
»	»	Oulun Uusi Kirjapaino	10	—	10
»	»	H. W. Marjanen	3	1	4
»	»	Alfred Sellmans Accidenstryckeri	2	—	2
»	Raahe	Rob. Rossander	8	1	9
»	Kemi	Kemin Kirjapaino, (Wilho Jämsén)	9	—	9
»	»	K. F. Lepistö	7	—	7
»	Tornio	J. W. Heickell	3	—	3
»	»	Uusi Kirjapaino, G. A. Ryynänen	1	1	2
»	Kajaani	Kajaanin Kirjapaino ja Kirjansitomo	6	4	10
Summa			1,864	889	2,753

Remarque: Kirjain painatus = *imprimerie de livres*; sanomalehtien = *de journaux*; aksidenssi-graphie; kemigrafia = *chimigraphie*; paperinjalostus = *impression de papiers de couleur*; pahviteosten val-

selvitelyjen työntekijäin luku ja toiminnanhaara.

noms, nombre d'ouvriers rapporté et genre d'industrie.

Toiminnanhaara. — Genre d'industrie.

7

Kirjain ja sanomalehtien painatus, aksidenssityö.
 Kirjain ja sanomalehtien painatus, aksidenssityö, kirjansidonta.
 Kirjain ja sanomalehtien painatus, aksidenssityö.
 Kirjain ja sanomalehtien painatus, aksidenssityö.
 Kirjain ja sanomalehtien painatus, aksidenssityö, kirjansidonta.
 Kirjain ja sanomalehtien painatus, aksidenssityö.
 Kirjain ja sanomalehtien painatus, aksidenssityö.
 Kirjain ja sanomalehtien painatus, aksidenssityö.
 Aksidenssityö.
 Aksidenssityö.
 Kirjain ja sanomalehtien painatus, aksidenssityö.
 Kirjain ja sanomalehtien painatus, aksidenssityö.
 Sanomalehtien painatus, aksidenssityö.
 Kirjain ja sanomalehtien painatus, aksidenssityö.
 Kirjain ja sanomalehtien painatus, aksidenssityö.
 Kirjain ja sanomalehtien painatus, aksidenssityö.

työ = *d'ouvrages en ville*; kliseenpainatus = *de clichés*; piletien painatus = *de billets*; kivipainotyö = *litho-*
 mistus = *cartonneries*; kirjansitomo = *reliure*; rasiointeko = *fabrication de boîtes en carton*.

Taulu 2. Työntekijät eri toi-
Tab. 2. Distribution des ouvriers par

Paikkakunta. <i>Localité.</i>	Latomo <i>Composition</i>				Kirjapaino <i>Imprimerie</i>				Kivipaino <i>Lithographie</i>				Kemi- <i>Chimi-</i>	
	miesp. <i>hommes</i>		naisp. <i>femmes</i>		miesp. <i>hommes</i>		naisp. <i>femmes</i>		miesp. <i>hommes</i>		naisp. <i>femmes</i>		miesp. <i>hommes</i>	
	alle 18 v. <i>au-dessous de 18 ans.</i>	yh. 18 v. <i>au-dessus de 18 ans.</i>	alle 18 v. <i>au-dessous de 18 ans.</i>	yh. 18 v. <i>au-dessus de 18 ans.</i>	alle 18 v. <i>au-dessous de 18 ans.</i>	yh. 18 v. <i>au-dessus de 18 ans.</i>	alle 18 v. <i>au-dessous de 18 ans.</i>	yh. 18 v. <i>au-dessus de 18 ans.</i>	alle 18 v. <i>au-dessous de 18 ans.</i>	yh. 18 v. <i>au-dessus de 18 ans.</i>	alle 18 v. <i>au-dessous de 18 ans.</i>	yh. 18 v. <i>au-dessus de 18 ans.</i>	alle 18 v. <i>au-dessous de 18 ans.</i>	yh. 18 v. <i>au-dessus de 18 ans.</i>
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Uudenmaan lääni.														
1 Helsinki	43	355	7	80	46	116	14	30	25	98	10	25	7	24
2 Loviisa	—	3	2	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—
3 Porvoo	2	26	—	—	3	9	—	5	—	—	—	—	—	—
4 Tammisaari	1	4	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
5 Hanko	3	3	—	4	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
6 Summa	49	391	9	84	49	129	14	35	25	93	10	25	7	24
Turun ja Porin lääni.														
7 Turku	10	87	—	5	2	22	2	2	16	17	—	—	—	—
8 Pori	2	15	1	3	1	8	—	—	—	—	—	—	—	—
9 Rauma	1	5	1	4	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—
10 Uusikaupunki	3	2	—	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—
11 Maarianhamina	—	4	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—
12 Summa	16	113	2	13	4	35	2	2	16	17	—	—	—	—
Hämeen lääni.														
13 Hämeenlinna	6	16	2	5	2	7	—	—	—	—	—	—	—	—
14 Tampere	5	43	7	34	11	17	—	—	7	6	—	—	—	—
15 Summa	11	59	9	39	13	24	—	—	7	6	—	—	—	—
Viipurin lääni.														
16 Viipuri	8	37	—	1	15	11	—	—	2	4	—	1	—	—
17 Sortavala	1	9	2	1	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—
18 Käkisalmi	—	2	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
19 Lappeenranta	2	2	1	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
20 Hamina	3	5	—	—	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—
21 Kotka	—	8	1	4	3	3	—	—	—	—	—	—	—	—
22 Summa	14	63	4	7	19	21	—	—	2	4	—	1	—	—

minnanhaarain mukaan jaettuina.

rapport aux divers genres de travail.

grafia graphie	Paperinjalostus Impression de papiers de couleur				Kirjansitomo y. m. Reliure etc.				Edellisiin kuulumat- tomia Diverses catégories non classifiées				Summa Total				
	naisp. femmes		miesp. hommes		naisp. femmes		miesp. hommes		naisp. femmes		miesp. hommes		naisp. femmes				
	alle 18 v. au-dessous de 18 ans.	yh 18 v. au-dessus de 18 ans.	alle 18 v. au-dessous de 18 ans.	yh 18 v. au-dessus de 18 ans.	alle 18 v. au-dessous de 18 ans.	yh 18 v. au-dessus de 18 ans.	alle 18 v. au-dessous de 18 ans.	yh 18 v. au-dessus de 18 ans.	alle 18 v. au-dessous de 18 ans.	yh 18 v. au-dessus de 18 ans.	alle 18 v. au-dessous de 18 ans.	yh 18 v. au-dessus de 18 ans.	alle 18 v. au-dessous de 18 ans.	yh 18 v. au-dessus de 18 ans.			
16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33
—	1	—	10	13	28	7	81	112	190	48	42	15	20	176	726	171	374
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	2	—
—	—	—	—	—	—	5	11	6	21	1	4	—	—	11	50	6	26
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	2	5	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	4	5	—	4
—	1	—	10	13	28	12	92	118	211	51	47	15	20	193	791	179	404
—	—	—	—	60	42	—	8	7	19	19	7	—	9	47	141	69	77
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	3	24	1	4
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	7	1	4
—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	4	4	—	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	5	—	—
—	—	—	—	60	42	1	8	7	19	19	8	—	10	56	181	71	86
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	9	—	—	—	17	23	3	6
—	—	—	—	—	—	3	2	4	2	19	6	—	—	45	74	11	36
—	—	—	—	—	—	—	3	2	5	3	28	6	—	62	97	14	42
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	5	1	—	3	30	54	—	6
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	2	12	2	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	4	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	7	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	—	—	—	5	11	1	5
—	—	—	—	—	—	—	2	—	2	10	1	—	3	45	91	4	13

Taulu 2 (jatkoa). Työntekijät eri toi-

Tab. 2 (suite). Distribution des ouvriers

Paikkakunta. <i>Localité.</i>	Latomo <i>Composition</i>				Kirjapaino <i>Imprimerie</i>				Kivipaino <i>Lithographie</i>				Kemi- <i>Chimi.</i>	
	miesp. <i>hommes</i>		naisp. <i>femmes</i>		miesp. <i>hommes</i>		naisp. <i>femmes</i>		miesp. <i>hommes</i>		naisp. <i>femmes</i>		miesp. <i>hommes</i>	
	alle 18 v. au-dessous de 18 ans.	yh. 18 v. au-dessus de 18 ans.	alle 18 v. au-dessous de 18 ans.	yh. 18 v. au-dessus de 18 ans.	alle 18 v. au-dessous de 18 ans.	yh. 18 v. au-dessus de 18 ans.	alle 18 v. au-dessous de 18 ans.	yh. 18 v. au-dessus de 18 ans.	alle 18 v. au-dessous de 18 ans.	yh. 18 v. au-dessus de 18 ans.	alle 18 v. au-dessous de 18 ans.	yh. 18 v. au-dessus de 18 ans.	alle 18 v. au-dessous de 18 ans.	yh. 18 v. au-dessus de 18 ans.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Mikkelin lääni.														
2 Mikkeli	2	11	—	2	1	5	—	—	—	—	—	—	—	—
3 Heinola	2	8	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—
4 Savonlinna	2	4	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—
5 Summa	6	23	—	2	2	8	—	—	—	—	—	—	—	—
Kuopion lääni.														
7 Kuopio	4	27	—	—	—	12	1	2	—	—	—	—	—	—
8 Joensuu	3	7	—	1	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—
9 Iisalmi	—	5	—	—	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—
10 Summa	7	39	—	1	2	16	1	2	—	—	—	—	—	—
Vaasan lääni.														
12 Nikolainkaupunki	4	22	9	8	6	7	—	—	—	—	—	—	—	—
13 Kristiinankaupunki	4	7	2	—	1	3	—	—	—	—	—	—	—	—
14 Uusikaarlepyy	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
15 Pietarsaari	1	3	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—
16 Kokkola	6	6	1	1	1	4	—	—	—	—	—	—	—	—
17 Jyväskylä	6	9	—	7	4	4	—	—	—	—	—	—	—	—
18 Summa	21	48	12	16	13	20	—	—	—	—	—	—	—	—
Oulun lääni.														
20 Oulu	9	24	1	2	6	9	—	—	—	—	—	—	—	—
21 Raahе	4	2	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—
22 Kemi	3	9	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—
23 Tornio	1	—	—	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—
24 Kajaani	1	1	1	1	1	1	—	1	—	—	—	—	—	—
25 Summa	18	36	2	4	7	18	—	1	—	—	—	—	—	—
26 Summa summarum	142	772	38	166	109	271	17	40	50	125	10	26	7	24

minnanhaarain mukaan jaettuina.

par rapport aux divers genres de travail.

grafia graphie	Paperinjalostus <i>Impression de papiers de couleur</i>					Kirjansitomo y. m. <i>Reliure etc.</i>					Edellisiin kuulumat- tomia. <i>Diverses catégories non classifiées</i>					Summa <i>Total</i>			
	naisp. femmes	miesp. hommes	naisp. femmes	miesp. hommes	naisp. femmes	miesp. hommes	naisp. femmes	miesp. hommes	naisp. femmes	miesp. hommes	naisp. femmes	miesp. hommes	naisp. femmes	miesp. hommes	naisp. femmes				
	alle 18 v. au-dessous de 18 ans.	alle 18 v. au-dessous de 18 ans.	alle 18 v. au-dessous de 18 ans.	alle 18 v. au-dessous de 18 ans.	alle 18 v. au-dessous de 18 ans.	alle 18 v. au-dessous de 18 ans.	alle 18 v. au-dessous de 18 ans.	alle 18 v. au-dessous de 18 ans.	alle 18 v. au-dessous de 18 ans.	alle 18 v. au-dessous de 18 ans.	alle 18 v. au-dessous de 18 ans.	alle 18 v. au-dessous de 18 ans.	alle 18 v. au-dessous de 18 ans.	alle 18 v. au-dessous de 18 ans.	alle 18 v. au-dessous de 18 ans.	alle 18 v. au-dessous de 18 ans.	alle 18 v. au-dessous de 18 ans.		
	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	
																			1
							2	1			6	2	3	3	11	19	3	5	2
															3	9			3
															2	6			4
							2	1			6	2	3	3	16	34	3	5	5
																			6
							2	11	4	10	4	5	1		10	55	6	12	7
							1	3							5	12		1	8
															1	7			9
							3	14	4	10	4	5	1		16	74	6	13	10
																			11
							1	3	1		4	1			15	33	10	8	12
															5	10	2		13
															2				14
											1				3	4			15
											1				8	10	1	1	16
								4	1	5	1	1	1		11	18	2	12	17
							1	7	2	5	7	2	1		42	77	15	21	18
																			19
							1	4	1	2	2			1	18	37	2	5	20
														1	4	4		1	21
															3	13			22
											1	1			2	2		1	23
							1	1		1					3	3	1	3	24
							2	5	1	3	3			2	30	59	3	10	25
	1		10	73	70	24	131	137	253	128	71	20	38	460	1,404	295	594	26	

Taulu 3. Työntekijät toiminnanhaarain ja
Tab. 3. Distribution des ouvriers par rapport

Lääni. Gouvernement.	Latomo. — Composition.								Kirjapaino. —			
	Faktoreja Protes	Kattaisijoita Metteurs en pages		Käsi- ja kone- latoja Compositeurs à la main et par machine		Latojanoppilaita Elevés compositeurs		Summa Total	Esimiehitä Contremaîtres	Painajia Pressiers		
		m. h.	m. h.	n. f.	m. h.	n. f.	m. h.			n. f.	m. h.	n. f.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1 Uudenmaan lääni:												
2 Helsinki	12	8	—	296	70	82	17	398	87	8	68	4
3 Muut kaupungit	3	2	—	24	2	13	4	42	6	—	9	—
4 Turun ja Porin lääni	4	10	—	77	7	38	8	129	15	2	20	4
5 Hämeen lääni	13	—	1	38	25	19	22	70	48	1	14	—
6 Viipurin lääni	2	5	—	46	5	24	6	77	11	—	17	—
7 Mikkelin lääni	2	2	—	14	2	11	—	29	2	—	4	—
8 Kuopion lääni	2	4	—	29	1	11	—	46	1	—	8	—
9 Vaasan lääni	8	4	—	28	10	29	18	69	28	—	17	—
10 Oulun lääni	8	—	—	26	3	20	3	54	6	—	13	—
11 Summa	54	35	1	578	125	247	78	914	204	11	170	8

Taulu 3 (jatkoa). Työntekijät toiminnanhaarain ja
Tab. 3 (suite). Distribution des ouvriers par rapport

Lääni. Gouvernement.	Kemigrafia. — Chimigraphie.							
	Esimiehitä Contremaîtres	Valokuvaajia Photographes	Kemigrafiaja Chimigraphes	Kemigrafianoppilaita Elevés chimigraphes	Kuparipainaja ja muuta Graveurs sur cuivre etc.		Summa Total	
					m. h.	n. f.		
1	30	31	32	33	34	35	36	37
1 Uudenmaan lääni:								
2 Helsinki	2	6	10	8	5	1	31	1
3 Muut kaupungit	—	—	—	—	—	—	—	—
4 Turun ja Porin lääni	—	—	—	—	—	—	—	—
5 Hämeen lääni	—	—	—	—	—	—	—	—
6 Viipurin lääni	—	—	—	—	—	—	—	—
7 Mikkelin lääni	—	—	—	—	—	—	—	—
8 Kuopion lääni	—	—	—	—	—	—	—	—
9 Vaasan lääni	—	—	—	—	—	—	—	—
10 Oulun lääni	—	—	—	—	—	—	—	—
11 Summa	2	6	10	8	5	1	31	1

ammatin erikoisalain mukaan jaettuina.
aux genres de travail et aux spécialités du métier.

Impression.		Kivipaino. — Lithographie.																			
Painajainopplaita Éléves pressesiers		Aistaja ja muita Margens etc.				Summa Total		Esimiehitä Contramaîtres			Kivipiirtäjiä Lithographes		Elevés lithographes	Kivi- ja kivipainajia Pressiers	Painajainopplaita Éléves pressesiers		Aistaja ja muita Margens etc.		Summa Total		
m. h.	n. f.	m. h.	n. f.	m. h.	n. f.	m. h.	n. f.	m. h.	n. f.	m. h.	n. f.	m. h.	m. h.	m. h.	m. h.	n. f.	m. h.	n. f.	m. h.	n. f.	
14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29						
51	3	35	37	162	44	3	23	2	9	39	28	21	33	123	35						
6	—	1	5	16	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—						
12	—	5	—	39	4	2	5	—	1	6	2	17	—	33	—						
18	—	4	—	37	—	—	1	—	1	—	4	—	—	13	—						
23	—	—	—	40	—	—	1	—	1	2	1	—	1	6	1						
5	—	1	—	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—						
6	—	4	3	18	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—						
15	—	1	—	33	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—						
9	—	3	1	25	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—						
145	3	54	46	380	57	5	30	2	12	49	35	44	34	175	36						

ammatin erikoisalain mukaan jaettuina.
aux genres de travail et aux spécialités du métier.

Paperinjalostus. Impression de papiers de couleur.				Kirjansitomo y. m. Reliure etc.						Edellisiin kuulumat- tomia Diverses catégories non classées		Summa summorum. Somme totale			
Esimiehitä Contramaîtres		Kartonkiyonkiöitä Ouvriers en carton- neries		Summa Total		Esimiehitä ja jolka- jakkaria Contramaîtres et conducteurs		Kirjansitomoyöntek. y. m. Ouvriers relieurs etc.		Summa Total		m. h.	n. f.	m. h.	n. f.
m. h.	n. f.	m. h.	n. f.	m. h.	n. f.	m. h.	n. f.	m. h.	n. f.	m. h.	n. f.				
38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	
4	6	41	10	41	6	7	82	295	88	302	90	35	902	545	
—	—	—	—	—	1	—	15	27	16	27	8	—	82	38	
—	—	102	—	102	—	—	9	26	9	26	27	10	237	157	
—	—	—	—	—	1	—	4	8	5	8	34	—	159	56	
—	—	—	—	—	—	—	2	2	2	2	11	3	136	17	
—	—	—	—	—	—	—	3	—	3	—	8	6	50	8	
—	—	—	—	—	2	—	15	14	17	14	9	1	90	19	
—	—	—	—	—	2	—	6	7	8	7	9	1	119	36	
—	—	—	—	—	2	—	5	4	7	4	3	2	89	13	
4	6	143	10	143	14	7	141	383	155	390	199	58	1,864	889	

Taulu. 4. Työntekijät sukupuolen, siviilisäädyn ja yksivuotis-ikäluokkain mukaan jaettuina.

Tab. 4. Répartition des ouvriers par sexe, état civil et classes d'âge annuelles.

Ikävuosi. Age (en années)	Helsinki. Helsingfors.									Muit kaupungit. Autres villes.									Koko maa. Ensemble du pays.													
	Miespuol. Hommes			Naispuol. Femmes			Summa Total			Miespuol. Hommes			Naispuol. Femmes			Summa Total			Miespuol. Hommes			Naispuol. Femmes			Summa Total							
	nm.	nt.	l.	nm.	nt.	l.	nm.	nt.	l.	nm.	nt.	l.	nm.	nt.	l.	nm.	nt.	l.	nm.	nt.	l.	nm.	nt.	l.	nm.	nt.	l.	nm.	nt.	l.		
	c.	m.	v.	c.	m.	v.	c.	m.	v.	c.	m.	v.	c.	m.	v.	c.	m.	v.	c.	m.	v.	c.	m.	v.	c.	m.	v.	c.	m.	v.	c.	m.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28					
11.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	2	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
12.	1	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	1	—	—	2	—	—	2	—	—	1	—	—	—	—	—	3				
13.	17	—	—	—	—	—	17	—	—	19	—	—	2	—	—	21	—	—	36	—	—	2	—	—	—	—	—	38				
14.	26	—	—	14	—	—	40	—	—	37	—	—	23	—	—	60	—	—	63	—	—	37	—	—	—	—	—	100				
15.	38	—	—	36	—	—	74	—	—	72	—	—	33	—	—	105	—	—	110	—	—	69	—	—	—	—	—	179				
16.	43	—	—	50	—	—	93	—	—	77	—	—	37	—	—	114	—	—	120	—	—	87	—	—	—	—	—	207				
17.	51	—	—	71	—	—	122	—	—	76	—	—	28	—	—	104	—	—	127	—	—	99	—	—	—	—	—	226				
18.	48	—	—	39	—	—	87	—	—	60	—	—	29	—	—	89	—	—	108	—	—	68	—	—	—	—	—	176				
19.	46	—	—	54	—	—	100	—	—	53	2	—	21	1	—	74	3	—	99	2	—	75	1	—	—	—	—	174	3			
20.	39	1	—	43	—	—	82	1	—	47	—	—	27	2	—	74	2	—	86	1	—	70	2	—	—	—	—	156	3			
21.	37	1	—	27	3	—	64	4	—	45	4	—	20	3	—	65	7	—	82	5	—	47	6	—	—	—	—	129	11			
22.	43	5	—	30	—	—	73	5	—	37	4	—	14	2	—	51	6	—	80	9	—	44	2	—	—	—	—	124	11			
23.	32	12	—	20	—	—	52	12	—	24	11	—	27	2	—	51	13	—	56	23	—	47	2	—	—	—	—	103	25			
24.	29	6	—	16	1	—	45	7	—	20	9	—	10	—	—	30	9	—	49	15	—	26	1	—	—	—	—	75	16			
25.	11	10	—	17	2	—	28	12	—	16	11	—	8	1	—	24	12	—	27	21	—	25	3	—	—	—	—	52	24			
26.	15	13	—	17	—	—	32	13	—	11	10	—	5	—	1	16	10	1	26	23	—	22	—	1	—	—	—	48	23	1		
27.	13	12	—	10	—	—	23	12	—	10	10	1	6	—	—	16	10	1	23	22	1	16	—	—	—	—	—	39	22	1		
28.	13	22	—	6	2	—	19	24	—	10	18	—	4	2	—	14	20	—	23	40	—	10	4	—	—	—	—	33	44	—		
29.	8	18	—	7	2	—	15	20	—	3	17	1	4	1	—	7	18	1	11	35	1	11	3	—	—	—	—	22	38	1		
30.	8	16	—	12	3	1	20	19	1	9	18	—	1	1	—	10	19	—	17	34	—	13	4	1	—	—	—	30	38	1		
31.	10	10	1	5	1	—	15	11	1	4	11	—	3	—	—	7	11	—	14	21	1	8	1	—	—	—	—	22	22	1		
32.	2	9	—	4	2	2	6	11	2	10	14	2	1	—	—	11	14	2	12	23	2	5	2	2	—	—	—	17	25	4		
33.	7	12	—	6	3	—	13	15	—	4	14	—	3	—	—	7	14	—	11	26	—	9	3	—	—	—	—	20	29	—		
34.	7	9	—	5	1	—	12	10	—	3	11	1	2	—	—	5	11	1	10	20	1	7	1	—	—	—	—	17	21	1		
35.	7	16	—	1	1	1	8	17	1	2	12	—	—	1	—	2	13	—	9	28	—	1	2	1	—	—	—	10	30	1		
36.	5	19	1	2	1	—	7	20	1	1	8	—	2	—	—	3	8	—	6	27	1	4	1	—	—	—	—	10	28	1		
37.	2	8	2	2	—	1	4	8	3	1	7	—	1	—	—	2	7	—	3	15	2	3	—	1	—	—	—	6	15	3		
38.	6	7	1	1	1	—	7	8	1	—	5	1	—	1	—	—	6	1	6	12	2	1	2	—	—	—	—	7	14	2		
39.	4	16	—	2	—	—	6	16	—	2	10	—	2	1	—	4	11	—	6	26	—	4	1	—	—	—	—	10	27	—		
40.	—	11	—	2	2	—	2	13	2	1	9	—	1	—	—	2	9	—	1	20	—	3	2	2	—	—	—	4	22	2		
41.	2	6	1	1	—	—	3	6	1	—	7	1	—	—	—	—	7	1	2	13	2	1	—	—	—	—	—	3	13	2		

Taulu 4 (jatkoa). Työntekijät sukupuolen, siviilisäädyn ja yksivuotis-ikäluokain mukaan jaettuina.

Tab. 4 (suite). Répartition des ouvriers par sexe, état civil et classes d'âge annuelles.

Ikivuosii. Age (en années).	Helsinki. Helsingfors.									Muut kaupungit. Autres villes.									Koko maa. Ensemble du pays.													
	Miespuol. Hommes			Naispuol. Femmes			Summa Total			Miespuol. Hommes			Naispuol. Femmes			Summa Total			Miespuol. Hommes			Naispuol. Femmes			Summa Total							
	nm.	nt.	l.	nm.	nt.	l.	nm.	nt.	l.	nm.	nt.	l.	nm.	nt.	l.	nm.	nt.	l.	nm.	nt.	l.	nm.	nt.	l.	nm.	nt.	l.	nm.	nt.	l.		
	c.	m.	v.	c.	m.	v.	c.	m.	v.	c.	m.	v.	c.	m.	v.	c.	m.	v.	c.	m.	v.	c.	m.	v.	c.	m.	v.	c.	m.	v.	c.	m.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28					
42.	—	11	—	1	—	—	—	1	11	—	—	7	1	—	—	—	7	1	—	18	1	1	—	—	—	1	18	1				
43.	4	10	1	2	—	1	—	6	10	2	1	4	—	—	1	—	1	5	—	5	14	1	2	1	1	—	7	15	2			
44.	1	4	—	2	—	1	—	3	4	1	2	2	—	—	1	—	2	3	—	3	6	—	2	1	1	—	5	7	1			
45.	—	7	—	—	—	—	—	—	7	—	1	3	1	1	2	1	2	5	2	1	10	1	1	2	1	—	2	12	2			
46.	2	7	1	2	—	—	—	4	7	1	—	5	—	—	—	—	5	—	—	2	12	1	2	—	—	—	4	12	1			
47.	2	4	—	—	—	—	—	2	4	—	2	10	—	—	—	—	2	10	—	4	14	—	—	—	—	—	4	14	—			
48.	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	4	—	—	—	—	4	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—	5	—			
49.	—	6	—	—	—	—	—	—	6	—	—	5	1	—	—	—	5	1	—	—	11	1	—	—	—	—	—	11	1			
50.	—	4	—	—	—	—	—	—	4	—	—	5	—	—	—	—	5	—	—	9	—	—	—	—	—	—	9	—				
51.	—	—	—	1	2	1	—	1	2	1	—	2	—	—	—	—	2	—	—	2	—	1	2	1	—	1	4	1				
52.	—	2	—	—	—	—	—	—	2	—	—	3	1	—	—	—	3	1	—	5	1	—	—	—	—	—	5	1				
53.	—	3	1	—	—	—	—	—	3	1	—	2	—	—	1	—	3	—	—	5	1	—	1	—	—	—	6	1				
54.	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	2	—	—	—	—	2	—	—	3	—	—	—	—	—	—	3	—				
55.	—	2	—	—	—	—	—	—	2	—	—	1	—	—	—	1	1	—	—	3	—	—	—	1	—	—	3	1				
56.	—	2	—	—	—	—	—	—	2	—	1	1	—	—	—	1	1	—	1	3	—	—	—	—	—	1	3	—				
57.	—	2	1	—	—	—	—	—	2	1	—	1	—	—	—	—	1	—	—	3	1	—	—	—	—	—	3	1				
58.	—	2	—	—	—	—	—	—	2	—	—	1	1	—	—	—	1	1	—	3	1	—	—	—	—	—	3	1				
59.	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	2	—	—	—	—	—	—	2	—				
60.	—	1	1	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	1	1				
61.	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	1	—	—	1	1	—	2	—	1	—	—	—	1	2				
62.	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	1	—	1	1	—	—	—	—	—	1	1				
63.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—				
64.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1				
65.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—				
66.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
67.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
68.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
69.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
70.	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—				
71.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
72.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—				
Summa	579	310	13	508	27	10	1,087	337	23	665	284	13	316	24	4	981	308	17	1,244	594	26	824	51	14	2,068	645	40					

Taulu 5. Työntekijät sukupuolen, siviilisäädyn ja 5-vuotis-ikäluokkain mukaan jaettuina.

Tab. 5. Répartition des ouvriers par sexe, état civil et classes d'âge de 5 ans.

Ikäluokat. Classes d'âge.	Helsinki. — Helsingfors.												Muut kaupungit. — Autres villes.											
	Miespuol. Hommes				Naispuol. Femmes				Summa Total				Miespuol. Hommes				Naispuol. Femmes				Summa Total			
	nm. c.	nt. m.	l. v.	s:a. tot.	nm. c.	nt. m.	l. v.	s:a. tot.	nm. c.	nt. m.	l. v.	s:a. tot.	nm. c.	nt. m.	l. v.	s:a. tot.	nm. c.	nt. m.	l. v.	s:a. tot.	nm. c.	nt. m.	l. v.	s:a. tot.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
11—14.	44	—	—	44	14	—	—	14	58	—	—	58	59	—	—	59	26	—	—	26	85	—	—	85
15—19.	226	—	—	226	250	—	—	250	476	—	—	476	338	2	—	340	148	1	—	149	486	3	—	489
20—24.	180	25	—	205	136	4	—	140	316	29	—	345	173	28	—	201	98	9	—	107	271	37	—	308
25—29.	60	75	—	135	57	6	—	63	117	81	—	198	50	66	2	118	27	4	1	32	77	70	3	150
30—34.	34	56	1	91	32	10	3	45	66	66	4	136	30	68	3	101	10	1	—	11	40	69	3	112
35—39.	24	66	4	94	8	3	2	13	32	69	6	107	6	42	1	49	5	3	—	8	11	45	1	57
40—44.	7	42	2	51	8	2	4	14	15	44	6	65	4	29	2	35	1	2	—	3	5	31	2	38
45—49.	4	25	1	30	2	—	—	2	6	25	1	32	3	27	2	32	1	2	1	4	4	29	3	36
50—54.	—	10	1	11	1	2	1	4	1	12	2	15	—	14	1	15	—	1	—	1	—	15	1	16
55—59.	—	9	1	10	—	—	—	—	—	9	1	10	1	5	1	7	—	—	1	1	1	5	2	8
60—64.	—	1	3	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	3	—	1	1	2	—	3	2	5
65—69.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	1	—	1
70—72.	—	1	—	1	—	—	—	—	—	1	—	1	1	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	1
Summa	579	310	13	902	508	27	10	545	1,087	337	23	1,447	665	284	13	962	316	24	4	344	981	308	17	1,306

Taulu 5 (jatkoa). Työntekijät sukupuolen, siviilisäädyn ja 5-vuotis-ikäluokkain mukaan jaettuina.

Tab. 5 (suite). Répartition des ouvriers par sexe, état civil et classes d'âge de 5 ans.

Ikäluokat. Classes d'âge.	Koko maa. — Ensemble du pays.												
	Miespuolisia Hommes				Naispuolisia Femmes				Summa Total				
	nm. c.	nt. m.	l. v.	s:a. total.	nm. c.	nt. m.	l. v.	s:a. total.	nm. c.	nt. m.	l. v.	s:a. total.	
1	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	
11—14.	103	—	—	103	40	—	—	40	143	—	—	143	
15—19.	564	2	—	566	398	1	—	399	962	3	—	965	
20—24.	353	53	—	406	234	13	—	247	587	66	—	653	
25—29.	110	141	2	253	84	10	1	95	194	151	3	348	
30—34.	64	124	4	192	42	11	3	56	106	135	7	248	
35—39.	30	108	5	143	13	6	2	21	43	114	7	164	
40—44.	11	71	4	86	9	4	4	17	20	75	8	103	
45—49.	7	52	3	62	3	2	1	6	10	54	4	68	
50—54.	—	24	2	26	1	3	1	5	1	27	3	31	
55—59.	1	14	2	17	—	—	1	1	1	14	3	18	
60—64.	—	3	4	7	—	1	1	2	—	4	5	9	
65—69.	—	1	—	1	—	—	—	—	—	1	—	1	
70—72.	1	1	—	2	—	—	—	—	1	1	—	2	
Summa	1,244	594	26	1,864	824	51	14	889	2,068	645	40	2,753	

Taulu 6. Yhteenveto työntekijäin jakaumisesta sukupuolen, iän ja siviilisäädyn mukaan.

Tab. 6. Résumé de la répartition des ouvriers par sexe, âge et état civil.

Paikkakunta. <i>Localité.</i>	Miespuolisia työntekijöitä <i>Hommes</i>								Naispuolisia työntekijöitä <i>Femmes</i>								Koko työntekijäntuku. <i>Nombre total d'ouvriers.</i>				
	Alle 18 v. <i>Au-dessous de 18 ans</i>				18 v. ja vanhempia <i>18 ans et au-dessus</i>				Yhteensä mies-työntek. <i>Total des hommes.</i>	Alle 18 v. <i>Au-dessous de 18 ans</i>				18 v. ja vanhempia <i>18 ans et au-dessus</i>				Yhteensä naisp.-työntek. <i>Total des femmes.</i>			
	11-14 v.		15-17 v.		Summa. <i>Total.</i>	Olellattavat.	Naimatt.	Naineita. <i>Mariées.</i>		Yksimiehit. <i>Veufs.</i>	11-14 v.		15-17 v.		Summa. <i>Total.</i>	Olellattavat.			Naimatt.	Naituja. <i>Mariées.</i>	Leskiä. <i>Veuves.</i>
	11-14 v.	15-17 v.	11-14 v.	15-17 v.							11-14 v.	15-17 v.									
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18				
Helsinki	44	132	176	404	309	13	726	902	14	157	171	337	27	10	374	545	1,447				
Loviisa	—	—	—	3	2	—	5	5	—	2	2	—	—	—	—	2	7				
Porvoo	—	11	11	32	18	—	50	61	—	6	6	24	2	—	26	32	93				
Tammisaari	1	1	2	3	2	—	5	7	—	—	—	—	—	—	—	—	7				
Hanko	—	4	4	3	2	—	5	9	—	—	—	4	—	—	4	4	13				
Turku	12	35	47	70	67	4	141	188	19	50	69	65	11	1	77	146	334				
Pori	—	3	3	10	14	—	24	27	—	1	1	4	—	—	4	5	32				
Rauma	—	1	1	5	2	—	7	8	—	1	1	4	—	—	4	5	13				
Uusikaupunki	—	4	4	3	1	—	4	8	—	—	—	1	—	—	1	1	9				
Maarianhamina	1	—	1	4	1	—	5	6	—	—	—	—	—	—	—	—	6				
Hämeenlinna	7	10	17	14	9	—	23	40	1	2	3	6	—	—	6	9	49				
Tampere	13	32	45	41	32	1	74	119	1	10	11	34	2	—	36	47	166				
Viipuri	3	27	30	32	21	1	54	84	—	—	—	4	2	—	6	6	90				
Sortavala	—	2	2	5	6	1	12	14	—	2	2	1	—	—	1	3	17				
Käkisalmi	—	—	—	3	—	—	3	3	—	—	—	—	—	—	—	—	3				
Lappeenranta	1	2	3	2	2	—	4	7	—	1	1	1	—	—	1	2	9				
Hamina	—	5	5	2	5	—	7	12	—	—	—	—	—	—	—	—	12				
Kotka	1	4	5	4	7	—	11	16	—	1	1	5	—	—	5	6	22				
Mikkeli	3	8	11	15	3	1	19	30	—	3	3	3	2	—	5	8	38				
Heinola	—	3	3	8	1	—	9	12	—	—	—	—	—	—	—	—	12				
Savonlinna	—	2	2	2	4	—	6	8	—	—	—	—	—	—	—	—	8				
Kuopio	2	8	10	34	20	1	55	65	3	3	6	11	1	—	12	18	83				
Joensuu	—	5	5	8	4	—	12	17	—	—	—	1	—	—	1	1	18				
Iisalmi	—	1	1	5	1	1	7	8	—	—	—	—	—	—	—	—	8				
Nikolainkaupunki	5	10	15	15	18	—	33	48	—	10	10	7	1	—	8	18	66				
Kristiinankaupunki	—	5	5	6	4	—	10	15	—	2	2	—	—	—	—	2	17				
Uusikaarlepyy	—	—	—	2	—	—	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	2				
Pietarsaari	1	2	3	3	1	—	4	7	—	—	—	—	—	—	—	—	7				
Kokkola	2	6	8	2	5	3	10	18	—	1	1	1	—	—	1	2	20				
Jyväskylä	2	9	11	6	12	—	18	29	1	1	2	9	2	1	12	14	43				
Oulu	3	15	18	27	10	—	37	55	1	1	2	4	—	1	5	7	62				
Raahe	1	3	4	4	—	—	4	8	—	—	—	1	—	—	1	1	9				
Kemi	—	3	3	8	5	—	13	16	—	—	—	—	—	—	—	—	16				
Tornio	1	1	2	—	2	—	2	4	—	—	—	—	1	—	1	1	5				
Kajaani	—	3	3	—	3	—	3	6	—	1	1	2	—	1	3	4	10				
Summa	103	357	460	785	593	26	1,401	1,864	40	255	295	529	51	14	594	889	2,753				

Taulu 7. Työntekijän keski-ikä.

Tab. 7. Moyenne d'âge des travailleurs.

Paikkakunta. <i>Localité.</i>	Miespuolisia <i>Hommes</i>				Naispuolisia <i>Femmes</i>				Kumpaakin sukupuolta <i>Les deux sexes</i>			
	<i>célibataires.</i> naimatt.	<i>marriés.</i> naineita.	<i>veufs.</i> leskimiehiä.	<i>total.</i> kaikki.	<i>célibataires.</i> naimatt.	<i>marriés.</i> naituja.	<i>veuves.</i> leskiä.	<i>total.</i> kaikki.	<i>célibataires.</i> naimatt.	<i>marriés.</i> naineita.	<i>veufs et veuves.</i> leskimiehiä ja leskiä.	<i>total.</i> kaikki.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Helsinki	21.5	35.2	46.3	26.5	21.0	31.8	38.4	21.9	21.3	34.9	42.9	24.8
Loviisa	22.7	31.5	—	26.2	16.5	—	—	16.5	20.2	31.5	—	23.4
Porvoo	22.5	35.6	—	26.4	21.3	29.0	—	21.8	22.0	34.9	—	24.8
Tammisaari	18.6	38.0	—	24.1	—	—	—	—	18.6	38.0	—	24.1
Hanko	18.1	37.5	—	22.4	22.2	—	—	22.2	19.6	37.5	—	22.4
Turku	19.9	35.7	40.0	25.9	19.3	33.4	26.0	20.4	19.6	35.4	37.2	23.5
Pori	20.0	33.6	—	27.1	20.8	—	—	20.8	20.2	33.6	—	26.1
Rauma	25.5	38.5	—	28.7	20.0	—	—	20.0	23.0	38.5	—	25.4
Uusikaupunki	21.6	33.0	—	23.0	23.0	—	—	23.0	21.7	33.0	—	23.0
Maarianhamina	23.4	25.0	—	23.7	—	—	—	—	23.4	25.0	—	23.7
Hämeenlinna	17.7	33.1	—	21.2	19.1	—	—	19.1	18.1	33.1	—	21.2
Tampere	16.6	37.3	32.0	23.9	21.0	30.0	—	21.4	19.6	36.8	32.0	23.2
Viipuri	18.7	33.9	34.0	22.7	22.0	29.5	—	24.5	18.9	33.5	34.0	22.8
Sortavala	18.6	29.8	58.0	26.2	17.3	—	—	17.3	18.2	29.8	58.0	24.6
Käkisalmi	19.3	—	—	19.3	—	—	—	—	19.3	—	—	19.3
Lappeenranta	18.2	38.5	—	24.0	18.5	—	—	18.5	18.3	38.5	—	22.8
Hamina	19.7	34.6	—	25.9	—	—	—	—	19.7	34.6	—	25.9
Kotka	17.9	32.0	—	24.0	20.0	—	—	20.0	18.7	32.0	—	22.9
Mikkeli	18.0	32.3	41.0	20.2	21.7	34.0	—	24.5	18.7	33.0	41.0	21.1
Heinola	19.9	24.0	—	20.3	—	—	—	—	19.9	24.0	—	20.3
Savonlinna	17.5	27.5	—	22.5	—	—	—	—	17.5	27.5	—	22.5
Kuopio	22.3	35.5	61.0	27.0	19.2	19.0	—	19.2	21.4	34.7	61.0	25.2
Joensuu	20.1	41.0	—	25.0	23.0	—	—	23.0	20.2	41.0	—	24.9
Iisalmi	21.5	26.0	29.0	23.0	—	—	—	—	21.5	26.0	29.0	23.0
Nikolainkaupunki	19.1	33.4	—	24.2	19.7	35.0	—	20.6	19.3	33.5	—	23.2
Kristinankaupunki	19.7	30.5	—	22.6	16.5	—	—	16.5	19.2	30.5	—	21.9
Uusikaarlepyy	22.5	—	—	22.5	—	—	—	—	22.5	—	—	22.5
Pietarsaari	24.8	33.0	—	26.0	—	—	—	—	24.8	33.0	—	26.0
Kokkola	17.4	35.2	41.7	26.4	17.5	—	—	17.5	17.4	35.2	41.7	25.5
Jyväskylä	18.5	33.4	—	24.6	20.0	21.5	64.0	23.4	19.0	31.7	64.0	24.2
Oulu	20.0	35.1	—	22.8	19.0	—	45.0	22.7	19.9	35.1	45.0	22.8
Raahel	19.0	—	—	19.0	24.0	—	—	24.0	19.6	—	—	19.6
Kemi	22.3	33.8	—	25.9	—	—	—	—	22.3	33.8	—	25.9
Tornio	15.5	32.5	—	24.0	—	45.0	—	45.0	15.5	36.7	—	28.2
Kajaani	16.7	35.7	—	26.2	19.7	—	55.0	28.5	18.2	35.7	55.0	27.1
Koko maa. <i>Ens. du pays</i>	20.6	34.9	43.9	25.5	20.6	31.7	41.0	21.6	20.7	34.7	42.9	24.2

Taulu 8. Työntekijäin syntymäseutu.
Tab. 8. Lieu de naissance des travailleurs.

Työseutu Lieu de travail	Syntymäseutu. — Lieu de naissance.															
	Vaasan lääni Gouvernement ds Vasa		Kuopion lääni Gouvernement de Kuopio		Mikkelin lääni Gouvernement de St-Michel		Viipurin lääni Gouvernement de Viborg		Hämeen lääni Gouvernement de Tavastehus		Turun ja Porin lääni Gouvernement d'Abo et Björ- neborg		Uudenmaan lääni Gouvernement de Nylande		Helsinki	
	maaseutu. campagne.	kaupungit. villes.	maaseutu. campagne.	kaupungit. villes.	maaseutu. campagne.	kaupungit. villes.	maaseutu. campagne.	kaupungit. villes.	maaseutu. campagne.	kaupungit. villes.	maaseutu. campagne.	kaupungit. villes.	maaseutu. campagne.	kaupungit. villes.	maaseutu. campagne.	kaupungit. villes.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	
Helsinki	776	39	149	52	14	43	90	36	7	13	42	20	25	31	33	
Muut Uudenmaan läänin kaupungit — <i>Autres villes du gouvernement de Nylande</i>	3	57	31	1	1	3	3	1	1	1	3	2	5	3	2	
Turun ja Porin lääni	6	1	3	214	114	9	11	4	—	1	6	2	—	6	5	
Hämeen lääni	8	1	3	6	6	138	28	5	—	1	—	—	2	4	9	
Viipurin lääni	8	1	1	3	—	3	2	77	24	4	4	12	8	—	2	
Mikkelin lääni	1	—	2	1	—	2	—	1	—	26	23	1	1	—	—	
Kuopion lääni	3	2	—	—	—	—	—	1	—	1	1	67	29	3	—	
Vaasan lääni	11	1	7	3	—	—	5	—	3	1	3	6	1	53	51	
Oulun lääni	4	—	1	1	—	3	—	—	1	—	1	2	2	4	1	
Summa	820	102	197	281	135	201	139	125	36	48	83	112	73	104	103	

Taulu 8 (jatkoa). Työntekijäin syntymäseutu.
Tab. 8 (suite). Lieu de naissance des travailleurs.

Työseutu Lieu de travail	Syntymäseutu. — Lieu de naissance.											Summa Total.	
	Oulun lääni Gouvernement d'Uleåborg		Suomessa Finlande			Venäjä. Russie.	Ruotsi. Suède.	Tanska. Danemark.	Alenagne.	Saksa. Allemagne.	Ulkopuolella Suomea summa. <i>Étrangers (total).</i>		Muut mainitsemattomat. <i>Non mentionnés.</i>
	kaupungit. villes.	maaseutu. campagne.	kaupungit. villes.	maaseutu. campagne.	summa. total.								
1	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	
Helsinki	17	10	1,027	370	1,397	18	16	1	14	49	1	1,447	
Muut Uudenm. läänin kaup. — <i>Autres villes du gouver- nement de Nylande</i>	—	—	71	46	117	3	—	—	—	3	—	120	
Turun ja Porin lääni	3	—	246	139	385	1	1	—	6	8	1	394	
Hämeen lääni	2	—	165	48	213	1	—	—	—	1	1	215	
Viipurin lääni	—	1	108	42	150	2	—	—	1	3	—	153	
Mikkelin lääni	—	—	32	26	58	—	—	—	—	—	—	58	
Kuopion lääni	—	—	77	32	109	—	—	—	—	—	—	109	
Vaasan lääni	—	2	75	72	147	1	5	—	—	6	2	155	
Oulun lääni	65	13	79	19	98	3	—	—	—	3	1	102	
Summa	87	28	1,880	794	2,674	29	22	1	21	73	6	2,753	

Taulu 9. Työntekijäin syntymäseutu työseutuun verrattuna.

Tab. 9. Rapports du lieu de naissance et du lieu de travail des ouvriers.

Työseutu. <i>Lieu de travail.</i>	Syntymäseutu. <i>Lieu de naissance.</i>						Koko työntekijäjoukko. <i>Nombre total d'ouvriers.</i>
	Työseutu. <i>Lieu de travail.</i>	Muit samantilaisia seutuja. <i>Autres localités du même gouvernement.</i>	Muit läänit. <i>Autres gouvernements.</i>	Suomessa. <i>En Finlande.</i>	Ulkop. Suomea. <i>A l'étranger.</i>	Ilmoittamaton. <i>Non mentionné.</i>	
1	2	3	4	5	6	7	8
Helsinki	776	188	433	1,397	49	1	1,447
Loviisa	3	3	1	7	—	—	7
Porvoo	46	26	18	90	3	—	93
Tammisaari	3	1	3	7	—	—	7
Hanko	5	4	4	13	—	—	13
Turku	169	105	51	325	8	1	334
Pori	21	8	3	32	—	—	32
Rauma	10	3	—	13	—	—	13
Uusikaupunki	6	3	—	9	—	—	9
Maarianhamina	1	2	3	6	—	—	6
Hämeenlinna	33	8	8	49	—	—	49
Tampere	102	23	39	164	1	1	166
Viipuri	46	12	29	87	3	—	90
Sortavala	3	10	4	17	—	—	17
Käkisalmi	—	1	2	3	—	—	3
Lappeenranta	5	1	3	9	—	—	9
Hamina	9	1	2	12	—	—	12
Kotka	12	1	9	22	—	—	22
Mikkeli	18	17	3	38	—	—	38
Heinola	5	4	3	12	—	—	12
Savonlinna	2	3	3	8	—	—	8
Kuopio	52	19	12	83	—	—	83
Joensuu	10	7	1	18	—	—	18
Iisalmi	1	7	—	8	—	—	8
Nikolainkaupunki	25	17	18	60	4	2	66
Kristiinankaupunki	2	9	6	17	—	—	17
Uusikaarlepyy	1	1	—	2	—	—	2
Pietarsaari	1	4	1	6	1	—	7
Kokkola	4	8	7	19	1	—	20
Jyväskylä	16	16	11	43	—	—	43
Oulu	41	7	13	61	1	—	62
Raahe	7	—	—	7	2	—	9
Kemi	—	10	5	15	—	1	16
Tornio	4	—	1	5	—	—	5
Kajaani	3	6	1	10	—	—	10
Summa	1,442	535	697	2,674	73	6	2,753

Taulu 12. Miespuolisten työntekijäin ammatit ennen kirjapainotyöhön tuloa.

Tab. 12. Profession antérieure des travailleurs en typographie (hommes).

Paikkakunta. <i>Localité.</i>	Teollisuus- ja käsintammit. <i>Arts et métiers.</i>	Maanviljelys y. m. <i>Agriculture etc.</i>	Kauppa ja keskuusiike. <i>Commerce, communications.</i>	Sivillivirka. <i>Fonction civile.</i>	Sotilavirka. <i>Service militaire.</i>	Palkollisia, asiapokita ja semmoisia. <i>Gens de service, commissions- naires etc.</i>	”Työntekijä. ” <i>Ouvriers.</i>	Yht. ammakin ilmoittaneita. <i>Total des professions men- tionnées.</i>	Ammatin ilmoittaneita. <i>Métier non mentionné.</i>	Summa summavun. <i>Somme totale.</i>
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Helsinki	77	13	42	7	2	106	8	255	647	902
Muut Uudenmaan läänin kaupungit — <i>Autres villes du gouvernement de Nylande</i>	14	4	5	—	—	1	—	24	58	82
Turun ja Porin lääni	38	1	12	—	—	4	1	56	181	237
Hämeen lääni	17	—	2	—	1	6	2	28	131	159
Viipurin lääni	4	1	5	1	—	6	1	18	118	136
Mikkelin lääni	5	—	1	—	—	—	—	6	44	50
Kuopion lääni	11	—	3	—	—	1	—	15	75	90
Vaasan lääni	6	—	6	1	—	6	2	21	98	119
Oulun lääni	5	—	5	—	—	4	—	14	75	89
Summa	177	19	81	9	3	134	14	437	1,427	1,864

Taulu 13. Naispuolisten työntekijäin ammatit ennen kirjapainotyöhön tuloa.

Tab. 13. Profession antérieure des travailleuses en typographie.

Paikkakunta. <i>Localité.</i>	Teollisuus- ja käsintammit. <i>Arts et métiers.</i>	Maanviljelys y. m. <i>Agriculture etc.</i>	Kaupanharjoittajia. <i>Commerce.</i>	Ompelijätään, pesijätään, siltäjiä. <i>Couturières blanchisseuses, repasseuses.</i>	Palkollisia, asiapokita y. m. <i>Gens de service, commissions- naires etc.</i>	Muita ammatteja. <i>Autres professions.</i>	Yht. ammakin ilmoittaneita. <i>Total des professions men- tionnées.</i>	Ilmoittaneita. <i>Métier non mentionné.</i>	Summa summavun. <i>Somme totale.</i>
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Helsinki	40	2	14	8	114	5	183	362	545
Muut Uudenmaan läänin kaupungit — <i>Autres villes du gouvernement de Nylande</i>	3	—	—	2	3	—	8	30	38
Turun ja Porin lääni	12	—	—	8	27	—	47	110	157
Hämeen lääni	6	—	1	—	2	—	9	47	56
Viipurin lääni	1	—	—	1	—	—	2	15	17
Mikkelin lääni	—	—	—	1	2	—	3	5	8
Kuopion lääni	—	—	1	—	2	—	3	16	19
Vaasan lääni	2	—	—	1	1	—	4	32	36
Oulun lääni	—	—	1	1	2	—	4	9	13
Summa	64	2	17	22	153	5	263	626	889

Taulu 14. Kirjapainoissa työskentelevät työntekijäin lapset.

Tab. 14. Enfants nés d'ouvriers et travaillant dans les imprimeries.

Paikkakunta. <i>Localité.</i>	Työntekijöitä, joiden lapsia työskentelee kirjapainossa <i>Nombre d'ouvriers dont les enfants travaillent dans les imprimeries</i>			Kirjapainoissa työskenteleviä lapsia. <i>Nombre d'enfants travaillant dans les imprimeries.</i>
	miehiä. <i>hommes.</i>	naisia. <i>femmes.</i>	summa. <i>total.</i>	
1	2	3	4	5
Helsinki	10	2	12	15
Muut Uudenmaan läänin kaupungit. — <i>Autres villes du governem. de Nylande</i>	3	2	5	5
Turun ja Porin lääni	7	1	8	8
Hämeen lääni	2	—	2	2
Viipurin lääni	2	—	2	2
Summa	24	5	29	32

Taulu 15. Työntekijäin elättämät henkilöt, paitsi vaimoa ja lapsia.

Tab. 15. Personnes, autres que la femme et les enfants des ouvriers, et nourries par ceux-ci.

Paikkakunta. <i>Localité.</i>	Elättäjiä <i>Soutiens</i>		Elitettyjä. <i>Personnes nourries.</i>	Muistutuksia. <i>Remarques.</i>
	miehiä. <i>hommes</i>	naisia. <i>femmes.</i>		
1	2	3	4	5
Helsinki	128	38	223	77 elätettävällä useampi elättäjä — 77 personnes sont nourries par plus d'un soutien.
Muut Uudenmaan läänin kaupungit. — <i>Autres villes du gouvernement de Nylande</i>	14	6	23	
Turun ja Porin lääni	40	18	72	
Hämeen lääni	7	2	13	
Viipurin lääni	27	1	48	
Mikkelin lääni	4	1	8	
Kuopion lääni	21	5	36	
Vaasan lääni	11	5	23	1 elätettävällä useampi elättäjä — 1 personne est nourrie par plus d'un soutien.
Oulun lääni	9	1	11	4 elätettävällä useampi elättäjä
Summa	261	77	457	82 elätettävällä useampi elättäjä

Taulu 16. Työntekijäin

Tab. 16. Enfants

Paikkakunta. <i>Localité.</i>	Miespuol. työntekijöitä, naineita ja leskimiehiä, joilla on lapsia. <i>Ouvriers (hommes) mariés ou veufs, ayant le nombre suivant d'enfants.</i>								
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	10.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1 Helsinki	88	53	40	20	16	13	10	1	—
2 Muut Uudenmaan läänin kaupungit. — <i>Autres villes du gouvernement de Nylande</i>	11	3	2	1	2	—	—	—	—
3 Turun ja Porin lääni . . .	17	21	8	15	4	4	3	1	—
4 Hämeen lääni	6	4	7	4	5	2	1	—	1
5 Viipurin lääni	14	6	7	3	1	3	—	—	—
6 Mikkelin lääni	2	1	1	—	—	—	—	—	—
7 Kuopion lääni	8	5	4	1	2	—	1	—	—
8 Vaasan lääni	16	6	5	4	2	1	1	—	—
9 Oulun lääni	1	5	5	5	1	—	—	—	—
10 Summa	163	104	79	53	33	23	16	2	1

Taulu 17. Työntekijäin

Tab. 17. Enfants d'ouvriers

Paikkakunta. <i>Localité.</i>	Miespuol. työntekijöitä, naineita ja leskimiehiä, joilla on kotona olevia lapsia. <i>Ouvriers (hommes) mariés ou veufs, ayant le nombre suivant d'enfants restant à la maison.</i>							Summa. <i>Total.</i>	
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	Isiä. <i>Pères.</i>	Lapsia. <i>Enfants.</i>
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1 Helsinki	83	48	37	20	14	13	8	223	574
2 Muut Uudenmaan läänin kaupungit. — <i>Autres villes du gouvernement de Nylande</i>	11	4	1	1	2	—	—	19	36
3 Turun ja Porin lääni . . .	18	21	9	14	6	2	2	72	199
4 Hämeen lääni	6	4	10	3	5	1	—	29	87
5 Viipurin lääni	9	7	5	2	—	3	—	26	64
6 Mikkelin lääni	2	1	1	—	—	—	—	4	7
7 Kuopion lääni	9	6	2	1	2	—	1	21	48
8 Vaasan lääni	16	5	5	1	2	1	1	31	68
9 Oulun lääni	1	6	4	4	1	—	—	16	46
10 Summa	155	102	74	46	32	20	12	441	1,129

elossa olevat lapset.

vivants des ouvriers.

Summa. Total.		Naispuol. työntekijöitä, naituja ja leskiä, joilla on lapsia. <i>Travailleuses mariées ou veuves, ayant le nombre suivant d'enfants.</i>					Summa. Total.		Naispuol. työntekijöitä, naimatt., joilla on lapsia. <i>Travailleuses non mariées ayant le nombre suivant d'enfants.</i>		Summa. Total.		
Isiä. Pères.	Lapsia. Enfants.	1.	2.	3.	4.	5.	Äitejä. Mères.	Lapsia. Enfants.	1.	2.	Äitejä. Mères.	Lapsia. Enfants.	
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	
241	630	7	6	6	—	2	21	47	5	—	5	5	1
19	37	1	—	1	—	—	2	4	—	1	1	2	2
73	216	2	3	1	—	—	6	11	1	—	1	1	3
30	105	—	—	—	—	1	1	5	—	—	—	—	4
34	82	—	—	—	—	1	1	5	—	—	—	—	5
4	7	—	—	—	1	—	1	4	—	—	—	—	6
21	51	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7
35	82	1	—	—	—	—	1	1	1	—	1	1	8
17	51	—	1	1	—	—	2	5	—	—	—	—	9
474	1,261	11	10	9	1	4	35	82	7	1	8	9	10

kotona olevat lapset.

restant à la maison.

Naispuol. työntekijöitä, naituja ja leskiä, joilla on kotona olevia lapsia. <i>Travailleuses mariées et veuves, ayant le nombre suivant d'enfants restant à la maison.</i>					Summa. Total.		Naispuol. työntekijöitä, naimattomia, joilla on kotona olevia lapsia. <i>Travailleuses non mariées ayant le nombre suivant d'enfants restant à la maison.</i>		Summa. Total.		
1.	2.	3.	4.	5.	Äitejä. Mères.	Lapsia. Enfants.	1.	2.	Äitejä. Mères.	Lapsia. Enfants.	
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	
8	7	5	—	1	21	42	4	—	4	4	1
1	—	1	—	—	2	4	—	1	1	2	2
—	3	1	—	—	4	9	1	—	1	1	3
—	—	—	—	1	1	5	—	—	—	—	4
—	—	—	1	—	1	4	—	—	—	—	5
—	—	—	1	—	1	4	—	—	—	—	6
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7
1	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	8
1	—	1	—	—	2	4	—	—	—	—	9
11	10	8	2	2	33	73	5	1	6	7	10

Taulu 18. Miespuoliset työntekijät jaettuina
Tab. 18. Distribution des ouvriers (masculins) par

Paikkakunta. <i>Localité.</i>		Työntekijöitä, jotka ammatin tullessaan											
		8 vuotta. 8 ans.	9 vuotta. 9 ans.	10 vuotta. 10 ans.	11 vuotta. 11 ans.	12 vuotta. 12 ans.	13 vuotta. 13 ans.	14 vuotta. 14 ans.	15 vuotta. 15 ans.	16 vuotta. 16 ans.	17 vuotta. 17 ans.	18 vuotta. 18 ans.	19 vuotta. 19 ans.
1		2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1	Helsinki	1	—	—	9	25	104	181	219	145	69	33	23
2	Loviisa	—	—	—	—	—	—	—	2	1	—	—	—
3	Porvoo	1	—	—	1	2	6	6	19	12	5	3	1
4	Tammisaari	—	—	—	—	—	—	2	3	1	—	1	—
5	Hanko	—	—	—	—	—	1	1	4	1	—	1	—
6	Turku	—	—	3	2	9	22	44	38	34	11	5	4
7	Pori	—	—	—	—	1	1	10	5	4	—	2	—
8	Rauma	—	—	—	—	—	—	1	4	1	1	—	—
9	Uusikaupunki	—	—	—	—	—	2	2	—	1	—	—	—
10	Maarianhamina	—	—	—	—	1	1	1	—	3	—	—	—
11	Hämeenlinna	—	—	—	—	—	7	10	12	7	2	1	—
12	Tampere	—	—	—	2	5	23	24	30	18	9	1	2
13	Viipuri	—	1	—	2	2	13	21	22	11	2	3	2
14	Sortavala	—	—	—	1	—	2	2	1	5	1	2	—
15	Käkisalmi	—	—	—	—	—	—	1	2	—	—	—	—
16	Lappeenranta	—	—	—	—	—	—	3	3	—	—	1	—
17	Hamina	—	—	1	—	—	1	3	3	3	—	1	—
18	Kotka	—	—	1	—	2	3	5	2	1	2	—	—
19	Mikkeli	—	—	—	—	2	4	6	8	4	4	1	—
20	Heinola	—	—	—	—	2	3	4	2	—	1	—	—
21	Savonlinna	—	—	—	—	—	—	—	3	2	3	—	—
22	Kuopio	—	—	—	1	1	9	10	17	17	2	2	2
23	Joensuu	—	—	—	—	—	3	2	7	2	1	—	1
24	Iisalmi	—	—	—	—	—	—	1	1	2	1	1	—
25	Nikolainkaupunki	—	—	—	2	2	8	7	11	9	3	2	—
26	Kristiinankaupunki	—	1	—	—	—	1	4	4	2	2	—	—
27	Uusikaarlepyy	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—
28	Pietarsaari	—	—	—	—	1	1	—	2	1	1	—	—
29	Kokkola	—	—	—	—	—	2	6	4	1	3	—	1
30	Jyväskylä	—	—	—	—	2	3	5	7	8	2	—	—
31	Oulu	—	—	—	—	3	6	21	13	7	2	1	—
32	Raahе	—	—	—	—	—	—	6	—	—	1	—	—
33	Kemi	—	—	—	—	—	3	2	6	2	1	—	—
34	Tornio	—	—	—	—	—	1	1	2	—	—	—	—
35	Kajaani	—	—	—	—	—	3	—	3	—	—	—	—
36	Summa	2	2	5	20	60	233	392	461	305	129	61	36

ikänsä mukaan ammattiin tullessaan.

rapport à l'âge où ils ont débuté dans le métier.

olivat täyttäneet — Nombre d'ouvriers ayant débuté dans le métier à l'âge de

Summa. Total.	Ilmoittamaton. non mentionné.	50 v. ja enemmän. 50 ans et au-dessus.	45-49 vuotta. 45-49 ans.	40-44 vuotta. 40-44 ans.	35-39 vuotta. 35-39 ans.	30-34 vuotta. 30-34 ans.	29 vuotta. 29 ans.	28 vuotta. 28 ans.	27 vuotta. 27 ans.	26 vuotta. 26 ans.	25 vuotta. 25 ans.	24 vuotta. 24 ans.	23 vuotta. 23 ans.	22 vuotta. 22 ans.	21 vuotta. 21 ans.	20 vuotta. 20 ans.	19 vuotta. 19 ans.	18 vuotta. 18 ans.	17 vuotta. 17 ans.	16 vuotta. 16 ans.	15 vuotta. 15 ans.	14 vuotta. 14 ans.	
30	29	28	27	26	25	24	23	22	21	20	19	18	17	16	15	14	13	12	11	10	9	8	
902	38																						
5																							
61			1																				
7																							
9					1																		
188	4		1		1	1				2													
27	2				1																		
8			1																				
8						1						1											
6																							
40				1																			
119		2										1											
84	3																						
14																							
3																							
7																							
12																							
16																							
30																							
12																							
8																							
65																							
17	1																						
8																							
48	3																						
15																							
2																							
7																							
18																							
29		2																					
55	2																						
8																							
16	1																						
4																							
6																							
1,864	56	2	5	1	5	16	5	2	2	5	8	10	7	7	11	16							

Taulu 19. Naispuoliset työntekijät jaettuina

Tab. 19. Distribution des ouvrières par rapport

Paikkakunta. <i>Localité.</i>		Työntekijöitä, jotka ammattiin tullessaan										
		11 vuotta. 11 ans.	12 vuotta. 12 ans.	13 vuotta. 13 ans.	14 vuotta. 14 ans.	15 vuotta. 15 ans.	16 vuotta. 16 ans.	17 vuotta. 17 ans.	18 vuotta. 18 ans.	19 vuotta. 19 ans.	20 vuotta. 20 ans.	21 vuotta. 21 ans.
1		2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	Helsinki	—	2	8	61	114	136	94	46	23	16	11
2	Loviisa	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—
3	Porvoo	—	—	1	4	10	4	3	5	1	1	2
4	Hanko	—	—	—	—	—	1	1	1	1	—	—
5	Turku	1	7	12	42	37	11	9	7	6	2	2
6	Pori	—	—	—	—	1	—	2	—	1	—	—
7	Rauma	—	—	—	1	1	2	1	—	—	—	—
8	Uusikaupunki	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
9	Hämeenlinna	—	—	1	2	—	3	3	—	—	—	—
10	Tampere	—	1	—	5	8	5	12	9	2	—	2
11	Viipuri	—	—	—	—	1	1	1	—	—	1	—
12	Sortavala	—	—	1	1	—	—	—	—	1	—	—
13	Lappeenranta	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—
14	Kotka	—	—	—	—	2	2	1	1	—	—	—
15	Mikkeli	—	—	—	—	1	2	1	1	1	—	—
16	Kuopio	—	—	1	5	—	7	2	3	—	—	—
17	Joensuu	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—
18	Nikolainkaupunki	—	—	1	5	3	6	1	1	—	—	—
19	Kristiinankaupunki	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—
20	Kokkola	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—
21	Jyväskylä	—	—	—	1	4	3	3	—	1	—	—
22	Oulu	—	—	—	1	1	1	2	1	—	—	—
23	Raahe	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
24	Tornio	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
25	Kajaani	—	—	—	—	—	1	1	1	—	—	—
26	Summa	1	10	25	130	186	189	138	76	37	21	17

Taulu 20. Milloin ja minkä ikäisinä

Tab. 20. Distribution des ouvriers (masculins) par rapport

Tullut kalenterivuonna. <i>Epoque du début.</i>		Työntekijöitä, jotka ammattiin tullessaan											
		8 vuotta. 8 ans.	9 vuotta. 9 ans.	10 vuotta. 10 ans.	11 vuotta. 11 ans.	12 vuotta. 12 ans.	13 vuotta. 13 ans.	14 vuotta. 14 ans.	15 vuotta. 15 ans.	16 vuotta. 16 ans.	17 vuotta. 17 ans.	18 vuotta. 18 ans.	19 vuotta. 19 ans.
1		2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1	1845—49	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—
2	1850—54	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3	1855—59	—	—	—	—	1	2	1	1	1	—	—	—
4	1860—64	—	—	—	1	2	2	2	4	—	—	—	—
5	1865—69	—	—	1	1	1	3	4	2	3	—	—	1
6	1870—74	—	—	—	2	11	4	12	10	4	—	2	—
7	1875	—	—	1	—	1	2	3	1	2	1	1	—
8	1876	—	—	—	1	2	8	4	2	1	—	—	—
9	1877	—	—	—	1	2	2	4	5	1	—	1	—
10	1878	—	—	—	—	—	2	4	1	2	—	—	—
11	1879	—	—	—	2	—	1	2	3	—	—	—	1
12	1880	1	—	—	—	—	—	3	2	2	2	1	—
13	1881	—	—	—	—	—	5	6	7	5	1	—	2
14	1882	—	—	—	—	1	10	4	4	12	2	2	—
15	1883	—	—	—	—	1	5	6	4	4	2	—	—
16	1884	—	—	—	—	1	6	10	8	1	2	2	1
17	1885	—	—	—	1	3	2	3	7	5	1	—	1
18	1886	—	—	—	—	5	5	9	8	3	2	1	—
19	1887	—	—	—	—	1	7	4	10	6	2	—	—
20	1888	—	—	1	2	2	5	8	7	4	3	2	1
21	1889	—	—	—	1	4	8	12	6	8	2	—	2
22	1890	—	—	1	1	—	11	12	12	5	1	1	1
23	1891	—	1	1	—	1	9	11	9	7	—	4	1
24	1892	—	1	—	—	—	4	7	18	6	3	1	1
25	1893	—	—	—	1	2	7	8	6	7	2	2	—
26	1894	—	—	—	—	—	5	4	11	9	6	4	4
27	1895	—	—	—	—	1	6	10	12	14	5	1	—
28	1896	—	—	—	1	2	4	14	15	10	3	2	—
29	1897	—	—	—	2	1	11	21	27	13	7	1	2
30	1898	—	—	—	—	5	11	18	27	19	9	2	2
31	1899	—	—	—	—	2	15	20	22	16	4	2	—
32	1900	—	—	—	1	1	7	22	23	18	9	2	3
33	1901	—	—	—	—	1	7	17	26	14	3	2	1
34	1902	—	—	—	—	2	8	20	26	13	6	3	1
35	1903	—	—	—	1	2	14	22	41	21	7	6	4
36	1904	—	—	—	—	—	7	40	46	34	22	6	2
37	1905	—	—	—	1	2	27	44	48	35	22	10	5
38	Ilmoittam. Non mentionné	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
39	Summa	2	2	5	20	60	233	392	461	305	129	61	36

miespuoliset työntekijät ovat ammattiin tulleet.

à l'époque où ils ont débuté et à leur âge lors du début.

olivat täyttäneet - Nombre d'ouvriers ayant débuté dans le métier à l'âge de

Ilmoittamaton. non mentionné.	50 v. ja enemmän. 50 ans et au-dessus.	45-49 vuotta.	40-44 vuotta.	35-39 vuotta. 35-39 ans.	30-34 vuotta. 30-34 ans.	29 vuotta. 29 ans.	28 vuotta. 28 ans.	27 vuotta. 27 ans.	26 vuotta. 26 ans.	25 vuotta. 25 ans.	24 vuotta. 24 ans.	23 vuotta. 23 ans.	22 vuotta. 22 ans.	21 vuotta. 21 ans.	20 vuotta. 20 ans.	Summa. Total.	
																2	1
																6	2
																12	3
															1	16	4
																45	5
																19	6
																12	7
																19	8
																18	9
																10	10
																9	11
																12	12
																26	13
																36	14
																23	15
																33	16
																28	17
																34	18
																30	19
																37	20
																45	21
																48	22
																45	23
																41	24
																39	25
																43	26
																54	27
																53	28
																90	29
																100	30
																89	31
																93	32
																76	33
																82	34
																127	35
																168	36
																207	37
																56	38
																1,864	39

Taulu 21. Milloin ja minkä ikäisinä.

Tab. 21. Distribution des ouvrières par rapport à l'époque

Tullut kalenterivuonna. <i>Epoque du début.</i>		Työntekijöitä, jotka ammatin tullessaan									
		11 vuotta. <i>11 ans.</i>	12 vuotta. <i>12 ans.</i>	13 vuotta. <i>13 ans.</i>	14 vuotta. <i>14 ans.</i>	15 vuotta. <i>15 ans.</i>	16 vuotta. <i>16 ans.</i>	17 vuotta. <i>17 ans.</i>	18 vuotta. <i>18 ans.</i>	19 vuotta. <i>19 ans.</i>	20 vuotta. <i>20 ans.</i>
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1 1845—75	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2 1876	—	—	—	1	—	—	2	—	—	—	—
3 1877	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
4 1878	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
5 1879	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—
6 1880	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—
7 1881	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
8 1882	—	—	2	—	—	—	1	1	—	—	—
9 1883	—	—	—	—	1	2	1	—	—	—	—
10 1884	—	1	—	—	2	1	—	1	—	—	—
11 1885	—	—	—	1	1	—	—	—	—	1	—
12 1886	—	—	—	3	—	2	—	—	—	—	—
13 1887	—	1	1	2	—	—	—	—	—	—	1
14 1888	—	—	1	1	1	4	1	—	—	—	—
15 1889	—	1	1	3	2	1	1	—	—	—	2
16 1890	—	1	1	1	2	2	3	1	1	1	—
17 1891	—	—	—	3	4	5	2	—	—	—	—
18 1892	—	—	—	2	2	4	2	—	—	—	—
19 1893	—	—	1	1	1	1	1	1	—	1	—
20 1894	—	1	—	—	3	4	2	—	—	—	—
21 1895	—	—	—	—	5	6	—	2	—	—	1
22 1896	—	—	1	3	5	7	3	3	—	—	—
23 1897	—	—	2	4	5	3	3	3	1	1	1
24 1898	—	1	4	4	8	15	6	5	2	1	—
25 1899	—	—	2	10	9	13	8	8	3	—	2
26 1900	—	1	—	8	21	15	10	11	3	2	2
27 1901	—	—	—	1	6	6	8	—	1	1	—
28 1902	1	1	4	10	12	10	12	5	4	—	—
29 1903	—	1	—	14	23	19	21	3	3	2	1
30 1904	—	—	3	27	33	33	22	16	6	1	2
31 1905	—	1	2	29	39	35	29	14	12	10	5
32 Ilmoittam. <i>Non mentionné</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
33 Summa	1	10	25	130	186	189	138	76	37	21	17

Taulu 22. Miespuolisten työntekijäin
Tab. 22. Nombre d'années de service des

Paikkakunta. <i>Localité.</i>		Työntekijöitä, jotka ovat palvelleet viimeisen										
		enint. vuoden. <i>Un an et au-dessous.</i>	1-2 vuotta. <i>1 à 2 ans.</i>	2-3 vuotta. <i>2 à 3 ans.</i>	3-4 vuotta. <i>3 à 4 ans.</i>	4-5 vuotta. <i>4 à 5 ans.</i>	5-6 vuotta. <i>5 à 6 ans.</i>	6-7 vuotta. <i>6 à 7 ans.</i>	7-8 vuotta. <i>7 à 8 ans.</i>	8-9 vuotta. <i>8 à 9 ans.</i>	9-10 vuotta. <i>9 à 10 ans.</i>	10-11 vuotta. <i>10 à 11 ans.</i>
1		2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	Helsinki	288	125	92	59	44	46	58	34	20	26	11
2	Loviisa	1	1	1	—	—	—	1	1	—	—	—
3	Porvoo	8	12	7	7	1	6	4	3	2	2	—
4	Tammisaari	2	—	1	—	—	1	—	—	1	—	—
5	Hanko	—	2	2	2	—	—	—	2	—	—	1
6	Turku	61	20	13	13	11	11	16	4	4	—	2
7	Pori	4	2	5	—	—	2	2	1	1	—	—
8	Rauma	—	2	—	—	—	1	—	—	1	—	3
9	Uusikaupunki	—	2	—	1	3	—	—	1	1	—	—
10	Maarianhamina	—	1	2	—	—	2	—	—	1	—	—
11	Hämeenlinna	12	8	3	3	2	7	1	—	3	1	—
12	Tampere	56	16	8	6	8	7	5	5	1	1	—
13	Viipuri	33	12	15	2	3	4	2	4	1	1	2
14	Sortavala	1	2	1	—	1	1	2	1	2	—	—
15	Käkisalmi	1	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—
16	Lappeenranta	—	—	2	—	1	—	1	—	1	—	—
17	Hamina	—	4	1	2	—	—	1	—	—	—	—
18	Kotka	1	4	4	2	1	—	1	1	2	—	—
19	Mikkeli	7	13	7	1	—	1	—	1	—	—	—
20	Heinola	6	3	—	—	—	1	1	—	—	1	—
21	Savonlinna	—	5	2	—	—	—	—	—	—	—	—
22	Kuopio	8	8	9	6	6	4	5	4	3	3	—
23	Joensuu	1	3	1	2	1	1	2	1	1	—	1
24	Iisalmi	—	—	4	1	1	—	1	—	1	—	—
25	Nikolainkaupunki	24	11	3	2	3	2	—	1	—	—	—
26	Kristiinankaupunki	7	4	1	1	1	—	—	—	—	—	—
27	Uusikaarlepyy	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
28	Pietarsaari	3	2	—	—	—	2	—	—	—	—	—
29	Kokkola	10	1	2	1	—	—	—	3	—	—	1
30	Jyväskylä	8	4	—	2	2	1	—	1	3	1	—
31	Oulu	16	10	7	5	6	5	3	1	—	1	—
32	Raahe	3	1	2	1	—	—	1	—	—	—	—
33	Kemi	9	2	1	2	—	1	—	—	—	—	—
34	Tornio	—	2	1	1	—	—	—	—	—	—	—
35	Kajaani	—	2	2	—	—	—	2	—	—	—	—
36	Summa	570	284	199	123	95	106	110	69	49	37	21

palvelusaika viimeisen työnantajan luona.

ouvriers (masculins) chez leur dernier patron.

työnantajan luona - Nombre d'ouvriers ayant travaillé chez leur dernier patron durant

Samma. Total.	ilmotettua, non mentionné.	30-35 vuotta. 30 à 35 ans.	25-30 vuotta. 25 à 30 ans.	20-25 vuotta. 20 à 25 ans.	19-20 vuotta. 19 à 20 ans.	18-19 vuotta. 18 à 19 ans.	17-18 vuotta. 17 à 18 ans.	16-17 vuotta. 16 à 17 ans.	15-16 vuotta. 15 à 16 ans.	14-15 vuotta. 14 à 15 ans.	13-14 vuotta. 13 à 14 ans.	12-13 vuotta. 12 à 13 ans.	11-12 vuotta. 11 à 12 ans.	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	
902	6	7	9	20	3	9	5	6	5	8	10	4	5	5	4	10	8	5	6	5	9	3	20	9	7	6	902	1
5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	2
61	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	61	3
7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	4
9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9	5
188	—	2	1	10	1	2	4	4	4	4	2	3	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	188	6
27	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	27	7
8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	8
8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	9
6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	10
40	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	40	11
119	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	119	12
84	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	84	13
14	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14	14
3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	15
7	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	16
12	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12	17
16	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	16	18
30	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	30	19
12	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12	20
8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	21
65	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	65	22
17	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	17	23
8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	24
48	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	48	25
15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	15	26
2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	27
7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	28
18	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	18	29
29	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	29	30
55	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	55	31
8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	32
16	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	16	33
4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	34
6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	35
12	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12	36
14	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14	36
20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20	36
19	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	19	36
11	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11	36
16	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	16	36
15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	15	36
15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	15	36
5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	36
38	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	38	36
16	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	16	36
9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9	36
11	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11	36
1,864	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1,864	36

Taulu 23. Naispuolisten työntekijäin

Tab. 23. Nombre d'années de service

Paikkakunta. <i>Localité.</i>		Työntekijöitä, jotka ovat palvelleet viimeisen									
		enint. vuoden. <i>Un an et au-dessous.</i>	1-2 vuotta. <i>1 à 2 ans.</i>	2-3 vuotta. <i>2 à 3 ans.</i>	3-4 vuotta. <i>3 à 4 ans.</i>	4-5 vuotta. <i>4 à 5 ans.</i>	5-6 vuotta. <i>5 à 6 ans.</i>	6-7 vuotta. <i>6 à 7 ans.</i>	7-8 vuotta. <i>7 à 8 ans.</i>	8-9 vuotta. <i>8 à 9 ans.</i>	9-10 vuotta. <i>9 à 10 ans.</i>
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
1 Helsinki	151	97	67	41	14	44	35	18	10	13	
2 Loviisa	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	
3 Porvoo	2	9	4	1	1	6	1	2	1	2	
4 Hanko	—	—	1	1	—	—	—	2	—	—	
5 Turku	58	28	13	10	—	8	10	3	4	3	
6 Pori	—	1	2	—	1	—	—	—	—	—	
7 Rauma	—	1	1	2	—	—	1	—	—	—	
8 Usikaupunki	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	
9 Hämeenlinna	4	1	—	1	—	1	—	2	—	—	
10 Tampere	16	9	4	—	—	11	5	2	—	—	
11 Viipuri	1	3	—	—	1	1	—	—	—	—	
12 Sortavala	1	—	—	2	—	—	—	—	—	—	
13 Lappeenranta	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	
14 Kotka	—	1	2	1	1	—	1	—	—	—	
15 Mikkeli	2	3	3	—	—	—	—	—	—	—	
16 Kuopio	8	1	2	1	—	4	—	1	—	—	
17 Joensuu	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	
18 Nikolainkaupunki	8	3	3	1	—	1	—	1	1	—	
19 Kristiinankaupunki	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	
20 Kokkola	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	
21 Jyväskylä	3	3	—	1	1	—	1	2	—	1	
22 Oulu	3	1	—	1	2	—	—	—	—	—	
23 Raahе	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	
24 Tornio	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	
25 Kajaani	1	1	1	—	—	1	—	—	—	—	
26 Summa	260	166	103	65	23	77	54	35	16	19	

Taulu 24. Varsinaiset kirjapainotyöntekijät, jaettuina

Tab. 24. Ouvriers typographes proprement dits, classés per degrés de

Paikkakunta. <i>Localité.</i>	Kirjapainotyöntekijöitä, jotka <i>Nombre d'ouvriers typographes, sortis</i>															
	15 v. <i>15 ans</i>		16 v. <i>16 ans</i>		17 v. <i>17 ans</i>		18 v. <i>18 ans</i>		19 v. <i>19 ans</i>		20 v. <i>20 ans</i>		21 v. <i>21 ans</i>		22 v. <i>22 ans</i>	
	m. <i>h.</i>	n. <i>h.</i>	m. <i>h.</i>	n. <i>h.</i>	m. <i>h.</i>	n. <i>f.</i>	m. <i>h.</i>	n. <i>f.</i>	m. <i>h.</i>	n. <i>f.</i>	m. <i>h.</i>	n. <i>f.</i>	m. <i>h.</i>	n. <i>f.</i>	m. <i>h.</i>	n. <i>f.</i>
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
1 Helsinki	—	5	13	54	1	97	4	117	14	89	20	48	15	—	—	—
2 Loviisa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	2	—	—	—	—
3 Porvoo	—	—	2	2	—	6	—	6	—	6	—	3	—	—	—	—
4 Tammisaari	—	—	—	—	—	1	—	2	—	—	—	1	—	—	—	—
5 Hanko	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—
6 Turku	2	1	5	7	—	16	—	15	2	19	1	15	—	—	—	—
7 Pori	—	—	—	2	—	7	—	3	—	2	—	1	—	—	—	—
8 Rauma	—	—	—	—	—	1	1	2	—	1	—	1	—	—	—	—
9 Uusikaupunki	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
10 Maarianhamina	—	—	—	—	—	1	—	—	—	2	—	1	—	—	—	—
11 Hämeenlinna	—	—	—	—	—	2	—	2	—	5	—	4	1	—	—	—
12 Tampere	—	—	3	8	—	6	1	14	5	13	1	3	3	—	—	—
13 Viipuri	—	2	2	7	—	11	—	10	—	5	1	1	—	—	—	—
14 Sortavala	—	—	—	1	—	4	—	1	—	2	—	—	—	—	—	—
15 Käkisalmi	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
16 Lappeenranta	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—
17 Hamina	—	—	—	—	—	1	—	2	—	2	—	—	—	—	—	—
18 Kotka	—	—	—	2	—	3	—	1	—	1	1	1	1	—	—	—
19 Mikkeli	—	1	—	—	—	1	—	2	—	3	1	1	—	—	—	—
20 Heinola	—	—	1	1	—	—	—	2	—	—	—	1	—	—	—	—
21 Savonlinna	—	—	—	—	—	—	—	1	—	2	—	1	—	—	—	—
22 Kuopio	—	1	—	3	—	4	—	11	—	9	—	1	—	—	—	—
23 Joensuu	—	—	—	—	—	1	—	3	—	2	—	—	1	—	—	—
24 Iisalmi	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—
25 Nikolainkaupunki	—	—	2	5	—	3	1	7	1	2	1	3	—	—	—	—
26 Kristiinankaupunki	—	—	—	1	—	1	—	3	—	1	—	—	—	—	—	—
27 Uusikaarlepyy	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
28 Pietarsaari	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—
29 Kokkola	—	—	—	1	—	1	—	2	—	2	—	2	—	—	—	—
30 Jyväskylä	—	—	—	2	—	—	—	2	—	4	1	2	1	—	—	—
31 Oulu	—	—	1	4	—	10	—	4	—	6	—	—	—	—	—	—
32 Raahel	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
33 Kemi	—	—	—	—	—	4	—	2	—	1	—	1	—	—	—	—
34 Tornio	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
35 Kajaani	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
36 Summa	2	10	31	102	1	186	7	219	22	184	29	94	22	—	—	—

ammattikehityksensä ja ikänsä mukaan oppiajan päättyessä.

perfection professionnelle et par âge à leur sortie d'apprentissage.

ovat opinkäyneet täyttäessään <i>d'apprentissage à l'âge de</i>												Oppilaita <i>Élèves</i>		Opinkäymätt. <i>N'ont pas été en apprentissage</i>		Somme totale		Summa sum- marium	
23 v. <i>23 ans</i>		24 v. <i>24 ans</i>		25 v. <i>25 ans</i>		26-30 v. <i>26 à 30 ans</i>		30 v. ja enemmän. <i>30 ans et au-dessus</i>		Summa <i>Total</i>									
m. h.	n. f.	m. h.	n. f.	m. h.	n. f.	m. h.	n. f.	m. h.	n. f.	m. h.	n. f.	m. h.	n. f.	m. h.	n. f.	m. h.	n. f.		
15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32		
14	7	10	4	5	1	4	4	—	—	456	70	181	20	77	77	714	167	1	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	1	2	1	—	5	2	2	
1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	27	—	11	—	2	5	40	5	3	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	2	—	—	—	6	—	4	
—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	5	2	—	—	7	4	5	
7	—	3	—	1	—	2	—	1	1	94	4	38	1	22	4	154	9	6	
—	1	2	—	—	—	—	—	—	—	17	1	7	3	2	—	26	4	7	
—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	5	2	2	3	1	—	8	5	8	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	4	1	2	—	7	1	9	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	2	—	—	—	6	—	10	
1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	14	2	15	4	2	1	31	7	11	
1	5	2	2	1	2	1	2	1	1	53	22	27	18	9	1	89	41	12	
—	—	2	—	1	—	—	—	—	—	41	1	35	—	1	1	77	2	13	
2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10	—	3	3	—	—	13	3	14	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	1	—	—	—	3	—	15	
1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	1	2	1	—	—	5	2	16	
1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	—	4	—	1	—	11	—	17	
—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	9	2	4	2	1	1	14	5	18	
—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	8	2	10	—	1	—	19	2	19	
—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	6	—	2	—	4	—	12	—	20	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	4	—	—	—	8	—	21	
1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	31	—	11	—	1	3	43	3	22	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	1	2	—	5	—	13	1	23	
1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	4	—	1	—	8	—	24	
—	—	1	—	—	1	—	—	—	1	23	5	15	12	1	—	39	17	25	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	—	7	2	2	—	15	2	26	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	2	—	27	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	2	—	1	—	6	—	28	
—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	9	—	7	1	1	1	17	2	29	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10	2	11	3	2	2	23	7	30	
2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	27	1	21	2	—	—	48	3	31	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	5	—	1	—	8	—	32	
—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	9	—	—	—	7	—	16	—	33	
—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	2	1	1	—	—	—	3	1	34	
—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	2	1	—	—	4	3	35	
32	18	22	6	10	5	9	7	2	3	903	120	449	81	148	97	1,500	298	36	

Taulu 25. Ulkomaalla työskennelleet työntekijät.

T a b. 25. Ouvriers ayant travaillé à l'étranger.

Ammatinhaara. Métier.	Työntekijöitä, jotka ovat työskennelleet Nombre d'ouvriers ayant travaillé en						Työntekijöitä, jotka ovat työskennelleet Nombred'ouvriers ayant travaillé à l'étranger pendant						Summa. Total.					
	Venäjällä Russie		Skandinavian maissa ja Tanskassa Pays scandinaves et Danemark		Saksassa Allemagne		Muissa Euroopan maissa Autres pays d'Eu- rope		Amerikassa Amérique		U. Seelannissa Nlle Zélande		Summa. Total.		Summa. Total.			
	m. h.	n. f.	m. h.	n. f.	m. h.	n. f.	m. h.	n. f.	m. h.	n. f.	m. h.	n. f.	m. h.	n. f.	m. h.	n. f.		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
Laitoja (Compositeurs).	6	54	5	7	—	—	—	76	5	18	3	18	11	21	2	3	71	5
Painajia (Presstiers)	3	9	—	2	2	—	16	16	—	7	—	1	2	4	—	—	14	—
Litografeja (Lithographes)	3	6	—	2	—	—	11	11	—	3	—	4	2	2	—	—	11	—
Kemigrafeja (Chémigr.)	1	3	—	3	1	—	8	8	—	3	—	1	—	1	—	—	5	—
Kirjansitojia (Relieurs)	7	13	—	6	2	1	30	30	—	4	—	3	3	8	—	2	20	—
Summa	20	85	5	20	5	10	141	141	5	35	3	27	18	36	2	5	121	5

Taulu 26. Apukassain jäseniä olevat työntekijät.

Tab. 26. Ouvriers participant aux caisses de secours.

Paikkakunta. <i>Localité.</i>	Miespuolisia työntekijöitä <i>Hommes</i>						Summa. <i>Total.</i>	Naispuolisia työntekijöitä <i>Femmes</i>				Summa <i>Total.</i>
	naimatt., kuuluen <i>Célibataires participant à</i>			nain. ja leskimiehiä, kuuluen <i>Mariés et veufs participant à</i>				naimatt., kuuluen <i>Célibataires participant à</i>		nain. ja leskiä, kuuluen <i>Mariées et veuves participant à</i>		
	1kass. <i>1 cais.</i>	2kass. <i>2 cais.</i>	3kass. <i>3 cais.</i>	1kass. <i>1 cais.</i>	2kass. <i>2 cais.</i>	3kass. <i>3 cais.</i>		1kass. <i>1 cais.</i>	2kass. <i>2 cais.</i>	1kass. <i>1 cais.</i>	2kass. <i>2 cais.</i>	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Helsinki	114	20	2	141	43	3	323	218	11	12	2	243
Loviisa	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—
Porvoo	30	—	—	10	3	—	43	19	—	2	—	21
Turku	11	10	—	33	11	—	65	12	—	—	—	12
Pori	3	—	—	9	—	—	12	—	—	—	—	—
Rauma	—	—	—	2	—	—	2	—	—	—	—	—
Hämeenlinna	1	—	—	2	2	—	5	—	—	—	—	—
Tampere	2	—	—	6	—	—	8	—	—	—	—	—
Viipuri	6	—	—	6	—	—	12	—	—	—	—	—
Lappeenranta	2	—	—	1	—	—	3	—	—	—	—	—
Hamina	—	1	—	3	—	—	4	—	—	—	—	—
Kotka	—	—	—	2	2	—	4	—	—	—	—	—
Mikkeli	1	—	—	1	—	—	2	—	—	—	—	—
Savonlinna	—	—	—	4	—	—	4	—	—	—	—	—
Kuopio	18	—	—	12	—	—	30	—	—	—	—	—
Nikolainkaupunki	4	—	—	3	—	—	7	—	—	—	—	—
Kristiinankaupunki	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—
Pietarsaari	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
Kokkola	1	—	—	1	—	—	2	—	—	—	—	—
Jyväskylä	1	—	—	5	—	—	6	2	—	—	—	2
Oulu	11	—	—	5	—	—	16	1	—	—	—	1
Kemi	2	—	—	2	—	—	4	—	—	—	—	—
Tornio	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—
Summa	208	31	2	251	61	3	556	252	11	14	2	279

Taulu 27. Työväen- tai ammattiyhdistyksen jäseniä olevat työntekijät.

Tab. 27. Ouvriers inscrits comme membres dans les associations ouvrières.

Paikkakunta. <i>Localité.</i>	Kirjaltajaliiton <i>L'Association des typographes</i>		Muun työväenyhdistyksen <i>Autre association ouvrière</i>		Summa <i>Total</i>		Summa summa- rum. <i>Somme totale.</i>
	m. h.	n. f.	m. h.	n. f.	m. h.	n. f.	
1	2	3	4	5	6	7	
Helsinki	445	68	74	73	519	141	660
Loviisa	3	—	—	—	3	—	3
Porvoo	28	—	1	—	29	—	29
Hanko	—	—	—	1	—	1	1
Turku	110	7	16	15	126	22	148
Pori	17	1	3	—	20	1	21
Rauma	6	2	—	—	6	2	8
Uusikaupunki	—	—	1	—	1	—	1
Maarianhamina	1	—	—	—	1	—	1
Hämeenlinna	18	1	1	1	19	2	21
Tampere	51	18	1	—	52	18	70
Viipuri	48	1	15	—	63	1	64
Sortavala	8	—	6	—	14	—	14
Käkisalmi	1	—	—	—	1	—	1
Lappeenranta	2	1	1	—	3	1	4
Hamina	11	—	3	—	14	—	14
Kotka	10	2	3	2	13	4	17
Mikkeli	14	2	9	2	23	4	27
Heinola	8	—	3	—	11	—	11
Savonlinna	—	—	1	—	1	—	1
Kuopio	34	—	14	3	48	3	51
Joensuu	—	1	2	—	2	1	3
Iisalmi	—	—	1	—	1	—	1
Nikolainkaupunki	19	7	5	5	24	12	36
Kristiinankaupunki	7	—	6	—	13	—	13
Uusikaarlepyy	—	—	1	—	1	—	1
Pietarsaari	4	—	2	—	6	—	6
Kokkola	5	1	3	1	8	2	10
Jyväskylä	13	3	6	5	19	8	27
Oulu	29	2	8	—	37	2	39
Raabe	1	—	—	1	1	1	2
Kemi	10	—	5	—	15	—	15
Tornio	1	—	1	—	2	—	2
Summa	904	117	192	109	1,096	226	1,322

Taulu 28. Raittiusseuran jäseniä olevat työntekijät.

Tab. 28. Ouvriers inscrits dans les sociétés d'abstinence contre l'alcool.

Paikkakunta. <i>Localité.</i>	Miehiä. <i>Hommes.</i>	Naisia. <i>Femmes.</i>	Summa. <i>Total.</i>
1	2	3	4
Helsinki	87	90	177
Loviisa	—	1	1
Porvoo	16	7	23
Tammisaari	1	—	1
Hanko	3	—	3
Turku	15	7	22
Pori	2	1	3
Uusikaupunki	2	—	2
Hämeenlinna	4	3	7
Tampere	9	7	16
Viipuri	10	3	13
Sortavala	4	—	4
Käkisalmi	1	—	1
Lappeenranta	3	1	4
Hamina	2	—	2
Kotka	5	5	10
Mikkeli	1	—	1
Heinola	2	—	2
Savonlinna	2	—	2
Kuopio	8	4	12
Joensuu	2	—	2
Iisalmi	1	—	1
Nikolainkaupunki	11	1	12
Kristiinankaupunki	4	—	4
Kokkola	2	1	3
Jyväskylä	4	—	4
Oulu	7	2	9
Raahe	2	1	3
Kemi	1	—	1
Summa	211	134	345

Taulu 29. Työntekijäin kesäloma

Tab. 29. Vacances d'été des ouvriers

Paikkakunta. <i>Localité.</i>	Työntekijöitä, jotka loma-aikana saavat koko <i>Nombre d'ouvriers jouissant de vacances d'été avec</i>									
	Latomo <i>Composition</i>		Kirjapaino <i>Impression</i>		Litografia <i>Lithographie</i>		Kemigrafia <i>Chimigraphie</i>		Paperin- jalostus <i>Impression de papiers de couleur</i>	
	m. h.	n. f.	m. h.	n. f.	m. h.	n. f.	m. h.	n. f.	m. h.	n. f.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1 Helsinki	199	41	110	30	81	23	24	1	8	14
2 Loviisa	3	2	1	—	—	—	—	—	—	—
3 Porvoo	4	—	7	—	—	—	—	—	—	—
4 Tammisaari	5	—	1	—	—	—	—	—	—	—
5 Hanko	6	4	1	—	—	—	—	—	—	—
9 Turku	38	—	16	—	4	—	—	—	—	—
7 Pori	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
8 Rauma	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
9 Uusikaupunki	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
10 Maarianhamina	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
11 Hämeenlinna	16	3	7	—	—	—	—	—	—	—
12 Tampere	15	22	18	—	—	—	—	—	—	—
13 Viipuri	31	—	11	—	4	1	—	—	—	—
14 Sortavala	9	3	2	—	—	—	—	—	—	—
15 Kakisalmi	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
16 Lappeenranta	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—
17 Hamina	5	—	3	—	—	—	—	—	—	—
18 Kotka	6	4	6	—	—	—	—	—	—	—
19 Mikkeli	7	2	3	—	—	—	—	—	—	—
20 Heinola	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
21 Savonlinna	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—
22 Kuopio	10	—	9	1	—	—	—	—	—	—
23 Joensuu	7	1	3	—	—	—	—	—	—	—
24 Iisalmi	3	—	1	—	—	—	—	—	—	—
25 Nikolainkaupunki	9	3	8	—	—	—	—	—	—	—
26 Kristiinankaupunki	8	2	1	—	—	—	—	—	—	—
27 Uusikaarlepyy	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
28 Pietarsaari	4	—	2	—	—	—	—	—	—	—
29 Kokkola	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—
30 Jyväskylä	7	—	4	—	—	—	—	—	—	—
31 Oulu	4	1	1	—	—	—	—	—	—	—
32 Raabe	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
33 Kemi	10	—	2	—	—	—	—	—	—	—
34 Tornio	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—
35 Kajaani	1	2	1	—	—	—	—	—	—	—
36 Summa	417	90	222	31	89	24	24	1	8	14

(työntekijäin ilmoitusten mukaan).

(d'après les indications de ceux-ci).

palkan tai osan siitä <i>salaire entier ou partiel</i>						Työntekijöitä, joilla on lomaa <i>Nombre d'ouvriers en vacances pendant</i>						Työntekijöitä, joilla on pal- katon loma <i>Nombre d'ouvriers jouis- sant de vacan- ces sans salaire</i>	
Kirjansitomo <i>Reliure</i>		Edell. erikois- aloihin kuulu- mattomia <i>Autres branches du métier</i>		Summa <i>Total</i>		enint. 1 viikko <i>1 semaine et au-dessous</i>		1—2 viikkoa <i>1 à 2 semaines</i>		3—4 viikkoa <i>3 à 4 semaines</i>			
m. h.	n. f.	m. h.	n. f.	m. h.	n. f.	m. h.	n. f.	m. h.	n. f.	m. h.	n. f.	m. h.	n. f.
12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
54	105	41	13	517	227	256	108	253	117	8	2	60	53
—	—	—	—	4	2	—	—	4	2	—	—	—	—
4	1	3	—	18	1	15	—	3	—	—	1	26	3
—	—	1	—	7	—	7	—	—	—	—	—	—	—
—	—	1	—	8	4	8	4	—	—	—	—	—	—
—	2	7	4	65	6	26	2	39	4	—	—	12	4
—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	17	3
—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	2	—	2	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	1	3	—	26	4	11	3	15	1	—	—	7	3
—	—	9	—	42	22	14	4	26	17	2	1	1	9
1	1	2	2	49	4	13	2	36	2	—	—	6	1
—	—	—	—	11	3	11	3	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	3	—	—	—	3	—	—	—	3	2
—	—	—	—	8	—	6	—	2	—	—	—	2	—
—	1	2	—	14	5	8	—	6	5	—	—	2	1
—	—	1	—	11	2	5	1	6	1	—	—	3	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	2	—	—	—	2	—	—	—	—	—
5	6	4	1	28	8	12	1	15	7	1	—	18	6
4	—	—	—	14	1	14	—	—	1	—	—	—	—
—	—	—	—	4	—	2	—	2	—	—	—	1	—
4	1	1	—	22	4	12	4	10	—	—	—	6	4
—	—	—	—	9	2	3	2	6	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	6	—	6	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	3	—	1	—	2	—	—	—	2	1
4	4	—	—	15	4	14	3	1	1	—	—	—	1
—	—	—	—	5	1	1	1	3	—	1	—	23	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	12	—	4	—	8	—	—	—	—	—
—	—	1	—	3	—	—	—	3	—	—	—	—	—
2	—	—	—	4	2	4	2	—	—	—	—	—	—
78	122	76	20	914	302	457	140	445	158	12	4	189	92

Taulu 30. Miespuolisten työntekijäin terveydentila

h = hyvä, jh = jotenkin hyvä,

Tab. 30. Santé des ouvriers (hommes) des

B = bonne, AB = assez bonne,

Paikkakunta. <i>Localité.</i>	11-17 vuotta <i>11 à 17 ans</i>					18-29 vuotta <i>18 à 29 ans</i>					30-39 vuotta <i>30 à 39 ans</i>				
	h.	jh.	he.	hu.	s:a	h.	jh.	he.	hu.	s:a	h.	jh.	he.	hu.	s:a
	B.	AB.	P.	M.	tot.	B.	AB.	P.	M.	tot.	B.	AB.	P.	M.	tot.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
1 Helsinki	158	15	3	—	176	367	47	20	—	434	140	34	11	—	185
2 Loviisa	—	—	—	—	—	3	1	—	—	4	1	—	—	—	1
3 Porvoo	10	1	—	—	11	21	9	2	—	32	6	4	1	—	11
4 Tammisaari	2	—	—	—	2	1	3	—	—	4	—	—	—	—	—
5 Hanko	2	2	—	—	4	4	—	—	—	4	—	—	—	—	—
6 Turku	42	4	1	—	47	54	22	8	—	84	11	12	4	—	27
7 Pori	3	—	—	—	3	10	4	2	—	16	3	3	—	—	6
8 Rauma	1	—	—	—	1	—	2	1	—	3	—	3	—	—	3
9 Uusikaupunki	3	1	—	—	4	—	1	1	—	2	1	1	—	—	2
10 Maarianhamina	1	—	—	—	1	1	3	—	—	4	1	—	—	—	1
11 Hämeenlinna	17	—	—	—	17	10	5	—	—	15	5	2	—	—	7
12 Tampere	43	2	—	—	45	37	6	—	1	44	14	2	—	—	16
13 Viipuri	27	2	1	—	30	28	6	1	—	35	8	2	4	1	15
14 Sortavala	2	—	—	—	2	9	—	—	—	9	—	1	—	—	1
15 Käkisalmi	—	—	—	—	—	2	1	—	—	3	—	—	—	—	—
16 Lappeenranta	2	1	—	—	3	—	3	—	—	3	—	—	—	—	—
17 Hamina	3	2	—	—	5	2	—	—	—	2	2	2	—	—	4
18 Kotka	4	1	—	—	5	7	—	—	—	7	2	1	—	—	3
19 Mikkeli	9	2	—	—	11	6	8	1	1	16	1	1	—	—	2
20 Heinola	2	1	—	—	3	3	6	—	—	9	—	—	—	—	—
21 Savonlinna	2	—	—	—	2	4	1	—	—	5	—	1	—	—	1
22 Kuopio	3	7	—	—	10	15	15	4	—	34	6	3	3	—	12
23 Joensuu	5	—	—	—	5	6	—	1	—	7	3	1	—	—	4
24 Iisalmi	1	—	—	—	1	4	2	—	—	6	—	1	—	—	1
25 Nikolainkaupunki	14	1	—	—	15	19	1	—	—	20	6	2	—	—	8
26 Kristiinankaupunki	3	2	—	—	5	4	3	—	—	7	2	1	—	—	3
27 Uusikaarlepyy	—	—	—	—	—	2	—	—	—	2	—	—	—	—	—
28 Pietarsaari	2	1	—	—	3	1	—	—	—	1	—	2	—	—	2
29 Kokkola	6	2	—	—	8	1	2	—	—	3	2	1	—	1	4
30 Jyväskylä	11	—	—	—	11	11	1	—	—	12	3	—	—	—	3
31 Oulu	15	3	—	—	18	23	5	—	—	28	4	1	—	—	5
32 Raahе	2	2	—	—	4	2	1	—	—	3	1	—	—	—	1
33 Kemi	2	1	—	—	3	7	2	—	—	9	2	1	—	—	3
34 Tornio	—	2	—	—	2	—	—	—	—	—	—	2	—	—	2
35 Kajaani	3	—	—	—	3	1	—	—	—	1	1	—	—	—	1
36 Summa	400	55	5	—	460	665	160	41	2	868	225	84	23	2	334

eri ikäkausina (työntekijäin ilmoitusten mukaan).

he = heikko, hu = huono.

classes d'âge suivantes (indications des ouvriers).

P = passable, M = mauvaise.

40-49 vuotta 40 à 49 ans					50-59 vuotta 50 à 59 ans					60 v. ja enemm. 60 ans et au-dessus					iän toin. âge non mentionné	Summa Total					
h. B.	jh. AB.	he. P.	hu. M.	s:a tot.	h. B.	jh. AB.	he. P.	hu. M.	s:a tot.	h. B.	jh. AB.	he. P.	hu. M.	s:a tot.		h. B.	jh. AB.	he. P.	hu. M.	s:a tot.	
17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	
60	18	2	1	81	12	4	4		20	2	2	1		5	1	740	120	41	1	902	1
																4	1			5	2
4				4	1	2			3							42	16	3		61	3
1				1												4	3			7	4
1				1												7	2			9	5
9	10	6		25	1	2		2	5							117	50	19	2	188	6
	1			1						1				1		17	8	2		27	7
	1			1												1	6	1		8	8
																4	3	1		8	9
																3	3			6	10
1				1												33	7			40	11
8	2			10	2	1			3	1				1		105	13		1	119	12
2	1			3			1		1							65	11	7	1	84	13
1				1	1				1							13	1			14	14
																2	1			3	15
					1				1							3	4			7	16
1				1												8	4			12	17
1				1												14	2			16	18
1				1												17	11	1	1	30	19
																5	7			12	20
																6	2			8	21
2	4			6		2			2	1				1		27	31	7		65	22
												1		1		14	1	2		17	23
																5	3			8	24
3				3	1				1						1	44	4			48	25
																9	6			15	26
																2				2	27
1				1												4	3			7	28
2				2		1			1							11	6		1	18	29
1				1	1	1			2							27	2			29	30
2				2			1		1	1				1		45	9	1		55	31
																5	3			8	32
					1				1							12	4			16	33
																	4			4	34
1				1												6				6	35
102	37	8	1	148	21	13	6	2	42	6	2	2		10	2	1,421	351	85	7	1,864	36

Taulu. 31. Miespuolisten työntekijäin terveydentila

h = hyvä, jh = jotenkin hyvä,

Tab. 31. Santé des ouvrières des classes

B. = bonne, AB = assez

Paikkakunta. <i>Localité.</i>	11—17 vuotta <i>11 à 17 ans</i>				18—29 vuotta <i>18 à 29 ans</i>				30—39 vuotta <i>30 à 39 ans</i>			
	h.	jh.	he.	s:a.	h.	jh.	he.	s:a.	h.	jh.	he.	s:a.
	B.	AB.	P.	tot.	B.	AB.	P.	tot.	B.	AB.	P.	tot.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1 Helsinki	150	16	5	171	232	47	17	296	41	15	2	58
2 Loviisa	2	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—
3 Porvoo	5	1	—	6	20	1	2	23	1	—	1	2
4 Hanko	—	—	—	—	2	2	—	4	—	—	—	—
5 Turku	50	12	7	69	38	20	4	62	8	1	2	11
6 Pori	1	—	—	1	1	1	2	4	—	—	—	—
7 Rauma	1	—	—	1	2	—	2	4	—	—	—	—
8 Uusikaupunki	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—
9 Hämeenlinna	3	—	—	3	5	—	1	6	—	—	—	—
10 Tampere	8	3	—	11	29	4	1	34	1	—	—	1
11 Viipuri	—	—	—	—	3	1	1	5	1	—	—	1
12 Sortavala	2	—	—	2	1	—	—	1	—	—	—	—
13 Lappeenranta	—	—	1	1	1	—	—	1	—	—	—	—
14 Kotka	1	—	—	1	2	2	1	5	—	—	—	—
15 Mikkeli	1	2	—	3	2	1	—	3	—	1	—	1
16 Kuopio	3	3	—	6	6	5	1	12	—	—	—	—
17 Joensuu	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—
18 Nikolainkaupunki	9	1	—	10	4	1	—	5	2	1	—	3
19 Kristiinankaupunki	1	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—
20 Kokkola	1	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—
21 Jyväskylä	1	1	—	2	9	1	1	11	—	—	—	—
22 Oulu	2	—	—	2	2	2	—	4	—	—	—	—
23 Raahе	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—
24 Tornio	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
25 Kajaani	1	—	—	1	1	1	—	2	—	—	—	—
26 Summa	242	40	13	295	362	90	34	486	54	18	5	77

eri ikäkausina (työntekijäin ilmoitusten mukaan).

he = heikko, hu = huono.

d'âge suivantes (indications des ouvrières).

bonne, P = passable.

40—49 vuotta 40 à 49 ans				50—59 vuotta 50 à 59 ans			60 v. ja enemm. 60 ans et au-dessus			Summa Total			
h. B.	jh. AB.	he. P.	s.a. tot.	h. B.	jh. AB.	s.a. tot.	jh. AB.	he. P.	s.a. tot.	h. B.	jh. AB.	he. P.	s.a. tot.
14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27
10	4	2	16	4	—	4	—	—	—	437	82	26	545
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	2
—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	26	2	4	32
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	—	4
—	2	—	2	—	1	1	—	1	1	96	36	14	146
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	2	5
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	2	5
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	—	1	9
1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	39	7	1	47
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	1	1	6
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	3
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	2	1	6
1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	4	4	—	8
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9	8	1	18
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	15	3	—	18
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	2
—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	10	3	1	14
1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	5	2	—	7
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1
1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1
—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	3	1	—	4
14	6	3	23	5	1	6	1	1	2	677	156	56	889

Taulu 32. Työntekijäin keskuudessa ilmenevät

Tab. 32. Maladies des travailleurs (hommes et

Taudin laatu. <i>Maladies.</i>	Helsingfors		Muut Uud. Idän kaupungit Autres villes du Gouvern. de Nyland.		Turun ja Porin lääni Gouvern. de Åbo et de Borgo		Hämeen lääni Gouvern. de Zéensékerus		Viipurin lääni Gouvern. de Viboury		Mikkelin lääni Gouvern. de St. Michel		Kno pion lääni Gouvern. de Kroopio		Vaasan lääni Gouvern. de Vasa		Oulun lääni Gouvern. de Uleaborg	
	m. h.	n. f.	m. h.	n. f.	m. h.	n. f.	m. h.	n. f.	m. h.	n. f.	m. h.	n. f.	m. h.	n. f.	m. h.	n. f.	m. h.	n. f.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
1 Yleinen heikkous — <i>Faiblesse générale</i>	21	45	—	—	8	7	—	—	2	—	—	1	3	1	1	2	4	4
2 Keuhko- ja kurkkuviat — <i>Affections des poumons et du larynx</i>	60	44	8	2	29	16	3	—	3	—	2	1	3	1	5	4	5	—
3 Keuhkotauti ja muut tuberkeli- taudit — <i>Phtisie pulmonaire et autres affections tuberculeuses</i>	11	—	6	1	1	—	1	2	1	—	1	—	—	—	1	—	1	—
4 Sydänviat — <i>Maladies du coeur</i>	5	7	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	2	—	1	—
5 Maha- ja suolitaudit — <i>Maladies de l'estomac et de l'intestin</i>	40	18	—	1	2	5	1	1	1	—	—	—	6	—	1	—	3	—
6 Munuaistauti — <i>Affections rénales</i>	1	2	—	—	—	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
7 Tyrät — <i>Hernie</i>	6	—	—	—	2	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—
8 Selkäydintauti — <i>Maladies de la moëlle épinière</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
9 Kaatuvatauti — <i>Epilepsie</i>	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
10 Silmätaudit — <i>Maladies des yeux</i>	9	6	—	1	4	2	—	—	4	—	—	—	—	—	1	—	2	—
11 Korvataudit — <i>Maladies des oreil- les</i>	12	2	1	1	4	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	2	—
12 Lavantauti — <i>Typhus</i>	2	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
13 Reumatismi — <i>Rhumatisme</i>	31	6	1	—	7	1	1	1	3	—	—	—	2	—	—	—	1	—
14 Kipeät sääret ja jalat — <i>Jambes et pieds malades</i>	6	2	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—
15 Ihottuma — <i>Eruptions de la peau</i>	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
16 Veneerinen tauti — <i>Maladies vé- néériennes</i>	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
17 Muita tauteja — <i>Autres affec- tions</i>	13	18	—	2	—	10	1	—	1	—	—	—	—	—	—	1	1	—
18 Vikoja ja seurauksia tapaturmasta — <i>Infirmités et suites d'accidents</i>	13	1	1	—	—	1	3	—	2	—	—	—	3	—	1	—	1	—
19 Summa	237	152	17	8	59	45	11	4	19	1	4	2	19	2	15	7	21	4

Taulu 33. Työntekijäin

Tab. 33. Langue et degré

Paikkakunta. <i>Localité.</i>	Ruotsia puhuvia <i>Ouvriers de langue suédoise</i>						Suomen puhuvia <i>Ouvriers de langue finnoise</i>							
	Ylempiä kouluja käyneitä. <i>ajant. fréquenté l'école secondaire.</i>	Kansakouluja käyneitä. <i>ajant. fréquenté l'école communale.</i>	kansak. käymättöm. <i>n'ont pas fréquenté l'école communale.</i>				Summa. <i>Total.</i>	Ylempiä kouluja käyneitä. <i>ajant. fréquenté l'école secondaire.</i>	Kansakouluja käyneitä. <i>ajant. fréquenté l'école communale.</i>	kansak. käymättöm. <i>n'ont pas fréquenté l'école communale.</i>				Summa. <i>Total.</i>
			Juku- ja kirj. taitoisia. <i>sachant lire et écrire.</i>	ain. lukutaitoisia. <i>sachant lire seule-ment.</i>	Juku- ja kirj. taitoisia. <i>sachant lire et écrire.</i>	ain. lukutaitoisia. <i>sachant lire seule-ment.</i>				Juku- ja kirj. taitoisia. <i>sachant lire et écrire.</i>	ain. lukutaitoisia. <i>sachant lire seule-ment.</i>	Juku- ja kirj. taitoisia. <i>sachant lire et écrire.</i>	ain. lukutaitoisia. <i>sachant lire seule-ment.</i>	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13		
1 Helsinki	20	214	6	1	1	242	14	259	32	3	—	308		
2 Loviisa	—	3	—	—	—	3	—	1	—	—	—	1		
3 Porvoo	7	31	2	—	—	40	1	13	—	—	—	14		
4 Tammisaari	2	5	—	—	—	7	—	—	—	—	—	—		
5 Hanko	—	9	—	—	—	9	—	1	—	—	—	1		
6 Turku	1	5	—	—	—	6	3	176	29	—	—	208		
7 Pori	—	—	—	—	—	—	—	26	1	—	—	27		
8 Rauma	—	—	—	—	—	—	1	9	2	—	—	12		
9 Uusikaupunki	—	—	—	—	—	—	4	4	1	—	—	9		
10 Maarianhamina	—	3	1	—	—	4	—	2	—	—	—	2		
11 Hämeenlinna	—	—	—	—	—	—	1	43	—	—	—	44		
12 Tampere	—	—	—	—	—	—	1	135	1	—	—	137		
13 Viipuri	—	—	—	—	—	—	4	68	4	—	—	76		
14 Sortavala	—	—	—	—	—	—	1	14	—	—	—	15		
15 Käkisalmi	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	3		
16 Lappeenranta	—	—	—	—	—	—	—	6	—	—	—	6		
17 Hamina	—	—	—	—	—	—	—	11	—	—	—	11		
18 Kotka	—	—	—	—	—	—	—	14	—	—	—	14		
19 Mikkeli	—	—	—	—	—	—	2	32	1	—	—	35		
20 Heinola	—	—	—	—	—	—	—	12	—	—	—	12		
21 Savonlinna	—	—	—	—	—	—	1	7	—	—	—	8		
22 Kuopio	—	—	—	—	—	—	8	57	4	1	—	70		
23 Joensuu	—	—	—	—	—	—	—	17	1	—	—	18		
24 Iisalmi	—	—	—	—	—	—	1	6	—	—	—	7		
25 Nikolainkaupunki	3	17	—	—	—	20	1	21	—	—	—	22		
26 Kristiinankaup.	—	1	—	—	—	1	—	7	2	—	—	9		
27 Uusikaarlepyy	2	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—		
28 Pietarsaari	1	4	—	—	—	5	—	—	—	—	—	—		
29 Kokkola	—	6	—	—	—	6	—	7	—	—	—	7		
30 Jyväskylä	—	—	1	—	—	1	1	37	—	1	—	39		
31 Oulu	—	1	—	—	—	1	4	45	—	1	—	50		
32 Raabe	—	—	—	—	—	—	—	9	—	—	—	9		
33 Kemi	—	—	—	—	—	—	—	11	1	—	—	12		
34 Tornio	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	2		
35 Kajaani	—	—	—	—	—	—	—	7	1	—	—	8		
36 Summa	36	299	10	1	1	347	48	1,062	80	6	—	1,196		

kieli- ja sivistysolot.

d'éducation des ouvriers.

Ruotsia ja suomen puhuvia <i>Ouvriers parlant le suédois et le finnois</i>					Venätkä puhuvia <i>Ouvriers parlant le russe</i>				Muita vier. kieliä puhuvia <i>Ouvriers parlant d'autres langues étrangères</i>			Kunnonkyrkkiä <i>Souvé-muets</i>	Ilmoittamattomia. <i>Les données manquent.</i>	Summa summaram. <i>Somme totale.</i>	
ylempää koulua käyneitä. <i>ayant fréquenté l'enseignement secondaire.</i>	kansakoulua käyneitä. <i>ayant fréquenté l'école communale.</i>	kansak. käymättöm. <i>n'ont pas fréquenté l'école communale</i>	luku- ja kirj. taitoisia. <i>sachant lire et écrire.</i>	luku- ja kirj. taito- aitottomia. <i>malhabiles.</i>	min. lukutaitoisia. <i>sachant lire seule- ment.</i>	Summa. <i>Total.</i>	ylempää koulua käyneitä. <i>ayant fréquenté l'enseigne- ment secondaire.</i>	kansakoulua käyneitä. <i>ayant fréquenté l'école communale.</i>	Summa. <i>Total.</i>	ylempää koulua käyneitä. <i>ayant fréquenté l'enseigne- ment secondaire.</i>	kansakoulua käyneitä. <i>ayant fréquenté l'école communale.</i>				
14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	
89	748	20	1	—	858	1	7	8	13	10	23	5	3	1,447	1
1	2	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	7	2
8	25	3	—	—	36	—	—	—	1	—	1	2	—	93	3
—	3	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	7	4
—	3	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	13	5
19	86	6	—	—	111	—	—	—	2	4	6	3	—	334	6
1	3	1	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	32	7
1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	13	8
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9	9
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	10
—	4	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	1	49	11
6	20	1	—	—	27	—	—	—	—	—	—	—	2	166	12
3	10	—	—	—	13	—	—	—	—	1	—	—	—	90	13
1	—	1	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	17	14
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	15
—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	9	16
—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	12	17
—	8	—	—	—	8	—	—	—	—	—	—	—	—	22	18
—	3	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	38	19
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12	20
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	21
4	8	—	—	—	12	—	—	—	—	—	—	1	—	83	22
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	18	23
1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	8	24
—	21	—	—	—	21	—	2	2	—	—	—	—	1	66	25
2	5	—	—	—	7	—	—	—	—	—	—	—	—	17	26
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	27
1	1	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	7	28
2	5	—	—	—	7	—	—	—	—	—	—	—	—	20	29
1	1	1	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	43	30
—	11	—	—	—	11	—	—	—	—	—	—	—	—	62	31
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9	32
1	2	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	1	16	33
3	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	5	34
1	1	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	10	35
145	969	33	1	—	1,148	1	9	10	16	15	31	12	9	2,753	36

Taulu 34. Työntekijäin

Tab. 34. Domiciles

Paikkakunta. Localité.		Työntekijöitä, joilla on erityinen Nombre d'ouvriers ayant un domicile à													
		Cuisine seule- ment		1 chambre sans cuisine		Huone keit- töitä		1 chambre et part de cuisine		Huone ja osa keittoa		2 chambre et part de cuisine		2 huonetta ja osa keittöön	
		m. h.	n. f.	m. h.	n. f.	m. h.	n. f.	m. h.	n. f.	m. h.	n. f.	m. h.	n. f.	m. h.	n. f.
1		2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13		
1	Helsinki	4	—	187	69	11	3	188	42	7	2	—	—		
2	Loviisa	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—		
3	Porvoo	—	4	7	6	1	—	15	3	—	—	—	—		
4	Tammisaari	—	—	1	—	—	—	2	—	—	—	—	—		
5	Hanko	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—		
6	Turku	3	—	27	32	—	1	50	4	1	—	—	—		
7	Pori	—	—	1	—	8	1	5	—	—	—	—	—		
8	Rauma	—	—	—	—	3	—	1	—	—	—	—	—		
9	Uusikaupunki	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—		
10	Maarianhamina	—	—	3	—	—	—	1	—	—	—	—	—		
11	Hämeenlinna	2	—	—	—	—	1	4	—	—	—	—	—		
12	Tampere	—	—	—	—	5	—	15	1	—	—	1	—		
13	Viipuri	—	—	11	2	1	—	22	1	—	—	1	1		
14	Sortavala	—	—	—	—	—	—	6	—	—	—	—	—		
15	Käkisalmi	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—		
16	Lappeenranta	—	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—		
17	Hamina	—	—	1	—	—	—	3	—	—	—	—	—		
18	Kotka	—	—	1	1	1	—	4	—	1	—	—	—		
19	Mikkeli	—	—	4	—	—	—	1	4	—	—	—	—		
20	Heinola	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—		
21	Savonlinna	—	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—		
22	Kuopio	—	—	7	4	—	—	20	1	—	—	—	—		
23	Joensuu	—	—	1	—	2	—	4	—	—	—	1	—		
24	Iisalmi	—	—	1	—	—	—	3	—	—	—	—	—		
25	Nikolainkaupunki	—	—	8	—	—	—	4	4	—	—	—	—		
26	Kristiinankaupunki	—	—	2	1	—	—	1	—	—	—	—	—		
27	Uusikaarlepyy	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
28	Pietarsaari	—	—	1	—	—	—	5	—	—	—	—	—		
29	Kokkola	—	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—		
30	Jyväskylä	—	—	—	1	—	—	9	2	—	—	—	—		
31	Oulu	—	—	3	2	—	—	4	—	—	—	—	—		
32	Raabe	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—		
33	Kemi	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—		
34	Tornio	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
35	Kajaani	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—		
36	Summa	9	4	268	121	34	6	388	62	9	2	3	1		

asunto-olot.

des travailleurs.

asunto part.				Työntekijöitä, jotka asuvat Ouvriers partageant l'habitation d'autres personnes.										Työntekijät, jotka ovat sahaneet epitäyd. tie- toja asunto-olosuhtaan Nombre d'ouvriers ayant fourni des don- nées incomplètes à pro- pos de leur domicile			Koko työntekijäluku Nombre total d'ouvriers			
2 chambres et cuisine		3 tai useamp. huon. ja keittiö		Summa		vanhempiain luona		huo. chez leurs parents		Summa		muiden luona huo. chez des étrangers		Summa		m.		n.		sa
m.	n.	m.	n.	m.	n.	m.	n.	m.	n.	m.	n.	m.	n.	m.	n.	m.	n.	m.	n.	tot.
h.	f.	h.	f.	h.	f.	h.	f.	h.	f.	h.	f.	h.	f.	h.	f.	h.	f.	h.	f.	tot.
43	7	13	2	453	125	296	323	150	93	446	416	3	4	902	545	1,447				1
1	—	—	—	2	—	—	1	3	1	3	2	—	—	5	2	7				2
2	—	1	—	26	13	14	13	21	6	35	19	—	—	61	32	93				3
—	—	1	—	4	—	—	—	3	—	3	—	—	—	7	—	7				4
—	—	—	—	2	—	—	—	7	4	7	4	—	—	9	4	13				5
5	—	3	—	89	37	53	69	45	38	98	107	1	2	188	146	334				6
3	—	—	—	17	1	7	4	3	—	10	4	—	—	27	5	32				7
—	—	—	—	4	—	3	5	1	—	4	5	—	—	8	5	13				8
—	—	—	—	1	1	5	—	2	—	7	—	—	—	8	1	9				9
—	—	—	—	4	—	2	—	—	—	2	—	—	—	6	—	6				10
—	—	3	—	9	1	28	6	3	2	31	8	—	—	40	9	49				11
8	2	5	—	34	3	71	39	14	5	85	44	—	—	119	47	166				12
5	—	2	—	42	4	41	2	—	—	41	2	1	—	84	6	90				13
2	—	—	—	8	—	6	3	—	—	6	3	—	—	14	3	17				14
—	—	—	—	1	—	1	—	1	—	2	—	—	—	3	—	3				15
—	—	—	—	4	—	2	2	—	—	2	2	1	—	7	2	9				16
1	—	1	—	6	—	5	—	1	—	6	—	—	—	12	—	12				17
1	—	—	—	8	1	7	5	1	—	8	5	—	—	16	6	22				18
1	—	1	—	7	4	17	4	6	—	23	4	—	—	30	8	38				19
—	—	—	—	1	—	9	—	2	—	11	—	—	—	12	—	12				20
—	—	—	—	4	—	3	—	1	—	4	—	—	—	8	—	8				21
3	—	2	—	32	5	22	11	11	2	33	13	—	—	65	18	83				22
1	—	2	—	11	—	3	—	3	1	6	1	—	—	17	1	18				23
1	—	—	—	5	—	—	—	3	—	3	—	—	—	8	—	8				24
6	1	1	—	19	5	23	13	5	—	28	13	1	—	48	18	66				25
3	—	—	—	6	1	6	—	2	—	8	—	1	1	15	2	17				26
—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2				27
—	—	—	—	6	—	—	—	1	—	1	—	—	—	7	—	7				28
2	—	—	—	6	—	7	1	5	1	12	2	—	—	18	2	20				29
2	—	2	—	13	3	15	10	1	1	16	11	—	—	29	14	43				30
3	—	3	—	13	2	31	5	9	—	40	5	2	—	55	7	62				31
1	1	—	—	3	1	5	—	—	—	5	—	—	—	8	1	9				32
2	—	—	—	5	—	3	—	6	—	9	—	2	—	16	—	16				33
2	1	—	—	2	1	1	—	1	—	2	—	—	—	4	1	5				34
1	—	2	—	3	2	1	1	—	—	1	1	2	1	6	4	10				35
99	12	42	2	852	210	687	517	311	154	998	671	14	8	1,864	889	2,753				36

Teollisuushall.

Taulu 35. Työntekijäin asunto-olot: asun-

Tab. 35. Nombre d'ouvriers habitant chaque sorte

Paikkakunta. <i>Localité.</i>	Henkilöitä: <i>Nombre de</i>							
	ain. keittiö <i>une cuisine seu e.</i>		1 huone keittiötä <i>1 chambre sans cuisine.</i>		1 huone ja osa keittiöön <i>1 chambre et part de cuisine.</i>		1 huone ja keittiö <i>1 chambre et cuisine.</i>	
	Huoneistoja. <i>Nombre de logements.</i>	Niissä asuvia. <i>Nombre d'habitans.</i>	Huoneistoja. <i>Nombre de logements.</i>	Niissä asuvia. <i>Nombre d'habitans.</i>	Huoneistoja. <i>Nombre de logements.</i>	Niissä asuvia. <i>Nombre d'habitans.</i>	Huoneistoja. <i>Nombre de logements.</i>	Niissä asuvia. <i>Nombre d'habitans.</i>
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1 Helsinki	8	34	708	2,854	25	102	499	2,646
2 Loviisa	—	—	3	7	—	—	1	4
3 Porvoo	15	54	31	91	6	14	32	118
4 Tammisaari	—	—	4	19	—	—	2	7
5 Hanko	—	—	11	64	—	—	—	—
6 Turku	2	7	146	556	1	2	54	228
7 Pori	—	—	4	6	9	24	5	20
8 Rauma	—	—	1	3	5	15	5	25
9 Uusikaupunki	—	—	6	11	—	—	2	5
10 Maarianhamina	—	—	4	4	—	—	—	—
11 Hämeenlinna	10	38	5	13	4	13	19	79
12 Tampere	2	13	14	27	36	171	67	364
13 Viipuri	2	8	16	36	1	2	38	177
14 Sortavala	3	9	—	—	—	—	7	26
15 Käkisalmi	—	—	—	—	1	4	—	—
16 Lappeenranta	—	—	6	23	—	—	—	—
17 Hamina	—	—	1	1	—	—	5	35
18 Kotka	—	—	3	9	1	2	9	43
19 Mikkeli	—	—	10	22	—	—	6	15
20 Heinola	—	—	11	42	1	3	—	—
21 Savonlinna	—	—	—	—	1	2	3	11
22 Kuopio	—	—	29	95	—	—	25	97
23 Joensuu	—	—	1	5	3	12	6	24
24 Iisalmi	—	—	3	7	—	—	3	6
25 Nikolainkaupunki	2	6	21	73	1	1	28	123
26 Kristiinankaupunki	—	—	6	18	—	—	3	9
27 Uusikaarlepyy	—	—	2	4	—	—	—	—
28 Pietarsaari	—	—	1	1	1	3	5	20
29 Kokkola	—	—	3	8	—	—	5	19
30 Jyväskylä	—	—	5	21	1	7	27	128
31 Oulu	1	3	25	117	—	—	20	101
32 Raahе	—	—	—	—	2	12	4	21
33 Kemi	—	—	5	11	—	—	3	14
34 Tornio	—	—	2	8	—	—	—	—
35 Kajaani	—	—	3	8	—	—	—	—
36 Summa	45	172	1,090	4,164	99	389	883	4,365

tojen ja niissä asuvain henkilöiden luku.

de logement, nombre de logements, nombre d'habitants.

joilla on asuntona <i>personnes habitant</i>								Työntekijät, jotka eivät ole ihm. asunto-olojaan asunto-olojaan <i>Nombre d'ouvriers n'ayant pas indiqué la nature de leur logement.</i>	Summa. <i>Total.</i>	
2 huon. keittiöttä <i>2 chambres sans cuisine.</i>	2 huonetta ja osa keittiöön <i>2 ch. et part de cuisine.</i>	2 huon. ja keittiö <i>2 ch. et cuisine.</i>	3 t. useamp. huon. ja keittiö <i>3 ch. et au-dessus avec cuisine.</i>		18		19		20	
Huoneistoja. <i>Nombre de logements.</i>	Niissä asuvia. <i>Nombre d'habitants.</i>	Huoneistoja. <i>Nombre de logements.</i>	Niissä asuvia. <i>Nombre d'habitants.</i>	Huoneistoja. <i>Nombre de logements.</i>	Niissä asuvia. <i>Nombre d'habitants.</i>	Huoneistoja. <i>Nombre de logements.</i>	Niissä asuvia. <i>Nombre d'habitants.</i>		Huoneistoja. <i>Nombre de logements.</i>	Niissä asuvia. <i>Nombre d'habitants.</i>
10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
24	127	—	—	105	616	48	329	30	1,417	6,708
—	—	—	—	1	4	—	—	2	5	15
—	—	—	—	3	18	5	28	1	92	323
—	—	—	—	—	—	1	7	—	7	33
—	—	—	—	2	12	—	—	—	13	76
1	2	—	—	5	21	3	17	122	212	833
1	6	—	—	4	19	—	—	9	23	75
—	—	—	—	1	6	1	6	—	13	55
—	—	—	—	—	—	1	5	—	9	21
—	—	—	—	—	—	—	—	2	4	4
—	—	1	6	5	32	4	41	1	48	222
—	—	4	26	26	164	17	138	—	166	903
—	—	2	11	11	66	5	29	15	75	329
2	16	—	—	3	12	1	9	1	16	72
2	10	—	—	—	—	—	—	—	3	14
—	—	—	—	1	11	1	8	1	8	42
—	—	—	—	3	11	1	4	2	10	51
1	4	—	—	1	9	1	14	6	16	81
—	—	—	—	1	2	1	6	20	18	45
—	—	—	—	—	—	—	—	—	12	45
—	—	—	—	—	—	—	—	4	4	13
—	—	—	—	5	11	2	5	22	61	208
—	—	1	4	1	3	1	3	5	13	51
—	—	—	—	1	2	—	—	1	7	15
—	—	—	—	7	36	3	24	4	62	263
—	—	—	—	5	33	1	10	2	15	70
—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	4
—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	24
—	—	1	2	2	11	—	—	9	11	40
—	—	—	—	8	34	2	8	—	43	198
—	—	1	4	8	61	3	18	4	58	304
—	—	—	—	3	15	—	—	—	9	48
—	—	—	—	2	10	—	—	6	10	35
—	—	—	—	3	8	—	—	—	5	16
—	—	—	—	1	3	2	11	4	6	22
31	165	10	53	218	1,230	104	720	273	2,480	11,258

Taulu 36. Työntekijäin asunto-

Ta b. 36. Nombre d'ouvriers logeant à

Paikkakunta. <i>Localité.</i>	Työntekijöitä, jotka ovat <i>Nombre d'ouvriers</i>							
	ainoast. keittiön, asuu <i>une cuisine seule habitent</i>			1 huoneen keittiöttä, asuu <i>1 chambre sans cuisine habitent</i>				
	8 henk. <i>8 pers.</i>	9 henk. <i>9 pers.</i>	10 henk. <i>10 pers.</i>	8 henk. <i>8 pers.</i>	9 henk. <i>9 pers.</i>	10 henk. <i>10 pers.</i>	11 henk. <i>11 pers.</i>	12 henk. <i>12 pers.</i>
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1 Helsinki	—	2	—	25	14	4	4	—
2 Porvoo	1	—	—	1	—	—	—	—
3 Tammisaari	—	—	—	—	1	—	—	—
4 Hanko	—	—	—	3	2	—	—	—
5 Turku	—	—	—	4	2	—	—	—
6 Tampere	—	—	1	—	—	—	—	—
7 Viipuri	—	—	—	—	—	—	—	—
8 Sortavala	—	—	—	—	—	—	—	—
9 Hamina	—	—	—	—	—	—	—	—
10 Kotka	—	—	—	—	—	—	—	—
11 Heinola	—	—	—	1	—	—	—	—
12 Kuopio	—	—	—	—	—	—	—	—
13 Joensuu	—	—	—	—	—	—	—	—
14 Nikolainkaupunki	—	—	—	—	—	—	—	—
15 Jyväskylä	—	—	—	1	—	—	—	—
16 Oulu	—	—	—	1	2	—	—	1
17 Raabe	—	—	—	—	—	—	—	—
18 Summa	1	2	1	36	21	4	4	1

olot: ahtaassa asuminen.

Étroit, et dans quelle mesure.

ilmoittaneet, että huoneistossa, joka käsittää

ayant indiqué que dans

1 huoneen ja osall. keittiön, asuu <i>1 chambre et part de cuis. habitent</i>		1 huoneen ja keittiön, asuu <i>1 chambre avec cuisine habitent</i>				2 huonetta keittiöttä, asuu <i>2 chambres sans cuisine habitent</i>				
8 henk. <i>8 pers.</i>	9 henk. <i>9 pers.</i>	8 henk. <i>8 pers.</i>	9 henk. <i>9 pers.</i>	10 henk. <i>10 pers.</i>	11 henk. <i>11 pers.</i>	8 henk. <i>8 pers.</i>	9 henk. <i>9 pers.</i>	10 henk. <i>10 pers.</i>	11 henk. <i>11 pers.</i>	
10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	
2	—	48	27	7	6	1	2	2	1	1
—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	4
—	—	—	2	—	1	—	—	—	—	5
3	2	5	8	—	1	—	—	—	—	6
—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	7
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8
—	—	—	—	2	—	—	—	1	—	9
—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	10
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11
—	—	2	1	—	—	—	—	—	—	12
—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	13
—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	14
—	—	4	1	—	—	—	—	—	—	15
—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	16
—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	17
5	3	68	40	10	9	1	2	3	1	18

Taulu. 37. Työn-

T a b. 37. Montant

Paikkakunta. <i>Localité.</i>	Työntekijöitä, joilla on omat asunnot ja jotka maks. kuukausivuokraa <i>Nombre d'ouvriers ayant un domicile particulier et payant un loyer mensuel</i>				
	alle 10 mk:n. <i>inférieur à 10 francs.</i>	10—20 mk. <i>de 10 à 20 francs.</i>	20—30 mk. <i>de 20 à 30 francs.</i>	30 mk ja enemmän <i>30 francs et au-dessus.</i>	vuokra ilmoit- tamaton tui vapaa <i>non mentionné.</i>
1	2	3	4	5	6
1 Helsinki	11	54	156	292	47
2 Loviisa	—	2	—	—	—
3 Porvoo	9	23	2	1	—
4 Tammisaari	—	1	—	—	1
5 Hanko	—	—	1	1	—
6 Turku	18	41	36	12	17
7 Pori	6	7	—	—	—
8 Rauma	1	3	—	—	—
9 Uusikaupunki	1	—	—	—	—
10 Maarianhamina	1	2	—	1	—
11 Hämeenlinna	3	3	—	1	—
12 Tampere	1	10	11	10	—
13 Viipuri	1	14	8	18	3
14 Sortavala	—	1	4	—	—
15 Käkisalmi	—	—	—	—	1
16 Lappeenranta	—	3	1	—	1
17 Hamina	—	3	1	—	—
18 Kotka	1	2	4	2	—
19 Mikkeli	3	3	3	1	1
20 Heinola	—	1	—	—	—
21 Savonlinna	—	3	—	—	1
22 Kuopio	1	15	18	3	—
23 Joensuu	1	3	1	—	3
24 Iisalmi	2	2	1	—	—
25 Nikolainkaupunki	—	11	8	3	2
26 Kriistäänkaupunki	—	4	—	—	5
27 Uusikaarlepyy	1	—	—	—	1
28 Pietarsaari	—	6	—	—	—
29 Kokkola	—	4	—	—	—
30 Jyväskylä	2	1	4	2	1
31 Oulu	1	6	2	5	2
32 Raabe	—	—	—	—	4
33 Kemi	—	3	2	1	3
34 Tornio	—	—	3	—	—
35 Kajaani	2	—	—	1	3
36 Summa	66	231	266	354	93

tekijäin vuokramäärät.

du loyer des ouvriers.

Summa. Total.	Työntekijöitä, joilla on oma talo ja vuosivuokr. Nombre d'ouvriers ayant une maison à eux et payant à bail annuel			Työntekijöitä, joilla on Nombre d'ouvriers ayant		Summa summarum. Somme totale.	
	20-30 mk. de 20 à 30 francs.	30 mk. ja enem. 30 francs et au-dessus.	vuokra ilmoit- tamaton montant non mentionné.	vapaa asunto un domicile gratuit.	oma talo. maison à eux.		
7	8	9	10	11	12	13	
560	—	1	6	14	4	585	1
2	—	—	—	—	—	2	2
35	3	—	—	—	1	39	3
2	—	—	—	—	2	4	4
2	—	—	—	—	—	2	5
124	—	—	—	1	4	129	6
13	—	—	—	—	5	18	7
4	—	—	—	—	—	4	8
1	—	—	—	—	1	2	9
4	—	—	—	—	—	4	10
7	—	—	—	—	3	10	11
32	—	—	—	1	4	37	12
44	—	—	—	—	3	47	13
5	—	—	—	2	1	8	14
1	—	—	—	—	—	1	15
5	—	—	—	—	—	5	16
4	—	—	—	—	2	6	17
9	—	—	—	—	—	9	18
11	—	—	—	—	—	11	19
1	—	—	—	—	—	1	20
4	—	—	—	—	—	4	21
37	—	—	—	—	—	37	22
8	—	—	—	—	3	11	23
5	—	—	—	—	—	5	24
24	—	—	—	—	1	25	25
9	—	—	—	—	—	9	26
2	—	—	—	—	—	2	27
6	—	—	—	—	—	6	28
4	—	—	—	—	2	6	29
10	1	4	—	1	—	16	30
16	—	—	—	—	1	17	31
4	—	—	—	—	—	4	32
6	—	—	—	—	1	7	33
3	—	—	—	—	—	3	34
6	—	—	—	—	2	8	35
1,010	4	5	6	19	40	1,084	36

Taulu. 38. Työntekijäin

Tab. 38. Montant du

Paikkakunta. <i>Localité.</i>		Työntekijöitä, jotka asuen vanhempainsa luona maksavat kuukausivuokraa <i>Nombre d'ouvriers demeurant chez leurs parents et payant un loyer mensuel</i>					Summa. <i>Total.</i>
		alle 10 mkan <i>au-des- sous de 10 francs.</i>	10—20 mk. <i>de 10 à 20 francs.</i>	20—30 mk. <i>de 20 à 30 francs.</i>	30 mk. ja enem. <i>30 francs et au-des- sus.</i>	ilmoitta- matt. määr. t. ei mitään montant non men- tionné ou domicile gratuit.	
1	2	3	4	5	6	7	
1	Helsinki	3	9	25	111	471	619
2	Loviisa	—	—	—	—	1	1
3	Porvoo	22	3	—	—	2	27
4	Tammisaari	—	—	—	—	—	—
5	Hanko	—	—	—	—	—	—
6	Turku	—	—	1	—	121	122
7	Pori	—	—	—	—	11	11
8	Rauma	1	1	3	2	1	8
9	Uusikaupunki	1	—	1	1	2	5
10	Maarianhamina	—	1	—	—	1	2
11	Hämeenlinna	—	—	—	—	34	34
12	Tampere	1	5	—	1	103	110
13	Viipuri	5	10	5	3	20	43
14	Sortavala	1	—	—	—	8	9
15	Käkisalmi	—	—	—	—	1	1
16	Lappeenranta	—	—	—	—	4	4
17	Hamina	—	—	—	—	5	5
18	Kotka	—	—	—	—	12	12
19	Mikkeli	—	—	—	—	21	21
20	Heinola	—	—	—	—	9	9
21	Savonlinna	—	—	—	—	3	3
22	Kuopio	—	—	1	—	32	33
23	Joensuu	1	—	—	—	2	3
24	Iisalmi	—	—	—	—	—	—
25	Nikolainkaupunki	—	1	1	3	31	36
26	Kristiinankaupunki	—	—	—	—	6	6
27	Uusikaarlepyy	—	—	—	—	—	—
28	Pietarsaari	—	—	—	—	—	—
29	Kokkola	2	—	—	—	6	8
30	Jyväskylä	—	—	4	3	18	25
31	Oulu	—	—	4	4	28	36
32	Raabe	2	1	—	—	2	5
33	Kemi	—	1	—	1	1	3
34	Tornio	—	—	—	—	1	1
35	Kajaani	—	1	—	—	1	2
36	Summa	39	33	45	129	958	1,204

vuokramäärät.

loyer des ouvriers.

Työntekijöitä, jotka asuvat toisten luona ja maksavat kuukausivuokraa <i>Nombre d'ouvriers habitant chez d'autres personnes et payant un loyer mensuel</i>						Perheitä, joissa asuu vieraita. <i>Nombre de familles chez lesquelles logent des étrangers.</i>	Näissä perheissä asuvia. <i>Nombre de locataires logent chez ces fa- milles.</i>	
alle 10 mkan <i>au-des- sous de 10 francs.</i>	10—20 mk. <i>de 10 à 20 francs.</i>	20—30 mk. <i>de 20 à 30 francs.</i>	30 mk. ja enem. <i>30 francs et au-des- sus.</i>	ilmoittam. määrän <i>montant non men- tionné.</i>	Summa. <i>Total.</i>			
8	9	10	11	12	13	14	15	
91	61	27	43	21	243	87	135	1
2	1	1	—	—	4	1	1	2
16	10	—	—	1	17	12	13	3
—	1	1	—	1	3	1	1	4
1	—	2	8	—	11	1	1	5
24	15	17	26	1	83	11	16	6
1	1	—	—	1	3	3	3	7
—	—	—	—	1	1	—	—	8
—	—	—	1	1	2	—	—	9
—	—	—	—	—	—	—	—	10
3	1	1	—	—	5	—	—	11
3	13	2	1	—	19	9	15	12
—	—	—	—	—	—	8	11	13
—	—	—	—	—	—	3	5	14
—	—	—	—	1	1	—	—	15
—	—	—	—	—	—	4	4	16
—	—	—	—	1	1	—	—	17
—	—	—	—	1	1	—	—	18
3	—	—	3	—	6	1	2	19
2	—	—	—	—	2	—	—	20
—	—	—	—	1	1	1	1	21
6	2	—	5	—	13	4	9	22
2	2	—	—	—	4	2	2	23
2	—	—	1	—	3	1	1	24
—	3	1	1	—	5	—	—	25
2	—	—	—	—	2	—	—	26
—	—	—	—	—	—	—	—	27
1	—	—	—	—	1	2	3	28
1	—	—	1	4	6	1	2	29
2	—	—	—	—	2	—	—	30
3	1	—	3	2	9	1	1	31
—	—	—	—	—	—	—	—	32
1	4	—	1	—	6	—	—	33
1	—	—	—	—	1	—	—	34
—	—	—	—	—	—	5	7	35
167	115	52	94	57	465	158	237	36

Teollisuushall.

9

Taulu 39. Viikottainen työaika

Tab. 39. Nombre d'heures de travail, par

Paikkakunta. <i>Localité.</i>		Työntekijöitä, jotka työskentelevät seuraavan tunti-							
		vähem. k. 40 t. 40 h. et au- dessous		40—50 t. 40 à 50 h.		50—55 t. 50 à 55 h.		55—60 t. 55 à 60 h.	
		m. h.	n. f.	m. h.	n. f.	m. h.	n. f.	m. h.	n. f.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	
1	Helsinki	2	2	26	7	395	217	307	291
2	Loviisa	—	—	—	—	—	—	5	2
3	Porvoo	—	—	1	—	—	—	58	32
4	Tammisaari	—	—	—	—	6	—	1	—
5	Hanko	—	—	—	—	3	3	6	1
6	Turku	4	—	15	2	53	10	63	130
7	Pori	—	—	—	—	8	2	12	—
8	Rauma	—	—	2	3	1	—	5	2
9	Uusikaupunki	—	—	—	—	—	—	8	1
10	Maarianhamina	—	—	—	—	—	—	6	—
11	Hämeenlinna	—	—	—	—	35	9	3	—
12	Tampere	—	—	1	1	43	14	53	15
13	Viipuri	—	—	5	—	19	2	36	1
14	Sortavala	—	—	—	—	—	—	14	3
15	Käkisalmi	—	—	—	—	—	—	—	—
16	Lappeenranta	—	—	—	—	—	1	6	1
17	Hamina	—	—	—	—	12	—	—	—
18	Kotka	—	—	—	—	15	6	—	—
19	Mikkeli	—	—	—	—	14	2	10	—
20	Heinola	1	—	—	—	—	—	9	—
21	Savonlinna	—	—	—	—	8	—	—	—
22	Kuopio	—	—	1	—	51	17	2	1
23	Joensuu	—	—	—	—	9	1	8	—
24	Iisalmi	—	—	—	—	—	—	7	—
25	Nikolainkaupunki	—	—	—	—	3	5	39	10
26	Kristiinankaupunki	—	—	—	—	9	2	4	—
27	Uusikaarlépyy	—	—	—	—	—	—	—	—
28	Pietarsaari	—	—	—	—	—	—	6	—
29	Kokkola	—	—	—	—	12	2	1	—
30	Jyväskylä	—	—	—	—	—	—	27	14
31	Oulu	—	—	—	—	46	3	6	3
32	Raahe	—	—	—	—	—	—	—	—
33	Kemi	3	—	—	—	13	—	—	—
34	Tornio	—	—	—	—	4	1	—	—
35	Kajaani	—	—	—	1	—	—	6	3
36	Summa	10.	2	51	14.	759	297	708	510

(työntekijän tiedonantojen mukaan).

semaine (d'après les indications des ouvriers).

määrän viikossa — Nombre d'ouvriers travaillant chaque semaine pendant										Summa.		
60—70 t. 60 à 70 h.		70—80 t. 70 à 80 h.		80—90 t. 80 à 90 h.		90—100 t. 90 à 100 h.		ilmoittamaton un temps non mentionné.		Total.		
m. h.	n. f.	m. h.	n. f.	m. h.	n. f.	m. h.	n. f.	m. h.	n. f.	m. h.	n. f.	
10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	
5	1	1	—	2	—	—	—	2	7	740	525	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	2	2
2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	61	32	3
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	—	4
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9	4	5
27	—	26	—	—	—	—	—	—	4	188	146	6
4	1	2	2	1	—	—	—	—	—	27	5	7
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	5	8
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	1	9
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	—	10
—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	40	9	11
20	17	1	—	—	—	1	—	—	—	119	47	12
23	2	—	—	—	—	—	—	1	1	84	6	13
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14	3	14
3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	15
—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	7	2	16
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12	—	17
1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	16	6	18
—	—	—	—	—	—	—	—	6	6	30	8	19
2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12	—	20
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	—	21
6	—	2	—	—	—	—	—	3	—	65	18	22
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	17	1	23
—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	8	—	24
3	3	—	—	—	—	—	—	3	—	48	18	25
—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	15	2	26
2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	27
—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	7	—	28
5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	18	2	29
—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	29	14	30
—	—	—	—	—	—	—	—	3	1	55	7	31
8	—	—	—	—	—	—	—	—	1	8	1	32
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	16	—	33
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	1	34
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	4	35
111	24	32	2	3	—	1	—	27	20	1,702	869	36

T a u l u 40. Helsingin sanomalehtityöntekijäin viikot-

Tab. 40. Nombre d'heures de travail par semaine dans les

Työpaikka. <i>Maison.</i>	Työntekijöitä, jotka työskentelevät seuraavan tuntimäärän viikossa —										
	latojina — <i>compositeurs</i>										
	vähem. k. 40 t. <i>moins de 40 h.</i>	40–50 t. <i>40 à 50 h.</i>		50–55 t. <i>50 à 55 h.</i>		55–60 t. <i>55 à 60 h.</i>		60–70 t. <i>60 à 70 h.</i>		70–80 t. <i>70 à 80 h.</i>	
		m. h.	m. h.	n. f.	m. h.	n. f.	m. h.	n. f.	m. h.	n. f.	m. h.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
1 Keis. Senaatin kirjapaino	—	—	—	7	—	—	—	—	—	—	—
2 Suomal. Kirjallisuuden Seuran kirjapaino	1	—	—	3	1	2	2	17	—	1	
3 Hufvudstadsbladets Nya Tryckeri	—	10	—	20	2	—	—	15	—	—	
4 Frenckellska Tryckeri-Aktiebolaget	—	—	1	—	—	1	—	8	4	—	
5 Helsingin Uusi Kirjapaino-Osakeyhtiö	—	5	—	—	—	15	—	1	—	—	
6 Työväen Sanomalehti Osakeyhtiö	—	—	—	20	1	—	—	—	—	—	
7 Summa	1	15	1	50	4	18	2	41	4	1	

tainen työaika (työntekijäin tiedonantojen mukaan).

imprimeries de journaux à Helsingfors (indications des ouvriers).

Nombre d'ouvriers travaillant par semaine pendant le nombre d'heures suivant, en qualité de												Summa summaram Somme totale		
painajina y. m. — pressiers etc.														
ilmoittamaton non mentionné		Summa Total.		40-50 t. 40 à 50 h.	50-55 t. 50 à 55 h.		55-60 t. 55 à 60 h.		60-70 t. 60 à 70 h.	Summa Total				
m. h.	n. f.	m. h.	n. f.	n. f.	m. h.	n. f.	m. h.	n. f.	m. h.	m. h.	n. f.	m. h.	n. f.	
12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	
—	—	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	—	1
—	1	24	4	—	—	—	—	—	—	—	—	24	4	2
4	2	49	4	—	17	3	1	1	—	18	4	67	8	3
—	—	9	5	—	—	—	—	—	7	7	—	16	5	4
—	—	21	—	—	—	—	—	—	—	—	—	21	—	5
—	—	20	1	1	7	1	—	—	—	7	2	27	3	6
4	3	130	14	1	24	4	1	1	7	32	6	162	20	7

Taulu. 41. Työn alkamis- ja päättymisaika, lepo hetket ja

Tab. 41. Commencement et fin du travail; repos et

Työpaikka. <i>Maison.</i>	Työaika <i>Le travail</i>			
	alkaa kello <i>commence à l'heure sui- vante</i>	päättyy <i>finit</i>		
		lauantaisin kello <i>le samedi à l'heure sui- vante</i>	pyhäpäivän edellisenä päi- vänä kello <i>le jour avant les jours fé- riés à</i>	muina päivinä kello <i>les autres jours à</i>
1	2	3	4	5
1 Keisarillisen Senaatin kirjapaino	8 a. p.	6 i. p.	6 i. p.	7 i. p.
2 Suomen Leimapaino	8 »	2 »	2 »	7 »
3 Valtiorautar. pilettil- ja lomakevarasto	—	—	—	—
4 O. Y. Weilin & Göös A. B.	7 »	6 »	6 »	7 »
5 H:fors Centraltryckeri & Bokbinderi A. B.	8 »	6 »	6 »	7 »
6 A. B. Lilius & Hertzberg O. Y.	7 »	6 »	6 »	7 »
7 Suom. Kirjallisuuden Seuran Kirjap. O. Y.	7 »	6 »	6 »	7 »
8 F. Tilgmanns Bok- och Stentryckeri samt Kemigrafi	8 »	2 »	2 »	7 »
9 Hufvudstadsbladets Nya Tryckeri A. B.	8 »	6 »	6 »	7 »
10 Frenckellska Tryckeri-Aktiebolaget	8 »	6 »	6 »	7 »
11 Helsingin Uusi Kirjapaino-Osakeyhtiö	8 »	6 »	6 »	7 »
12 Aktiebolaget Handelstryckeriet	8 »	6 »	6 »	7 »
13 J. Simelii Arfv.s Boktryckeri-Aktiebol.	8 »	6 »	6 »	7 »
14 Tidnings- och Tryckeriaktiebol. i H:fors	8 »	6 »	6 »	7 »
15 Gust. Arvidsson's Litogr. Atelier	7 »	6 »	2 »	7 »
16 Öfund & Pettersson	8 »	6 »	6 »	$\frac{1}{2}$ 8 »
17 Työväen Sanomalehti O. Y.	8 »	3 »	3 »	7 »
18 Alex. F. Lindberg	8 »	6 »	1 »	7 »
19 K. F. Bäckman	8 »	6 »	1 »	7 »
20 Kirjapainoyhtiö »Valo»	8 »	6 »	6 »	7 »
21 Helsingfors Stentryckeri	8 »	6 »	3 »	7 »
22 F. Liewendals litogr. tryckeri	7 »	6 »	$\frac{1}{2}$ 7 »	$\frac{1}{2}$ 7 »
23 Emil Moilanen & C:o	8 »	6 »	6 »	7 »
24 J. E. Lamberg's Nya Bok- o. Accidenstr.	8 »	6 »	6 »	7 »
25 H:fors Accidenstryckeri (J. F. Hällstén)	8 »	6 »	2 »	7 »
26 Östra Nylands Tryckeri A. B.	7 »	2 »	7 »	7 »
27 Werner Söderström O. Y.	7 »	6 »	6 »	7 »
28 Tryckeri och Tidnings A. B. i Borgå	7 »	6 »	6 »	7 »
29 Ekenäs Tryckeri Aktiebolag	8 »	6 »	6 »	7 »
30 Hangö Tryckeri- o. Tidnings A. B.	7 »	6 »	6 »	7 »
31 Åbo Stentryckeri Aktiebolag	7 »	$\frac{1}{2}$ 3 »	6 »	7 »
32 Åbo Tidnings Tryckeri Aktiebolag	8 »	4 »	4 »	7 »
33 Turun Suomalainen Kirjapaino- ja Sanoma- lehti O. Y.	8 »	6 »	6 »	7 »

viikottaiset työtunnit (työnantajain ilmoitusten mukaan).

heures de travail par semaine (indications des patrons).

Lepohetket Repos		Viikottaisia työtunteja. Heures de travail par semaine.	Muistutuksia. Observations.	
aamiainen du déjeuner.	päivällinen du diner.			
6	7	8	9	
—	2— 4 i. p.	53		1
9—9 ¹ / ₂ a. p.	1— 3 »	45 ¹ / ₂	klo 5 ¹ / ₂ —6 i. p. lepoaika.	2
9—9 ¹ / ₂ »	¹ / ₂ — 3 »	59	kesä—elok. päättyy työ lauant. ja pyhäp. edell. p:nä k. 3 i. p.	3
—	1— 3 »	53	ennen juhlapäivää päättyy työ klo 1 tai 4 i. p., olleen lepoaika klo 10—11 a. p.; kesä—elok. päättyy työ lauant. klo ¹ / ₂ 2 i. p., muina päivinä klo ¹ / ₂ 8 i. p.	4
9—9 ¹ / ₂ »	¹ / ₂ — 3 »	59	ennen juhlapäivää päättyy työ klo 3 i. p.; kesä—elok. työ päättyy lauant. klo 3 i. p. mutta vapaa-aika korvataan muina päivinä.	5
9—9 ¹ / ₂ »	1— 3 »	56		6
—	1— 3 »	51 ja 46	lauant. ja pyhäpäivän edell. päivinä ei ensinkään lepoaikoja; työaika kemigraf. osast. klo 8 a. p.—5 i. p., lepoaika 12—1 i. p., sekä lauant. 8 i. p.—2 i. p.	7
—	1— 3 »	53		8
¹ / ₄ 10— 10 »	1— 3 »	51 ¹ / ₂	kesä—elok. päättyy työ lauant. klo 3 i. p. päivällislomatta.	9
—	1— 3 »	53	kesä—elok. päättyy työ lauant. klo ¹ / ₂ 2 i. p.	10
—	1— 3 »	53	» » » » » » » 2 » » vapaa aika korvataan muina päivinä lyhentämällä päivällislomaa ¹ / ₂ tuntia.	11
9— ¹ / ₂ 10 »	1— 3 »	50	kesä—elok. päättyy työ lauant. klo 2 i. p.	12
—	1— 3 »	53		13
—	¹ / ₂ — 3 »	62		14
—	1— ¹ / ₂ 3 »	58 ¹ / ₂		15
—	1— 3 »	52		16
—	1— 3 »	53	kesä—elok. päättyy työ lauantaicin klo 3 i. p.	17
—	1— 3 »	53	» » » » » » » 1 » »	18
—	1— 3 »	53	» » » » » » » 1 » »	19
—	1— 3 »	53		20
9— ¹ / ₂ 10 »	¹ / ₂ — 3 »	56 ¹ / ₂		21
—	1— 3 »	53		22
—	(¹ / ₂ — 3 »)	56	päivällisloma on kaksivuoroinen.	23
—	(1 ¹ / ₂ — ¹ / ₂ 2 »)	56		24
—	1— 3 »	53	kesä—elok. päättyy työ lauantaicin klo 3 i. p.	25
9— 10 »	¹ / ₂ — 3 »	53 ¹ / ₂	keskiv. ja lauant. tehdään sanomalehtityötä: klo 4 a. p.—klo 2 i. p. (k. Taulua 42).	26
¹ / ₄ 9— ¹ / ₂ 10 »	1 ¹ / ₄ — 3 »	56	kuukauden ensimmäisenä ja kolmantana lauantaicina päättyy työ klo 1 ¹ / ₄ päivällä.	27
¹ / ₂ 9— 9 »	1— 3 »	56		28
—	1— 3 »	53		29
¹ / ₂ 9— 9 »	1— 3 »	56	kesä—elok. päättyy työ lauantaicin klo 2 i. p.	30
9— ¹ / ₂ 10 »	1— ¹ / ₂ 3 »	57 ¹ / ₂	lauantaicin ei ole päivällislomaa.	31
—	1— 3 »	53		32
—	1— 3 »	53		33

Taulu 41 (jatkoa). Työn alkamis- ja päättymisaika, lepo-

Tab. 41 (suite). Commencement et fin du travail, repos

Työpaikka <i>Maison.</i>	Työaika <i>Le travail</i>			
	alkaa kello <i>commence à l'heure sui- vante</i>	päätyy <i>finit</i>		
		lauantaisin kello <i>le samedi à l'heure sui- vante</i>	pyhäpäivän edellisenä päi- vänä kello <i>le jour avant les jours fé- riés à</i>	muina päivinä kello <i>les autres jours à</i>
1	2	3	4	5
34 Aktiebolaget Polytypos	8 a. p.	6 i. p.	6 i. p.	7 i. p.
35 G. W. Wilén & Co:s Boktryckeri	8 »	6 »	6 »	7 »
36 Litografiska anstalten i Åbo	7 »	$\frac{1}{2}$ 2 »	6 »	7 »
37 Ammattilaisten Kirjapaino O. Y. Turussa	$\frac{1}{2}$ 8 »	3 »	3 »	7 »
38 Päs & Kuvertfakriken i Åbo A. B.	7 »	3 »	3 »	$\frac{1}{2}$ 7 »
39 Aug. Kajetskij	7 »	$\frac{1}{2}$ 3 »	6 »	7 »
40 Satakunnan Kirjapaino	$\frac{1}{2}$ 8 »	6 »	6 »	$\frac{1}{2}$ 8 »
41 Otto Andersin	8 »	3 »	3 »	7 »
42 Emil Wahlstein	8 »	6 »	6 »	7 »
43 Rauman Kirjapaino-Osakeyhtiö	$\frac{1}{2}$ 8 »	6 »	6 »	$\frac{1}{2}$ 8 »
44 Uudenkaup:n Sanomalehti- ja Kirjap. O Y.	7 »	6 »	6 »	7 »
45 Ålands Tidnings-Tryckeri Aktiebolag.	7 »	5 »	6 »	7 »
46 Osakeyhtiö Hämäläinen	8 »	6 »	6 »	7 »
47 Hämeenlinnan Uusi Kirjapaino	8 »	6 »	1 »	7 »
48 Hämeen Sanomain Osakeyhtiö	8 »	6 »	6 »	7 »
49 Tampereen Kirjapaino Osakeyhtiö	8 »	6 »	6 »	7 »
50 Tampereen Sanomain Osakeyhtiö	8 »	6 »	6 »	7 »
51 Tammerfors Stentryckeri Aktiebolag	7 »	6 »	6 »	7 »
52 Kirjapaino O. Y. »Sanoma» Tampereella	8 »	6 »	6 »	7 »
53 Isak Julin	7 »	6 »	6 »	7 »
54 Aktiebolaget Tammerfors Nyheter	7 »	6 »	6 »	7 »
55 G. E. Jansson & Kumpp.	8 »	6 »	6 »	7 »
56 Paperipussitehdas & Aksidenssipaino Sulo Salmelin	7 »	4 »	4 »	7 »
57 Kirjapaino Suomi Boktryckeri (Tre)	7 »	6 »	6 »	7 »
58 Karjalan Kirjapaino Osakeyhtiö	7 »	6 »	6 »	7 »
59 Viipurin Uusi Kirjapaino- ja Sanomalehti O. Y.	7 »	6 »	6 »	7 »
60 Viborgs Bok- och Stentryckeri	8 »	7 »	7 »	7 »
61 Östra Finlands tryckeri	7 »	6 »	1 »	7 »
62 N. A. Zilliacus' sterbhus	$\frac{1}{2}$ 8 »	6 »	6 »	7 »
63 Sortavalan Kirjapaino Osakeyhtiö	7 »	6 »	4 »	7 »
64 J. O. Lahtinen	7 »	6 »	6 »	7 »
65 Lappeenrannan Kirjapaino	$\frac{1}{2}$ 8 »	6 »	6 »	7 »
66 Uusi Kansan Kirjapaino Osakeyht. (Hamina)	8 »	6 »	6 »	7 »
67 Tryckeri- o. Tidnings A. B:s tryckeri »	8 »	6 »	6 »	7 »
68 Kotka Tryckeri-Aktiebolag.	8 »	7 »	6 »	7 »

Taulu 41 (jatkoa). Työn alkamis- ja päättymisaika, lepo-

Tab. 41 (suite). Commencement et fin du travail; repos

	Työpaikka. <i>Maison.</i>	Työaika <i>Le travail</i>			
		alkaa kello <i>commence à l'heure sui- vante</i>	päättyy <i>finit</i>		
			lauantaisin kello <i>le samedi à l'heure sui- vante</i>	pyhäpäivän edellisenä päi- vänä kello <i>le jour avant les jours fé- riers à</i>	muina päivinä kello <i>les autres jours à</i>
		2	3	4	5
69	Etelä-Suomen Kirjapaino Osakeyhtiö	8 a. p.	6 i. p.	6 i. p.	7 i. p.
70	Kirjapaino »Kotka»	8 »	6 »	6 »	7 »
71	Mikkelin Sanomain Kirjapaino	8 »	6 »	1 »	7 »
72	O. B. Blomfelt'in kirjapaino	$\frac{1}{2}$ 8 »	6 »	6 »	7 »
73	Kirjapaino Saimaa Boktryckeri	8 »	6 »	6 »	7 »
74	A. G. Wäänänen	7 »	6 »	2 »	7 »
75	Etelä-Savon kirjapaino	7 »	5 »	5 »	7 »
76	O. Y. Kuopion Uusi Kirjapaino	8 »	6 »	6 »	7 »
77	Karl Fredrik Malmström	8 »	6 »	6 »	7 »
78	Joensuun Kirjapaino Osakeyhtiö	7 »	5 »	5 »	7 »
79	Pohjois-Karjalan Kirjapaino O. Y.	7 »	6 »	6 »	7 »
80	O. W. Styf lisalmessa	7 »	6 »	6 »	7 »
81	Pohjalaisen Kirjapaino	7 »	6 »	6 »	7 »
82	Antti Hautala	7 »	6 »	6 »	7 »
83	F. W. Unggren	7 »	6 »	6 »	7 »
84	C. A. Heinze	8 »	6 »	6 »	7 »
85	Tidningsaktiebolaget Vasa-Posten	8 »	7 »	7 »	7 »
86	A. Pethman	8 »	6 »	6 »	7 »
87	Tryckeri & Tidnings Aktiebolaget i Kristinestad	$\frac{1}{2}$ 8 »	1 »	1 »	7 »
88	Kristiinankaupungin Kansalliskirjapaino	$\frac{1}{2}$ 8 »	6 »	6 »	7 »
89	Tapiön Kirjapaino	$\frac{1}{2}$ 8 »	6 »	12 päiv.	7 »
90	J. W. Nessler, Nykarleby	7 »	7 »	7 i. p.	7 »
91	Jakobstads Tryckeri- & Tidnings A. B.	7 »	5 »	5 »	7 »
92	O. Y. Keski-Pohjalainen, Gamlakarleby	8 »	2 »	2 »	7 »
93	A. B. Österböttingen	7 »	6 »	1 »	7 »
94	Kokkolan Kirjapaino	8 »	6 »	6 »	7 »
95	K. J. Gummerus, Jyväskylä	7 »	6 »	6 »	7 »
96	Jyväskylän Kirjapaino	7 »	6 »	6 »	7 »
97	Sanomalehti O. Y. Keski-Suomi	8 »	2 »	2 »	7 »
98	Uleåborgs Boktryckeri, Bokbinderi och Bokhandels A. B.	7 »	7 »	7 »	7 »
99	Kalevan Uusi Kirjapaino O. Y.	7 »	6 »	7 »	7 »
100	B. B. Bergdahl	6 »	5 »	5 »	6 »
101	H. W. Marjanen	7 »	6 »	2 t. 4 »	7 »
102	Alfred Sellmans Accidenstryckeri	7 »	6 »	6 »	7 »
103	Rob. Rossander, Raabe	7 »	6 »	6 »	7 »
104	Kernin Kirjapaino	7 »	6 »	6 »	6 »
105	K. F. Lepistö, Kemi	7 »	5 »	5 »	6 »
106	J. W. Heickell, Tornio	7 »	6 »	6 »	6 »
107	Uusi Kirjapaino, »	8 »	7 »	7 »	7 »
108	Kajaanin Kirjapaino ja Kirjansitomo	7 »	6 »	6 »	7 »

hetket ja viikottaiset työtunnit (työnantajain ilmoitusten mukaan).

et heures de travail par semaine (indications des patrons).

Lepohetket <i>Repos</i>		Viikottaisia työtunteja. <i>Heures de travail par semaine.</i>	Muistutuksia. <i>Observations.</i>	
aamiainen <i>du déjeuner.</i>	päivällinen <i>du dîner.</i>			
6	7	8	9	
—	1— 3 i. p.	53		69
—	1— 3 »	53		70
—	1— 3 »	53	toimisto-osasto: maanant., keskiv., perj. klo 7 a. p.— 10 a. p. ja klo 6— ¹ / ₂ 12 i. p., tiist., torst. ja lau- ant. klo 6— ¹ / ₂ 10 i. p.	71
9— ¹ / ₂ 10 a. p.	1— ¹ / ₂ 3 »	56		72
—	1— 3 »	53		73
¹ / ₂ 9— 9 »	1— 3 »	56		74
9— 10 »	¹ / ₂ 2— 3 »	55		75
10— ¹ / ₂ 11 »	¹ / ₂ 3— 4 »	53		76
¹ / ₂ 10— 10 »	2— ¹ / ₂ 4 »	53		77
8— 9 »	1— 2 »	58		78
9— ¹ / ₂ 10 »	1— ¹ / ₂ 3 »	59		79
9— ¹ / ₂ 10 »	2— ¹ / ₂ 4 »	59	kesä—elok. päättyy työ lauantaisin klo 2 i p.	80
9— ¹ / ₂ 10 »	1— 3 »	56		81
9— ¹ / ₂ 10 »	1— 3 »	56		82
9— ¹ / ₂ 10 »	1— 3 »	56		83
—	1— ¹ / ₂ 3 »	56	kesä—elok. alkaa työ klo 7 a. p. ja päättyy klo 6 i. p., paitsi lauantaisin klo 5 i. p.	84
9— ¹ / ₂ 10 »	1— 3 »	52 ¹ / ₂	koko keskiv. vapaa; yöllä keskiv. ja lauant. vasten työskennellään klo 12:een (ks. Taulua 42).	85
—	1— 3 »	53		86
9— ¹ / ₂ 10 »	1— 3 »	56	maanantaina jatkuu työ klo 10:een i. p.	87
9— ¹ / ₂ 10 »	1— 3 »	53	ylityön sattuesssa myönnetään seur. päivänä vastaava loma.	88
—	1— 3 »	56		89
n. ¹ / ₂ t.	¹ / ₂ 12— 2 »	45	perjantai kokonaan vapaa.	90
9— 10 a. p.	1— ¹ / ₂ 3 »	55	kesä—elok. päättyy työ arkipäivin klo 6 i p.	91
—	1— 3 »	51		92
9— ¹ / ₂ 10 »	1— 3 »	56	maanant. ja torstaisin päättyy työ klo 8 i. p.	93
—	1— 3 »	53		94
9— ¹ / ₂ 10 »	1— 3 »	56		95
9— ¹ / ₂ 10 »	1— 3 »	56		96
—	1— 3 »	53		97
9— 10 »	1— 3 »	53		98
10— 11 »	2— 4 »	53 ja 59	tamm—kesäk. 10 tuntinen työp., heinä—jouluk. 9 tunt.	99
9— 10 »	1— 3 »	53	touko—syysk. 7 a. p.—7 i. p. (6 i. p.) lomahetket 10—11 a. p. ja 4—6 i. p.	100
9— 10 »	1— 3 »	53		101
9— ¹ / ₂ 10 »	1— ¹ / ₂ 4 »	53	epäsäännöll. työaika työnsaannin mukaan.	102
¹ / ₂ 9— 9 »	1— 3 »	56		103
9— ¹ / ₂ 10 »	2— ¹ / ₂ 4 »	54		104
9— ¹ / ₂ 10 »	2— ¹ / ₂ 4 »	53		105
10— 11 »	2— 3 »	53		106
9— ¹ / ₂ 10 »	1— 3 »	51		107
¹ / ₂ 9— 9 »	1— 3 »	56		108

Taulu 42. Sanomalehtityöntekijän työn alkamis- ja päät-

Tab. 42. Heures auxquelles commence et finit le travail des

Työpaikka. <i>Maison.</i>	Työaika <i>Le travail</i>								
	alkaa <i>commence</i>						päättyy <i>finit</i>		
	maantaitausin kello <i>le lundi à</i>	tisitausin kello <i>le mardi à</i>	keskiäiikk. kello <i>le mercredi à</i>	torstaitausin kello <i>le jeudi à</i>	perjantaitausin kello <i>le vendredi à</i>	lauantaitausin kello <i>le samedi à</i>	lauantaitausin kello <i>le samedi à</i>	juhlapäivä edell. päivän kello <i>le jour avant les grandes fêtes à</i>	muina päivinä kello <i>les autres jours à</i>
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1 Keisarillisen Senaatin kirjapaino	8 a. p.	8 a. p.	8 a. p.	8 a. p.	8 a. p.	8 a. p.	6 i. p.	6 i. p.	7 i. p.
2 Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kirjapaino O. Y.	10 »	10 »	10 »	10 »	10 »	10 »	2 yöllä	2 yöllä	2 yöllä
3 Hufvudstadsbladets Nya Tryckeri	9 »	{ 10 » ja 3 i. p.	{ 10 » ja 3 i. p.	{ 10 » ja 3 i. p.	{ 10 » ja 3 i. p.	{ 10 » ja 3 i. p.	2 »	2 »	2 »
4 Frenckellska Tryckeri-Aktiebolaget	8 »	8 a. p.	8 a. p.	8 a. p.	8 a. p.	8 a. p.	n.3 »	n.3 »	n.7 i. p.
5 Helsingin Uusi Kirjapaino O. Y.	2 i. p.	2 i. p.	2 i. p.	2 i. p.	2 i. p.	2 i. p.	2 a. p.	2 a. p.	2 a. p.
6 Työväen Sanomalehti Osakeyhtiö	8 a. p.	8 a. p.	8 a. p.	8 a. p.	8 a. p.	8 a. p.	3 t. 7 i. p.	3 t. 7 i. p.	7 i. p.
7 Östra Nylands Tryckeri A. B.	(7 »)	(7 »)	4 »	(7 »)	(7 »)	4 »	2 »	(7 »)	(7 »)
8 Werner Söderström Osakeyhtiö	7 »	7 »	7 »	—	7 »	—	ks muist.	ks muist.	ks muist.
9 Tidnings- och Tryckeri A. B. i Borgå	—	—	—	—	—	—	—	—	—
10 Ekenäs Tryckeri A. B.	8 a. p.	8 a. p.	8 a. p.	8 a. p.	8 a. p.	8 a. p.	6 i. p.	6 i. p.	7 i. p.
11 Hangö Tryckeri- och Tidnings Aktiebolag	7 »	6 »	7 »	6 »	7 »	6 »	2 »	2 »	ks muist.
12 Åbo Tidnings Tryckeri Aktiebolag	8 »	2 i. p.	2 i. p.	2 i. p.	2 i. p.	2 i. p.	3 yöllä	3 yöllä	3 yöllä
13 Åbo Tidning	8 »	2 i. p.	2 i. p.	2 i. p.	2 i. p.	2 i. p.	3 yöllä	3 yöllä	3 yöllä
14 Vestra Finland	8 »	8 a. p.	8 a. p.	8 a. p.	8 a. p.	8 a. p.	3 i. p.	3 i. p.	7 i. p.
15 Turun Lehti	7 »	8 »	8 »	8 »	8 »	9 »	9 »	3 »	7 »
16 Turun Suomalainen Kirjapaino ja Sanomalehti O. Y.	2 i. p.	2 i. p.	2 i. p.	2 i. p.	2 i. p.	2 i. p.	2—3 yöllä	2—3 yöllä	2—3 yöllä
17 Aktiebolaget Polytypos	12 päiv.	12 päiv.	12 päiv.	12 päiv.	12 päiv.	12 päiv.	2 »	2 »	2 »
18 G. W. Wilén & Co. Boktryckeri	7 a. p.	1 i. p.	1 i. p.	1 i. p.	1 i. p.	1 i. p.	4 a. p.	4 a. p.	4 a. p.

tymisaika sekä lepoaikat (työnantajain ilmoitusten mukaan).

ouvriers imprimant des journaux; leur repos (indications des patrons).

Lepohetket Repos			Viikokkaisia työntekijä Heures de travail par semaine	Muistutuksia Observations.
ammainen kello du déjeuner	päivällinen kello du dîner	iltapäivällä kello de l'après- dîner à		
11	12	13	14	15
—	2—4 i. p.	—	53	
—	2—4 »	8—10 i. p.	60	Ilmoituslatojat alkavat klo 11 a. p. ja lopettavat klo 11 i. p.; painajat alkavat klo 4 a. p. ja lopettavat klo 1 päiv.; tekstilatojilla on 1 viikonpäivä vapaa.
—	11—3 »	6—8 »	50	Päivällisloma on ainoastaan ilmoituslatojilla, i. p. loma tekstilatojilla; maanant. on työtajat 9—12 päiv. ja 3—9 i. p. ilmoituslatojilla; 9—1 ja 10 i. p.—2 yöllä tekstilatojilla.
—	3—5 »	—	n. 50	Kun purkaminen toimitetaan edellä puolisen, jää työaika 5—7 i. p. pois, mikä on sääntönä kesäisin; yksi viikonpäivä vapaa vuoroonsa joka latojalla.
—	—	8—10 »	50	Yksi viikonpäivä vapaa vuoroon latojilla.
—	1—3 »	—	52	Latominen lopetetaan lauant. klo 3 i. p., painaminen klo 7 i. p.
9—10 a. p.	1/2—3 »	—	56	Keskiv. päättyy työhön samaan aikaan kuin lauant.; muina viikonpäivinä suorittaa kirjapaino siviilityötä (ks. Taulua 41).
8 ³ / ₄ —9 ¹ / ₂ »	1 ¹ / ₄ —3 »	—	48	Työ päättyy maanant. ja keskiv. klo 9 i. p., tiist. ja perj. klo 10 i. p.
—	—	—	—	Ei ole ilmoittanut eri aikoja sanomalehtityötä varten.
—	1—3 »	—	53	
9—10 »	1—3 »	—	50	Tiist. ja torst. päättyy työ klo 5 i. p.; maan., keskiv., perj. tehdään siviilityötä (ks. Taulua 41).
—	—	7—9 »	59	Latojat vapaat yhden arkipäivän viikossa paitsi joka 6:s viikko.
—	1—3 »	—	52	Painajain työaika kaikissa 3 lehdessä: maan. klo 12—2 päiv.; tiist. klo 12—8 päiv.; keskiv. klo 4—8 a. p.; torst. klo 12—8 a. p.; perj. klo 1/5—8 a. p.; lauant. klo 12—8 a. p.; sunn. klo 1/5—8 a. p.
—	1—3 »	—	52	
—	—	8—10 »	60	Juhla-aattoina alkaa latominen klo 7 a. p., maanant. päättyy latominen klo 10 i. p.
—	—	8—10 »	60	
—	1/2—3—4 »	8—10 »	53	Joka latojalla vuoroonsa yksi vapaapäivä viikossa.
—	—	7—9 »	54 ¹ / ₂	Maanant. kaksi työvuoroa: klo 7 a. p.—1 ¹ / ₂ päiv. ja 4 i. p.—4 a. p. (loma 7—9 i. p.); 1 vapaapäivä viikossa.

Taulu 42 (jatkoa). Sanomalehtityöntekijäin työn alkamis- ja
Tab. 42 (suite). Heures auxquelles commence et finit le travail des

Työpaikka. <i>Maison.</i>	Työaika <i>Le travail</i>								
	alkaa <i>commence</i>						päätyy <i>finit</i>		
	maantaitaisin kello <i>le lundi à</i>	tistaisin kello <i>le mardi à</i>	keskiviik. kello <i>le mercredi à</i>	torstaisin kello <i>le jeudi à</i>	perjantaisin kello <i>le vendredi à</i>	lauantaisin kello <i>le samedi à</i>	lauantaisin kello <i>le samedi à</i>	juhlap. edell. kello <i>le jour avant les grandes fêtes à</i>	juhlap. edell. kello <i>le jour avant les grandes fêtes à</i>
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
19 Ammattilaisten Kirjapaino O.Y.	1/28 a. p.	1/28 a. p.	1/28 a. p.	1/28 a. p.	1/28 a. p.	1/28 a. p.	3 i. p.	3 i. p.	7—9 i. p.
20 Satakunnan Kirjapaino	10 »	—	10 »	—	10 »	12 »	3 1/2 »	—	1/22 yöllä
21 Otto Andersin	—	8 »	8 »	8 »	8 »	8 »	3 »	3 »	7 i. p.
22 Emil Wahlstein	—	—	—	—	—	—	—	—	—
23 Rauman Kirjapaino-Osakeyhtiö	1/28 »	10 »	1/28 »	10 »	1/28 »	10 »	ks. muist.	ks. muist.	ks. muist.
24 Uudenkaupungin Sanomalehti ja Kirjapaino O. Y.	7 »	7 »	7 »	7 »	7 »	7 »	6 i. p.	6 i. p.	7 i. p.
25 Ålands Tidnings-Tryckeri A. B.	7 »	7 »	7 »	7 »	7 »	6 »	5 »	6 »	7 »
26 Osakeyhtiö Hämäläinen	8 »	8 »	8 »	8 »	8 »	8 »	6 »	6 »	7 »
27 Hämeenlinnan Uusi Kirjapaino	8 »	8 »	8 »	8 »	8 »	8 »	6 »	6 »	7 »
28 Hämeen Sanomain Osakeyhtiö	—	—	—	—	—	—	—	—	—
29 Tampereen Kirjapaino Osake- yhtiö	11 »	11 »	11 »	11 »	11 »	11 »	8 »	8 »	8 »
30 Tampereen Kirjapaino Osake- yhtiö	10 »	10 »	10 »	10 »	10 »	10 »	11 »	11 »	11 »
31 Kirjap. O. Y. »Sanoma» Tam- pereella	8 »	9 »	8 »	9 »	8 »	9 »	ks. muist.	ks. muist.	ks. muist.
32 Aktiebolaget Tammefors Ny- heter	7 »	7 »	7 »	7 »	7 »	7 »	4 i. p.	—	4 i. p.
33 Tampereen Uutisten Osake- yhtiö	9 »	8 »	8 »	8 »	8 »	9 »	9 »	9 i. p.	9 »
34 Karjalan Kirjapaino O. Y. (Vi- puri)	1 i. p.	1 i. p.	1 i. p.	1 i. p.	1 i. p.	1 i. p.	11 »	11 »	11 »

päättymisaika sekä lepoaika (työnantajain ilmoitusten mukaan).

ouvriers imprimant des journaux; leur repos (indications des patrons).

Lepohetket <i>Repos</i>			Viikokotaisia työntekijöitä. <i>Heures de travail par semaine.</i>	Muistutuksia. <i>Observations.</i>	
aamiaisen kello <i>du déjeuner</i>	päivällinen kello <i>du dîner</i>	iltapäivällä kello <i>de l'après-dîner</i>			
11	12	13	14	15	
9— $\frac{1}{2}$ 10 a. p.	1—3 i. p.	—	52—60	Lauant. ja juhlapäivän edell. päivinä on päivällisloma klo 1— $\frac{1}{2}$ 2 päiv.; painajat työskentelevät säännöllisesti klo 4 a. p.—7 i. p.	19
—	2—4 »	$\frac{1}{2}$ 8—9 i. p.	58 $\frac{1}{2}$	Kun lehti ei ilmesty, työskentelevät kaikki siviiliosastolla.	20
—	1—3 »	—	—	Sunnuntaisin sanomalehtilatojilla iltapäivätyötä.	21
—	—	—	—	Ei ole ilmoittanut sanomalehtiosaston aikoja.	22
9— $\frac{1}{2}$ 10 »	1—3 »	$\frac{1}{2}$ 6—6 »	43—44	Maan., keskiv., perj. lopettavat latojat klo 10 i. p. ja katkaisija klo 12 yöllä; tiist., torst., lauant. työskentelevät latojat klo 10 a. p.—1 i. p. ja painajat klo 4 a. p.— $\frac{1}{2}$ 8 a. p.	23
$\frac{1}{2}$ 9—9 »	1—3 »	—	56—60	Maanant., keskiv., perj. päättyy työ muutamaa tuntia myöhemmin kuin 7 i. p. ja painajat alkavat seur. aamuna klo 5 a. p.	24
9— $\frac{1}{2}$ 10 »	1—3 »	—	55	Sama työaika siviililatomossa.	25
—	1—3 »	—	53	» » »	26
—	1—3 »	—	53	» » »	27
—	—	—	—	Ei ole ilmoittanut sanomalehtiosaston aikoja.	28
—	1—3 »	—	42—60 t. 51	Vieressä olevat tiedot koskevat ainoast. latomoa, jossa sitä paitsi 3—4 latojaa vuoroonsa työskentelee klo 12:een yöllä; painossa ovat työajat klo 3 a. p.—1 päiv., lepoaika 9— $\frac{1}{2}$ 11 a. p.; painajat ovat työssä sunnuntaisin klo 6—9 a. p.	29
—	12—3 »	7—9 i. p.	54		30
—	1—3 »	—	48	Kun työ alkaa klo 8 a. p., päättyy se 10 i. p.; kun se alkaa klo 9, päättyy se 1 i. p., loput päivää loma.	31
($\frac{1}{2}$ 9— $\frac{1}{2}$ 10)	1—3 »	4 t. 7 i. p.	63	Maan., keskiv., perj., lauant. jatkuu työ klo 7 a. p.—4 i. p. lepoaika; muina päivinä katso Taulua 41.	32
—	1—3 »	—	64	1 painaja työssä 2—5 a. p.; 1 oppilas klo 5—8 a. p., tunnin aamiaisloma. — Katkaisija on työssä klo 11:stä i. p. tarpeen mukaan.	33
—	—	6—8 i. p.	50	1 vapaapäivä viikossa joka työntekijällä.	34

Ta ulu 42 (jatkoa). Sanomalehtityöntekijäin työn alkamis- ja
T a b. 42 (suite). Heures auxquelles commence et finit le travail des

Työpaikka. <i>Maison.</i>	Työaika <i>Le travail</i>								
	alkaa <i>commence</i>						päättyy <i>finit</i>		
	maantaituisin kello <i>le lundi à</i>	tiistaituisin kello <i>le mardi à</i>	keskiviik- kello <i>le mercredi à</i>	torstaituisin kello <i>le jeudi à</i>	perjantaituisin kello <i>le vendredi à</i>	lauanantaituisin kello <i>le samedi à</i>	lauanantaituisin kello <i>le samedi à</i>	juhlup. edell. p:nä kello <i>le jour avant les grandes fêtes à</i>	maana päivänä kello <i>les autres jours à</i>
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
35 Viipurin Uusi Kirjapaino ja Sanomal. O. Y.	12 päiv.	12 päiv.	12 päiv.	12 päiv.	12 päiv.	12 päiv.	11 i. p.	11 i. p.	11 i. p.
36 Östra Finlands Tryckeri	7 a. p.	7 a. p.	7 a. p.	7 a. p.	7 a. p.	7 a. p.	6 »	3 »	7 »
37 Sortavalan Kirjapaino O. Y. . . .	7 »	7 »	7 »	7 »	7 »	7 »	6 »	4 »	7 »
38 J. O. Lahtinen (Käkisalmi)	7 »	7 »	7 »	7 »	7 »	7 »	6 »	6 »	7 »
39 Lappeenrannan Kirjapaino	1/28 »	1/28 »	1/28 »	1/28 »	1/28 »	1/28 »	6 »	6 »	7 »
40 Uusi Kansan Kirjapaino O. Y. (Hamina)	8 »	8 »	8 »	8 »	8 »	8 »	6 »	6 »	7 »
41 Tryckeri- och Tidnings A. B. (Hamina)	8 »	8 »	8 »	8 »	8 »	8 »	6 »	6 »	7 »
42 Kotka Tryckeri-Aktiebolag	(8 »)	7 »	8 »	7 »	8 »	(7 »)	ks. muist.	ks. muist.	ks. muist.
43 Etelä Suomen Kirjapaino O. Y. . . .	8 »	8 »	8 »	8 »	8 »	8 »	6 i. p.	6 i. p.	7 i. p.
44 Mikkelin Sanomain Kirjapaino	8 »	(8 »)	8 »	(8 »)	8 »	(8 »)	(6 »)	1 »	7 ja 10 »
45 O. B. Blomfelt'in Kirjapaino	1/28 »	1/28 »	1/28 »	1/28 »	1/28 »	1/28 »	6 »	6 »	7 »
46 A. G. Wäänänen (Heinola)	7 »	7 »	7 »	7 »	7 »	7 »	6 »	2 »	7 »
47 Etelä-Savon Kirjapaino	7 »	7 »	7 »	7 »	7 »	7 »	5 »	5 »	7 »
48 Ö. Y. Kuopion Uusi Kirja- paino	1 päiv.	(8 »)	1 päiv.	(8 »)	1 päiv.	(8 »)	(6 »)	—	{12 yöllä} {(7 i. p.)}
49 Karl Fredrik Malmström (Kuo- pio)	—	—	—	—	—	—	—	—	—
50 Joensuun Kirjapaino	—	—	—	—	—	—	—	—	—
51 Pohjois-Karjalan Kirjapaino O. Y.	(7 »)	6 »	(7 a. p.)	6 a. p.	(7 a. p.)	6 a. p.	5 »	5 i. p.	6 t. (7 i. p.)
52 O. W. Styf (Iisalmi)	7 »	7 »	7 »	7 »	7 »	7 »	6 »	6 »	7 »
53 Pohjalaisen Kirjapaino	7 »	(7 »)	7 »	(7 »)	7 »	(7 »)	6 »	—	{1/26 » } {ja 6 » }

päättymisaika sekä lepoaika (työnantajain ilmoitusten mukaan).

ouvriers imprimant des journaux; leur repos (indications des patrons).

Lepohetket Repos			Viiikottaisista työntekijäin Heures de travail pour semaine.	Muistutuksia. Observations.	
aamiainen kello du déjeuner	päivällinen kello du dîner	iltapäivällä kello de l'après- dîner			
11	12	13	14	15	
—	1/2—2 päiv.	1/2—1/2 7 i. p.	42 1/2—54	Ilmoituslatojat työskentelevät klo 10 a. p.—9 i. p. (loma 1—3 i. p.); tekstilatojilla on 1 vapaapäivä viikossa.	35
1/2 9—9 a. p.	3—5 i. p.	—	56		36
9—10 »	1—1/2 3 »	—	56	Samoin kuin siviililatomossa (ks. Taulua 41).	37
9—10 »	2—3 »	—	60	» » » » » »	38
9—1/2 10 »	1—1/2 3 »	—	56	» » » » » »	39
—	1—3 »	—	53	» » » » » »	40
—	1—3 »	—	53	» » » » » »	41
—	1—3 »	—	36 (54)	Työ päättyy tiist. ja torst. klo 6 i. p., keskiv. ja perj. klo 7 i. p.; maan. ja lauant. siviilityötä.	42
—	1—3 »	—	53	Työaika sama kuin siviiliosastolla.	43
—	1—3 »	—	36 (62)	Painajain työaika maanantaisin, keskiviikk. ja perjant. kello 9 a. p.—1 i. p. ja 5—10 i. p. (tiistaisin, torstaisin, lauantaisin ainoastaan siviiliosasto työssä).	44
9—1/2 10 »	1—1/2 3 »	—	56	Samat työajat kuin siviiliosastolla.	45
1/2 9—9 »	1—3 »	—	56		46
9—10 »	1/2—3 »	—	55	Tietoja puuttuu (vieressä olevat samat kuin siviiliosastolta).	47
(10—1/2 11 »)	1/2 3—4 »	—	28 1/2 (56)	Painajat alkavat klo 5 a. p. tiist., torst., lauant., lomahetkiä koskevat tiedot epätäydelliset ja epäselvät.	48
—	—	—	—	Ilmoitettu ettei ole määrättyjä työaikoja, vaan työ jatkuu, kunnes lehti on valmis (ks. Taulua 41). Lehti ilmestyy maan., keskiv. ja perj.	49
—	—	—	—	Sanomalehtiosastolta puuttuu tietoja.	50
9—1/2 10 »	1—1/2 3 »	—	30 (59)	Niinä päivinä, joina työ alkaa klo 7 a. p. ja jatkuu klo 7 i. p., tehdään siviilityötä.	51
9—1/2 10 »	2—1/2 4 »	—	59	Ilmoitettu samat ajat kuin siviiliosastolta.	52
9—1/2 10 »	{ 1—1/2 2 » } { ja 1—3 » }	—	54	Työ päättyy klo 1/2 6 ainoast. maan., keskiv. ja perj.; jolloin lehti ilmestyy; muina päivinä klo 6; päivällisloma 1/2 t. lehden ilmestymispäivinä, muina päivinä 1—3 i. p.	53

päättymisaika sekä lepoaika (työnantajan ilmoitusten mukaan).

ouvriers imprimant des journaux; leur repos (indications des patrons).

Lepohetket <i>Repos</i>			Viikokausia työntekijäin <i>Héures de travail par semaine.</i>	Muistutuksia. <i>Observations.</i>	
aamiainen kello <i>du déjeuner</i>	päivällinen kello <i>du dîner</i>	iltapäivällä kello <i>de l'après-dîner</i>			
11	12	13	14	15	
9— $\frac{1}{2}$ 10 a. p.	1—3 i. p.	—	55	Työaika sama kuin siviiliosastolla.	54
9— $\frac{1}{2}$ 10 »	1—3 »	7— 8 i. p.	40 (à 60)	Työ päättyy klo 12—1 yöllä maanant., keskiv. ja perjant., muina päivinä klo 7 i. p.	55
9— $\frac{1}{2}$ 10 »	1—3 »	(7— $\frac{1}{2}$ 8 »)	55 $\frac{1}{2}$	Tiist. ja lauant. jatkuu työ klo 2:een yöllä, muina päivinä klo 7 i. p., keskiv. kokonaan vapaa; iltapäivin on lepoaikoja ainoastaan tiist. ja lauant.; yksi painaja sunnunt. klo 6—9 i. p.	56
9— $\frac{1}{2}$ 10 »	1—3 »	—	57	Maanant. päättyy työ klo 10 i. p.; sanomalehti- ja aksidenssitöiden aika on sama.	57
9— $\frac{1}{2}$ 10 »	1—3 »	—	58	Sanomalehtiosastolla teetetty tilapäinen ylityö korvataan vastaavalla joutoajalla seuraavana päivänä.	58
—	1—3 »	—	61	Maanant. ja torst. päättyy työ noin klo 9 i. p.; muina päivinä siviilitai aksidenssityötä (ks. Taulua 41).	59
c. $\frac{1}{2}$ t.	$\frac{1}{2}$ 12—21. $\frac{1}{2}$ 3	—	n. 50	Sanomalehden ilmestyessä jatkuu työ yöllä (torstai-ilt.), mutta sen sijaan on seuraava päivä vapaa	60
9— 10 a. p.	1— $\frac{1}{2}$ 3 i. p.	—	53	Sanomalehti- ja aksidenssitöiden aika sama; ainoastaan katkaisijalla on 4 tuntia ylityötä kerta viikossa ja painajilla 2 tuntia samana päivänä.	61
—	1—3 »	—	51	Sanomalehti- ja aksidenssitöiden aika sama; tarpeen tullen ylityötä.	62
9— $\frac{1}{2}$ 10 »	1—3 »	—	58	Maanant. ja torst. päättyy työ klo 8 i. p.; sanomalehti- ja siviilitöiden aika sama.	63
—	1—3 »	—	53	Päivää ennen sanomalehden ilmestymistä ylityötä 1—4 tuntia.	64
9— $\frac{1}{2}$ 10 »	1—3 »	—	56	Sanomalehtiosastolla ei ole erityistä työaika.	65
—	1—3 »	—	51	» » » » »	66
9— 10 »	1—3 »	—	54	» » » » »	67
ks. muist.	ks. muist.	—	—	Lepohetket osaksi $\frac{1}{2}$ 10—11 a. p. ja osaksi 2— $\frac{1}{2}$ 5 i. p.; työpäivä tammi—kesäk. 10-tuntinen, heinä—jouluk. 9-tuntinen.	68

Taulu 42 (jatkoa). Sanomalehtityöntekijän työn alkamis- ja

T a b. 42 (suite). Heures auxquelles commence et finit le travail des

Työpaikka. <i>Maison.</i>	Työaika <i>Le travail</i>								
	alkaa <i>commence</i>						päättyy <i>finit</i>		
	maanantaissin kello <i>le lundi à</i>	tiistaisiin kello <i>le mardi à</i>	keskiviik. kello <i>le mercredi à</i>	torstaisiin kello <i>le jeudi à</i>	perjantaisiin kello <i>le vendredi à</i>	lauanantaissin kello <i>le samedi à</i>	lauanantaissin kello <i>le samedi à</i>	juhlap. edell. päiv. kello <i>le jour avant les fêtes à</i>	juhlap. edell. päiv. kello <i>le jour avant les fêtes à</i>
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
69 B. B. Bergdahl	6 a. p.	6 a. p.	6 a. p.	6 a. p.	6 a. p.	6 a. p.	5 i. p.	5 i. p.	6 i. p.
70 Oulun Uusi Kirjapaino	1/2 7 »	1/2 7 »	1/2 7 »	2/2 7 »	1/2 7 »	1/2 7 »	6 »	2 »	1/2 7 »
71 Rob. Rossander (Raahel)	7 »	7 »	7 »	7 »	7 »	7 »	6 »	6 »	7 »
72 Kemin Kirjapaino	7 »	7 »	7 »	7 »	7 »	7 »	6 »	6 »	6 »
73 K. F. Lepistö	7 »	7 »	7 »	7 »	7 »	7 »	5 »	5 »	6 »
74 J. W. Heickell (Tornio)	7 »	7 »	7 »	7 »	7 »	7 »	6 »	6 »	6 »
75 Uusi Kirjapaino »	8 »	8 »	8 »	8 »	8 »	8 »	7 »	7 »	7 »
76 Kajaanin Kirjapaino ja Kirjan- sitomo	7 »	7 »	7 »	7 »	7 »	7 »	5 »	6 »	7 »

päättymisaika sekä lepoaika (työnantajain ilmoitusten mukaan).

ouvriers imprimant des journaux; leur repos (indications des patrons).

Lepohetket <i>Repos</i>			Viikokausia työntekijä. <i>Heures de travail par semaine</i>	Muistutuksia <i>Observations.</i>	
aamiainen kello <i>du déjeuner</i>	päivällinen kello <i>du dîner</i>	iltapäivällä kello <i>de l'après-dîner à</i>			
11	12	13	14	15	
9— 10 a.p.	1— 3 i. p.	—	53	Sama työaika kuin siviiliosastolla.	69
10— 11 »	2— 4 »	—	53—54	» » » »	70
$\frac{1}{2}$ 9— 9 »	1— 3 »	—	56	» » » »	71
9— $\frac{1}{2}$ 10 »	2— $\frac{1}{2}$ 4 »	—	54	» » » »	72
9— $\frac{1}{2}$ 10 »	2— $\frac{1}{2}$ 4 »	—	53	» » » »	73
10— 11 »	2— 3 »	—	54	» » » »	74
9— $\frac{1}{2}$ 10 »	1— 3 »	—	51	» » » »	75
$\frac{1}{2}$ 9— 9 »	1— 3 »	—	55	» » » »	76

Tab. 43. Surcroît de travail

Työpaikka. Maison.	Latomo. Composition								Kirja- Impres-		
	Työntekijöitä, joilla on ollut ylityötä		Yhtyeen NOMBRE d'heures supplém- entaires.	Yhteensä tuloja yli- työstä		Kaikkiaan tuloja		Työntekijöitä, joilla on ollut ylityötä		Yhtyeen NOMBRE d'heures supplém- entaires.	
	Nombre d'ou- vriers ayant travaillé aux heures supplé- mentaires			Revenu total des heures supplé- mentaires		Revenu total		Nombre d'ou- vriers ayant travaillé aux heures supplé- mentaires			
	m. h.	n. f.	Smk. Francs.	p.ä. Cent.	Smk. Francs.	p.ä. Cent.	m. h.	n. f.			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
1 Keisarill. Senatin kirjapaino	40	—	—	480	59	55,224	56	12	—	—	
2 O. Y. Weilin & Göös A. B.	12	1	1,344	730	20	13,326	65	12	7	3,124	
3 H:fors Centraltryck. o. Bokb. A. B.	—	—	533	—	—	—	—	—	—	790	
4 Aktiebolaget Lilius & Herzberg O. Y.	—	—	—	2,190	53	—	—	—	—	—	
5 Suom. Kirjall. Seuran Kirjap. O. Y.	2	—	80	44	—	2,144	—	11	—	941	
6 Tilgmanns Bok- o. Stentr. samt Kemigrafi	6	1	—	83	85	11,322	55	3	1	—	
7 Hufvudstadsbladets Nya Tryckeri A. B.	36	—	—	5,518	65	58,727	65	11	3	—	
8 Frenckellska Tryckeri-A. B.	13	3	—	815	56	19,286	84	13	—	—	
9 Helsingin Uusi Kirjapaino O. Y.	11	3	—	640	49	13,598	38	8	2	—	
10 Aktiebolaget Handelstryckeriet	6	5	—	719	70	14,440	28	7	6	—	
11 Åbo Stentryckeri Aktiebolag	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
12 Åbo Tidnings Tryckeri Aktiebolag	1	—	70	—	—	—	—	4	—	199	
13 Turun Suomal. Kirjap. ja Sanomal. O. Y.	3	—	82	—	—	—	—	4	—	162	
14 Aktiebolaget Polytypos	8	—	366	—	—	—	—	3	—	292	
15 G. W. Wilén & Co Boktryckeri	2	—	676	—	—	—	—	2	—	780	
16 Litografiska Anstalten i Åbo	1	—	6	—	—	—	—	—	—	—	
17 Ammattilaisten Kirjapaino O. Y.	8	—	514	—	—	—	—	2	—	498	
18 O. Y. Härmäläinen	10	1	—	386	72	8,251	68	3	—	—	
19 Hämeenlinnan Uusi Kirjapaino	7	—	380	109	40	2,734	40	1	—	99	

Ylityö.

vail (heures supplémentaires).

sitomo ure		Edellisiin kuulumattomia Autres branches du métier								Kaikki toiminnanhuorat Toutes les branches du métier							
Yhteensä tuloja yli- työstä <i>Revenu total des heures supplé- mentaires</i>		Kaikkiaan tuloja <i>Revenu total</i>		Työntekijöitä, joilla on ollut ylityötä <i>Nombre d'ou- vriers ayant travaillé aux heures supplé- mentaires</i>		Yhdyttämiä. <i>Nombre de heures supplémentaires.</i>	Yhteensä tuloja yli- työstä <i>Revenu total des heures supplé- mentaires</i>		Kaikkiaan tuloja <i>Revenu total</i>		Työntekijöitä, joilla on ollut ylityötä <i>Nombre d'ou- vriers ayant travaillé aux heures supplé- mentaires</i>		Yhdyttämiä. <i>Nombre de heures supplémentaires.</i>	Yhteensä tuloja yli- työstä <i>Revenu total des heures supplé- mentaires</i>		Kaikkiaan tuloja <i>Revenu total</i>	
Smk. Francs.	Piik. cent.	Smk. Francs.	Piik. cent.	m. h.	n. f.		Smk. Francs.	Piik. cent.	Smk. Francs.	Piik. cent.	m. h.	n. f.		Smk. Francs.	Piik. cent.	Smk. Francs.	Piik. cent.
40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57
8 02		648 02		5	—	—	41 75	5,587 12			59	—	—	785 19	83,277 34		1
2,370 15		64,466 15		12	6	1,804	846 85	9,405 35			81	98	14,960	7,198 55	153,831 42		2
—		—		—	—	—	—	—			—	—	2,748	—	—		3
608 48		—		—	—	—	—	—			—	—	—	6,084 79	—		4
201 70		4,721 60		8	1	1,360	803 43	10,033 55			21	7	2,937	1,520 33	29,386 90		5
171 65		7,420 15		8	—	—	1,050 12	12,012 12			49	33	—	2,398 99	84,689 46		6
149 40		2,401 40		10	1	70	705 —	3,790 90			58	6	—	10,422 95	87,097 35		7
—		—		5	—	—	101 30	3,168 60			31	3	—	1,607 94	33,499 47		8
267 75		3,007 75		4	3	—	253 45	1,530 95			24	11	—	2,246 14	26,892 28		9
568 96		5,230 36		7	—	—	74 78	1,773 28			20	19	—	1,997 24	32,471 14		10
—		—		1	—	115	—	—			17	72	13,093	—	—		11
—		—		—	2	78	—	—			5	2	78	—	—		12
—		—		—	—	—	—	—			7	—	244	—	—		13
—		—		1	—	5	—	—			12	—	663	—	—		14
—		—		—	—	—	—	—			4	—	1,456	—	—		15
—		—		2	—	101	—	—			8	4	524	—	—		16
—		—		1	—	96	—	—			11	1	1,114	—	—		17
—		—		6	—	—	65 85	502 70			19	1	—	555 22	11,259 03		18
—		—		—	—	—	—	—			8	—	479	134 15	3,359 15		19

Taulu 44. Työntekijät jaettuina am-

Tab. 44. Répartition des ouvriers en catégories

Ammatinerikoisala. <i>Spécialité.</i>	Työntekijöitä, joilla on															
	alle 400 mk:n moins de 400 fr.		400-450 mk.		450-500 mk.		500-550 mk.		550-600 fr.		600-650 mk.		650-700 mk.		700-750 mk.	
	m. h.	n. f.	m. h.	n. f.	m. h.	n. f.	m. h.	n. f.	m. h.	n. f.	m. h.	n. f.	m. h.	n. f.	m. h.	n. f.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
1 <i>Latomo</i>																
2 Faktoreja	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3 Katkaisijoita	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4 Käsi- ja konelatojia	1	—	1	—	1	—	—	3	2	1	3	—	1	—	3	2
5 Latojanoppilaita	74	20	15	6	14	3	10	3	8	5	7	5	6	—	5	1
6 Summa	75	20	16	6	15	3	10	6	10	6	10	5	7	—	8	3
7 <i>Kirjapaino</i>																
8 Esimiehiä	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
9 Painajia	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
10 Painajanoppilaita	34	—	7	—	6	—	7	—	6	—	7	1	4	—	3	—
11 Alistajia ja muita	5	6	1	2	1	1	2	1	1	3	3	—	—	1	2	1
12 Summa	39	6	8	2	7	1	9	1	7	3	12	1	5	1	7	1
13 <i>Kivipaino</i>																
14 Esimiehiä	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
15 Kivipiirtäjiä	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
16 Kivipiirtäjän oppilaita	2	—	1	—	—	—	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—
17 Käsi- ja kivipainajia	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
18 Painajanoppilaita	5	—	4	—	1	—	3	—	3	—	—	—	—	—	—	—
19 Alistajia ja muita	5	2	—	1	—	2	1	2	—	—	—	1	—	4	1	—
20 Summa	12	2	5	1	1	2	6	2	4	—	—	1	—	4	2	—
21 <i>Kemigrafia</i>																
22 Esimiehiä	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
23 Valokuvaajia	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
24 Kemigrafeja	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
25 Kemigrafianoppilaita	1	—	4	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
26 Kuparipainajia ja muita	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
27 Summa	1	1	4	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
28 <i>Paperinjalostus</i>																
29 Esimiehiä	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
30 Kartonkityöntekijöitä	—	27	—	7	—	7	—	2	—	7	—	1	—	—	—	1
31 Summa	—	27	—	7	—	7	—	2	—	7	—	1	—	—	—	1
32 <i>Kirjansitomo y. m.</i>																
33 Esimiehiä ja johtajattaria	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
34 Kirjansitomatyöntek. y. m.	10	60	3	15	1	19	1	20	3	19	—	23	—	11	3	5
35 Summa	10	60	3	15	1	19	1	20	3	19	—	23	—	11	3	5
36 Edellisiin kuulumattomia	20	4	1	1	1	4	1	3	—	1	—	4	—	—	3	1
37 Summa summarum	157	120	37	32	25	36	27	34	25	36	22	35	12	16	23	11

Taulu 45. Yli 2,000 markan vuosipalkkaiset työntekijät

Tab. 45. Répartition des ouvriers, recevant plus de 2,000 fr. par an,

Ammatinerikoisala. <i>Spécialité.</i>	Työntekijöitä, joilla on							
	2,000 - 2,250 mk. 2,000 à 2,250 fr.		2,250 - 2,500 mk. 2,500 à 2,250 fr.		2,500 - 2,750 mk. 2,500 à 2,750 fr.		2,750 - 3,000 mk. 2,750 à 3,000 fr.	
	m. h.	n. f.	m. h.	n. f.	m. h.	n. f.	m. h.	n. f.
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1 <i>Latomo</i>								
2 Faktoreja	6	—	10	—	2	—	—	—
3 Katkaisijoita	2	—	7	—	3	—	1	—
4 Käsi- ja konelatojia	26	1	13	2	13	—	13	1
5 Summa	34	1	30	2	18	—	14	1
6 <i>Kirjapaino</i>								
7 Esimiehiä	4	—	4	—	—	—	—	—
8 Painajia	12	—	3	—	2	—	1	—
9 Alistajia ja muita	1	—	1	—	—	—	—	—
10 Summa	17	—	8	—	2	—	1	—
11 <i>Kivipaino</i>								
12 Esimiehiä	2	—	3	—	—	—	1	—
13 Kivipiirtäjiä	2	—	—	—	1	—	1	—
14 Käsi- ja kivipainajia	4	—	5	—	2	—	—	—
15 Alistajia ja muita	—	—	1	—	—	—	—	—
16 Summa	8	—	9	—	3	—	2	—
17 <i>Kemigrafia</i>								
18 Esimiehiä	—	—	—	—	—	—	—	—
19 Valokuvaajia	1	—	—	—	—	—	—	—
20 Kemigrafeja	—	—	—	—	—	—	—	—
21 Summa	1	—	—	—	—	—	—	—
22 <i>Paperinjalostus</i>								
23 Esimiehiä	1	—	—	—	—	—	—	—
24 <i>Kirjansitomo y. m.</i>								
25 Esimiehiä ja johtajattaria	1	1	1	—	—	—	1	—
26 Kirjansitomatyöntek. y. m.	2	—	1	—	—	—	—	—
27 Summa	3	1	2	—	—	—	1	—
28 Edellisiin kuulumattomia	2	—	3	—	—	—	—	—
29 Summa summarum	66	2	52	2	23	—	18	1

jaettuina ammatin erikoisalain ja vuositulojen mukaan.

en catégories d'après les spécialités du métier et le revenu annuel.

vuosituloja — Nombre des ouvriers ayant un revenu annuel de												
3,000—3,250 mk. 3,000 à 3,250 fr.		3,250—3,500 mk. 3,250 à 3,500 fr.		3,500—3,750 mk. 3,500 à 3,750 fr.		3,750—4,000 mk. 3,750 à 4,000 fr.		4,000 mk. ja enem. 4,000 fr. et au-dessus		Summa Total		
m. h.	n. f.	m. h.	n. f.	m. h.	n. f.	m. h.	n. f.	m. h.	n. f.	m. h.	n. f.	
10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	
												1
1	—	3	—	—	—	—	—	2	—	24	—	2
1	—	—	—	—	—	—	—	2	—	16	—	3
1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	68	4	4
3	—	5	—	—	—	—	—	4	—	108	4	5
—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	9	—	6
1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	19	—	7
—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	3	—	8
1	—	—	—	1	—	—	—	1	—	31	—	9
—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	8	—	10
6	—	3	—	—	—	1	—	1	—	15	—	11
1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	13	—	12
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	13
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14
7	—	3	—	2	—	1	—	2	—	37	—	15
—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	2	—	16
—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	2	—	17
—	—	—	—	2	—	2	—	—	—	4	—	18
—	—	1	—	2	—	2	—	2	—	8	—	19
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	21
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	22
3	—	—	—	—	—	—	—	1	—	7	1	23
1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	24
4	—	—	—	—	—	—	—	1	—	11	1	25
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	26
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	27
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	28
15	—	9	—	5	—	3	—	10	—	201	5	29

Taulu 46. Työntekijät jaettuina toiminnan-

T a b. 46. Répartition des ouvriers d'après le

	Työntekijöitä, joilla on																	
	Toiminnanhaara ja työseutu. Genre de travail et localité.		alle 400 mk:n moins de 400 fr.		400—450 mk.		450—500 mk.		500—550 mk. 500 à 550 fr.		550—600 mk. 550 à 600 fr.		600—650 mk. 600 à 650 fr.		650—700 mk. 650 à 700 fr.		700—750 mk. 700 à 750 fr.	
			m. h.	n. f.	m. h.	n. f.	m. h.	n. f.	m. h.	n. f.	m. h.	n. f.	m. h.	n. f.	m. h.	n. f.	m. h.	n. f.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17		
1	<i>Latomo</i>																	
2	Helsinki	13	2	5	1	4	1	3	—	1	2	4	3	5	—	3	1	
3	Loviisa	—	2	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
4	Porvoo	3	—	1	—	1	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	
5	Tammisaari	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	
6	Hanko	1	—	1	1	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	
7	Turku	11	—	3	1	1	—	1	—	3	—	—	—	—	—	—	—	
8	Pori	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	1	—	
9	Rauma	—	3	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	2	
10	Uusikaupunki	4	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	
11	Maarianhamina	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	
12	Hämeenlinna	5	—	—	1	1	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	
13	Tampere	1	2	—	—	1	—	1	—	1	1	1	—	—	—	1	—	
14	Viipuri	3	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
15	Sortavala	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
16	Käkisalmi	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
17	Lappeenranta	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
18	Hamina	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	
19	Kotka	1	3	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	
20	Mikkeli	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
21	Heinola	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	
22	Savonlinna	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
23	Kuopio	6	—	1	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	
24	Joensuu	2	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	
25	Iisalmi	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
26	Nikolainkaupunki	3	3	3	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
27	Kristiinankaupunki	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
28	Uusikaarlepyy	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
29	Pietarsaari	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
30	Kokkola	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
31	Jyväskylä	3	1	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	
32	Oulu	3	—	—	—	—	—	1	—	2	1	—	—	1	—	1	—	
33	Raabe	1	—	—	—	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
34	Kemi	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	
35	Kajaani	—	1	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	
36	Summa	75	20	16	6	15	3	10	6	10	6	10	5	7	—	8	3	

haarain, työseutujen ja vuositulojen mukaan.

genre du travail, la localité et le revenu annuel.

vuosituloja — Nombre d'ouvriers ayant un revenu annuel de

700—800 mk.		800—850 mk.		850—900 mk.		900—950 mk.		950—1,000 mk.		1,000—1,250 mk.		1,250—1,500 mk.		1,500—1,750 mk.		1,750—2,000 mk.		2,000 mk. ja enem. 2,000 fr. et au-dessus		Summa Total	
m. h.	n. f.	m. h.	n. f.	m. h.	n. f.	m. h.	n. f.	m. h.	n. f.	m. h.	n. f.	m. h.	n. f.	m. h.	n. f.	m. h.	n. f.	m. h.	n. f.	m. h.	n. f.
18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39
	3								1	11	8	16	11	18	10	33	4	68	4	193	55
		1										2								3	2
										1		1		4		3		3		19	
							1			1										4	
											2					1				4	4
								1		3	4	8		8		9		16		65	5
										4		4		1		2				12	3
								1		2					1					5	5
																				5	1
												2		1						4	
									1		1	1				2		1		12	3
		1							2	2	9	3	3					3		13	20
									2	2		2		1		5		6		20	
				1					4							1				9	2
										1	1	1								2	
										2				1		2				8	
											1	3		1				2		8	5
										1										4	
										1										3	
										2		1								6	
									1		4		4		2			2		22	
	1						1			1		1		1		1				7	1
							1						1							4	
												2			2	1	1	1		10	7
										3						1				6	
																				1	
										1		1								3	1
										3								3		9	5
										1		1						2		12	1
																				4	
																				6	
																				1	2
6	2	5	3	3	4	6	3	2	3	48	25	53	14	42	12	66	5	108	4	490	124

Taulu 46 (jatkoa). Työntekijät jaettuina toimin-

T a b. 46 (suite). Repartition des ouvriers d'après

Toiminnanhaara ja työseutu <i>Genre de travail et localité.</i>	Työntekijöitä, joilla on															
	alle 400 mk:n <i>moins de 400 fr.</i>		400 - 450 mk. <i>400 à 450 fr.</i>		450 - 500 mk. <i>450 à 500 fr.</i>		500 - 550 mk. <i>500 à 550 fr.</i>		550 - 600 mk. <i>550 à 600 fr.</i>		600 - 650 mk. <i>600 à 650 fr.</i>		650 - 700 mk. <i>650 à 700 fr.</i>		700 - 750 mk. <i>700 à 750 fr.</i>	
	m. h.	n. f.	m. h.	n. f.	m. h.	n. f.	m. h.	n. f.	m. h.	n. f.	m. h.	n. f.	m. h.	n. f.	m. h.	n. f.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
<i>Kivipaino</i>																
1 Helsinki	10	5	3	1	4	1	3	1	3	3	4	1	3	1	1	1
2 Loviisa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
3 Porvoo	2	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—
4 Tammisaari	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
5 Hanko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
6 Turku	2	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
7 Pori	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	1	—
8 Rauma	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
9 Uusikaupunki	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
10 Maarianhamina	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
11 Hämeenlinna	1	—	1	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—
12 Tampere	3	—	1	—	1	—	—	—	1	—	1	—	—	—	2	—
13 Viipuri	2	—	1	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	1	—
14 Sortavala	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
15 Lappeenranta	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
16 Hamina	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
17 Kotka	2	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
18 Mikkelä	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
19 Savonlinna	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
20 Joensuu	4	1	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
21 Kuopio	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
22 Iisalmi	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
23 Nikolainkaupunki	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
24 Kristiinankaupunki	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
25 Uusikaarlepyy	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
26 Kokkola	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
27 Jyväskylä	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
28 Oulu	1	—	1	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
29 Raabe	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
30 Kemi	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
31 Kajaani	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
32 Summa	39	6	8	2	7	1	9	1	7	3	12	1	5	1	7	1
<i>Kivipaino</i>																
34 Helsinki	6	2	5	1	1	2	6	2	3	—	—	1	—	4	1	—
35 Turku	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
36 Tampere	3	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—
37 Viipuri	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
38 Summa	12	2	5	1	1	2	6	2	4	—	—	1	—	4	2	—

Taulu 46 (jatkoa). Työntekijät jaettuina toimin-

Tab. 46 (suite). Répartition des ouvriers d'après

Toiminnanhaara ja työseutu <i>Genre de travail et localité.</i>		Työntekijöitä, joilla on															
		alle 400 mk:n muus de 400 fr.		400-450 mk. 400 à 450 fr.		450-500 mk. 450 à 500 fr.		500-550 mk. 500 à 550 fr.		550-600 fr.		600-650 mk. 600 à 650 fr.		650-700 mk. 650 à 700 fr.		700-750 mk. 700 à 750 fr.	
		m. h.	n. f.	m. h.	n. f.	m. h.	n. f.	m. h.	n. f.	m. h.	n. f.	m. h.	n. f.	m. h.	n. f.	m. h.	n. f.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	
1	<i>Kemigrafia</i>																
2	Helsinki	1	1	4	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	
3	<i>Paperinjalostus</i>																
4	Helsinki	—	7	—	4	—	3	—	—	—	1	—	—	—	—	1	
5	Turku	—	20	—	3	—	4	—	2	—	6	—	1	—	—	—	
6	Summa	—	27	—	7	—	7	—	2	—	7	—	1	—	—	1	
7	<i>Kirjansitomo y. m.</i>																
8	Helsinki	2	43	2	10	1	12	—	13	2	15	—	21	—	9	1	4
9	Porvoo	—	5	—	—	—	6	—	2	—	3	—	1	—	—	1	—
10	Turku	—	5	—	3	—	1	—	2	—	1	—	1	—	1	—	—
11	Uusikaupunki	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
12	Viipuri	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
13	Lappeenranta	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
14	Kotka	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
15	Mikkeli	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
16	Kuopio	4	3	—	1	—	—	—	1	1	—	—	—	—	1	1	1
17	Joensuu	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
18	Jyväskylä	1	1	1	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—
19	Oulu	2	1	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
20	Kajaani	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
21	Summa	10	60	3	15	1	19	1	20	3	19	—	23	—	11	3	5
22	<i>Edellisiin kuulumattomia</i>																
23	Helsinki	5	3	—	1	—	2	—	2	—	—	—	4	—	—	1	—
24	Porvoo	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
25	Hanko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
26	Turku	5	—	—	—	—	2	—	—	—	1	—	—	—	—	1	1
27	Pori	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
28	Tampere	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
29	Viipuri	—	1	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
30	Hamina	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
31	Kotka	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
32	Kuopio	2	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—
33	Iisalmi	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
34	Nikolainkaupunki	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
35	Kokkola	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
36	Jyväskylä	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
37	Summa	20	4	1	1	1	4	1	3	—	1	—	4	—	—	3	1

Taulu 46 (jatkoa). Työntekijät jaettuina toimin-

Tab. 46 (suite). Répartition des ouvriers d'après

Toiminnaluokka ja työseutu. <i>Genre de travail et localité.</i>	Työntekijöitä, joilla on															
	alle 400 mk:n <i>moins de 400 Fr.</i>		400—450 mk. <i>400 à 450 Fr.</i>		450—500 mk. <i>450 à 500 Fr.</i>		500—550 mk. <i>500 à 550 Fr.</i>		550—600 mk. <i>550 à 600 Fr.</i>		600—650 mk. <i>600 à 650 Fr.</i>		650—700 mk. <i>650 à 700 Fr.</i>		700—750 mk. <i>700 à 750 Fr.</i>	
	m. h.	n. f.	m. h.	n. f.	m. h.	n. f.	m. h.	n. f.	m. h.	n. f.	m. h.	n. f.	m. h.	n. f.	m. h.	n. f.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
1 <i>Kokonaisyhteenveto</i>																
2 Helsinki	37	63	19	18	10	21	12	18	10	21	8	30	8	14	7	7
3 Loviisa	—	2	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
4 Porvoo	5	5	1	—	1	6	—	2	2	3	2	1	—	—	1	—
5 Tammisaari	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—
6 Hanko	1	—	1	1	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—
7 Turku	21	25	3	7	2	7	1	4	3	8	—	2	1	1	1	1
8 Pori	—	—	—	—	—	—	1	1	1	—	—	1	—	—	2	—
9 Rauma	—	3	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	2
10 Uusikaupunki	5	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—
11 Maarianhamina	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
12 Hämeenlinna	6	—	1	1	1	—	1	—	—	2	1	—	—	—	—	—
13 Tampere	8	2	1	—	2	—	1	—	2	1	2	1	—	—	4	—
14 Viipuri	5	1	2	—	—	—	2	1	—	—	1	—	—	—	1	—
15 Sortavala	2	2	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
16 Käkisalmi	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
17 Lappeenranta	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
18 Hamina	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
19 Kotka	5	4	—	—	—	—	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—
20 Mikkeli	3	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
21 Heinola	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—
22 Savonlinna	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
23 Kuopio	16	4	1	2	—	—	1	1	2	—	2	—	1	2	2	1
24 Joensuu	3	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—
25 Iisalmi	3	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
26 Nikolainkaupunki	7	3	3	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
27 Kristiinankaupunki	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
28 Uusikaarlepyy	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
29 Pietarsaari	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
30 Kokkola	2	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
31 Jyväskylä	6	2	1	1	1	—	—	3	—	—	1	—	—	—	—	—
32 Oulu	6	1	1	1	1	—	2	—	3	1	—	—	1	—	1	—
33 Raahel	1	—	—	—	2	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
34 Kemi	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
35 Kajaani	—	2	2	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
36 Summa summarum	157	120	37	32	25	36	27	34	25	36	22	35	12	16	23	11

nanhaarain, työseutujen ja vuositulojen mukaan.

le-genre de travail, la localité et le revenu annuel.

vuosituloja — Nombre d'ouvriers ayant un revenu annuel de

750 à 800 fr.		800 à 850 fr.		850 à 900 fr.		900 à 950 fr.		950 à 1,000 fr.		1,000 à 1,250 fr.		1,250 à 1,500 fr.		1,500 à 1,750 fr.		1,750 à 2,000 fr.		2,000 mk. ja enem. 2,000 fr. et au-dessus		Summa Total.	
m. h.	n. f.	m. h.	n. f.	m. h.	n. f.	m. h.	n. f.	m. h.	n. f.	m. h.	n. f.	m. h.	n. f.	m. h.	n. f.	m. h.	n. f.	m. h.	n. f.	m. h.	n. f.
18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39
7	12	7	7	5	12	4	11	2	4	33	14	40	12	52	11	60	6	142	5	463	286
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	1	—	—	1	—	1	—	1	1	2	—	4	—	6	—	4	—	6	—	37	19
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	4
1	—	4	—	—	—	2	—	2	—	8	4	12	—	14	—	13	—	25	—	113	59
—	—	—	—	—	—	1	1	1	—	4	—	6	—	1	—	2	—	—	—	19	3
—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	2	—	—	—	1	—	1	—	—	—	6	5
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	—
—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	1	—	1	—	3	—	1	—	18	3
2	1	—	—	—	1	1	—	3	2	4	9	6	3	1	—	1	—	3	—	41	20
—	1	—	—	1	—	—	—	1	—	2	—	3	—	3	—	7	—	7	—	35	3
—	—	1	—	—	—	2	—	—	—	4	—	1	—	—	—	1	—	—	—	12	2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	1	1	—	—	—	—	—	—	—	6	2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2	—	1	—	2	—	—	—	12	—
—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	3	—	2	—	—	—	2	—	15	6
—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	1	—	—	—	—	—	—	—	3	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	8	—	7	—	2	—	5	—	49	10
—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	3	—	8	—	7	—	2	—	—	—	49	10
1	—	—	—	1	—	1	—	—	—	2	—	1	—	1	—	1	—	—	—	12	1
—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	7	—
1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	3	2	1	1	2	—	20	7
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	—	1	—	1	—	1	—	9	—
1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	2	—
1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	2	—
—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	7	1
—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	5	—	1	—	1	—	1	—	3	—	20	8
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	3	—	—	—	1	—	3	—	24	3
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2	—	1	—	7	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	3	3
14	15	14	8	9	14	15	13	13	7	90	31	103	15	103	13	104	7	201	5	994	448

Taulu 47. Työntekijät jaettuina toiminnanhaarain, ikäluokkain ja vuositulojen mukaan.

T a b. 47. Répartition des ouvriers d'après les genres de travail, les classes d'âge et le revenu annuel.

Toiminnanhaarat ja ikäluokat. Genre de travail et classes d'âge.	Työntekijöitä, joilla on vuosituloja Nombre d'ouvriers ayant un revenu annuel de														
	alle 400 mk:n moins de 400 fr.		400-700 mk. 400 à 700 fr.		700-1,000 mk. 700 à 1,000 fr.		1,000-1,500 mk. 1,000 à 1,500 fr.		1,500-2,000 mk. 1,500 à 2,000 fr.		2,000 mk. ja enem. 2,000 fr. et au-dessus		Summa Total		
	m. h.	n. f.	m. h.	n. f.	m. h.	n. f.	m. h.	n. f.	m. h.	n. f.	m. h.	n. f.	m. h.	n. f.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
<i>Latomo</i>															
Alle 18 vuoden	44	10	13	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	57	10
18:sta 30 vuoteen	31	10	55	26	28	18	64	30	49	6	28	—	255	90	
30 » 45 »	—	—	—	—	1	—	30	9	53	11	67	4	151	24	
45 » 60 »	—	—	—	—	1	—	6	—	6	—	13	—	26	—	
60 v. ja enem.	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	
Summa	75	20	68	26	30	18	101	39	108	17	108	4	490	124	
<i>Kirjapaino</i>															
Alle 18 vuoden	23	3	6	1	—	—	—	—	—	—	—	—	29	4	
18:sta 30 vuoteen	15	3	39	8	19	4	30	1	18	—	7	—	128	16	
30 » 45 »	1	—	1	—	3	2	5	—	23	—	21	—	54	2	
45 » 60 »	—	—	2	—	2	—	3	—	2	—	3	—	12	—	
60 v. ja enem.	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	3	—	
Summa	39	6	48	9	24	6	41	1	43	—	31	—	226	22	
<i>Kviiipaino</i>															
Alle 18 vuoden	9	1	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12	1	
18:sta 30 vuoteen	3	1	13	9	6	—	7	2	5	—	8	—	42	12	
30 » 45 »	—	—	—	1	1	1	2	—	5	1	22	—	30	3	
45 » 60 »	—	—	—	—	1	—	1	—	1	—	7	—	10	—	
60 v. ja enem.	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	
Summa	12	2	16	10	9	1	10	2	11	1	37	—	95	16	
<i>Kemigrafia</i>															
Alle 18 vuoden	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	
18:sta 30 vuoteen	—	1	3	—	1	—	2	—	3	—	6	—	15	1	
30 » 45 »	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	2	—	3	—	
Summa	1	1	5	—	1	—	3	—	3	—	8	—	21	1	

Taulu 47 (jatkoa). Työntekijät jaettuina toiminnanhaaran, ikäluokan ja vuositulojen mukaan.

Tab. 47 (suite). Répartition des ouvriers d'après les genres de travail, les classes d'âge et le revenu annuel.

Toiminnanhaarat ja ikäluokat Genre de travail et classes d'âge.	Työntekijöitä, joilla on vuosituloja Nombre d'ouvriers ayant un revenu annuel de													
	alle 400 mk:n moins de 400 fr.		400-700 mk.		700-1,000 mk. 700 à 1,000 fr.		1,000-1,500 mk. 1,000 à 1,500 fr.		1,500-2,000 mk. 1,500 à 2,000 fr.		2,000 mk. ja enem. 2,000 fr. et au-dessus		Summa Total	
	m. h.	n. f.	m. h.	n. f.	m. h.	n. f.	m. h.	n. f.	m. h.	n. f.	m. h.	n. f.	m. h.	n. f.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
<i>Paperinjalostus</i>														
Alle 18 vuoden	—	10	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13
18:sta 30 vuoteen	—	17	—	18	—	—	2	—	1	—	—	—	3	35
30 » 45 »	—	—	—	3	—	1	2	—	1	—	1	—	4	4
45 » 60 »	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—
Summa	—	27	—	24	—	1	4	—	3	—	1	—	8	52
<i>Kirjansitomo y. m.</i>														
Alle 18 vuoden	6	21	2	6	—	1	—	—	—	—	—	—	8	28
18:sta 30 vuoteen	4	39	6	89	9	22	15	1	7	—	2	—	43	151
30 » 45 »	—	—	—	11	1	16	6	3	17	1	5	1	29	32
45 » 60 »	—	—	—	1	1	—	1	—	4	1	4	—	10	2
60 v. ja enem.	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—
Summa	10	60	8	107	11	39	22	4	29	2	11	1	91	213
<i>Edellisiin kuulumattomia</i>														
Alle 18 vuoden	18	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	18	2
18:sta 30 vuoteen	2	1	1	10	5	3	3	—	—	—	1	—	12	14
30 » 45 »	—	2	1	1	4	—	5	—	4	—	2	—	16	3
45 » 60 »	—	—	1	1	4	—	4	—	6	—	2	—	17	1
Summa	20	4	3	13	13	3	12	—	10	—	5	—	63	20
<i>Kokonaisyhteenveto</i>														
Alle 18 vuoden	101	46	26	11	—	1	—	—	—	—	—	—	127	58
18:sta 30 vuoteen	55	72	117	160	68	47	123	34	83	6	52	—	498	319
30 » 45 »	1	2	2	16	10	20	51	12	103	13	120	5	287	68
45 » 60 »	—	—	3	2	9	—	15	—	20	1	29	—	76	3
60 v. ja enem.	—	—	—	—	1	—	4	—	1	—	—	—	6	—
Summa summarum	157	120	148	189	88	68	193	46	207	20	201	5	994	448

Taulu 48. Työntekijät jaettuina toiminnanhaarain, työajan ja vuositulojen mukaan.

T a b. 48. Répartition des ouvriers d'après les branches du métier, le nombre d'années de travail et le revenu annuel.

Toiminnanhaarat ja työaika <i>Branche du métier et nombre d'années de travail.</i>	Työntekijöitä, joilla on vuosituloja <i>Nombre d'ouvriers ayant un revenu annuel de</i>													
	alle 400 mk. <i>moins de 400 fr.</i>		400—700 mk. <i>400 à 700 fr.</i>		700—1,000 fr.		1,000—1,500 fr.		1,500—2,000 mk. <i>1,500 à 2,000 fr.</i>		2,000 mk. ja enem. <i>2,000 fr. et au-dessus</i>		Summa <i>Total</i>	
	m. <i>h.</i>	n. <i>f.</i>	m. <i>h.</i>	n. <i>f.</i>	m. <i>h.</i>	n. <i>f.</i>	m. <i>h.</i>	n. <i>f.</i>	m. <i>h.</i>	n. <i>f.</i>	m. <i>h.</i>	n. <i>f.</i>	m. <i>h.</i>	n. <i>f.</i>
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
<i>Latomo</i>														
Alla 2 vuoden	21	6	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	22	7
2:sta 10 vuoteen	54	14	67	25	26	18	44	23	19	1	2	—	212	81
10 » 20 »	—	—	—	—	2	—	34	14	53	11	47	1	136	26
20 v. ja enem.	—	—	—	—	2	—	21	2	36	5	59	3	118	10
ilmoittamaton	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	2	—
Summa	75	20	68	26	30	18	101	39	108	17	108	4	490	124
<i>Kirjapaino</i>														
Alle 2 vuoden	9	3	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11	3
2:sta 10 vuoteen	30	3	45	9	21	3	25	—	7	—	2	—	130	15
10 » 20 »	—	—	—	—	1	3	10	1	22	—	12	—	45	4
20 v. ja enem.	—	—	1	—	1	—	6	—	13	—	17	—	38	—
ilmoittamaton	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	2	—
Summa	39	6	48	9	24	6	41	1	43	—	31	—	226	22
<i>Kivipaino</i>														
Alle 2 vuoden	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
2:sta 10 vuoteen	11	2	16	9	9	—	8	2	2	—	2	—	48	13
10 » 20 »	—	—	—	1	—	1	1	—	6	1	14	—	21	3
20 v. ja enem.	—	—	—	—	—	—	1	—	3	—	21	—	25	—
Summa	12	2	16	10	9	1	10	2	11	1	37	—	95	16
<i>Kemigrafia</i>														
Alle 2 vuoden	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
2:sta 10 vuoteen	1	1	4	—	1	—	2	—	3	—	2	—	13	1
10 » 20 »	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	6	—	7	—
Summa	1	1	5	—	1	—	3	—	3	—	8	—	21	1

Taulu 48 (jatkoa). Työntekijät jaettuina toiminnanhaarain, työajan ja vuositulojen mukaan.

Tab. 48 (suite). Répartition des ouvriers d'après les branches du métier, le nombre d'années de travail et le revenu annuel.

Toiminnanhaarat ja työaika. Branche du métier et nombre d'années de travail.	Työntekijöitä, joilla on vuosituloja Nombre d'ouvriers ayant un revenu annuel de.													
	alle 400 mk:n muutos alle 400 fr.		400-700 mk. 400 à 700 fr.		700-1,000 mk. 700 à 1,000 fr.		1,000-1,500 mk. 1,000 à 1,500 fr.		1,500-2,000 mk. 1,500 à 2,000 fr.		2,000 mk. ja enem. 2,000 fr. et au-dessus		Summa Total	
	m. h.	n. f.	m. h.	n. f.	m. h.	n. f.	m. h.	n. f.	m. h.	n. f.	m. h.	n. f.	m. h.	n. f.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
<i>Paperinjalostus</i>														
2:sta 10 vuoteen	—	27	—	19	—	—	3	—	2	—	—	—	5	46
10 » 20 »	—	—	—	4	—	1	—	—	—	—	1	—	1	5
20 v. ja enem.	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	1	1
ilmoittamaton	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—
Summa	—	27	—	24	—	1	4	—	3	—	1	—	8	52
<i>Kirjansitomo y. m.</i>														
Alle 2 vuoden	3	5	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	3	6
2:sta 10 vuoteen	7	55	8	87	8	17	8	—	2	—	—	—	33	159
10 » 20 »	—	—	—	15	1	20	10	3	15	—	4	—	30	38
20 v. ja enem.	—	—	—	4	2	2	4	1	11	2	7	1	24	10
ilmoittamaton	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—
Summa	10	60	8	107	11	39	22	4	29	2	11	1	91	213
<i>Edellisiin kuulumattomia</i>														
Alle 2 vuoden	9	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	9	3
2:sta 10 vuoteen	10	1	—	7	7	1	5	—	1	—	—	—	23	9
10 » 20 »	—	—	2	—	1	2	2	—	1	—	2	—	8	2
20 v. ja enem.	—	—	—	—	—	—	4	—	5	—	2	—	11	—
ilmoittamaton	1	3	1	3	5	—	1	—	3	—	1	—	12	6
Summa	20	4	3	13	13	3	12	—	10	—	5	—	63	20
<i>Kokonaisyhteenveto</i>														
Alle 2 vuoden	43	14	4	5	—	—	—	—	—	—	—	—	47	19
2:sta 10 vuoteen	113	103	140	156	72	39	95	25	36	1	8	—	464	324
10 » 20 »	—	—	2	20	5	27	58	18	97	12	86	1	248	78
20 v. ja enem.	—	—	1	5	5	2	36	3	69	7	106	4	217	21
ilmoittamaton	1	3	1	3	6	—	4	—	5	—	1	—	18	6
Summa summarum	157	120	148	189	88	68	193	46	207	20	201	5	994	448

Taulu 49. Työntekijäin vuotuiset keskitulot eri

Tab. 49. Moyenne du revenu annuel dans les

Ammatinerikoisala. <i>Spécialité.</i>	Alle 18 vuoden <i>au-dessous de 18 ans</i>						18:sta 30 vuoteen <i>18 à 30 ans</i>						30:stä <i>30 à</i>				
	m. h.			n. f.			m. h.			n. f.			m. h.				
	<i>Inku. nombre</i>	<i>Smk. Francs.</i>	<i>pitk. cent.</i>	<i>Inku. nombre</i>	<i>Smk. Francs.</i>	<i>pitk. cent.</i>	<i>Inku. nombre</i>	<i>Smk. Francs.</i>	<i>pitk. cent.</i>	<i>Inku. nombre</i>	<i>Smk. Francs.</i>	<i>pitk. cent.</i>	<i>Inku. nombre</i>	<i>Smk. Francs.</i>	<i>pitk. cent.</i>		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16		
<i>Latomo</i>																	
1																	
2							7	2,745	76	—	—	—	16	2,308	08		
3							6	1,762	19	—	—	—	20	2,343	19		
4		1	480	—	—	—	141	1,520	08	44	1,154	40	115	1,909	99		
5		56	331	84	10	270	70	101	543	93	46	579	52	—	—		
6		Summa	57	334	44	10	270	70	255	1,172	79	90	860	57	151	2,009	55
<i>Kirjapaino</i>																	
7																	
8							7	1,771	60	—	—	—	8	2,221	43		
9							54	1,337	—	1	1,426	—	39	1,850	53		
10		26	343	19	—	—	56	569	37	2	756	50	—	—	—		
11		3	243	95	4	321	78	11	819	36	13	552	22	7	1,553	62	
12		Summa	29	332	92	4	321	78	128	980	44	16	632	36	54	1,866	99
<i>Kivipaino</i>																	
13																	
14							1	2,047	60	—	—	—	7	2,816	96		
15							4	2,444	74	2	1,166	—	10	3,137	52		
16		1	400	—	—	—	6	566	75	—	—	—	—	—	—		
17							14	1,580	64	—	—	—	10	2,273	91		
18		6	389	18	—	—	12	573	53	—	—	—	—	—	—		
19		5	289	38	1	337	60	5	1,072	14	10	557	45	3	1,391	50	
20		Summa	12	348	50	1	337	60	42	1,180	93	12	658	88	30	2,600	25
<i>Kemigrafia</i>																	
21																	
22							1	3,395	—	—	—	—	1	4,461	80		
23							2	3,124	22	—	—	—	1	1,260	14		
24							7	2,043	04	—	—	—	1	2,979	20		
25		3	403	65	—	—	5	671	17	—	—	—	—	—	—		
26										1	310	—	—	—	—		
27		Summa	3	403	65	—	—	—	15	1,820	04	1	310	—	3	2,900	38

ammatin erikoisaloilla, sukupuolissa ja ikäluokissa.

différentes spécialités, par sexes et classes d'âge.

45 vuoteen 45 ans			45:stä 60 vuoteen 45 à 60 ans						60 v. ja enem. 60 ans et au-dessus						Summa Total					
n. f.			m. h.			n. f.			m. h.			n. f.			m. h.			n. f.		
Luku. nombre	Smk. Francs.	p.tik. cent.	Luku. nombre	Smk. Francs.	p.tik. cent.	Luku. nombre	Smk. Francs.	p.tik. cent.	Luku. nombre	Smk. Francs.	p.tik. cent.	Luku. nombre	Smk. Francs.	p.tik. cent.	Luku. nombre	Smk. Francs.	p.tik. cent.	Luku. nombre	Smk. Francs.	p.tik. cent.
17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37
—	—	—	8	2,454	20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	31	2,444	62	—	—	—
—	—	—	3	2,400	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	29	2,228	86	—	—	—
24	1,705	81	15	1,696	58	—	—	—	1	1,188	94	—	—	—	273	1,689	—	68	1,349	01
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	157	468	28	56	524	37
24	1,705	81	26	2,010	86	—	—	—	1	1,188	94	—	—	—	490	1,377	63	124	976	59
—	—	—	4	1,560	42	—	—	—	—	—	—	—	—	—	19	1,916	54	—	—	—
—	—	—	4	1,985	27	—	—	—	2	1,363	—	—	—	—	99	1,566	02	1	1,426	—
1	915	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	82	497	65	3	809	33
1	852	90	4	974	69	—	—	—	1	1,140	20	—	—	—	26	986	89	18	517	71
2	883	95	12	1,506	79	—	—	—	3	1,288	73	—	—	—	226	1,141	22	22	598	76
—	—	—	1	2,232	40	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9	2,666	52	—	—	—
1	1,870	—	3	2,971	38	—	—	—	—	—	—	—	—	—	17	2,945	20	3	1,400	67
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	542	93	—	—	—
—	—	—	4	2,517	80	—	—	—	—	—	—	—	—	—	28	1,962	12	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	18	512	08	—	—	—
2	695	10	2	995	18	—	—	—	1	732	90	—	—	—	16	856	58	13	561	72
3	1,086	73	10	2,320	81	—	—	—	1	732	90	—	—	—	95	1,639	26	16	719	02
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	3,928	40	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	2,502	86	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	2,160	06	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	570	85	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	310	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	21	1,772	03	1	310	—

Taulu 49 (jatkoa). Työntekijäin vuotuiset keskitulot

Tab. 49 (suite). Moyenne du revenu annuel dans

Ammatinerikoisala. <i>Spécialité.</i>	Alle 18 vuoden <i>au-dessous de 18 ans</i>						18:stä 30 vuoteen <i>18 à 30 ans</i>						30:stä <i>30 à</i>		
	m. h.			n. f.			m. h.			n. f.			m. h.		
	Inku. <i>nombre</i>	Smk. <i>Francs.</i>	ptik. <i>cent.</i>	Inku. <i>nombre</i>	Smk. <i>Francs.</i>	ptik. <i>cent.</i>	Inku. <i>nombre</i>	Smk. <i>Francs.</i>	ptik. <i>cent.</i>	Inku. <i>nombre</i>	Smk. <i>Francs.</i>	ptik. <i>cent.</i>	Inku. <i>nombre</i>	Smk. <i>Francs.</i>	ptik. <i>cent.</i>
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
28 <i>Paperinjalostus</i>															
29 Esimiehiä	—	—	—	—	—	—	1	1,881	05	—	—	—	3	1,845	62
30 Kartonkityöntekijöitä	—	—	—	13	311	58	2	1,195	38	35	424	24	1	1,209	70
31 Summa	—	—	—	13	311	58	3	1,423	93	35	424	24	4	1,686	64
32 <i>Kirjansitomo y. m.</i>															
33 Esimiehiä ja johtajattaria	—	—	—	—	—	—	2	2,412	50	2	965	67	4	2,447	50
34 Kirjansitomatyöntek. y. m.	8	303	98	28	357	91	41	1,043	48	149	528	11	25	1,629	18
35 Summa	8	303	98	28	357	91	43	1,107	15	151	533	90	29	1,742	05
36 Edellisiin kuulumattomia	18	270	79	2	396	—	12	946	78	14	573	57	16	1,307	68
39 Summa summarum	127	326	12	58	330	96	498	1,133	93	319	624	71	287	1,983	13

Taulu 50. Palkkausmuoto ammatinerikoisaloilla.

Tab. 50. Forme du salaire dans chaque spécialité du métier.

Ammatinerikoisala. <i>Spécialité.</i>	Työntekijöitä, joilla on <i>Nombre d'ouvriers payés</i>								Summa <i>Total</i>	
	urakkapalkka <i>à la tâche</i>		aikapalkka <i>par temps de travail</i>		vaihdellen urakka- ja aikapalkka <i>à la tâche et par temps al- ternativement</i>		ilmoittamaton palkkaus- muoto <i>forme non mentionnée</i>		m. h.	n. f.
	m. h.	n. f.	m. h.	n. f.	m. h.	n. f.	m. h.	n. f.		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
<i>Latomo</i>										
Faktoreja	—	—	50	—	—	—	4	—	54	—
Katkaisijoita	4	—	27	1	4	—	—	—	35	1
Konelatojia	—	—	9	1	—	—	—	—	9	1
Konelatojan oppilaita	—	—	6	—	—	—	—	—	6	—
Käsilatojia	318	60	246	62	1	—	4	2	569	124
Käsilatojan oppilaita	5	9	236	69	—	—	—	—	241	78
Summa	327	69	574	133	5	—	8	2	914	204
<i>Kivipaino</i>										
Esimiehiä	—	—	11	—	—	—	—	—	11	—
Painajia	1	4	162	4	1	—	6	—	170	8
Painajanoppilaita	1	—	144	3	—	—	—	—	145	3
Alistajia ja muita	—	—	54	46	—	—	—	—	54	46
Summa	2	4	371	53	1	—	6	—	380	57
<i>Kivipiirtäminen</i>										
Esimiehiä	—	—	5	—	—	—	—	—	5	—
Kivipiirtäjiä	—	—	29	2	—	—	1	—	30	2
Kivipiirtäjän oppilaita	—	—	11	—	—	—	1	—	12	—
Käsi- ja kivipainajia	—	—	48	—	—	—	1	—	49	—
Painajanoppilaita	—	—	35	—	—	—	—	—	35	—
Alistajia ja muita	—	—	44	34	—	—	—	—	44	34
Summa	—	—	172	36	—	—	3	—	175	36
<i>Kemigrafia</i>										
Esimiehiä	—	—	2	—	—	—	—	—	2	—
Valokuvaajia	—	—	6	—	—	—	—	—	6	—
Kemigrafeja	—	—	9	—	—	—	1	—	10	—
Kemigrafianoppilaita	—	—	8	—	—	—	—	—	8	—
Kuparipainajia	—	—	5	1	—	—	—	—	5	1
Summa	—	—	30	1	—	—	1	—	31	1

Taulu 50 (jatkoa). Palkkausmuoto ammaterikoisaloilla.

Tab. 50 (suite). Forme du salaire dans chaque spécialité du métier.

Ammaterikoisala. <i>Spécialité.</i>	Työntekijöitä, joilla on <i>Nombre d'ouvriers payés</i>								Summa <i>Total</i>	
	urakkapalkka <i>à la tâche</i>		aikapalkka <i>par temps de travail</i>		vaihdelleen urakka- ja aikapalkka <i>à la tâche et par temps al- ternativement</i>		ilmoittamaton palkkaus- muoto <i>forme non mentionnée</i>			
	m. <i>h.</i>	n. <i>f.</i>	m. <i>h.</i>	n. <i>f.</i>	m. <i>h.</i>	n. <i>f.</i>	m. <i>h.</i>	n. <i>f.</i>	m. <i>h.</i>	n. <i>f.</i>
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
<i>Paperinjalostus</i>										
Esimiehiä	—	—	4	—	—	—	—	—	4	—
Kartonkityöntekijöitä	—	77	6	66	—	—	—	—	6	143
Summa	—	77	10	66	—	—	—	—	10	143
<i>Kirjansitomo y. m.</i>										
Esimiehiä ja johtajattaria	—	—	14	7	—	—	—	—	14	7
Kirjansitomatyöntekijöitä	2	66	138	309	—	6	1	2	141	383
Summa	2	66	152	316	—	6	1	2	155	390
Edellisiin kuulumattomia	3	4	195	54	—	—	1	—	199	58
Summa summarum	334	220	1,504	659	6	6	20	4	1,864	889

Taulu 51. Palkkausmuoto eri työseuduilla.

Tab. 51. Forme du salaire dans chaque localité.

Työseutu. Localité.	Työntekijöitä, joilla on Nombre d'ouvriers payés								Summa Total	
	urakkapalkka à la tâche		aikapalkka par temps de travail		vaihdel- len urakka- ja aikapalkka à la tâche et par temps al- ternativement		ilmoittamat- on palkkaus- muoto forme non mentionnée		m. h.	n. f.
	m. h.	n. f.	m. h.	n. f.	m. h.	n. f.	m. h.	n. f.		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Helsinki	162	102	727	436	6	4	7	3	902	545
Loviisa	—	—	5	2	—	—	—	—	5	2
Porvoo	16	5	44	27	—	—	1	—	61	32
Tammisaari	—	—	7	—	—	—	—	—	7	—
Hanko	—	—	9	4	—	—	—	—	9	4
Turku	45	84	142	62	—	—	1	—	188	146
Pori	8	3	18	2	—	—	1	—	27	5
Rauma	4	3	4	2	—	—	—	—	8	5
Uusikaupunki	—	—	8	1	—	—	—	—	8	1
Maarianhamina	—	—	6	—	—	—	—	—	6	—
Hämeenlinna	6	—	34	9	—	—	—	—	40	9
Tampere	14	14	104	33	—	—	1	—	119	47
Viipuri	18	—	66	6	—	—	—	—	84	6
Sortavala	—	—	14	3	—	—	—	—	14	3
Käkisalmi	—	—	3	—	—	—	—	—	3	—
Lappeenranta	—	1	6	1	—	—	1	—	7	2
Hamina	2	—	10	—	—	—	—	—	12	—
Kotka	3	1	13	5	—	—	—	—	16	6
Mikkeli	1	—	28	8	—	—	1	—	30	8
Heinola	8	—	4	—	—	—	—	—	12	—
Savonlinna	2	—	6	—	—	—	—	—	8	—
Kuopio	14	1	51	15	—	2	—	—	65	18
Joensuu	3	—	14	1	—	—	—	—	17	1
Iisalmi	1	—	7	—	—	—	—	—	8	—
Nikolainkaupunki	3	3	44	15	—	—	1	—	48	18
Kristiinankaupunki	1	—	14	2	—	—	—	—	15	2
Uusikaarlepyy	1	—	1	—	—	—	—	—	2	—
Pietarsaari	2	—	5	—	—	—	—	—	7	—
Kokkola	3	—	15	2	—	—	—	—	18	2
Jyväskylä	—	3	29	11	—	—	—	—	29	14
Oulu	12	—	41	7	—	—	2	—	55	7
Raahe	—	—	8	1	—	—	—	—	8	1
Kemi	5	—	10	—	—	—	1	—	16	—
Tornio	—	—	3	—	—	—	1	1	4	1
Kajaani	—	—	4	4	—	—	2	—	6	4
Summa	334	220	1,504	659	6	6	20	4	1,864	889

T a u l u 52. Työhuoneistojen laatu.

T a b. 52. Disposition des locaux.

h = hyviä, suffisant, jh = jotenkin hyviä, assez suffisant, hu = huonoja, insuffisant.

Työhuoneiston käyttäminen. <i>Emploi du local.</i>	Numero. <i>Numéro.</i>	Työntekijäluku <i>Nombre de travailleurs</i>		m ³ työn- tek. kohti. <i>m³ par ouvrier.</i>	Valoisuus- olot. <i>Jour péné- trant dans les ateliers.</i>
		m. h.	n. f.		
1	2	3	4	5	6
Työpaikka 1.					
Latomo	1	24	—	90.8	h.
»	2	34	—	53.1	h.
»	3	7	—	34.9	h.
Kirjapaino	4	16	—	89.3	h.
Työpaikka 2.					
Kirjapaino	1	1	1	124.4	h.
» (digelpainin)	2	1	—	126.4	h.
Reijistys huone	3	2	1	37.4	h.
Kumitushuone	4	—	2	68.2	h.
Työpaikka 3.					
Latomo ja kirjapaino	1	3	—	42.1	h.
Työpaikka 4.					
Latomo	1	28	5	20.2	h.
Konelatous	2	2	1	13.1	h.
»	3	2	—	26.1	h.
Kirjapaino	4	3	3	41.7	h.
»	5	8	5	30.6	h.
Stereotypoiminen	6	2	—	39.6	h.
»	7				
Kivipiirräntä	8	5	—	35.3	h.
»	9	1	—	28.3	h.
Käsi painohuone	10	9	—	44.2	h.
Kivipaino	11	8	14	32.2	h.
Värinsekotus	12	—	2	76.1	h.
Keittäminen	13				
Valokuvaamo	14	3	—	37.6	h.
Kemiallinen työsalin	15	2	—	40.0	h.
Etsaus	16	1	—	66.0	h.
Kartonkiosasto	17	4	12	53.1	h.
Paperinjalostus	18	1	8	89.8	h.
Satinoiminen	19	4	—	28.3	h.
Paperinvärjäys	20	3	10	62.2	h.
Taittaminen	21	—	9	12.5	h.

Taulu 52 (jatkoa). Työhuoneistojen laatu.

Tab. 52 (suite). Disposition des locaux.

Työhuoneiston käyttäminen. <i>Emploi du local.</i>	Numero. <i>Numéro.</i>	Työntekijäluku <i>Nombre de travailleurs</i>		m ³ työn- tek. koliti. <i>m³ par ouvrier.</i>	Valoisuus- olot. <i>Jour péné- trant dans les ateliers.</i>
		m. h.	n. f.		
1	2	3	4	5	6
Taittaminen	22	—	11	13.2	h.
Kirjansidonnan tarkastus	23	—	6	12.6	h.
Rasianteko	24	—	5	18.4	h.
»	25	—	9	7.4	h.
»	26	—	24	5.3	h.
»	27	—	3	17.9	h.
Kirjansitomo	28	24	9	19.8	h.
Viivaus	29	1	8	26.0	h.
»	30	—	8	15.7	h.
Kultaus	31	3	3	28.7	h.
Reunankultaus	32	5	—	25.0	h.
Tarveainevarasto	33	—	2	26.0	h.
Kansiosasto	34	—	26	9.1	h.
Korttien lajittelu	35	}	8	11.9	h.
»	36				
Painuhuone	37				
»	38	}	4	26.5	jh.
Kuivausullakko	39				
Työpaikka 5.					
Kirjapaino	1	8	1	81.1	h.
»	2	3	3	46.1	h.
Viivaus	3	—	8	24.8	h.
Latomo	4	9	1	30.6	h.
»	5	21	—	38.3	h.
Kultausosasto	6	3	2	35.0	h.
Kirjansitomo	7	1	4	22.9	h.
»	8	16	6	23.8	h.
»	9	6	—	27.9	h.
»	10	7	4	27.0	h.
»	11	—	12	24.7	h.
»	12	—	2	30.2	h.
Paperinleikkaus	13	1	5	12.2	h.
Rasiatendas	14	4	20	16.5	h.
»	15	—	16	13.6	h.
»	16	—	22	9.9	h.

Taulu 52 (jatkoa). Työhuoneistojen laatu.

T a b. 52 (suite). Disposition des locaux.

Työhuoneiston käyttäminen. <i>Emploi du local.</i>	Numero. <i>Numéro.</i>	Työntekijäluku <i>Nombre de travailleurs</i>		m ³ työn- tek. kohti. <i>m³ par. ouvrier.</i>	Valoisuus- olot. <i>Jour péné- trant dans les ateliers.</i>
		m. h.	n. f.		
1	2	3	4	5	6
Työpaikka 6.					
Latomo	1	15	2	27.0	h.
Kirjapaino ja kliseeosasto	2	10	5	65.8	h.
Valimo	3	1	—	67.6	h.
Valokuvaamo	4	3	—	70.3	b.
Etsaus	5	4	—	41.1	h.
»	6	1	—	85.4	b.
Kartonkiosasto	7	1	9	99.3	h.
Kivipiirtämö	8	10	—	20.8	h.
Kivipaino	9	12	7	51.3	h.
Käsipainohuone	10	7	—	29.7	h.
Kuparipainatus	11	1	—	55.4	b.
Kirjansitomo	12	17	9	39.1	h.
Työpaikka 7.					
Latomo	1	11	1	15.9	h.
»	2	8	—	63.2	h.
»	3	4	—	58.3	h.
»	4	3	1	64.0	h.
»	5	1	7	17.1	h.
Konelatomo	6	1	—	100.0	h.
Latomo	7	20	—	36.4	ositt. hu.
Taittaminen	8	1	1	116.6	h.
Kirjansitomo	9	—	6	30.6	h.
Kirjapaino	10	18	—	45.5	jh.
Toimisto	11	1	6	29.3	h.
Työpaikka 8.					
Kivipiirtämö	1	6	2	27.3	h.
Lakkaus ja kumitus	2	—	6	38.5	h.
Konehuone	3	12	8	56.9	h.
Pronssitus	4	2	7	11.7	h.
Värinjauhanta	5	1	—	76.3	h.
Käsipainohuone	6	12	—	26.1	h.
Kivihiomio	7	2	—	22.8	h.
Kirjansitomo	8	—	8	33.5	h.

Taulu 52 (jatkoa). Työhuoneistojen laatu.

Tab. 52 (suite). Disposition des locaux.

Työhuoneiston käyttäminen. <i>Emploi du local.</i>	Numero. <i>Numéro.</i>	Työntekijäluku <i>Nombre de travailleurs</i>		m ³ työn- tek. kohti. <i>m³ par ouvrier.</i>	Valoisuus- olot. <i>Jour péné- trant dans les ateliers.</i>
		m. h.	n. f.		
1	2	3	4	5	6
Pahvinleikkaus	9	4	1	36.0	h.
Kirjansitomo	10	1	4	55.7	h.
Kirjapaino	11	7	5	70.0	h.
Latomo	12	11	3	42.3	h.
Konehuone	13	1	—	104.4	h.
Kemigrafia	14	2	—	16.8	h.
»	15	1	—	26.5	h.
Etsaus	16	2	—	20.4	h.
Valokuvaus	17	2	—	85.0	h.
Kuparipainatus	18	4	—	44.2	h.
Työpaikka 9.					
Latomo	1	6	—	21.0	h.
»	2	16	2	40.0	h.
»	3	20	—	28.6	h.
Kirjapaino	4	3	1	55.8	jh.
»	5	7	5	50.5	jh.
Kirjansitomo	6	3	2	25.1	h.
Työpaikka 10.					
Latomo	1	4	10	25.2	h.
»	2	12	6	21.2	h.
»	3	12	4	14.6	h.
»	4	—	1	24.8	h.
Konehuone	5	17	—	36.7	ositt. hu.
Työpaikka 11.					
Kirjapaino	1	6	—	45.7	h.
»	2	1	2	17.0	h.
Latomo	3	1	—	52.1	h.
»	4	13	—	16.4	h.
»	5	16	6	13.4	h.
»	6	5	—	23.2	h.
Työpaikka 12.					
Latomo	1	21	14	20.4	h.
Kirjansitomo ja kirjapaino	2	8	12	23.6	h.

T a u l u 52 (jatkoa). Työhuoneistojen laatu.

T a b. 52 (suite). Disposition des locaux.

Työhuoneiston käyttäminen, <i>Emploi du local.</i>	Numero <i>Numéro.</i>	Työntekijäluku <i>Nombre de travailleurs</i>		m ³ työn- tek. kohti. <i>m³ par ouvrier.</i>	Valoisuus- olot. <i>Jour péné- trant dans les ateliers.</i>
		m. h.	kv. f.		
1	2	3	4	5	6
Työpaikka 13.					
Latomo	1	15	2	38.3	h.
»	2	3	4	20.0	h.
»	3	2	1	113.2	h.
»	4	2	—	50.4	h.
Paperinleikkaus y. m.	5	3	4	46.7	h.
Konehuone	6	9	6	53.4	h.
Työpaikka 14.					
Latomo	1	13	11	30.5	h.
»	2				
Kirjapaino ja kirjansitomo	3	4	8	48.4	h.
Paperinleikkaus	4				
Kirjapaino	5	7	—	78.5	jh.
Työpaikka 15.					
Kivipiirtämö	1	5	7	25.9	h.
Valopaino	2	1	1	26.2	h.
Kivipiirtämö	3	1	2	88.2	h.
Kivihiomö	4	7	—	35.0	h.
Latomo	5	2	—	44.2	h.
Kivipiirtämö	6	4	1	30.9	h.
Kemigrafia	7	2	—	38.6	h.
Kirjansitomo	8	2	5	31.4	h.
Työpaikka 16.					
Kirjapaino	1	13	18	22.3	h.
Kirjansitomo	2	—	6	17.2	h.
Latomo	3	11	1	15.6	h.
Kivipiirtämö ja kivihiomö	4	7	—	21.3	h.
Työpaikka 17.					
Latomo	1	4	—	13.4	jh.
»	2	1	—	47.0	jh.
»	3	4	1	13.1	h.
»	4	5	—	16.9	h.
»	5	8	—	7.9	h.
Kirjapaino	6	8	2	25.7	jh.

Taulu 52 (jatkoa). Työhuoneistojen laatu.

Tab. 52 (suite). Disposition des locaux.

Työhuoneiston käyttäminen. <i>Emploi du local.</i>	Numero. <i>Numéro.</i>	Työntekijäluku <i>Nombre de travailleurs</i>		m ² työn- tek. kohti. <i>m² par ouvrier.</i>	Valoisuus- olot. <i>Jour péné- trant dans les ateliers.</i>
		m. h.	n. f.		
1	2	3	4	5	6
Työpaikka 18.					
Latomo	1	8	1	14.9	h.
Konehuone	2	2	5	25.8	h.
Kirjeenkuorien valmistus	3	3	4	24.0	h.
Kirjansitomo	4	1	—	59.1	jh.
»	5	—	2	23.4	jh.
Työpaikka 19.					
Latomo	1	3	2	16.2	h.
»	2	6	1	11.6	h.
Kirjapaino	3	2	—	39.8	h.
»	4	2	—	39.8	h.
Konelatomo	5	2	—	17.7	h.
»	6	—	2	15.9	h.
Konehuone	7	1	—	47.8	h.
Työpaikka 20.					
Latomo	1	16	7	13.8	h.
Kirjapaino ja kirjansitomo	2	6	2	9.6	h.
Kirjansitomo	3	1	6	22.3	h.
Kirjapaino	4	7	1	10.9	h.
Työpaikka 21.					
Kivipiirtämö	1	1	1	33.3	hu.
»	2	2	—	23.2	hu.
Kirjapaino ja latomo	3	4	3	33.7	jh.
Kivihomo	4	1	—	18.6	hu.
Työpaikka 22.					
Latomo	1	1	—	31.9	jh.
Konehuone	2	7	—	15.9	h.
Kirjapaino	3	2	—	42.2	h.
Kirjansitomo	4	4	—	26.9	h.
Työpaikka 23.					
Kirjansitomo	1	1	—	72.2	h.
Kirjapaino	2	2	—	54.8	h.
Latomo	3	2	—	28.2	h.
»	4	—	2	26.6	h.

T a u l u 52 (jatkoa). Työhuoneistojen laatu.

T a b. 52 (suite). Disposition des locaux.

Työhuoneiston käyttäminen. <i>Emploi du local.</i>	Numero. <i>Numéro.</i>	Työntekijäluku <i>Nombre de travailleurs</i>		m ² työn- tek. kohti. <i>m² par ouvrier.</i>	Valoisuus- olot. <i>Jour péné- trant dans les ateliers.</i>
		m. h.	n. f.		
1	2	3	4	5	6
Työpaikka 24.					
Latomo	1	1	—	41.6	h.
Kirjapaino	2	1	2	19.0	h.
Työpaikka 25.					
Latomo ja kirjapaino	1	1	2	28.4	jh.
Työpaikka 26.					
Latomo	1	3	2	24.5	h.
Kirjapaino	2	2	—	39.7	h.
Työpaikka 27.					
Latomo	1	20	—	19.4	h.
"	2	7	—	31.3	h.
Kirjapaino	3	10	4	44.9	h.
Varastohuone	4	4	—	41.2	h.
Kirjansitomo	5	16	23	58.2	h.
Konehuone	6	1	—	108.2	h.
Höyrykattilahuone	7	1	—	175.3	h.
Työpaikka 28.					
Latomo	1	2	—	28.2	jh.
Kirjapaino	2	2	—	21.5	jh.
Työpaikka 29.					
Latomo	1	6	—	21.8	h.
Kirjapaino	2	1	—	124.8	jh.
Työpaikka 30.					
Latomo	1	5	4	20.7	h.
Kirjapaino	2	3	—	62.0	jh.
Työpaikka 31.					
Latomo	1	3	—	37.2	jh.
Kirjapaino	2	23	3	42.8	jh.
Kivipiirtämö	3	3	—	30.4	jh.
Kartonginvalmistus	4	—	101	7.8	hu.
Lakkaushuone	5	2	4	18.8	jh.

T a u l u 52 (jatkoa). Työhuoneistojen laatu.

T a b. 52 (suite). Disposition des locaux.

Työhuoneiston käyttäminen. <i>Emploi du local.</i>	Numero. <i>Numéro.</i>	Työntekijäluku <i>Nombre de travailleurs</i>		m ³ työn- tek. kohti. <i>m³ par ouvrier.</i>	Valoisuus- olot. <i>Jour péné- trant dans les ateliers.</i>
		m. <i>h.</i>	n. <i>f.</i>		
1	2	3	4	5	6
Kirjansitomo	6	6	16	47.1	jh.
»	7	—	2	31.2	jh.
Korttienvalmistus	8	—	2	61.4	h.
Konehuone	9	1	—	150.6	jh.
Työpaikka 32.					
Latomo	1	10	—	17.0	jh.
»	2	16	—	20.5	jh.
Kirjapaino	3	5	4	42.9	jh.
Työpaikka 33.					
Latomo	1	14	—	25.6	jh.
»	2	4	—	95.6	jh.
Kirjapaino	3	3	—	211.2	jh.
Stereotypoiminen	4	3	—	19.4	jh.
Työpaikka 34.					
Latomo ja kirjapaino	1	18	—	30.0	h.
» » »	2	13	—	23.8	h.
Kirjansitomo	3	—	2	25.1	h.
Työpaikka 35.					
Latomo	1	—	4	13.0	jh.
»	2	2	1	65.6	jh.
»	3	8	—	25.5	jh.
Kirjapaino	4	2	—	98.0	jh.
»	5	4	—	50.2	jh.
Työpaikka 36.					
Latomo	1	1	—	87.5	jh.
Kirjapaino	2	5	—	29.7	hu.
»	3	3	—	30.2	jh.
»	4	1	—	65.9	jh.
Kivipiirtämö	5	2	—	33.1	h.
Kirjansitomo	6	—	7	14.8	jh.

Taulu 52 (jatkoa). Työhuoneistojen laatu.

T. a. b. 52 (suite). Disposition des locaux.

Työhuoneiston käyttäminen. <i>Emploi du local.</i>	Numero. <i>Numéro.</i>	Työntekijäluku <i>Nombre de travailleurs</i>		m ² työn- tek. kohti. <i>m² par ouvrier.</i>	Valoisuus- olot. <i>Jour péné- trant dans les ateliers.</i>
		m. h.	n. f.		
1	2	3	4	5	6
Työpaikka 37.					
Latomo	1	10	—	10.1	jh.
»	2	1	—	17.6	jh.
Kirjapaino	3	3	1	33.4	jh.
Työpaikka 38.					
Latomo	1	2	—	78.1	jh.
Kirjapaino	2	1	4	44.2	jh.
Työpaikka 39.					
Kirjapaino	1	1	—	58.0	jh.
Kivipiirtämö	2	1	—	59.3	jh.
Työpaikka 40.					
Latomo	1	9	—	28.3	h.
Kirjapaino	2	3	—	61.4	h.
Konehuone	3	1	—	45.5	h.
Työpaikka 41.					
Latomo	1	4	5	29.4	h.
Kirjapaino	2	3	—	35.0	h.
Työpaikka 42.					
Latomo	1	6	—	34.0	jh.
Kirjapaino	2	3	—	32.9	jh.
Työpaikka 43.					
Latomo	1	6	5	14.4	h.
Kirjapaino	2	3	1	54.4	h.
Työpaikka 44.					
Latomo	1	6	1	19.9	jh.
Kirjapaino ja konehuone	2	2	—	65.8	jh.
Kirjansitomo	3	2	—	29.0	jh.
Työpaikka 45.					
Latomo	1	5	—	29.7	h.
Kirjapaino	2	2	—	81.0	h.

Taulu 52 (jatkoa). Työhuoneistojen laatu.

T a b. 52 (suite). Disposition des locaux.

Työhuoneiston käyttäminen. <i>Emploi du local.</i>	Numero. <i>Numéro.</i>	Työntekijäluku <i>Nombre de travailleurs</i>		m ^s työn- tek. kohti. <i>m^s par ouvrier.</i>	Valoisuus- olot. <i>Jour péné- trant dans les ateliers.</i>
		m. h.	n. f.		
1	2	3	4	5	6
Työpaikka 46.					
Latomo	1	10	—	26.1	h.
»	2	2	—	51.4	h.
Kirjapaino	3	8	—	52.7	h.
Työpaikka 47.					
Latomo	1	4	—	25.8	h.
»	2	3	1	16.9	h.
Kirjapaino	3	3	—	33.3	h.
Kirjansitomo	4	—	2	30.0	h.
Työpaikka 48.					
Latomo	1	4	6	35.7	h.
Kirjapaino	2	4	—	59.8	h.
Työpaikka 49.					
Latomo	1	13	10	46.7	h.
Kirjapaino	2	9	—	114.7	h.
Työpaikka 50.					
Latomo	1	15	5	19.2	h.
Kirjapaino	2	5	—	61.8	h.
Työpaikka 51.					
Latomo	1	5	—	25.0	h.
Kirjapaino	2	3	—	40.4	h.
Kivipiirtämö	3	2	—	29.8	h.
Käsi painohuone	4	2	—	65.0	h.
Kivipaino	5	5	—	39.2	h.
Hiomo	6	1	—	28.6	jh.
Leikkuuhuone	7	2	—	27.6	h.
Kumitushuone	8	2	—	94.0	h.
Työpaikka 52.					
Latomo	1	4	7	16.2	h.
Kirjapaino	2	5	—	37.0	h.
Stereotypominen	3	1	—	34.7	h.

Täulu 52 (jatkoa). Työhuoneistojen laatu.

Tab. 52 (suite). Disposition des locaux.

Työhuoneiston käyttäminen. <i>Emploi du local.</i>	Numero. <i>Numéro.</i>	Työntekijäluku <i>Nombre de travailleurs</i>		m ² työn- tek. kohti. <i>m² par ouvrier.</i>	Valoisuus- olot. <i>Jour péné- trant dans les ateliers.</i>
		m. h.	n. f.		
1	2	3	4	5	6
Työpaikka 53.					
Kirjapaino	1	5	—	29.1	jh.
Kirjansitomo	2	5	6	27.8	jh.
Kliseehuone	3	1	—	41.7	jh.
Työpaikka 54.					
Latomo	1	—	2	23.0	h.
»	2	3	3	18.1	h.
Kirjapaino	3	4	—	38.1	h.
Työpaikka 55.					
Latomo	1	—	1	98.9	jh.
»	2	—	2	34.0	h.
»	3	—	5	13.0	hu.
Kirjapaino	4	2	2	31.6	h.
»	5	3	—	42.7	h.
Työpaikka 56.					
Latomo	1	2	—	32.8	h.
»	2	2	4	19.1	h.
Kirjapaino	3	4	—	36.7	h.
Työpaikka 57.					
Kirjapaino	1	3	—	12.8	h.
Pussien ja kirjenkuorien valmistus	2	—	4	24.8	jh.
Leikkuuhuone	3	1	—	45.6	jh.
Työpaikka 58.					
Latomo	1	1	—	56.1	h.
Kirjapaino	2	1	—	47.2	h.
Työpaikka 59.					
Latomo	1	10	—	28.9	h.
»	2	1	—	31.1	h.
»	3	6	—	21.8	h.
Kirjapaino	4	3	—	23.0	h.
»	5	5	—	27.2	jh.
»	6	5	—	38.2	jh.
Konehuone	7	—	4	16.6	h.

Taulu 52 (jatkoa). Työhuoneistojen laatu.

Tab. 52. (suite). Disposition des locaux.

Työhuoneiston käyttäminen. <i>Emploi du local.</i>	Numero. <i>Numéro.</i>	Työntekijäluku <i>Nombre de travailleurs</i>		m ² työn- tek. kohti. <i>m² par ouvrier.</i>	Valoisuus- olot. <i>Jour péné- trant dans les ateliers.</i>
		m. h.	n. f.		
1	2	3	4	5	6
Työpaikka 60.					
Latomo	1	16	2	22.4	h.
Kirjapaino	2	7	—	82.3	h.
Kirjansitomo	3	3	—	35.7	h.
Työpaikka 61.					
Latomo	1	6	—	22.8	jh.
Kirjapaino	2	10	1	43.4	jh.
Kirjansitomo	3	3	1	28.8	jh.
Työpaikka 62.					
Latomo	1	5	—	17.3	jh.
»	2	6	—	18.0	jh.
Kirjapaino	3	4	—	57.0	jh.
Työpaikka 63.					
Latomo	1	4	—	21.5	jh.
»	2	2	—	28.0	jh.
Kirjapaino	3	3	—	47.9	jh.
Työpaikka 64.					
Latomo	1	10	3	25.8	h.
Kirjapaino	2	3	—	63.7	h.
Työpaikka 65.					
Latomo	1	2	—	22.0	hu.
Kirjapaino	2	1	—	86.8	h.
Työpaikka 66.					
Latomo	1	5	—	14.6	h.
»	2	—	2	17.5	h.
Kirjapaino	3	1	1	17.5	h.
Kirjansitomo	4	1	—	35.0	h.
Työpaikka 67.					
Latomo	1	6	—	24.0	h.
Kirjapaino	2	2	—	126.0	h.

T a u l u 52 (jatkoa). Työhuoneistojen laatu.

T a b . 53 (suite). Disposition des locaux.

Työhuoneiston käyttäminen. <i>Emploi du local.</i>	Numero. <i>Numéro.</i>	Työntekijäluku <i>Nombre de travailleurs</i>		m ³ työn- tek. kohti. <i>m³ par ouvrier.</i>	Valoisuus- olot. <i>Jour péné- trant dans les ateliers.</i>
		m. h.	n. f.		
1	2	3	4	5	6
Työpaikka 68.					
Latomo	1	2	—	32.2	h.
”	2	3	—	33.3	h.
Työpaikka 69.					
Latomo	1	7	—	21.1	h.
Kirjapaino	2	2	—	54.1	jh.
Työpaikka 70.					
Latomo	1	6	2	13.6	b.
Kirjapaino	2	3	—	53.0	h.
Työpaikka 71.					
Latomo	1	—	4	20.6	h.
”	2	2	—	20.2	h.
Kirjapaino	3	3	—	20.0	h.
Kirjansitomo	4	—	3	24.7	h.
Työpaikka 72.					
Latomo	1	1	2	17.2	jh.
”	2	4	—	22.6	h.
”	3	2	—	28.5	h.
Kirjapaino	4	5	—	24.0	jh.
”	5	3	—	41.7	jh.
”	6	4	1	19.5	jh.
Työpaikka 73.					
Latomo	1	3	—	22.9	jh.
”	2	2	—	26.6	jh.
Kirjapaino	3	2	—	66.4	jh.
Kirjansitomo	4	3	—	24.5	jh.
Työpaikka 74.					
Latomo ja kirjapaino	1	2	—	79.0	jh.
Työpaikka 75.					
Latomo	1	10	—	18.2	h.
Kirjapaino	2	3	—	60.8	jh.

Taulu 52 (jatkoa). Työhuoneistojen laatu.

Tab. 52 (suite). Disposition des locaux.

Työhuoneiston käyttäminen. <i>Emploi du local.</i>	Numero. <i>Numéro.</i>	Työntekijäluku <i>Nombre de travailleurs</i>		m ^s työn- tek. kohti. <i>m^s par ouvrier.</i>	Valoisuus- olot. <i>Jour péné- trant dans les ateliers.</i>
		m. h.	n. f.		
1	2	3	4	5	6
Työpaikka 76.					
Latomo [.....	1	7	—	12.8	h.
Kirjapaino	2	2	—	79.6	h.
Työpaikka 77.					
Latomo	1	17	—	42.5	h.
Kirjapaino	2	7	1	36.8	h.
Kirjansitomo	3	9	8	18.7	h.
Työpaikka 78.					
Latomo	1	14	—	30.7	h.
Kirjapaino	2	5	2	70.2	jh.
Kirjansitomo	3	7	9	28.7	h.
Työpaikka 79.					
Latomo	1	5	—	32.9	—
»	2	1	1	31.9	—
Kirjapaino	3	1	—	36.9	—
»	4	2	—	95.8	—
Kirjansitomo	5	4	—	61.0	—
Työpaikka 80.					
Latomo	1	5	—	21.0	h.
»	2	3	—	19.6	h.
Kirjapaino	3	3	—	56.0	h.
Kirjansitomo	4	3	—	47.8	h.
Työpaikka 81.					
Latomo	1	5	—	15.5	h.
Kirjapaino	2	3	—	33.6	jh.
Työpaikka 82.					
Latomo	1	10	—	16.2	h.
Kirjapaino	2	3	—	65.2	h.
Työpaikka 83.					
Latomo	1	2	3	14.6	h.
»	2	1	3	15.9	h.
Kirjapaino	3	3	—	42.9	h.

Taulu 52 (jatkoa). Työhuoneistojen laatu.

T a b. 52. (suite). Disposition des locaux.

Työhuoneiston käyttäminen. <i>Emploi du local.</i>	Numero. <i>Numéro.</i>	Työntekijäluku <i>Nombre de travailleurs</i>		m ³ työn- tek. kohti. <i>m³ par ouvrier.</i>	Valoisuus- olot. <i>Jour péné- trant dans les ateliers.</i>
		m. h.	n. f.		
1	2	3	4	5	6
Työpaikka 84.					
Latomo	1	5	—	25.7	h.
»	2	1	1	28.5	h.
»	3	1	3	14.0	h.
Kirjapaino	4	2	—	42.9	h.
Työpaikka 85.					
Latomo	1	3	1	11.8	h.
Kirjapaino	2	2	—	33.0	h.
Kirjansitomo	3	4	1	24.4	h.
Työpaikka 86.					
Latomo ja kirjapaino	1	3	2	34.9	h.
Työpaikka 87.					
Latomo	1	—	3	12.7	h.
»	2	1	—	41.6	h.
Kirjapaino	3	2	—	53.6	h.
Työpaikka 88.					
Latomo	1	5	—	22.6	jh.
Kirjapaino	2	1	—	72.1	jh.
Työpaikka 89.					
Latomo ja kirjapaino	1	7	—	19.9	h.
Työpaikka 90.					
Latomo ja kirjapaino	1	3	2	37.9	jh.
Työpaikka 91.					
Latomo ja kirjansitomo	1	2	—	42.4	h.
Työpaikka 92.					
Latomo	1	4	—	22.9	h.
Kirjapaino	2	2	—	45.8	h.
Varastohuone	3	1	—	63.4	h.
Työpaikka 93.					
Latomo	1	6	1	12.3	h.
Kirjapaino	2	1	—	86.3	h.

Taulu 52 (jatkoa). Työhuoneistojen laatu.

T. a. b. 52. (suite). Disposition des locaux.

Työhuoneiston käyttäminen. <i>Emploi du local.</i>	Numero. <i>Numéro.</i>	Työntekijäluku <i>Nombre de travailleurs</i>		m ² työn- tek. kohti. <i>m² par ouvrier.</i>	Valoisuus- olot. <i>Jour péné- trant dans les ateliers.</i>
		m. h.	n. f.		
1	2	3	4	5	6
Työpaikka 94.					
Latomo	1	5	—	12.2	h.
Kirjapaino	2	1	—	46.8	h.
»	3	1	—	60.8	h.
Työpaikka 95.					
Latomo	1	2	—	16.8	h.
»	2	3	1	25.0	h.
Kirjapaino	3	2	—	16.8	h.
Työpaikka 96.					
Latomo	1	4	—	24.8	h.
Kirjapaino	2	4	—	28.1	h.
Kirjansitomo	3	—	3	37.4	h.
»	4	4	—	26.2	h.
»	5	—	3	34.9	h.
Työpaikka 97.					
Latomo	1	1	7	43.8	h.
Kirjapaino	2	4	1	57.9	h.
Työpaikka 98.					
Latomo	1	7	—	25.6	h.
Kirjapaino	2	1	—	117.9	h.
»	3	2	—	38.8	h.
Työpaikka 99.					
Latomo	1	9	—	18.8	h.
Kirjapaino	2	3	—	56.0	h.
»	3	1	—	43.3	h.
Kirjansitomo	4	2	3	24.2	h.
»	5	4	—	29.8	h.
Työpaikka 100.					
Latomo	1	4	2	17.3	h.
»	2	2	—	21.4	h.
Kirjapaino	3	3	—	59.3	h.

T a u l u 52 (jatkoa). Työhuoneistojen laatu.

T a b. 52 (suite). Disposition des locaux.

Työhuoneiston käyttäminen. <i>Emploi du local.</i>	Numero. <i>Numéro.</i>	Työntekijäluko <i>Nombre de travailleurs</i>		m ³ työn- tek. kohti. <i>m³ par ouvrier.</i>	Valoisuus- olot. <i>Jour péné- trant dans les ateliers.</i>
		m. h.	n. f.		
1	2	3	4	5	6
Työpaikka 101.					
Latomo	1	8	—	41.8	h.
Kirjapaino	2	3	—	85.2	h.
Työpaikka 102.					
Latomo	1	7	—	26.9	h.
Konehuone	2	3	—	54.7	h.
Työpaikka 103.					
Latomo	1	2	1	14.2	h.
» ja konehuone	2	1	—	62.9	h.
Työpaikka 104.					
Latomo ja kirjapaino	1	2	—	22.2	h.
Työpaikka 105.					
Latomo ja kirjapaino	1	7	—	18.4	jh.
Työpaikka 106.					
Latomo	1	8	—	12.7	h.
Kirjapaino	2	3	—	37.2	jh.
Työpaikka 107.					
Latomo	1	3	—	12.6	hu.
»	2	3	—	17.7	hu.
Konehuone	3	2	—	20.8	hu.
Työpaikka 108.					
Latomo ja kirjapaino	1	4	—	18.2	h.
Työpaikka 109.					
Latomo ja kirjapaino	1	1	1	13.8	b.
Työpaikka 110.					
Latomo ja kirjapaino	1	4	3	24.1	jh.
Kirjansitomo	2	2	1	22.0	jh.

LIITE.

Palkkatilaston raaka-aineisto.

APPENDICE.

Matériaux ayant servi pour la statistique des salaires.

Työntekijän <i>Ouvrier</i>			Työsiitä työpäivästä. <i>Nombre de journées de travail accomplies.</i>	Palkka <i>Salaire</i>		Työntekijän <i>Ouvrier</i>			Työsiitä työpäivästä. <i>Nombre de journées de travail accomplies.</i>	Palkka <i>Salaire</i>	
numero. <i>N^o</i>	ammattinerikoisala. <i>spécialité.</i>	sukupuoli. <i>sexe.</i>		Mk. <i>Francs.</i>	p. <i>cent.</i>	numero. <i>N^o</i>	ammattinerikoisala. <i>spécialité.</i>	sukupuoli. <i>sexe.</i>		Mk. <i>Francs.</i>	p. <i>cent.</i>
	Helsinki.										
	<i>Latomot.</i>										
1	Faktori	m.	300	3,058	50	37	Käsilatoja	m.	294	1,174	—
2	»	»	304	3,000	—	38	»	»	280	1,164	51
3	»	»	178	1,360	08	39	»	»	300	1,199	06
4	»	»	305	3,100	—	40	»	»	300	1,031	—
5	»	»	300	4,800	—	41	»	»	300	1,188	94
6	»	»	300	3,000	—	42	»	»	294	1,264	71
7	Alifaktori	»	300	3,300	—	43	»	»	294	1,463	95
8	»	»	300	3,495	50	44	»	»	290	1,397	77
9	»	»	314	4,220	—	45	»	»	300	1,255	75
10	»	»	304	2,400	—	46	»	»	280	1,710	—
11	»	»	304	2,212	50	47	»	»	292	1,643	05
12	»	»	299	2,400	—	48	»	»	300	1,668	73
13	»	»	304	2,637	60	49	»	»	292	1,530	40
14	»	»	312	2,160	—	50	»	»	306	1,526	26
15	»	»	300	2,402	—	51	»	»	299	1,581	14
16	»	»	300	2,315	—	52	»	»	298	1,719	13
17	»	»	288	2,034	85	53	»	»	299	1,491	96
18	»	»	157	1,108	80	54	»	»	292	1,484	35
19	Katkaisija	»	291	2,557	40	55	»	»	279	1,468	—
20	»	»	300	2,827	80	56	»	»	298	1,486	58
21	»	»	294	3,195	09	57	»	»	300	1,471	36
22	»	»	306	2,220	—	58	»	»	270	1,479	59
23	»	»	312	2,400	—	59	»	»	281	1,370	66
24	»	»	300	4,048	—	60	»	»	300	1,414	63
25	»	»	300	4,294	48	61	»	»	300	1,361	40
26	»	»	312	2,400	—	62	»	»	300	1,443	42
27	»	»	300	2,563	64	63	»	»	300	1,085	30
28	»	»	304	1,982	15	64	»	»	294	1,161	07
29	Konelatoja	»	300	3,316	15	65	»	»	300	1,095	30
30	»	»	300	2,756	40	66	»	»	300	1,885	25
31	»	»	300	2,654	60	67	»	»	294	1,807	60
32	»	»	300	2,774	—	68	»	»	290	1,589	46
33	»	»	290	2,964	15	69	»	»	292	1,526	14
34	»	n.	300	2,101	50	70	»	»	270	1,535	—
35	Käsilatoja	m.	305	1,062	35	71	»	»	280	1,737	84
36	»	»	345	1,213	95	72	»	»	300	1,715	58
						73	»	»	306	1,614	80
						74	»	»	306	1,517	—
						75	»	»	306	1,634	55

Työntekijän <i>Ouvrier</i>			Palkka <i>Salaire</i>	Työntekijän <i>Ouvrier</i>			Palkka <i>Salaire</i>				
numero. <i>N^o</i>	ammattinikerkoisala. <i>spécialité.</i>	sukupuoli. <i>sexe.</i>		Mk. <i>Francs.</i>		numero. <i>N^o</i>		Mk. <i>Francs.</i>			
				p. <i>cent.</i>			p. <i>cent.</i>				
76	Käsilatoja	m.	300	1,529	65	115	Käsilatoja	m.	295	2,215	43
77	»	»	294	1,501	50	116	»	»	321	2,194	52
78	»	»	305	1,683	25	117	»	»	300	2,255	05
79	»	»	305	1,981	60	118	»	»	291	1,762	50
80	»	»	300	1,884	79	119	»	»	300	1,976	56
81	»	»	300	1,779	75	120	»	»	294	1,848	35
82	»	»	300	1,953	95	121	»	»	300	1,922	30
83	»	»	304	1,939	40	122	»	»	300	1,961	40
84	»	»	305	1,799	60	123	»	»	300	2,942	80
85	»	»	306	1,992	69	124	»	»	300	2,071	59
86	»	»	306	1,817	49	125	»	»	300	2,212	45
87	»	»	270	1,956	62	126	»	»	300	2,158	20
88	»	»	306	1,811	29	127	»	»	315	2,158	15
89	»	»	310	1,756	74	128	»	»	300	2,024	67
90	»	»	317	1,896	32	129	»	»	300	2,033	86
91	»	»	292	1,891	50	130	»	»	300	3,324	70
92	»	»	294	1,820	—	131	»	»	300	2,680	69
93	»	»	294	1,918	92	132	»	»	300	2,413	87
94	»	»	313	1,925	94	133	»	»	300	2,367	79
95	»	»	316	1,824	07	134	»	»	294	2,020	—
96	»	»	294	1,811	90	135	»	»	300	2,097	80
97	»	»	313	1,925	94	136	»	»	300	2,004	86
98	»	»	308	1,779	85	137	»	»	294	2,154	22
99	»	»	300	1,979	—	138	»	»	300	2,916	80
100	»	»	300	2,308	95	139	»	»	290	2,883	35
101	»	»	300	2,514	78	140	»	»	300	2,693	31
102	»	»	306	1,870	70	141	»	»	304	935	40
103	»	»	313	1,925	94	142	»	»	300	2,939	40
104	»	»	315	1,939	06	143	»	»	300	2,986	35
105	»	»	306	1,821	80	144	»	»	300	2,534	45
106	»	»	300	2,524	65	145	»	»	291	2,543	39
107	»	»	300	2,049	60	146	»	»	300	2,710	85
108	»	»	300	2,239	42	147	»	»	300	2,749	65
109	»	»	304	2,070	51	148	»	»	300	2,343	45
110	»	»	294	2,475	90	149	»	»	300	2,777	34
111	»	»	290	2,371	45	150	»	»	300	2,588	37
112	»	»	300	2,331	96	151	»	»	300	2,840	45
113	»	»	294	2,047	94	152	»	»	300	2,486	40
114	»	»	294	2,159	29	153	»	»	300	3,224	70

Työntekijän <i>Ouvrier</i>			Työsiit työpäiväin. <i>Nombre de journées de travail accompi.</i>	Palkka <i>Salaire</i>		Työntekijän <i>Ouvrier</i>			Työsiit työpäiväin. <i>Nombre de journées de travail accompi.</i>	Palkka <i>Salaire</i>	
numero. <i>Nº</i>	ammattinerikoisala. <i>spécialité.</i>	sukupuoli. <i>sexe.</i>		Mk. <i>Francs.</i>	P. <i>cent.</i>	numero. <i>Nº</i>	ammattinerikoisala. <i>spécialité.</i>	sukupuoli. <i>sexe.</i>		Mk. <i>Francs.</i>	P. <i>cent.</i>
154	Käsilatoja	m.	290	2,873	50	193	Käsilatoja	m.	195	1,125	—
155	»	»	281	700	75	194	»	»	13	70	—
156	»	»	—	1,318	36	195	»	»	169	977	31
157	»	»	—	70	—	196	»	»	246	1,422	54
158	»	»	—	1,390	—	197	»	»	43	248	87
159	»	»	—	597	90	198	»	»	256	1,379	24
160	»	»	—	128	96	199	»	»	210	1,209	62
161	»	»	—	635	—	200	»	»	26	142	16
162	»	»	—	1,317	50	201	»	»	229	1,324	06
163	»	»	220	1,422	51	202	»	»	306	1,955	58
164	»	»	207	2,115	31	203	»	»	—	348	36
165	»	»	—	1,201	29	204	»	»	—	847	67
166	»	»	52	285	55	205	»	»	—	28	63
167	»	»	245	1,265	—	206	»	»	—	1,713	18
168	»	»	254	1,677	51	207	»	»	—	537	02
169	»	»	78	577	83	208	»	»	—	42	14
170	»	»	39	260	36	209	»	»	—	805	32
171	»	»	78	554	87	210	»	»	—	750	81
172	»	»	78	803	48	211	»	»	306	2,211	—
173	»	»	78	694	64	212	»	»	—	703	64
174	»	»	238	1,904	49	213	»	»	—	453	50
175	»	»	222	1,789	94	214	»	»	—	339	70
176	»	»	92	887	62	215	»	»	—	40	—
177	»	»	132	914	80	216	»	»	—	1,468	72
178	»	»	220	1,629	97	217	»	»	—	467	21
179	»	»	257	1,384	46	218	»	»	—	856	18
180	»	»	182	981	55	219	»	»	—	1,472	26
181	»	»	39	161	66	220	»	»	314	1,811	34
182	»	»	198	863	17	221	»	»	162	1,145	22
183	»	»	254	861	—	222	»	»	313	1,737	37
184	»	»	52	324	60	223	»	»	313	3,012	—
185	»	»	—	217	30	224	»	»	183	985	22
186	»	»	—	1,087	66	225	»	»	133	772	74
187	»	»	266	907	34	226	»	»	314	1,813	28
188	»	»	117	585	—	127	»	»	—	180	70
189	»	»	13	70	—	228	»	»	—	1,292	95
190	»	»	78	450	—	229	»	»	—	402	48
191	»	»	117	675	—	230	»	»	300	1,784	74
192	»	»	128	799	90	231	»	»	300	1,722	35

Työntekijän <i>Ouvrier</i>			Työsuhteen luokka <i>de travail accompli.</i>	Palkka <i>Salaires</i>		Työntekijän <i>Ouvrier</i>			Palkka <i>Salaires</i>		
numero. N ^o .	ammattinikerkoisala. <i>spécialité.</i>	sukupuoli. sexe.		Mk. <i>Francs.</i>	P. <i>Cent.</i>	numero. N ^o .	ammattinikerkoisala. <i>spécialité.</i>	sukupuoli. sexe.	Mk. <i>Francs.</i>	P. <i>Cent.</i>	
232	Käsialatoja	m.	294	2,035	54	271	Käsialatoja	m.	56	270	90
233	»	»	—	2,477	15	272	»	»	131	495	63
234	»	»	300	1,436	97	273	»	»	37	176	21
235	»	»	—	798	48	274	»	»	76	422	20
236	»	»	300	3,436	44	275	»	»	202	988	70
237	»	»	—	326	23	276	»	»	280	1,285	42
238	»	»	—	1,227	34	277	»	»	37	204	05
239	»	»	294	2,535	04	278	»	»	306	1,624	21
240	»	»	—	372	02	279	»	»	19	123	50
241	»	»	—	1,152	74	280	»	»	12	50	40
242	»	»	306	1,346	38	281	»	»	76	451	26
243	»	»	—	10	04	282	»	»	306	1,841	25
244	»	»	—	772	37	283	»	»	306	1,333	41
245	»	»	26	87	04	284	»	»	76	291	65
246	»	»	13	30	10	285	»	»	215	1,096	85
247	»	»	84	455	13	286	»	»	38	187	02
248	»	»	49	282	69	287	»	»	13	63	96
249	»	»	165	954	91	288	»	»	9	37	95
250	»	»	102	532	95	289	»	»	52	192	—
251	»	»	129	796	95	290	»	»	165	770	10
252	»	»	81	564	23	291	»	»	160	949	97
253	»	»	51	297	15	292	»	»	304	1,548	40
254	»	»	—	1,852	93	293	»	»	106	550	68
255	»	»	308	1,897	86	294	»	»	78	569	24
256	»	»	13	84	89	295	»	»	29	174	30
257	»	»	—	448	12	296	»	»	63	283	01
258	»	»	78	420	—	297	»	»	—	237	20
259	»	»	284	1,421	67	298	»	»	—	221	85
260	»	»	78	419	50	299	»	»	300	1,133	51
261	»	»	170	980	69	300	»	»	300	1,998	65
262	»	»	236	1,488	41	301	»	»	—	1,863	31
263	»	»	215	1,160	47	302	»	»	300	2,051	38
264	»	»	210	1,209	62	303	»	»	300	2,765	80
265	»	»	204	1,178	48	304	»	»	—	825	—
266	»	»	313	2,407	—	305	»	»	300	1,767	82
267	»	»	315	2,180	48	306	»	»	—	7	78
268	»	»	310	1,434	15	307	»	»	—	542	67
269	»	»	39	174	76	308	»	»	169	1,205	—
270	»	»	13	61	25	309	»	»	38	150	45

Työntekijän <i>Ouvrier</i>			Täysiä työpäiviä. <i>Nombre de journées de travail accomplies.</i>	Palkka <i>Salaire</i>		Työntekijän <i>Ouvrier</i>			Täysiä työpäiviä. <i>Nombre de journées de travail accomplies.</i>	Palkka <i>Salaire</i>	
numero. <i>N^o</i>	ammattinikerkoisala. <i>spécialité.</i>	sulkunpöhi. <i>sexe.</i>		Mk. <i>Francs.</i>	p. <i>cent.</i>	numero. <i>N^o</i>	ammattinikerkoisala. <i>spécialité.</i>	sulkunpöhi. <i>sexe.</i>		Mk. <i>Francs.</i>	p. <i>cent.</i>
			310	Käsilatoja	m.				160	1,195	15
311	»	»	160	1,393	19	350	»	»	52	187	80
312	»	»	122	893	92	351	»	»	46	413	65
313	»	»	223	978	85	352	»	»	170	896	75
314	»	»	11	70	—	353	»	»	291	1,548	47
315	»	»	231	1,814	73	354	»	»	255	1,481	60
316	»	»	149	1,364	09	355	»	»	26	113	10
317	»	»	157	726	22	356	»	»	53	215	55
318	»	»	148	750	24	357	»	»	40	182	20
319	»	»	22	121	80	358	»	»	39	165	90
320	»	»	118	735	43	359	»	»	91	384	95
321	»	»	42	313	80	360	»	»	169	862	95
322	»	»	76	438	39	361	»	»	302	2,056	15
323	»	»	144	931	92	362	»	»	107	570	45
324	»	»	78	553	15	363	»	»	26	121	80
325	»	»	13	75	—	364	»	»	130	642	80
326	»	»	57	230	94	365	»	»	206	932	60
327	»	»	78	791	69	366	»	»	1	3	85
328	»	»	30	171	60	367	»	»	99	549	70
329	»	»	135	857	50	368	»	»	136	522	05
330	»	»	4	19	20	369	»	»	92	414	80
331	»	»	39	304	20	370	»	»	52	305	25
332	»	»	119	645	90	371	»	»	180	997	80
333	»	»	195	766	35	372	»	»	40	173	20
334	»	»	77	300	60	373	»	»	24	48	60
335	»	»	214	1,667	—	374	»	»	53	203	25
336	»	»	123	700	—	375	»	»	25	134	65
337	»	»	52	168	60	376	»	»	124	544	80
338	»	»	133	172	—	377	»	»	38	171	70
339	»	»	50	206	—	378	»	»	28	99	40
340	»	»	148	1,022	85	379	»	»	—	672	32
341	»	»	99	357	70	380	»	»	—	1,497	85
342	»	»	76	232	75	381	»	»	147	900	—
343	»	»	174	1,324	55	382	»	»	—	1,753	59
344	»	»	37	205	40	383	»	»	—	1,310	56
345	»	»	38	124	85	384	»	»	—	450	81
346	»	»	125	477	30	385	»	»	305	2,013	10
347	»	»	253	1,083	75	386	»	»	—	1,011	76
348	»	»	305	1,613	70	387	»	»	—	57	78

Työntekijän Ouvrier			Työsiä työpäiviä. Nombre de journées de travail accomplies.	Palkka Salaire		Työntekijän Ouvrier			Työsiä työpäiviä. Nombre de journées de travail accomplies.	Palkka Salaire	
numero. N ^o	ammattinerikoisala. spécialité.	sukupuoli. sexe.		Mk. Francs.	p. cent.	numero. N ^o	ammattinerikoisala. spécialité.	sukupuoli. sexe.		Mk. Francs.	p. cent.
388	Käsilatoja	m.	—	2,676	84	427	Käsilatoja	m.	300	3,055	05
389	»	»	—	113	97	428	»	»	—	461	20
390	»	»	—	167	80	429	»	»	300	3,192	65
391	»	»	—	158	36	430	»	»	300	2,779	—
392	»	»	—	137	90	431	»	»	—	1,034	85
393	»	»	—	309	09	432	»	»	—	318	—
394	»	»	—	54	70	433	»	n.	300	1,440	—
395	»	»	—	93	25	434	»	»	290	1,200	81
396	»	»	—	273	86	435	»	»	294	1,188	35
397	»	»	—	58	07	436	»	»	294	1,034	80
398	»	»	—	281	98	437	»	»	290	1,197	69
399	»	»	—	219	05	438	»	»	305	1,077	05
400	»	»	300	1,877	41	439	»	»	285	1,216	80
401	»	»	—	736	96	440	»	»	300	1,654	80
402	»	»	—	553	94	441	»	»	300	1,641	09
403	»	»	—	331	15	442	»	»	300	1,695	56
404	»	»	—	413	42	443	»	»	300	1,680	65
405	»	»	—	1,017	81	444	»	»	294	1,578	78
406	»	»	—	288	52	445	»	»	294	1,521	89
407	»	»	—	310	01	446	»	»	292	1,645	—
408	»	»	—	46	89	447	»	»	300	1,564	34
409	»	»	—	1,197	57	448	»	»	300	1,695	78
410	»	»	300	1,487	—	449	»	»	300	1,596	44
411	»	»	—	1,536	—	450	»	»	294	1,497	02
412	»	»	45	213	20	451	»	»	294	1,409	07
413	»	»	57	301	71	452	»	»	292	1,275	—
414	»	»	—	1,135	85	453	»	»	300	1,442	90
415	»	»	—	120	—	454	»	»	285	1,342	98
416	»	»	—	2,116	62	455	»	»	270	1,261	38
417	»	»	—	364	97	456	»	»	300	1,401	20
418	»	»	18	92	19	457	»	»	294	1,323	14
419	»	»	—	1,257	27	458	»	»	305	1,418	90
420	»	»	—	76	20	459	»	»	300	1,440	—
421	»	»	—	1,670	50	460	»	»	290	2,371	65
422	»	»	—	453	—	461	»	»	294	2,497	93
423	»	»	300	2,774	90	462	»	»	300	2,788	94
424	»	»	300	2,609	15	463	»	»	300	1,940	90
425	»	»	—	1,843	15	464	»	»	300	1,913	79
426	»	»	—	2,337	45	465	»	»	294	1,896	06

Työntekijän <i>Ouvrier</i>			Työsiisä työpäivä. <i>Nombre de journées de travail accomplies.</i>	Palkka <i>Salaire</i>		Työntekijän <i>Ouvrier</i>			Työsiisä työpäivä. <i>Nombre de journées de travail accomplies.</i>	Palkka <i>Salaire</i>	
numero. <i>N^o</i>	ammattinerikoisala. <i>spécialité.</i>	sukupuoli <i>sexe.</i>		Mk. <i>Francs.</i>	P. <i>cent.</i>	numero. <i>N^o</i>	ammattinerikoisala. <i>spécialité.</i>	sukupuoli <i>sexe.</i>		Mk. <i>Francs.</i>	P. <i>cent.</i>
			466	Käsilatoja	n.				300	1,839 58	505
467	»	»	—	1,280 43	506	»	»	304	532 20		
468	»	»	—	977 90	507	»	»	294	435 —		
469	»	»	—	889 32	508	»	»	300	861 92		
470	»	»	—	721 79	509	»	»	300	375 —		
471	»	»	221	908 50	510	»	»	300	398 55		
472	»	»	51	240 —	511	»	»	312	300 —		
473	»	»	234	1,241 55	512	»	»	303	345 65		
474	»	»	—	1,350 07	513	»	»	300	330 —		
475	»	»	305	1,534 50	514	»	»	300	370 —		
476	»	»	53	346 —	515	»	»	290	360 —		
477	»	»	302	1,494 25	516	»	»	306	382 20		
478	»	»	66	69 10	517	»	»	304	365 10		
479	»	»	308	1,719 29	518	»	»	299	316 60		
480	»	»	—	1,559 92	519	»	»	295	340 60		
481	»	»	300	1,057 —	520	»	»	297	336 —		
482	Latojan oppilas	m.	305	1,299 25	521	»	»	312	300 —		
483	»	»	300	1,333 11	522	»	»	300	405 15		
484	»	»	300	819 55	523	»	»	300	429 85		
485	»	»	299	784 50	524	»	»	300	445 —		
486	»	»	313	783 50	525	»	»	300	402 50		
487	»	»	300	795 —	526	»	»	300	888 23		
488	»	»	305	696 30	527	»	»	287	828 50		
489	»	»	304	685 —	528	»	»	299	808 50		
490	»	»	300	731 50	529	»	»	312	1,053 —		
491	»	»	306	713 —	530	»	»	—	192 —		
492	»	»	300	578 20	531	»	»	162	133 25		
493	»	»	300	640 —	532	»	»	176	203 60		
494	»	»	300	609 —	533	»	»	63	54 —		
495	»	»	300	645 38	534	»	»	182	385 —		
496	»	»	299	618 50	535	»	»	104	180 —		
497	»	»	312	660 —	536	»	»	69	77 —		
498	»	»	300	679 40	537	»	»	265	655 —		
499	»	»	300	657 73	538	»	»	200	445 —		
500	»	»	300	539 65	539	»	»	—	805 64		
501	»	»	305	456 —	540	»	»	306	750 35		
502	»	»	300	457 —	541	»	»	300	812 78		
503	»	»	300	450 88	542	»	»	300	705 80		
504	»	»	309	488 —	543	»	»	300	728 90		

Työntekijän <i>Ouvrier</i>			Palkka <i>Salaire</i>	Työntekijän <i>Ouvrier</i>			Palkka <i>Salaire</i>
numero. <i>N^o</i>	ammattinikerkoisala. <i>spécialité.</i>	sukupuoli. <i>sexe.</i>		P. cent. <i>Francs.</i>	numero. <i>N^o</i>	ammattinikerkoisala. <i>spécialité.</i>	
			Työsiht työpöytä. <i>Nombre de journées de travail accompi.</i>				
544	Latojan oppilas	m.	— 524 50	583	Latojan oppilas	n.	300 848 45
545	»	»	300 1,294 —	584	»	»	304 865 40
546	»	»	300 1,018 85	585	»	»	300 871 55
547	»	»	300 346 12	586	»	»	300 908 20
548	»	»	314 363 40	587	»	»	300 312 —
549	»	»	39 60 80	588	»	»	291 293 75
550	»	»	208 360 —	589	»	»	288 434 05
551	»	»	104 317 43	590	»	»	300 454 56
552	»	»	202 735 76	591	»	»	300 560 —
553	»	»	188 758 18	592	»	»	300 560 —
554	»	»	149 228 —	593	»	»	300 640 —
555	»	»	87 298 05	594	»	»	299 620 —
556	»	»	99 256 70	595	»	»	300 629 —
557	»	»	— 356 —	596	»	»	300 707 18
558	»	»	300 533 25	597	»	»	299 1,048 —
559	»	»	— 98 75	598	»	»	294 951 73
560	»	»	— 55 50	599	»	»	— 37 50
561	»	»	— 83 75	600	»	»	— 131 —
562	»	»	— 145 —	601	»	»	157 137 50
563	»	»	— 469 20	602	»	»	— 889 21
564	»	»	— 176 —	603	»	»	26 62 45
565	»	»	293 768 50	604	»	»	304 715 55
566	»	»	294 285 55	605	»	»	— 758 73
567	»	»	300 330 60	606	»	»	— 152 50
568	»	»	64 53 30				
569	»	»	34 33 45				
570	»	»	28 91 05				
571	»	»	26 23 75				
572	»	»	311 351 —	607	<i>Kirjapainot.</i>		
573	»	»	264 242 10	608	Konemestari	m.	318 2,445 80
574	»	»	— 449 04	609	»	»	305 3,666 60
575	»	»	120 127 —	610	»	»	305 2,093 10
576	»	»	300 794 45	611	»	»	300 2,449 01
577	»	»	300 770 —	612	»	»	333 2,087 41
578	»	»	— 112 50	613	»	»	329 2,157 03
579	»	»	— 112 50	613	»	»	300 2,477 36
580	»	n.	300 1,056 61	614	»	»	300 2,477 36
581	»	»	304 795 —	615	»	»	336 2,506 08
582	»	»	304 802 20	616	»	»	327 2,015 76
582	»	»	299 848 —	617	Esimies	»	300 3,975 —
					Summa		— 697,713 58

Työntekijän <i>Ouvrier</i>			Työsiä työpäiviä. <i>Nombre de journées de travail accomplies.</i>	Palkka <i>Salaires</i>		Työntekijän <i>Ouvrier</i>			Työsiä työpäiviä. <i>Nombre de journées de travail accomplies.</i>	Palkka <i>Salaires</i>	
numero. <i>N^o</i>	ammattinerikoisala. <i>spécialité.</i>	sukupuoli. <i>sexe.</i>		Mk.	P.	numero. <i>N^o</i>	ammattinerikoisala. <i>spécialité.</i>	sukupuoli. <i>sexe.</i>		Mk.	P.
			<i>Francs.</i>	<i>cent.</i>	<i>Francs.</i>				<i>cent.</i>		
618	Esimies	m.	318	1,894	39	657	Painaja	m.	300	832	20
619	»	»	300	2,407	60	658	»	»	298	2,055	90
620	Stereotypeeraaja	»	300	2,421	—	659	»	»	300	392	27
621	»	»	300	4,161	95	660	»	»	—	1,471	46
622	Painaja	»	295	1,426	—	661	»	»	—	96	50
623	»	»	304	2,417	10	662	»	»	—	168	—
624	»	»	300	3,124	—	663	»	»	—	1,378	—
625	»	»	304	2,026	10	664	»	»	—	3,592	50
626	»	»	300	2,201	—	665	»	»	300	2,108	35
627	»	»	300	2,207	60	666	»	»	26	146	75
628	»	»	300	2,400	—	667	»	»	215	1,050	65
629	»	»	300	2,498	30	668	»	»	108	290	54
630	»	»	299	2,653	—	669	»	»	306	2,315	—
631	»	»	300	2,662	20	670	»	»	319	1,470	04
632	»	»	293	2,221	85	671	»	»	228	1,393	50
633	»	»	304	2,043	60	672	»	»	300	1,308	60
634	»	»	306	1,569	20	673	»	»	—	270	—
635	»	»	300	1,993	80	674	»	»	300	1,094	50
636	»	»	300	1,895	16	675	»	»	166	922	35
637	»	»	300	1,592	04	676	»	»	266	1,505	—
638	»	»	300	2,117	35	677	»	»	297	1,438	40
639	»	»	300	2,072	—	678	»	»	16	79	20
640	»	»	306	1,777	75	679	»	»	300	1,578	35
641	»	»	304	1,756	70	680	»	»	133	624	75
642	»	»	304	1,562	20	681	»	»	301	1,641	30
643	»	»	298	1,528	50	682	»	»	126	814	50
644	»	»	298	1,682	50	683	»	»	303	1,958	45
645	»	»	300	1,708	48	684	»	»	305	297	35
646	»	»	300	1,648	20	685	»	»	—	1,114	50
647	»	»	306	1,700	15	686	»	»	—	540	—
648	»	»	297	1,088	60	687	»	n.	295	1,426	—
649	»	»	300	1,142	41	688	»	»	—	201	40
650	»	»	300	1,020	—	689	Painajan oppilas	m.	300	1,074	96
651	»	»	300	1,470	—	690	»	»	299	767	38
652	»	»	300	1,485	46	691	»	»	333	768	40
653	»	»	306	1,440	—	692	»	»	318	796	31
654	»	»	319	1,471	16	693	»	»	306	746	82
655	»	»	306	857	62	694	»	»	300	1,421	31
656	»	»	280	843	91	695	»	»	300	1,353	—

Työntekijän <i>Ouvrier</i>			Palkka <i>Salaire</i>			Työntekijän <i>Ouvrier</i>			Palkka <i>Salaire</i>		
numero. N ^o	ammattinerikoisala. <i>spécialité.</i>	sukupuoli. <i>sexe.</i>	Työsiit työpäiviä. <i>Nombre de journées de travail accomplies.</i>			numero. N ^o	ammattinerikoisala. <i>spécialité.</i>	sukupuoli. <i>sexe.</i>	Työsiit työpäiviä. <i>Nombre de journées de travail accomplies.</i>		
			Mk. <i>Francs.</i>	P. <i>cent.</i>					Mk. <i>Francs.</i>	P. <i>cent.</i>	
696	Painajan oppilas	m.	278	427	15	735	Painajan oppilas	m.	—	104	25
697	»	»	305	585	40	736	»	»	—	36	—
698	»	»	345	522	—	737	»	»	293	274	45
699	»	»	300	504	60	738	»	»	25	48	—
700	»	»	300	533	30	739	»	»	306	612	84
701	»	»	304	413	30	740	»	»	306	317	80
702	»	»	300	482	60	741	»	»	306	345	75
703	»	»	300	301	30	742	»	»	182	140	—
704	»	»	300	327	65	743	»	»	321	371	04
705	»	»	315	247	15	744	»	»	—	170	—
706	»	»	300	314	70	745	»	»	300	728	90
707	»	»	300	489	50	746	»	»	—	544	75
708	»	»	300	476	70	747	»	»	76	190	45
709	»	»	300	423	90	748	»	»	187	179	58
710	»	»	299	322	50	749	»	»	234	219	45
711	»	»	345	280	50	750	»	»	76	70	50
712	»	»	300	665	15	751	»	»	256	301	85
713	»	»	330	697	61	752	»	»	—	97	60
714	»	»	306	685	30	753	»	»	—	255	50
715	»	»	300	636	30	754	»	»	—	57	—
716	»	»	319	614	08	755	»	n.	281	915	—
717	»	»	288	622	25	756	»	»	300	603	—
718	»	»	304	625	10	757	»	»	292	910	—
719	»	»	299	579	—	758	Muita	m.	305	2,150	40
720	»	»	297	392	70	759	»	»	300	1,676	20
721	»	»	337	387	96	760	»	»	300	1,019	—
722	»	»	304	371	50	761	»	»	275	459	50
723	»	»	321	371	14	762	»	»	306	575	90
724	»	»	120	85	50	763	»	»	300	1,203	—
725	»	»	300	750	25	764	»	»	306	1,609	40
726	»	»	85	90	75	765	»	»	—	73	50
727	»	»	311	1,257	70	766	»	»	306	326	95
728	»	»	196	794	30	767	»	»	300	713	30
729	»	»	89	84	80	768	»	»	—	24	80
730	»	»	93	85	10	769	»	»	300	1,070	—
731	»	»	110	180	—	770	»	»	300	624	60
732	»	»	297	302	20	771	»	»	300	848	90
733	»	»	200	399	10	772	»	n.	305	369	20
734	»	»	—	175	—	773	»	»	300	425	10

Työntekijän <i>Ouvrier</i>			Työsiä työpäiviä. <i>Nombre de journées de travail accomplies.</i>	Palkka <i>Salaire</i>		Työntekijän <i>Ouvrier</i>			Työsiä työpäiviä. <i>Nombre de journées de travail accomplies.</i>	Palkka <i>Salaire</i>	
numero. <i>N^o</i>	ammattinerikoisala. <i>spécialité.</i>	sukupuoli. <i>sexe.</i>		Mk. <i>Francs.</i>	P. <i>cent.</i>	numero. <i>N^o</i>	ammattinerikoisala. <i>spécialité.</i>	sukupuoli. <i>sexe.</i>		Mk. <i>Francs.</i>	P. <i>cent.</i>
			774	Muita	n.				304	295	—
775	»	»	280	306	26	810	»	»	304	4,800	—
776	»	»	290	260	76	811	Kiviipiirtäjä	»	300	1,958	40
777	»	»	300	495	10	812	»	»	298	2,143	30
778	»	»	277	527	10	813	»	»	300	3,148	25
779	»	»	298	551	40	814	»	»	303	3,210	50
780	»	»	328	754	25	815	»	»	304	3,238	05
781	»	»	300	782	46	816	»	»	310	3,387	60
782	»	»	300	723	50	817	»	»	300	3,361	40
783	»	»	304	852	90	818	»	»	300	4,080	—
784	»	»	296	594	05	819	»	»	294	3,930	—
785	»	»	305	566	60	820	»	»	300	3,316	45
786	»	»	300	664	15	821	»	»	304	3,242	35
787	»	»	299	323	—	822	»	»	304	3,080	75
788	»	»	—	72	92	823	»	»	45	339	—
789	»	»	169	167	75	824	»	»	177	1,793	50
790	»	»	184	177	50	825	»	»	300	1,080	—
791	»	»	168	210	—	826	»	»	129	928	38
792	»	»	64	80	45	827	»	»	—	480	—
793	»	»	305	497	55	828	»	»	—	400	—
794	»	»	220	283	35	829	»	»	—	880	—
795	»	»	—	98	83	830	»	»	—	350	—
796	»	»	—	125	—	831	»	»	304	2,152	60
797	»	»	—	336	89	832	»	»	304	998	20
798	»	»	171	313	65	833	»	»	289	3,255	90
799	»	»	121	255	40	834	»	»	290	1,163	10
800	»	»	330	666	05	835	»	»	315	1,654	80
	Summa	—	—	193,580	34	836	»	»	330	2,514	21
						837	»	»	304	1,217	75
						838	»	n.	300	1,200	—
	<i>Kivipainot.</i>					839	»	»	290	1,870	—
801	Esimies	m.	300	2,232	40	840	»	»	300	1,132	—
802	»	»	317	2,047	60	841	Kiviipiirtäjän oppilas	m.	303	530	45
803	»	»	305	2,411	50	842	»	»	300	400	—
804	»	»	304	2,388	40	843	»	»	304	339	40
805	»	»	300	2,901	60	844	»	»	317	1,113	35
806	»	»	300	3,628	35	845	»	»	—	84	—
807	»	»	307	2,620	80	846	»	»	182	159	55
808	»	»	165	1,015	55	847	»	»	—	157	45

Työntekijän <i>Ouvrier</i>			Työsiht. <i>Nombre de journées de travail accomplies.</i>	Palkka <i>Salaires</i>		Työntekijän <i>Ouvrier</i>			Työsiht. <i>Nombre de journées de travail accomplies.</i>	Palkka <i>Salaires</i>	
numero. <i>Nº</i>	ammattinerikoisala. <i>spécialité.</i>	sukunimi. <i>sexe.</i>		Mk. <i>Francs.</i>	P. <i>cent.</i>	numero. <i>Nº</i>	ammattinerikoisala. <i>spécialité.</i>	sukunimi. <i>sexe.</i>		Mk. <i>Francs.</i>	P. <i>cent.</i>
848	Kiviipiirtäjän oppilas	m.	300	316	90	887	Painaja	m.	300	980	95
849	»	»	—	269	40	888	»	»	300	1,458	80
850	»	»	300	366	10	889	»	»	105	810	—
851	»	»	304	832	20	890	»	»	—	82	75
852	»	»	300	525	40	891	»	»	—	36	—
853	Painaja	»	345	731	90	892	»	»	—	136	55
854	»	»	345	862	90	893	»	»	—	18	15
855	»	»	300	1,443	60	894	»	»	294	1,216	20
856	»	»	311	1,251	—	895	»	»	300	1,256	75
857	»	»	304	1,906	05	896	»	»	131	577	10
858	»	»	304	1,402	20	897	»	»	221	1,719	85
859	»	»	310	1,938	25	898	»	»	—	38	—
860	»	»	300	1,658	20	899	»	»	305	2,046	65
861	»	»	302	1,905	90	900	»	»	—	593	10
862	»	»	282	1,999	05	901	»	»	12	59	60
863	»	»	306	2,425	95	902	Painajan oppilas	»	316	915	30
864	»	»	300	2,158	55	903	»	»	300	427	20
865	»	»	300	2,383	—	904	»	»	300	446	86
866	»	»	304	2,215	70	905	»	»	300	438	30
867	»	»	300	2,366	57	906	»	»	300	498	40
868	»	»	302	1,794	—	907	»	»	304	548	65
869	»	»	276	2,295	70	908	»	»	300	539	10
870	»	»	300	2,233	58	909	»	»	300	560	60
871	»	»	300	3,050	95	910	»	»	316	551	05
872	»	»	305	2,636	50	911	»	»	330	556	60
873	»	»	297	2,555	—	912	»	»	312	430	35
874	»	»	300	3,600	—	913	»	»	300	531	—
875	»	»	296	1,888	95	914	»	»	300	343	10
876	»	»	—	1,130	40	915	»	»	300	324	10
877	»	»	—	1,012	40	916	»	»	300	338	22
878	»	»	—	1,204	45	917	»	»	300	355	30
879	»	»	—	1,555	50	918	»	»	300	356	11
880	»	»	—	745	80	919	»	»	290	306	10
881	»	»	300	2,067	20	920	»	»	75	154	50
882	»	»	—	325	65	921	»	»	300	346	—
883	»	»	—	25	—	922	»	»	—	156	75
884	»	»	300	918	10	923	»	»	300	581	70
885	»	»	—	21	—	924	»	»	300	525	80
886	»	»	—	348	55	925	»	»	300	598	80

Työntekijän <i>Ouvrier</i>			Työsiit. työpölyä. <i>Nombre de journées de travail accompi.</i>	Palkka <i>Salaire</i>		Työntekijän <i>Ouvrier</i>			Työsiit. työpölyä. <i>Nombre de journées de travail accompi.</i>	Palkka <i>Salaire</i>	
numero. <i>N^o</i>	ammattinerikoisala. <i>spécialité.</i>	sukupuoli. <i>sexe.</i>		Mk. <i>Francs.</i>	p. <i>cent.</i>	numero. <i>N^o</i>	ammattinerikoisala. <i>spécialité.</i>	sukupuoli. <i>sexe.</i>		Mk. <i>Francs.</i>	p. <i>cent.</i>
926	Muita	m.	312	516	—	965	Muita	kv.	300	518	32
927	»	»	309	1,334	90	966	»	»	300	552	50
928	»	»	297	1,022	—	967	»	»	—	163	95
929	»	»	300	1,551	25	968	»	»	300	660	90
930	»	»	300	2,280	—	969	»	»	300	514	59
931	»	»	30	35	—	970	»	»	300	367	98
932	»	»	255	277	40	971	»	»	300	542	60
933	»	»	195	213	75	972	»	»	300	320	10
934	»	»	—	202	80	973	»	»	300	351	30
935	»	»	264	408	—	974	»	»	300	352	20
936	»	»	60	96	—	975	»	»	300	338	40
937	»	»	118	325	15	976	»	»	300	527	10
938	»	»	60	65	—	977	»	»	300	426	11
939	»	»	—	170	—	978	»	»	300	413	82
940	»	»	—	205	50	979	»	»	300	364	15
941	»	n.	297	667	—	980	»	»	—	366	95
942	»	»	304	652	—	981	»	»	300	603	70
943	»	»	305	656	75	982	»	»	73	79	55
944	»	»	301	396	15	983	»	»	105	179	05
945	»	»	312	337	60	984	»	»	99	79	10
946	»	»	297	667	—	985	»	»	88	68	05
947	»	»	318	512	50	986	»	»	261	545	80
948	»	»	318	501	—	987	»	»	127	122	70
949	»	»	309	460	50		Summa	—	—	202,365	52
950	»	»	304	416	85						
951	»	»	307	463	20						
952	»	»	305	644	80		<i>Kemigrafat.</i>				
953	»	»	298	927	—	988	Esimies	m.	300	3,395	—
954	»	»	77	118	40	989	»	»	305	4,461	80
955	»	»	307	1,281	70	990	Valokuvaaja	»	300	1,260	14
956	»	»	313	479	85	991	»	»	335	4,227	—
957	»	»	300	578	—	992	»	»	300	2,021	45
958	»	»	300	372	77	993	»	»	—	2,260	80
959	»	»	300	374	75	994	Kemigrafi	»	310	2,979	20
960	»	»	300	298	20	995	»	»	300	2,862	40
961	»	»	300	376	85	996	»	»	304	2,645	30
962	»	»	300	439	30	997	»	»	300	2,652	01
963	»	»	300	362	45	998	»	»	300	1,501	50
964	»	»	300	453	90	999	»	»	358	1,760	10

Työntekijän Ouvrier			Työsiä hyödyttäviä. Nombre de journées de travail accomplies.	Palkka Salaire		Työntekijän Ouvrier			Työsiä hyödyttäviä. Nombre de journées de travail accomplies.	Palkka Salaire	
numero. No	ammattinerikoisala. spécialité.	sukupuoli. sexe.		Mk. Francs.	p. cent.	numero. No	ammattinerikoisala. spécialité.	sukupuoli. sexe.		Mk. Francs.	p. cent.
1000	Kemigrafi	m.	300	1,680	—	1035	Kartonkityöntekijä.	m.	118	552	40
1001	»	»	300	1,200	—	1036	»	»	88	204	90
1002	»	»	49	398	20	1037	»	n.	295	327	75
1003	»	»	316	2,925	—	1038	»	»	296	374	65
1004	»	»	—	840	—	1039	»	»	296	382	55
1005	»	»	—	399	—	1040	»	»	304	386	75
1006	»	»	304	1,480	40	1041	»	»	305	371	20
1007	Kemigrafinoppilas	»	300	400	70	1042	»	»	305	310	15
1008	»	»	292	384	30	1043	»	»	304	390	90
1009	»	»	318	425	95	1044	»	»	296	581	40
1010	»	»	304	1,115	60	1045	»	»	304	475	80
1011	»	»	296	783	40	1046	»	»	304	480	—
1012	»	»	300	438	95	1047	»	»	303	419	30
1013	»	»	300	423	—	1048	»	»	304	432	55
1014	»	»	300	594	90	1049	»	»	304	715	20
1015	»	»	355	1,009	15	1050	»	»	304	494	10
1016	»	»	146	520	65	1051	»	»	304	424	60
1017	»	»	—	550	90	1052	»	»	305	405	35
1018	»	»	91	70	—	1053	»	»	104	107	75
1019	»	»	229	468	60	1054	»	»	131	130	25
1020	»	»	254	268	45	1055	»	»	279	416	85
1021	»	»	110	411	30	1056	»	»	294	521	55
1022	»	n.	300	310	—	1057	»	»	304	417	—
	Summa	—	—	49,125	15	1058	»	»	118	116	20
						1059	»	»	148	150	—
	<i>Paperinjalostus.</i>					1060	»	»	272	484	95
						1061	»	»	293	586	45
1023	Esimies	m.	304	1,932	90	1062	»	»	91	101	30
1024	»	»	304	2,163	95	1063	»	»	305	333	55
1025	»	»	305	1,881	05	1064	»	»	74	148	—
1026	»	»	304	1,440	—	1065	»	»	90	126	45
1027	»	»	304	2,160	—	1066	»	»	303	478	50
1028	Kartonkityöntekijä	»	302	1,112	70	1067	»	»	304	480	—
1029	»	»	304	1,278	05	1068	»	»	99	105	25
1030	»	»	299	1,209	70	1069	»	»	86	89	45
1031	»	»	293	1,625	85	1070	»	»	80	79	90
1032	»	»	13	32	50	1071	»	»	108	113	55
1033	»	»	78	205	—	1072	»	»	124	126	77
1034	»	»	103	317	30	1073	»	»	131	367	40

Työntekijän <i>Ouvrier</i>			Läysisiä työpäiviä. <i>Nombre de journées de travail accomplies.</i>	Palkka <i>Salaire</i>		Työntekijän <i>Ouvrier</i>			Läysisiä työpäiviä. <i>Nombre de journées de travail accomplies.</i>	Palkka <i>Salaire</i>	
numero. <i>N^o</i>	ammattinerik sala. <i>spécialité.</i>	sukupuoli. <i>sexe.</i>		Mk. <i>Francs.</i>	P. <i>cent.</i>	numero. <i>N^o</i>	ammattinerikoisala. <i>spécialité.</i>	sukupuoli. <i>sexe.</i>		Mk. <i>Francs.</i>	P. <i>cent.</i>
1074	Kartonkityöntekijä	n.	101	109	90	1109	Kirjansitomatyöntekijä .	m.	298	1,534	25
1075	»	»	135	147	55	1110	»	»	297	1,666	95
1076	»	»	102	109	05	1111	»	»	302	1,546	25
1077	»	»	144	161	—	1112	»	»	306	961	31
1078	»	»	99	148	20	1113	»	»	306	1,538	65
1079	»	»	98	165	95	1114	»	»	306	1,969	50
1080	»	»	90	100	90	1115	»	»	300	1,574	90
1081	»	»	225	217	50	1116	»	»	293	1,631	90
1082	»	»	301	608	35	1117	»	»	304	1,561	45
1083	»	»	157	158	15	1118	»	»	300	3,081	55
1084	»	»	242	963	65	1119	»	»	301	1,868	65
1085	»	»	62	74	55	1120	»	»	306	1,429	20
1086	»	»	153	223	—	1121	»	»	283	942	20
1087	»	»	16	16	35	1122	»	»	306	580	—
1088	»	»	85	69	30	1123	»	»	298	1,875	—
1089	»	»	173	301	45	1124	»	»	304	1,838	40
	Summa	—	—	32,144	52	1125	»	»	317	1,272	60
						1126	»	»	301	938	—
	<i>Kirjansitomo.</i>					1127	»	»	273	1,149	40
						1128	»	»	300	1,182	90
1090	Esimies	m.	306	2,300	—	1129	»	»	293	1,890	32
1091	»	»	305	3,075	—	1130	»	»	299	1,338	80
1092	»	»	305	4,800	—	1131	»	»	280	1,132	—
1093	»	»	298	1,515	—	1132	»	»	304	1,377	35
1094	»	»	305	3,000	—	1133	»	»	290	883	95
1095	Johtajatar	n.	276	1,569	20	1134	»	»	305	1,993	40
1096	»	»	306	2,052	14	1135	»	»	301	2,007	70
1097	»	»	279	782	50	1136	»	»	306	1,800	24
1098	»	»	300	1,148	84	1137	»	»	306	1,653	65
1099	»	»	281	1,175	90	1138	»	»	294	1,626	55
1100	»	»	305	1,750	85	1139	»	»	298	1,233	10
1101	»	»	305	1,160	—	1140	»	»	299	1,355	05
1102	Kirjansitomatyöntekijä .	m.	299	482	25	1141	»	»	302	707	95
1103	»	»	299	1,081	20	1142	»	»	306	1,759	74
1104	»	»	303	1,749	35	1143	»	»	305	1,440	—
1105	»	»	304	2,158	—	1144	»	»	304	441	80
1106	»	»	303	1,692	—	1145	»	»	311	375	10
1107	»	»	306	1,736	20	1146	»	»	306	380	—
1108	»	»	306	1,649	54	1147	»	»	306	405	30

Työntekijän <i>Ouvrier</i>			Palkka <i>Salaire</i>	Työntekijän <i>Ouvrier</i>			Palkka <i>Salaire</i>				
numero. <i>N^o</i>	ammattinerikoisala. <i>spécialité.</i>	sukupuoli. <i>sexe.</i>		P. cent. <i>Francs.</i>	numero. <i>N^o</i>	ammattinerikoisala. <i>spécialité.</i>		sukupuoli. <i>sexe.</i>	P. cent. <i>Francs.</i>		
			Työsiä työpäiviä. <i>Nombre de journées de travail accomplies.</i>				Työsiä työpäiviä. <i>Nombre de journées de travail accomplies.</i>				
1148	Kirjansitomatyöntekijä	m.	296	597	85	1187	Kirjansitomatyöntekijä	m.	300	1,530	70
1149	»	»	143	163	85	1188	»	»	160	1,086	90
1150	»	»	303	359	40	1189	»	»	303	1,526	50
1151	»	»	37	75	—	1190	»	»	118	476	40
1152	»	»	220	924	57	1191	»	»	256	1,296	—
1153	»	»	306	1,217	07	1192	»	»	141	834	75
1154	»	»	306	1,476	64	1193	»	»	280	1,229	15.
1155	»	»	306	1,539	40	1194	»	»	272	821	75
1156	»	»	313	601	80	1195	»	»	24	75	50
1157	»	»	306	679	50	1196	»	»	188	558	—
1158	»	»	254	957	60	1197	»	»	25	117	70
1159	»	»	188	535	80	1198	»	»	190	497	55.
1160	»	»	306	3,050	—	1199	»	»	267	1,834	15.
1161	»	»	306	1,091	20	1200	»	»	30	46	22
1162	»	»	50	338	05	1201	»	»	261	981	50
1163	»	»	215	1,044	60	1202	»	»	13	28	75
1164	»	»	132	620	50	1203	»	»	306	342	40
1165	»	»	—	2	25	1204	»	»	281	325	35
1166	»	»	248	1,243	—	1205	»	»	33	32	70
1167	»	»	13	10	—	1206	»	»	93	101	60
1168	»	»	91	97	50	1207	»	»	—	1,530	—
1169	»	»	268	907	45	1208	»	»	240	302	75
1170	»	»	18	108	25	1209	»	n.	306	784	85
1171	»	»	46	230	—	1210	»	»	306	674	69.
1172	»	»	302	1,308	30	1211	»	»	306	275	55
1173	»	»	189	1,046	10	1212	»	»	306	277	95.
1174	»	»	48	118	10	1213	»	»	300	377	80
1175	»	»	303	1,169	30	1214	»	»	300	307	59.
1176	»	»	88	282	35	1215	»	»	300	521	91
1177	»	»	25	75	—	1216	»	»	304	315	65.
1178	»	»	38	206	50	1217	»	»	277	221	10
1179	»	»	26	104	—	1218	»	»	306	339	50
1180	»	»	18	108	25	1219	»	»	280	216	55
1181	»	»	303	1,520	25	1220	»	»	299	896	12
1182	»	»	304	482	40	1221	»	»	306	269	10
1183	»	»	53	243	—	1222	»	»	300	799	10
1184	»	»	91	91	50	1223	»	»	300	901	—
1185	»	»	307	1,237	—	1224	»	»	280	561	92
1186	»	»	252	1,322	50	1225	»	»	299	574	50

Työntekijän <i>Ouvrier</i>			Palkka <i>Salaire</i>	Työntekijän <i>Ouvrier</i>			Palkka <i>Salaire</i>		
numero. <i>N^o</i>	ammattinerikoisala. <i>spécialité.</i>	sukupuoli. <i>sexe.</i>		P. cent.	numero. <i>N^o</i>	ammattinerikoisala. <i>spécialité.</i>		sukupuoli. <i>sexe.</i>	P. cent.
			Mk. <i>Francs.</i>				Mk. <i>Francs.</i>		
1226	Kirjansitomatyöntekijä	n.	305	747 35	1265	Kirjansitomatyöntekijä	n.	300	940 70
1227	»	»	309	616 60	1266	»	»	306	685 23
1228	»	»	305	600 15	1267	»	»	306	654 12
1229	»	»	300	720 85	1268	»	»	289	989 60
1230	»	»	299	764 30	1269	»	»	292	954 80
1231	»	»	292	751 05	1270	»	»	300	940 90
1232	»	»	306	831 35	1271	»	»	300	882 15
1233	»	»	298	837 20	1272	»	»	300	881 80
1234	»	»	300	898 37	1273	»	»	300	881 80
1235	»	»	303	647 25	1274	»	»	306	1,211 —
1236	»	»	305	820 60	1275	»	»	300	890 75
1237	»	»	299	601 —	1276	»	»	305	370 90
1238	»	»	299	644 50	1277	»	»	300	390 75
1239	»	»	300	635 62	1278	»	»	306	342 85
1240	»	»	300	619 85	1279	»	»	306	330 95
1241	»	»	300	648 20	1280	»	»	306	278 75
1242	»	»	300	548 25	1281	»	»	302	373 95
1243	»	»	300	536 10	1282	»	»	305	483 55
1244	»	»	299	585 10	1283	»	»	303	429 20
1245	»	»	303	592 50	1284	»	»	286	475 60
1246	»	»	306	608 98	1285	»	»	306	626 05
1247	»	»	303	626 10	1286	»	»	300	380 45
1248	»	»	306	637 69	1287	»	»	306	280 —
1249	»	»	300	562 90	1288	»	»	306	278 —
1250	»	»	294	550 85	1289	»	»	303	331 25
1251	»	»	299	517 26	1290	»	»	306	543 20
1252	»	»	306	611 20	1291	»	»	306	334 —
1253	»	»	303	522 60	1292	»	»	291	661 50
1254	»	»	300	478 16	1293	»	»	293	725 —
1255	»	»	306	468 90	1294	»	»	281	649 55
1256	»	»	294	453 40	1295	»	»	293	602 20
1257	»	»	301	473 45	1296	»	»	296	615 55
1258	»	»	306	430 30	1297	»	»	294	664 90
1259	»	»	274	497 37	1298	»	»	273	656 15
1260	»	»	306	400 25	1299	»	»	278	501 25
1261	»	»	306	256 50	1300	»	»	306	587 10
1262	»	»	293	349 05	1301	»	»	306	583 45
1263	»	»	300	1,190 —	1302	»	»	288	575 15
1264	»	»	294	558 10	1303	»	»	306	593 20

Työntekijän <i>Ouvrier</i>			Työsiht työpäiviä. <i>Nombre de journées de travail accomplies.</i>	Työntekijän <i>Ouvrier</i>			Työsiht työpäiviä. <i>Nombre de journées de travail accomplies.</i>	Palkka <i>Salaires</i>			
numero. <i>N^o</i>	ammattinerikoisala. <i>spécialité.</i>	sukupuoli. <i>sexe.</i>		numero. <i>N^o</i>	ammattinerikoisala. <i>spécialité.</i>	sukupuoli. <i>sexe.</i>		Mk. <i>Francs.</i>	Palkka <i>Salaires</i>		
									cent.	P. <i>cent.</i>	
1304	Kirjansitomatyöntekijä	n.	306	581	10	1343	Kirjansitomatyöntekijä	n.	306	806	90
1305	»	»	294	588	80	1344	»	»	305	772	75
1306	»	»	306	619	55	1345	»	»	304	306	10
1307	»	»	299	548	05	1346	»	»	304	309	50
1308	»	»	300	607	—	1347	»	»	291	761	45
1309	»	»	305	520	—	1348	»	»	298	896	40
1310	»	»	299	464	75	1349	»	»	281	932	25
1311	»	»	307	510	65	1350	»	»	306	515	85
1312	»	»	299	407	15	1351	»	»	304	604	35
1313	»	»	293	446	95	1352	»	»	287	659	80
1314	»	»	306	409	35	1353	»	»	294	666	—
1315	»	»	304	414	30	1354	»	»	291	571	16
1316	»	»	306	409	60	1355	»	»	292	734	70
1317	»	»	306	399	60	1356	»	»	289	309	70
1318	»	»	306	328	50	1357	»	»	286	307	70
1319	»	»	300	324	—	1358	»	»	276	335	15
1320	»	»	306	305	—	1359	»	»	285	506	75
1321	»	»	306	314	80	1360	»	»	290	518	65
1322	»	»	306	334	45	1361	»	»	300	465	75
1323	»	»	306	377	85	1362	»	»	292	440	55
1324	»	»	306	324	40	1363	»	»	280	312	15
1325	»	»	306	389	85	1364	»	»	279	313	60
1326	»	»	298	326	20	1365	»	»	294	370	10
1327	»	»	298	331	70	1366	»	»	287	389	50
1328	»	»	306	455	60	1367	»	»	306	436	80
1329	»	»	304	794	35	1368	»	»	188	277	80
1330	»	»	298	589	90	1369	»	»	53	106	63
1331	»	»	306	668	70	1370	»	»	—	627	—
1332	»	»	304	982	75	1371	»	»	25	30	—
1333	»	»	305	917	90	1372	»	»	293	528	84
1334	»	»	305	893	55	1373	»	»	11	12	50
1335	»	»	291	298	75	1374	»	»	11	10	—
1336	»	»	304	450	65	1375	»	»	181	424	75
1337	»	»	304	463	45	1376	»	»	14	10	80
1338	»	»	306	647	35	1377	»	»	10	7	50
1339	»	»	305	609	30	1378	»	»	228	502	90
1340	»	»	305	940	61	1379	»	»	11	15	—
1341	»	»	305	906	—	1380	»	»	299	595	35
1342	»	»	305	887	30	1381	»	»	89	105	05

Työntekijän <i>Ouvrier</i>			Työsiä työpäiviä <i>Nombre de journées de travail accomplies</i>	Palkka <i>Salaire</i>		Työntekijän <i>Ouvrier</i>			Palkka <i>Salaire</i>		
numero. <i>N^o</i>	ammattinerikoisala. <i>spécialité.</i>	sukupuoli. <i>sexe.</i>		n.	Mk.	P.	numero. <i>N^o</i>	ammattinerikoisala. <i>spécialité.</i>	sukupuoli. <i>sexe.</i>	n.	Mk.
			<i>Francs.</i>		<i>cent.</i>	<i>Francs.</i>					<i>cent.</i>
1382	Kirjansitomatyöntekijä	n.	13	9	75	1421	Kirjansitomatyöntekijä	n.	—	219	75
1383	»	»	13	11	05	1422	»	»	228	406	50
1384	»	»	171	494	55	1423	»	»	147	138	20
1385	»	»	188	213	95	1424	»	»	300	383	35
1386	»	»	93	214	50	1425	»	»	300	380	—
1387	»	»	276	424	95	1426	»	»	300	342	50
1388	»	»	281	604	90	1427	»	»	300	546	50
1389	»	»	6	5	60	1428	»	»	300	356	80
1390	»	»	253	424	05	1429	»	»	300	482	—
1391	»	»	11	30	—	1430	»	»	300	303	20
1392	»	»	8	7	—	1431	»	»	300	430	60
1393	»	»	117	168	95	1432	»	»	61	121	50
1394	»	»	31	31	70	1433	»	»	—	118	70
1395	»	»	—	349	90	1434	»	»	300	663	10
1396	»	»	—	96	—	1435	»	»	300	523	30
1397	»	»	—	533	55	1436	»	»	172	165	—
1398	»	»	—	664	—	1437	»	»	195	372	15
1399	»	»	—	525	80	1438	»	»	100	251	55
1400	»	»	—	388	55	1439	»	»	126	120	95
1401	»	»	107	178	70	1440	»	»	122	93	95
1402	»	»	160	162	50	1441	»	»	75	62	90
1403	»	»	312	393	45	1442	»	»	83	102	80
1404	»	»	302	376	80	1443	»	»	116	164	55
1405	»	»	300	334	60	1444	»	»	254	213	20
1406	»	»	150	189	55	1445	»	»	124	93	95
1407	»	»	60	46	50	1446	»	»	77	59	60
1408	»	»	300	275	10	1447	»	»	111	118	—
1409	»	»	255	250	95	1448	»	»	52	50	—
1410	»	»	305	675	80	1449	»	»	188	211	30
1411	»	»	298	789	40	1450	»	»	144	179	05
1412	»	»	289	692	98	1451	»	»	155	166	30
1413	»	»	300	312	75	1452	»	»	115	91	05
1414	»	»	164	134	55	1453	»	»	65	50	—
1415	»	»	259	263	—	1454	»	»	123	94	50
1416	»	»	304	878	20	1455	»	»	95	73	10
1417	»	»	304	723	80	1456	»	»	36	27	—
1418	»	»	157	176	60	1457	»	»	220	224	06
1419	»	»	159	330	—	1458	»	»	151	123	35
1420	»	»	—	175	—	1459	»	»	131	152	65

Työntekijän <i>Ouvrier</i>			Työsiis työpäiviä. <i>Nombre de journées de travail accomplies.</i>	Palkka <i>Salaire</i>			Työntekijän <i>Ouvrier</i>			Työsiis työpäiviä. <i>Nombre de journées de travail accomplies.</i>	Palkka <i>Salaire</i>		
numero. <i>N^o</i>	ammattinerikoisala. <i>spécialité.</i>	sukupuoli. <i>sexe.</i>		Mk. <i>Francs.</i>	P.		numero. <i>N^o</i>	ammattinerikoisala. <i>spécialité.</i>	sukupuoli. <i>sexe.</i>		Mk. <i>Francs.</i>	P.	
					cent.							cent.	
1460	Kirjansitomatyöntekijä	n.	254	199	20	1499	Kirjansitomatyöntekijä	n.	10	7	—		
1461	»	»	181	138	85	1500	»	»	107	82	15		
1462	»	»	90	69	60	1501	»	»	121	96	10		
1463	»	»	205	185	15	1502	»	»	13	10	—		
1464	»	»	160	93	40	1503	»	»	305	277	70		
1465	»	»	159	132	75	1504	»	»	149	119	60		
1466	»	»	228	197	70	1505	»	»	149	128	35		
1467	»	»	166	134	70	1506	»	»	60	48	—		
1468	»	»	109	86	35	1507	»	»	228	227	50		
1469	»	»	149	119	60	1508	»	»	175	182	60		
1470	»	»	87	70	—	1509	»	»	119	93	50		
1471	»	»	11	12	—	1510	»	»	306	328	—		
1472	»	»	26	24	25	1511	»	»	3	3	40		
1473	»	»	5	3	90	1512	»	»	13	12	50		
1474	»	»	11	10	—	1513	»	»	267	418	25		
1475	»	»	155	136	10	1514	»	»	129	208	45		
1476	»	»	10	7	—	1515	»	»	50	110	20		
1477	»	»	10	8	05	1516	»	»	306	515	80		
1478	»	»	10	8	85	1517	»	»	299	388	20		
1479	»	»	21	15	65	1518	»	»	13	9	25		
1480	»	»	57	42	75	1519	»	»	306	488	60		
1481	»	»	118	90	—	1520	»	»	128	164	75		
1482	»	»	11	8	40	1521	»	»	306	568	60		
1483	»	»	59	44	65	1522	»	»	306	503	65		
1484	»	»	292	379	—	1523	»	»	306	611	40		
1485	»	»	292	410	15	1524	»	»	13	13	70		
1486	»	»	64	56	65	1525	»	»	293	493	05		
1487	»	»	23	18	28	1526	»	»	306	711	37		
1488	»	»	306	455	60	1527	»	»	14	17	35		
1489	»	»	120	145	95	1528	»	»	44	39	—		
1490	»	»	8	4	80	1529	»	»	205	189	30		
1491	»	»	51	44	60	1530	»	»	76	60	—		
1492	»	»	165	143	20	1531	»	»	150	119	75		
1493	»	»	51	58	90	1532	»	»	148	119	—		
1494	»	»	33	25	45	1533	»	»	137	104	—		
1495	»	»	12	11	55	1534	»	»	25	20	—		
1496	»	»	142	123	10	1535	»	»	82	65	—		
1497	»	»	13	10	—	1536	»	»	2	1	80		
1498	»	»	—	9	60	1537	»	»	76	209	—		

Työntekijän <i>Ouvrier</i>			Palkka <i>Salaire</i>		Työntekijän <i>Ouvrier</i>			Palkka <i>Salaire</i>	
numero. N ^o	ammattinerikoisala. <i>spécialité.</i>	sukupuoli. <i>sexe.</i>	Mk. <i>Francs.</i>		numero. N ^o	ammattinerikoisala. <i>spécialité.</i>	sukupuoli. <i>sexe.</i>	Mk. <i>Francs.</i>	
				p. <i>cent.</i>					p. <i>cent.</i>
1538	Kirjansitomatyöntekijä	n.	111	114 50	1577	Kirjansitomatyöntekijä	n.	290	360 —
1539	»	»	144	430 80	1578	»	»	292	402 95
1540	»	»	110	81 80	1579	»	»	100	82 10
1541	»	»	292	255 70	1580	»	»	111	93 90
1542	»	»	136	302 50	1581	»	»	106	87 —
1543	»	»	269	848 —	1582	»	»	101	102 50
1544	»	»	190	401 55	1583	»	»	111	90 05
1545	»	»	299	598 40		Summa	—	—	267,815 61
1546	»	»	166	167 10					
1547	»	»	111	169 50					
1548	»	»	87	111 10	1584	Ammattiin kuulumattom.	m.	154	262 50
1549	»	»	26	40 85	1585	»	»	194	717 70
1550	»	»	13	38 —	1586	»	»	256	260 —
1551	»	»	305	902 75	1587	»	»	51	122 70
1552	»	»	130	166 15	1588	»	»	26	30 —
1553	»	»	99	165 45	1589	»	»	91	70 —
1554	»	»	62	59 90	1590	»	»	140	107 —
1555	»	»	78	223 05	1591	»	»	293	234 —
1556	»	»	131	158 85	1592	»	»	4	3 —
1557	»	»	144	129 50	1593	»	»	306	1,080 —
1558	»	»	318	1,155 95	1594	»	»	306	960 —
1559	»	»	311	448 20	1595	»	»	25	20 —
1560	»	»	176	145 80	1596	»	»	26	20 —
1561	»	»	143	141 —	1597	»	»	306	660 —
1562	»	»	186	160 55	1598	»	»	308	1,093 50
1563	»	»	262	360 65	1599	»	»	303	299 75
1564	»	»	158	162 80	1600	»	»	256	782 15
1565	»	»	94	74 85	1601	»	»	313	792 25
1566	»	»	221	304 —	1602	»	»	160	650 —
1567	»	»	109	93 65	1603	»	»	331	587 50
1568	»	»	13	10 —	1604	»	»	339	926 90
1569	»	»	109	92 75	1605	»	»	305	1,301 36
1570	»	»	52	58 20	1606	»	»	333	1,939 10
1571	»	»	131	101 20	1607	»	»	52	147 15
1572	»	»	10	6 85	1608	»	»	39	97 —
1573	»	»	148	209 25	1609	»	»	206	654 30
1574	»	»	21	15 —	1610	»	»	305	720 —
1575	»	»	35	27 25	1611	»	»	259	500 60
1576	»	»	135	122 65	1612	»	»	91	73 75

Työntekijän Ouvrier			Työsiis työpäivän Nombre de journées de travail accomplies	Palkka Salaire		Työntekijän Ouvrier			Työsiis työpäivän Nombre de journées de travail accomplies	Palkka Salaire	
numero. N ^o	ammattinerikoisala. spécialité.	sukupuoli. sexe.		Mk. Francs.	cent. c.	numero. N ^o	ammattinerikoisala. spécialité.	sukupuoli. sexe.		Mk. Francs.	cent. c.
1613	Ammattiin kuulumattom.	m.	186	879	05	1652	Ammattiin kuulumattom.	m.	300	1,440	—
1614	»	»	97	345	40	1653	»	»	300	1,680	—
1615	»	»	39	35	85	1654	»	»	300	1,791	30
1616	»	»	26	23	60	1655	»	»	300	1,636	20
1617	»	»	157	531	—	1656	»	»	306	1,080	—
1618	»	»	123	423	40	1657	»	»	299	1,446	—
1619	»	»	305	1,040	05	1658	»	»	299	960	—
1620	»	»	313	1,082	30	1659	»	»	300	1,568	80
1621	»	»	300	1,279	50	1660	»	»	104	160	—
1622	»	»	—	106	82	1661	»	»	300	192	—
1623	»	»	306	2,010	—	1662	»	»	300	2,335	80
1624	»	»	304	1,510	—	1663	»	»	—	31	25
1625	»	»	300	2,413	43	1664	»	»	300	288	75
1626	»	»	304	2,279	30	1665	»	»	—	680	05
1627	»	»	306	1,763	05	1666	»	»	—	90	—
1628	»	»	300	2,437	20	1667	»	»	—	242	50
1629	»	»	301	1,709	—	1668	»	»	300	493	—
1630	»	»	104	60	—	1669	»	»	300	504	75
1631	»	»	26	15	—	1670	»	»	300	965	69
1632	»	»	52	30	—	1671	»	»	—	117	65
1633	»	»	300	1,849	20	1672	»	»	—	232	—
1634	»	»	—	141	—	1673	»	»	—	115	—
1635	»	»	275	259	30	1674	»	»	300	649	—
1636	»	»	187	206	30	1675	»	»	—	310	—
1637	»	»	78	75	—	1676	»	»	—	140	—
1638	»	»	174	167	20	1677	»	»	—	42	75
1639	»	»	65	62	50	1678	»	»	—	77	50
1640	»	»	182	183	20	1679	»	»	—	50	25
1641	»	»	182	140	—	1680	»	»	—	140	—
1642	»	»	300	360	—	1681	»	»	—	100	—
1643	»	»	300	725	90	1682	»	»	79	82	90
1644	»	»	300	361	70	1683	»	»	—	106	—
1645	»	»	300	376	60	1684	»	»	—	175	—
1646	»	»	300	360	—	1685	»	»	—	68	75
1647	»	»	300	841	75	1686	»	»	—	130	—
1648	»	»	300	374	20	1687	»	»	—	201	50
1649	»	»	300	1,440	—	1688	»	»	26	60	—
1650	»	»	300	1,200	—	1689	»	»	—	204	—
1651	»	»	280	805	28	1690	»	»	—	125	50

Työntekijän <i>Ouvrier</i>			Työsiä työpäiviä. <i>Nombre de journées de travail accomplies</i>	Palkka <i>Salaire</i>		Työntekijän <i>Ouvrier</i>			Palkka <i>Salaire</i>		
numero. <i>N^o</i>	ammattineroisala. <i>spécialité.</i>	sukupuoli. <i>sexe.</i>		numero. <i>N^o</i>	ammattineroisala. <i>spécialité.</i>	sukupuoli. <i>sexe.</i>	Palkka <i>Salaire</i>				
							Mk. <i>Francs.</i>	p. <i>cent.</i>	Mk. <i>Francs.</i>	p. <i>cent.</i>	
1691	Ammattiin kuulumattom.	m.	—	123	48	1730	Ammattiin kuulumattom.	n.	304	388	45
1692	»	»	—	142	25	1731	»	»	300	484	—
1693	»	»	156	224	20	1732	»	»	304	542	15
1694	»	»	12	12	20	1733	»	»	299	764	80
1695	»	»	—	100	50	1734	»	»	304	623	50
1696	»	»	124	282	75	1735	»	»	305	600	—
1697	»	»	123	100	—	1736	»	»	306	600	—
1698	»	»	155	157	30	1737	»	»	39	30	—
1699	»	»	136	132	50	1738	»	»	207	375	80
1700	»	»	169	158	50	1739	»	»	99	160	—
1701	»	»	144	132	—	1740	»	»	246	234	70
1702	»	»	299	960	—	1741	»	»	304	467	05
1703	»	»	107	205	90	1742	»	»	—	180	—
1704	»	»	147	313	80	1743	»	»	300	240	—
1705	»	»	173	142	80	1744	»	»	26	20	—
1706	»	»	147	306	30	1745	»	»	—	360	10
1707	»	»	—	10	—	1746	»	»	300	378	95
1708	»	»	—	160	25	1747	»	»	22	16	97
1709	»	»	78	75	—	1748	»	»	60	57	70
1710	»	»	182	490	—	1749	»	»	17	12	70
1711	»	»	105	100	—	1750	»	»	—	240	—
1712	»	»	160	156	50	1751	»	»	182	165	—
1713	»	»	136	154	30	1752	»	»	36	49	50
1714	»	»	—	60	—	1753	»	»	304	567	20
1715	»	»	—	103	25	1754	»	»	304	352	90
1716	»	»	—	60	—	1755	»	»	66	61	50
1717	»	»	—	120	—	1756	»	»	102	105	65
1718	»	»	—	20	—	1757	»	»	121	98	—
1719	»	»	—	50	—	1758	»	»	25	20	—
1720	»	»	—	40	—	1759	»	»	306	630	—
1721	»	»	187	419	70	1760	»	»	306	645	—
1722	»	»	182	175	—	1761	»	»	100	180	—
1723	»	»	300	1,557	10	1762	»	»	299	261	05
1724	»	»	300	1,212	60	1763	»	»	188	145	—
1725	»	»	300	1,215	20	1764	»	»	118	90	—
1726	»	n.	304	395	—	1765	»	»	16	12	50
1727	»	»	305	600	—	1766	»	»	206	320	—
1728	»	»	300	420	—	1767	»	»	269	488	80
1729	»	»	303	543	60	1768	»	»	78	77	85

numero. N ^o .	Työntekijän Ouvrier		Palkka Salaire		numero. N ^o .	Työntekijän Ouvrier		Palkka Salaire			
	ammattinerikoisala. spécialité.	sukupuoli. sexe.	Mk. Francs.	P. cent.		ammattinerikoisala. spécialité.	sukupuoli. sexe.	Mk. Francs.	P. cent.		
1769	Ammattiin kuulumattom.	n.	228	232	15						
1770	»	»	93	76	—						
1771	»	»	232	218	60						
1772	»	»	317	334	30						
1773	»	»	123	96	85	1849	Alifaktori	m.	291	2,205	—
1774	»	»	279	341	50	1850	»	»	304	2,112	15
1775	»	»	209	370	90	1851	Käsilatoja	»	305	1,920	—
1776	»	»	145	145	70	1852	»	»	295	1,667	90
1777	»	»	28	34	85	1853	»	»	298	1,809	45
1778	»	»	189	262	70	1854	»	»	285	1,021	25
1779	»	»	13	17	50	1855	»	»	297	1,492	30
1780	»	»	6	9	75	1856	»	»	305	1,807	—
1781	»	»	57	59	55	1857	»	»	303	1,560	35
1782	»	»	83	101	90	1858	»	»	305	1,537	50
1783	»	»	306	492	—	1859	»	»	301	2,070	80
1784	»	»	306	372	—	1860	»	»	288	1,645	10
1785	»	»	300	1,341	25	1861	»	»	65	348	35
1786	»	»	300	1,463	25	1862	»	»	234	1,412	25
1787	»	»	—	10	—	1863	»	»	301	1,689	40
1788	»	»	—	10	—	1864	»	»	304	964	—
1789	»	»	312	600	—	1865	»	»	301	1,255	55
1790	Summa	—	—	95,003	73	1866	»	»	179	785	20
—						1867	»	»	52	307	90
1841	ilmoittamat. ammatteja	—	—	18,102	25	1868	»	»	52	249	70
						1869	»	»	37	167	05
	Loviisa.					1870	»	»	138	558	95
	<i>Latomo.</i>					1871	»	»	297	1,613	95
1842	Katkaisija	m.	300	1,440	—	1872	»	»	52	230	05
1843	Käsilatoja	»	300	1,320	—	1873	Latojan oppilas	»	305	375	20
1844	Latojan oppilas	»	300	480	—	1874	»	»	304	229	50
1845	»	n.	300	288	—	1875	»	»	305	251	50
1846	»	»	300	288	—	1876	»	»	305	431	50
	Summa	—	—	3,816	—	1877	»	»	294	457	45
	<i>Kirjapaino.</i>					1878	»	»	305	613	20
1847	Painaja	m.	300	1,320	—	1879	»	»	305	582	25
1848	Muita	»	300	600	—	1880	»	»	305	766	25
	Summa	—	—	1,920	—		Summa	—	—	34,138	—

Työntekijän <i>Ouvrier</i>			Työsiä työpäiväin <i>Nombre de journées de travail accompi.</i>	Palkka <i>Salaire</i>		Työntekijän <i>Ouvrier</i>			Työsiä työpäiväin <i>Nombre de journées de travail accompi.</i>	Palkka <i>Salaire</i>			
numero. <i>Nº</i>	ammattinerikoisala. <i>spécialité.</i>	sukupuoli. <i>sexe.</i>		Mk. <i>Francs.</i>	P. <i>cent.</i>	numero. <i>Nº</i>	ammattinerikoisala. <i>spécialité.</i>	sukupuoli. <i>sexe.</i>		Mk. <i>Francs.</i>	P. <i>cent.</i>		
									<i>Kirjapaino.</i>				
					1915	»	»	182	115	95			
1881	Painaja	m.	299	1,599	—	1916	»	186	122	65			
1882	»	»	299	1,384	70	1917	»	104	147	15			
1883	»	»	300	1,916	95	1918	»	93	101	40			
1884	»	»	305	620	20	1919	»	39	55	25			
1885	»	»	298	2,038	50	1920	»	152	100	75			
1886	»	»	298	1,380	—	1921	»	n.	296	474	75		
1887	Painajan oppilas	»	305	395	15	1922	»	»	305	489	90		
1888	»	»	300	597	95	1923	»	»	303	475	75		
1889	»	»	304	340	—	1924	»	»	289	493	85		
1890	»	»	169	136	90	1925	»	»	303	487	40		
1891	»	»	235	205	20	1926	»	»	292	535	85		
1892	»	»	218	189	10	1927	»	»	305	467	65		
1893	»	»	75	64	65	1928	»	»	305	531	60		
1894	Muita	n.	169	201	20	1929	»	»	299	565	15		
1895	»	»	131	135	85	1930	»	»	298	759	40		
1896	»	»	104	79	25	1931	»	»	303	580	—		
1897	»	»	174	315	25	1932	»	»	281	588	20		
	Summa	—	—	11,599	85	1933	»	»	287	643	80		
						1934	»	»	305	240	70		
	<i>Kirjansitomo.</i>					1935	»	»	305	236	80		
						1936	»	»	305	226	35		
1898	Esimies	m.	301	3,025	—	1937	»	»	280	216	40		
1899	Johtajatar	n.	284	984	55	1938	»	»	305	283	90		
1900	Kirjansitomatyöntekijä	m.	298	738	65	1939	»	»	196	352	80		
1901	»	»	279	990	10	1940	»	»	160	206	45		
1902	»	»	304	1,070	85	1941	»	»	244	562	90		
1903	»	»	300	1,511	05	1942	»	»	212	448	90		
1904	»	»	303	1,261	55	1943	»	»	118	70	80		
1905	»	»	4	14	—	1944	»	»	109	66	90		
1906	»	»	20	41	—	1945	»	»	104	62	55		
1907	»	»	13	45	50	1946	»	»	104	63	15		
1908	»	»	186	936	90	1947	»	»	65	39	15		
1909	»	»	80	360	—	1948	»	»	118	70	95		
1910	»	»	99	92	40				Summa	—	—	22,380	05
1911	»	»	62	39	80								
1912	»	»	189	130	80								
1913	»	»	205	138	75	1949	Ammattiin kuulumattom.	m.	293	2,113	75		

numero. N ^o	Työntekijän <i>Ouvrier</i>		Työsuora työpäiviä. <i>Nombre de journées de travail accomplies</i>	Palkka <i>Salaire</i>		numero. N ^o	Työntekijän <i>Ouvrier</i>		Työsuora työpäiviä. <i>Nombre de journées de travail accomplies</i>	Palkka <i>Salaire</i>	
	ammattinerikoisala. <i>spécialité.</i>	sukupuoli. <i>sexe.</i>		Mk. <i>Francs.</i>	p. <i>cent.</i>		ammattinerikoisala. <i>spécialité.</i>	sukupuoli. <i>sexe.</i>		Mk. <i>Francs.</i>	p. <i>cent.</i>
1950	Ammattiin kuulumattom.	m.	305	878	50						
1951	"	"	44	41	65						
1952	"	"	182	700	—	1973	Konemestari	m.	300	1,442	25
1953	"	"	161	92	—	1974	Painajan oppilas	"	—	720	80
1954	"	"	305	940	—		Summa	—	—	2,163	05
1955	"	n.	89	108	55						
	Summa	—	—	4,874	45	1975	Ammattiin kuulumattom.	m.	300	1,203	—
						1976	"	"	—	35	—
	Tammisaari.					1977	"	"	—	224	80
	<i>Latomo.</i>						Summa	—	—	1,462	80
1956	Käsilatoja	m.	300	1,221	30						
1957	"	"	300	907	75						
1958	"	"	300	572	45						
1959	"	"	300	913	70						
1960	Latojan oppilas	"	300	322	25	1978	Faktori	m.	300	1,890	—
1961	"	"	300	281	75	1979	"	"	300	2,080	—
	Summa	—	—	4,219	20	1980	Alifaktori	"	300	2,432	88
	<i>Kirjapaino.</i>					1981	"	"	300	1,826	36
1962	Konemestari	m.	300	600	—	1982	Katkaisija	"	300	2,332	15
						1983	"	"	300	2,715	—
	Hanko.					1984	"	"	300	2,160	—
	<i>Latomo.</i>					1985	"	"	300	2,400	—
						1986	"	"	300	2,400	—
						1987	Konelatoja	"	300	1,629	30
						1988	"	"	300	1,729	60
						1989	Käsilatoja	"	300	2,208	30
1963	Alifaktori	m.	300	1,825	50	1990	"	"	294	2,121	82
1964	Käsilatoja	"	—	1,335	—	1991	"	"	300	2,093	25
1965	"	n.	300	1,225	80	1992	"	"	300	2,073	75
1966	"	"	300	1,226	70	1993	"	"	300	1,827	03
1967	Latojan oppilas	m.	300	515	50	1994	"	"	270	1,640	—
1968	"	"	300	442	50	1995	"	"	300	1,038	97
1969	"	"	300	355	—	1996	"	"	300	1,043	65
1970	"	"	—	137	50	1997	"	"	300	1,276	47
1971	"	n.	300	510	80	1998	"	"	300	1,413	65
1972	"	"	300	405	70	1999	"	"	290	1,407	50
	Summa	—	—	7,980	—	2000	"	"	294	1,686	67

Työntekijän <i>Ouvrier</i>			Työsiis työpäivä. <i>Nombre de journées de travail accomplies.</i>	Palkka <i>Salaire</i>		Työntekijän <i>Ouvrier</i>			Työsiis työpäivä. <i>Nombre de journées de travail accomplies.</i>	Palkka <i>Salaire</i>	
numero. <i>Nº</i>	ammattinerikoisala. <i>spécialité.</i>	sukupuoli. <i>sexe.</i>		Mk. <i>Francs.</i>	p. <i>cent.</i>	numero. <i>Nº</i>	ammattinerikoisala. <i>spécialité.</i>	sukupuoli. <i>sexe.</i>		Mk. <i>Francs.</i>	p. <i>cent.</i>
2001	Käsilatoja	m.	300	1,431	85	2040	Käsilatoja	m.	—	119	25
2002	»	»	294	2,215	01	2041	»	»	—	511	32
2003	»	»	300	2,361	98	2042	»	»	294	2,161	59
2004	»	»	300	1,976	—	2043	»	»	300	724	66
2005	»	»	300	2,348	61	2044	»	»	—	229	02
2006	»	»	300	2,552	21	2045	»	»	—	610	90
2007	»	»	294	1,580	76	2046	»	»	294	2,173	96
2008	»	»	300	1,994	82	2047	»	»	294	1,592	50
2009	»	»	300	1,754	25	2048	»	»	—	68	95
2010	»	»	300	1,631	56	2049	»	»	—	536	71
2011	»	»	294	1,782	50	2050	»	»	—	597	50
2012	»	»	300	2,476	57	2051	»	n.	270	1,080	—
2013	»	»	300	2,401	40	2052	»	»	300	1,206	65
2014	»	»	290	1,510	50	2053	»	»	300	1,025	75
2015	»	»	300	1,121	05	2054	»	»	294	1,071	75
2016	»	»	300	1,282	50	2055	»	»	—	397	25
2017	»	»	300	1,310	90	2056	»	»	—	70	—
2018	»	»	270	974	—	2057	Latojan oppilas	m.	300	424	75
2019	»	»	294	1,358	96	2058	»	»	300	301	41
2020	»	»	300	1,800	—	2059	»	»	300	284	60
2021	»	»	300	1,991	98	2060	»	»	300	366	45
2022	»	»	300	1,639	15	2061	»	»	300	334	—
2023	»	»	—	160	—	2062	»	»	300	241	88
2024	»	»	—	1,293	98	2063	»	»	300	406	50
2025	»	»	294	1,865	40	2064	»	»	300	487	96
2026	»	»	—	275	15	2065	»	»	300	501	45
2027	»	»	290	2,019	—	2066	»	»	300	380	10
2028	»	»	300	2,188	—	2067	»	»	300	364	—
2029	»	»	—	294	65	2068	»	»	300	317	—
2030	»	»	—	1,705	45	2069	»	»	300	334	30
2031	»	»	—	836	05	2070	»	»	300	246	25
2032	»	»	—	200	—	2071	»	»	300	332	30
2033	»	»	—	43	92	2072	»	»	300	429	55
2034	»	»	—	32	25	2073	»	»	300	592	95
2035	»	»	—	27	57	2074	»	»	300	558	60
2036	»	»	300	1,525	96	2075	»	»	300	576	10
2037	»	»	—	433	84	2076	»	»	300	802	50
2038	»	»	—	187	40	2077	»	»	294	1,285	68
2039	»	»	—	7	20	2078	»	»	300	429	20

Työntekijän Ouvrier			Palkka Salaire	Työntekijän Ouvrier			Palkka Salaire				
numero. No	ammattinerikoisala. spécialité.	sukupuoli. sexe.		Mk. Francs.	p. cent.	numero. No	ammattinerikoisala. spécialité.	sukupuoli. sexe.	Mk. Francs.	p. cent.	
2079	Latojan oppilas	m.	—	153	20	2114	Painaja	n.	—	225	33
2080	»	»	300	294	70	2115	»	»	—	4	—
2081	»	»	—	270	—	2116	»	»	—	1	70
2082	»	»	—	175	—	2117	»	»	—	138	—
2083	»	n.	300	400	—	2118	Painajan oppilas	m.	300	389	44
	Summa	—	—	121,486	92	2119	»	»	300	315	15
						2120	»	»	300	493	80
						2121	»	»	300	681	50
						2122	»	»	—	353	15
	<i>Kirjapaino.</i>					2123	Muita	»	—	240	—
2084	Konemestari	m.	300	1,494	32	2124	»	»	—	126	50
2085	Painaja	»	300	1,465	60	2125	»	»	—	48	—
2086	»	»	300	1,911	30	2126	»	»	—	182	98
2087	»	»	300	1,644	55		Summa	—	—	26,238	43
2088	»	»	280	2,024	54		<i>Kivipaino.</i>				
2089	»	»	300	2,160	50	2127	Esimies	m.	300	2,350	45
2090	»	»	300	1,501	—	2128	»	»	300	1,838	40
2091	»	»	294	933	50	2129	Kivipiirtäjä	»	300	2,124	15
2092	»	»	300	770	40	2130	»	»	300	3,240	40
2093	»	»	300	1,493	62	2131	»	»	300	2,860	—
2094	»	»	300	1,562	50	2132	»	»	—	1,139	30
2095	»	»	300	1,948	51	2133	»	»	—	60	—
2096	»	»	—	7	58	2134	Kivipiirtäjän oppilas	»	300	311	50
2097	»	»	—	77	87	2135	»	»	—	52	—
2098	»	»	—	12	—	2136	»	»	—	10	—
2099	»	»	—	1,157	30	2137	»	»	300	649	75
2100	»	»	290	1,360	45	2138	Painaja	»	300	838	05
2101	»	n.	—	166	68	2139	»	»	300	2,134	19
2102	»	»	—	6	14	2140	»	»	300	995	15
2103	»	»	—	30	64	2141	»	»	300	2,340	—
2104	»	»	—	10	—	2142	»	»	300	1,928	45
2105	»	»	—	106	01	2143	»	»	—	300	—
2106	»	»	—	46	91	2144	»	»	300	818	—
2107	»	»	—	24	38	2145	»	»	—	1,060	40
2108	»	»	—	304	09	2146	»	»	—	166	—
2109	»	»	—	75	69	2147	Painajan oppilas	»	294	385	20
2110	»	»	294	492	02	2148	»	»	300	266	—
2111	»	»	—	87	11						
2112	»	»	—	68	22						
2113	»	»	—	95	45						

Työntekijän Ouvrier			Työsiht. työpäivät. Nombre de journées de travail accomplies.	Palkka Salaire		Työntekijän Ouvrier			Työsiht. työpäivät. Nombre de journées de travail accomplies.	Palkka Salaire	
numero. No	ammattinikerkoisala. spécialité.	sukupuoli. sexe.		Mk. Francs.	p. cent.	numero. No	ammattinikerkoisala. spécialité.	sukupuoli. sexe.		Mk. Francs.	p. cent.
2149	Painajan oppilas	m.	—	203	10	2188	Muita	m.	—	92	55
2150	»	»	—	111	80	2189	»	»	300	302	55
2151	Muita	»	300	280	—	2190	»	»	—	65	35
2152	»	»	300	354	75	2191	»	n.	—	15	30
2153	»	»	300	1,018	80	Summa — — 32,521 99					
2154	»	»	280	1,175	—	<i>Paperinjalostus.</i>					
2155	»	»	300	815	35	2192	Kartonkityöntekijä	n.	300	615	15
2156	»	»	—	77	35	2193	»	»	294	518	95
2157	»	»	—	19	50	2194	»	»	294	594	60
2158	»	»	—	40	50	2195	»	»	294	473	85
2159	»	»	—	53	25	2196	»	»	300	476	75
2160	»	»	—	70	50	2197	»	»	294	480	35
2161	»	»	—	24	60	2198	»	»	294	285	25
2162	»	»	—	37	70	2199	»	»	294	360	75
2163	»	»	—	52	30	2200	»	»	300	395	90
2164	»	»	—	117	30	2201	»	»	294	376	95
2165	»	»	—	83	80	2202	»	»	294	408	25
2166	»	»	—	12	—	2203	»	»	294	316	15
2167	»	»	—	104	65	2204	»	»	300	429	75
2168	»	»	—	113	15	2205	»	»	294	404	60
2169	»	»	—	134	10	2206	»	»	294	476	—
2170	»	»	—	45	85	2207	»	»	294	291	95
2171	»	»	—	7	35	2208	»	»	294	236	35
2172	»	»	—	162	95	2209	»	»	290	264	50
2173	»	»	—	97	70	2210	»	»	294	209	—
2174	»	»	—	53	20	2211	»	»	294	254	95
2175	»	»	—	39	40	2212	»	»	294	371	15
2176	»	»	—	78	75	2213	»	»	294	257	35
2177	»	»	300	280	20	2214	»	»	300	268	50
2178	»	»	—	46	—	2215	»	»	299	270	30
2179	»	»	—	49	85	2216	»	»	294	568	95
2180	»	»	—	48	20	2217	»	»	300	593	75
2181	»	»	—	40	—	2218	»	»	294	594	75
2182	»	»	—	23	45	2219	»	»	294	576	10
2183	»	»	—	24	50	2220	»	»	294	531	—
2184	»	»	—	25	40	2221	»	»	300	555	20
2185	»	»	—	86	—	2222	»	»	294	283	55
2186	»	»	—	121	25						
2187	»	»	—	49	30						

Työntekijän <i>Ouvrier</i>			Palkka <i>Salaire</i>	Työntekijän <i>Ouvrier</i>			Palkka <i>Salaire</i>				
numero. <i>N^o</i>	ammattinerikoisala. <i>spécialité.</i>	sukupuoli <i>sexe.</i>		Palkka <i>Salaire</i>		numero. <i>N^o</i>		ammattinerikoisala. <i>spécialité.</i>	sukupuoli <i>sexe.</i>	Palkka <i>Salaire</i>	
				Mk. <i>Francs.</i>	p. <i>cent.</i>					Mk. <i>Francs.</i>	p. <i>cent.</i>
2223	Kartonkityöntekijä . . .	n.	294	360 80	2262	Kartonkityöntekijä . . .	n.	—	80 40		
2224	»	»	294	368 95	2263	»	»	—	8 40		
2225	»	»	294	320 45	2264	»	»	—	24 —		
2226	»	»	294	340 05	2265	»	»	—	36 05		
2227	»	»	294	239 71	2266	»	»	—	32 10		
2228	»	»	—	94 55	2267	»	»	—	151 55		
2229	»	»	300	474 60	2268	»	»	—	215 35		
2230	»	»	—	755 35	2269	»	»	—	99 65		
2231	»	»	—	58 80	2270	»	»	—	232 50		
2232	»	»	—	12 90	2271	»	»	—	17 50		
2233	»	»	—	89 55	2272	»	»	—	43 40		
2234	»	»	—	341 35	2273	»	»	—	323 10		
2235	»	»	—	111 45	2274	»	»	—	8 25		
2236	»	»	—	116 —	2275	»	»	—	24 55		
2237	»	»	—	144 70	2276	»	»	—	42 50		
2238	»	»	—	128 30	2277	»	»	—	1 80		
2239	»	»	—	129 —	2278	»	»	—	33 —		
2240	»	»	—	114 65	2279	»	»	—	93 10		
2241	»	»	—	97 35	2280	»	»	—	26 —		
2242	»	»	—	97 75	2281	»	»	—	6 75		
2243	»	»	—	102 10	2282	»	»	—	10 25		
2244	»	»	—	122 15	2283	»	»	—	85 15		
2245	»	»	—	102 45	2284	»	»	—	6 —		
2246	»	»	—	118 25	2285	»	»	—	20 55		
2247	»	»	—	97 80	2286	»	»	—	129 60		
2248	»	»	—	105 35	2287	»	»	—	15 15		
2249	»	»	—	104 85	2288	»	»	—	19 65		
2250	»	»	—	97 65	2289	»	»	—	17 35		
2251	»	»	—	56 05	2290	»	»	—	126 40		
2252	»	»	—	133 50	2291	»	»	—	4 55		
2253	»	»	—	31 80	2292	»	»	—	18 85		
2254	»	»	—	33 50	2293	»	»	—	4 —		
2255	»	»	—	121 80	2294	»	»	—	3 —		
2256	»	»	—	163 60	2295	»	»	300	423 75		
2257	»	»	—	61 55	2296	»	»	—	247 05		
2258	»	»	—	42 25	2297	»	»	290	264 05		
2259	»	»	—	49 —	2298	»	»	—	7 25		
2260	»	»	—	115 95	2299	»	»	—	6 45		
2261	»	»	—	123 50	2300	»	»	—	11 20		

Työntekijän <i>Ouvrier</i>			Työsiit työpäiviä. <i>Nombre de journées de travail accomplies.</i>	Palkka <i>Salaire</i>		Työntekijän <i>Ouvrier</i>			Työsiit työpäiviä. <i>Nombre de journées de travail accomplies.</i>	Palkka <i>Salaire</i>		
numero. <i>N^o</i>	ammattinerik sala. <i>spécialité.</i>	sukupuoli. <i>sexe.</i>		numero. <i>N^o</i>	ammattinerikoisala. <i>spécialité.</i>	numero. <i>N^o</i>	sukupuoli. <i>sexe.</i>	Mk. <i>Francs.</i>		P. <i>cent.</i>	Mk. <i>Francs.</i>	P. <i>cent.</i>
2301	Kartonkityöntekijä . . .	n.	300	580 90	2340	Kartonkityöntekijä . . .	n.	—	60	—		
2302	»	»	—	10 80	2341	»	»	—	16	40		
2303	»	»	—	14 75	2342	»	»	—	87	60		
2304	»	»	—	10 90	2343	»	»	—	105	15		
2305	»	»	—	63 25	2344	»	»	—	6	—		
2306	»	»	—	55 10	2345	»	»	—	70	90		
2307	»	»	—	106 70	2346	»	»	—	2	40		
2308	»	»	—	145 30	2347	»	»	—	27	30		
2309	»	»	—	14 70	2348	»	»	—	33	95		
2310	»	»	—	59 60	2349	»	»	—	17	75		
2311	»	»	294	281 05	2350	»	»	—	16	95		
2312	»	»	—	2 85	2351	»	»	—	7	15		
2313	»	»	294	261 60	2352	»	»	—	156	50		
2314	»	»	—	221 15	2353	»	»	—	101	40		
2315	»	»	—	361 95	2354	»	»	—	121	95		
2316	»	»	—	206 35	2355	»	»	—	27	40		
2317	»	»	—	288 65	2356	»	»	—	4	10		
2318	»	»	—	118 10	2357	»	»	—	26	90		
2319	»	»	—	414 50	2358	»	»	—	6	45		
2320	»	»	294	474 40	2359	»	»	—	92	05		
2321	»	»	—	128 05	2360	»	»	—	20	30		
2322	»	»	—	4 55	2361	»	»	—	117	40		
2323	»	»	—	19 10	2362	»	»	—	2	30		
2324	»	»	—	14 25	2363	»	»	—	2	30		
2325	»	»	—	1 75	2364	»	»	—	102	90		
2326	»	»	—	91 75	2365	»	»	—	2	90		
2327	»	»	—	39 65	2366	»	»	—	6	40		
2328	»	»	—	78 70	2367	»	»	—	112	80		
2329	»	»	—	8 10	2368	»	»	—	124	35		
2330	»	»	—	94 60	2369	»	»	—	139	55		
2331	»	»	—	99 85	2370	»	»	—	85	30		
2332	»	»	—	1 75	2371	»	»	—	83	30		
2333	»	»	—	20 45	2372	»	»	—	8	—		
2334	»	»	—	61 10	2373	»	»	—	127	20		
2335	»	»	—	30 15	2374	»	»	—	98	45		
2336	»	»	—	38 75	2375	»	»	—	32	60		
2337	»	»	—	39 55	2376	»	»	—	22	60		
2338	»	»	—	6 —	2377	»	»	294	309	—		
2339	»	»	—	6 15	2378	»	»	—	3	—		

Työntekijän <i>Ouvrier</i>			Työsiitä työpäivästä. <i>Nombre de journées de travail accomplies.</i>	Palkka <i>Salaire</i>		Työntekijän <i>Ouvrier</i>			Työsiitä työpäivästä. <i>Nombre de journées de travail accomplies.</i>	Palkka <i>Salaire</i>	
numero. <i>N^o</i>	ammattinerikoisala. <i>spécialité.</i>	sukupuoli. <i>sexe.</i>		Mk. <i>Francs.</i>	p. <i>cent.</i>	numero. <i>N^o</i>	ammattinerikoisala. <i>spécialité.</i>	sukupuoli. <i>sexe.</i>		Mk. <i>Francs.</i>	p. <i>cent.</i>
2379	Kartonkityöntekijä . . .	n.	—	6	50						
2380	»	n.	—	3	—						
2381	»	n.	—	70	55	2416	Kirjansitomatyöntekijä .	m.	300	1,611	65
2382	»	n.	—	26	80	2417	»	n.	300	1,136	35
2383	»	n.	—	42	10	2418	»	n.	300	1,507	85
2384	»	n.	—	2	35	2419	»	n.	300	807	60
2385	»	n.	—	173	45	2420	»	n.	300	1,358	35
2386	»	n.	—	96	90	2421	»	n.	300	2,429	25
2387	»	n.	—	58	25	2422	»	n.	—	405	—
2388	»	n.	—	134	05	2423	»	n.	300	1,138	65
2389	»	n.	—	49	25	2424	»	n.	—	34	50
2390	»	n.	—	1	75	2425	»	n.	—	271	50
2391	»	n.	—	1	75	2426	»	n.	—	411	75
2392	»	n.	—	110	60	2427	»	n.	—	119	45
2393	»	n.	—	10	90	2428	»	n.	—	168	20
2394	»	n.	—	112	50	2429	»	n.	—	227	52
2395	»	n.	—	16	75	2430	»	n.	—	238	74
2396	»	n.	—	59	30	2431	»	n.	300	494	—
2397	»	n.	—	100	30	2432	»	n.	300	444	80
2398	»	n.	—	254	20	2433	»	n.	300	348	10
2399	»	n.	—	127	80	2434	»	n.	300	568	25
2400	»	n.	—	98	85	2435	»	n.	294	379	80
2401	»	n.	—	9	85	2436	»	n.	300	436	35
2402	»	n.	—	31	90	2437	»	n.	300	394	10
2403	»	n.	—	10	—	2438	»	n.	270	239	80
2404	»	n.	—	81	10	2439	»	n.	300	387	05
2405	»	n.	—	28	—	2440	»	n.	300	435	10
2406	»	n.	—	219	70	2441	»	n.	294	634	—
2407	»	n.	—	208	25	2442	»	n.	300	654	85
2408	»	n.	—	19	35	2443	»	n.	300	544	59
2409	»	n.	—	157	60	2444	»	n.	300	544	25
2410	»	n.	—	3	70	2445	»	n.	—	96	—
2411	»	n.	—	160	30	2446	»	n.	—	137	50
2412	»	n.	—	142	65	2447	»	n.	—	10	55
2413	»	n.	—	98	65	2448	»	n.	—	135	70
2414	»	n.	—	80	15	2449	»	n.	—	285	35
2415	»	n.	—	161	60	2450	»	n.	—	111	70
	Summa	—	—	31,777	16	2451	»	n.	—	117	65
						2452	»	n.	300	327	55

Työntekijän <i>Ouvrier</i>			Tilaysiä työpäiviä <i>Nombre de journées de travail accomplies</i>	Palkka <i>Salaire</i>		Työntekijän <i>Ouvrier</i>			Tilaysiä työpäiviä <i>Nombre de journées de travail accomplies</i>	Palkka <i>Salaire</i>	
numero. <i>N^o</i>	ammattinerikoisala. <i>spécialité.</i>	sukupuoli. <i>sexe.</i>		Mk. <i>Francs.</i>	p. <i>cent.</i>	numero. <i>N^o</i>	ammattinerikoisala. <i>spécialité.</i>	sukupuoli. <i>sexe.</i>		Mk. <i>Francs.</i>	p. <i>cent.</i>
2453	Kirjansitomatyöntekijä	n.	—	17	50	2489	Ammattiin kuulumattom.	m.	300	410	15
2454	»	»	—	112	80	2490	»	»	300	317	55
2455	»	»	—	115	95	2491	»	»	—	22	20
2456	»	»	—	115	70	2492	»	»	—	127	20
2457	»	»	—	3	50	2493	»	»	—	64	50
2458	»	»	—	22	—	2494	»	»	—	177	50
2459	»	»	—	192	35	2495	»	»	—	130	—
2460	»	»	290	425	65	2496	»	»	—	10	45
2461	»	»	300	286	45	2497	»	»	—	185	45
2462	»	»	300	225	55	2498	»	»	—	220	75
2463	»	»	300	399	08	2499	»	»	—	34	50
2464	»	»	—	63	62	2500	»	»	—	7	65
2465	»	»	—	183	18	2501	»	»	300	254	90
2466	»	»	—	141	99	2502	»	»	—	98	70
2467	»	»	—	80	65	2503	»	»	—	35	45
2468	»	»	—	251	77	2504	»	»	—	68	—
2469	»	»	—	70	—	2505	»	»	—	24	—
2470	»	»	—	86	30	2506	»	»	—	27	50
	Summa	—	—	22,389	44	2507	»	»	—	60	—
						2508	»	»	300	335	50
						2509	»	»	—	252	—
2471	Ammattiin kuulumattom.	m.	300	936	—	2510	»	»	—	10	—
2472	»	»	300	720	—	2511	»	»	—	20	—
2473	»	»	300	1,573	15	2512	»	»	—	120	—
2474	»	»	294	287	—	2513	»	»	—	160	—
2475	»	»	300	1,040	—	2514	»	»	—	64	—
2476	»	»	294	1,140	63	2515	»	»	—	80	—
2477	»	»	294	275	—	2516	»	»	—	64	—
2478	»	»	300	308	40	2517	»	»	—	61	80
2479	»	»	294	292	—	2518	»	n.	300	595	55
2480	»	»	300	333	—	2519	»	»	300	487	52
2481	»	»	—	92	—	2520	»	»	300	480	16
2482	»	»	—	23	25	2521	»	»	300	730	73
2483	»	»	—	81	—	2522	»	»	—	188	55
2484	»	»	—	21	25	2523	»	»	—	15	30
2485	»	»	—	2	70	2524	»	»	—	138	—
2486	»	»	—	33	—	2525	»	»	—	23	25
2487	»	»	—	54	95		Summa	—	—	13,630	14
2488	»	»	—	314	—						

Työntekijän <i>Ouvrier</i>			Palkka <i>Salaires</i>		Työntekijän <i>Ouvrier</i>			Palkka <i>Salaires</i>			
numero. <i>N^o</i>	ammattinerikoisala. <i>spécialité.</i>	sukupuoli. <i>sexe.</i>	Palkka <i>Salaires</i>		numero. <i>N^o</i>	ammattinerikoisala. <i>spécialité.</i>	sukupuoli. <i>sexe.</i>	Palkka <i>Salaires</i>			
			Mk. <i>Francs.</i>	P. <i>cent.</i>				Mk. <i>Francs.</i>	P. <i>cent.</i>		
	Pori.										
	<i>Latomo.</i>										
2526	Faktori	m.	309	1,872	—						
2527	Katkaisija	»	309	1,950	—						
2528	»	»	303	1,709	21						
2529	Käsilatoja	»	309	1,330	30						
2530	»	»	304	1,224	—						
2531	»	»	308	1,474	50						
2532	»	»	304	1,224	—						
2533	»	»	304	1,370	05						
2534	»	»	301	1,106	—						
2535	»	»	307	1,253	80						
2536	»	»	304	1,224	—	2562	Katkaisija	m.	305	1,784	70
2537	»	»	309	1,529	95	2563	Käsilatoja	»	305	1,126	85
2538	»	»	186	777	05	2564	»	»	305	979	60
2539	»	»	201	830	—	2565	»	»	305	1,144	09
2540	»	»	173	795	99	2566	»	»	24	52	40
2541	»	»	304	1,459	56	2567	»	»	279	1,320	—
2542	»	»	56	232	—	2568	»	n.	305	741	15
2543	»	n.	298	900	—	2569	»	»	305	701	70
2544	Latojan oppilas	m.	309	735	—	2570	Latojan oppilas	m.	305	513	—
2545	»	»	309	737	50	2571	»	»	253	217	95
2546	»	»	303	420	—	2572	»	»	26	12	—
2547	»	»	296	788	68	2573	»	n.	305	135	—
2548	»	»	279	756	44	2574	»	»	305	304	50
2549	»	»	104	90	—	2575	»	»	305	261	16
2550	»	n.	302	500	—		Summa	—	—	9,294	10
2551	»	»	301	600	—						
2552	»	»	257	300	—						
	Summa	—	—	27,190	03						
	Kivjapaino:										
	<i>Kivjapaino.</i>										
2553	Painaja	m.	309	1,300	—	2576	Painaja	m.	305	1,676	85
2554	»	»	309	1,300	—	2577	»	»	2	12	—
2555	»	»	303	1,200	—	2578	»	»	128	390	80
2556	»	»	302	1,207	—	2579	»	»	49	157	45
						2580	Muita	»	229	457	95
							Summa	—	—	2,635	05

Työntekijän <i>Ouvrier</i>		Palkka <i>Salaire</i>	Työntekijän <i>Ouvrier</i>		Palkka <i>Salaire</i>	
numero. N ^o	ammattinerikoisala. <i>spécialité.</i>		ammattinerikoisala. <i>spécialité.</i>	numero. N ^o	ammattinerikoisala. <i>spécialité.</i>	Mk. Francs.
	Uusikaupunki.					
	<i>Latomo.</i>					
2581	Käsilatoja	m. 300 720 —	2600	Faktori	m. 300 2,476 —	
2582	Latojan oppilas	» 300 144 —	2601	Käsilatoja	» 280 887 48	
2583	»	» 300 240 —	2602	»	» 300 1,800 —	
2584	»	» 300 360 —	2603	»	» 300 1,800 —	
2585	»	» 300 300 —	2604	»	» 300 1,094 75	
2586	»	» 300 144 —	2605	»	» 300 1,309 27	
2587	»	n. 300 480 —	2606	»	» 80 483 80	
	Summa	— — 2,388 —	2607	»	» 150 588 68	
	<i>Kirjapaino.</i>		2608	»	» — 50 —	
2588	Painaja	m. 300 960 —	2609	»	» — 262 —	
2589	Muita	» 300 720 —	2610	»	» — 950 —	
	Summa	— — 1,680 —	2611	»	» — 442 48	
	<i>Kirjansitomo.</i>		2612	»	» — 271 04	
2590	Kirjansitomatyöntekijä	m. 300 900 —	2613	»	» — 432 —	
2591	»	» 300 144 —	2614	»	» 280 926 97	
	Summa	— — 1,044 —	2615	»	» 304 1,526 47	
	Maarianhamina.		2616	»	» 137 485 28	
	<i>Latomo.</i>		2617	»	» 58 345 08	
2592	Käsilatoja	m. 312 1,560 —	2618	»	» — 183 —	
2593	»	» 312 1,440 —	2619	»	n. 291 563 50	
2594	»	» 312 1,320 —	2620	»	» 153 740 29	
2595	»	» 131 315 —	2621	»	» 46 163 66	
2596	»	» 156 660 —	2622	Latojan oppilas	m. 300 464 60	
2597	Latojan oppilas	» 312 720 —	2623	»	» 300 352 50	
	Summa	— — 6,015 —	2624	»	» 300 278 50	
	<i>Kirjapaino.</i>		2625	»	» 300 391 25	
2598	Painaja	m. 312 1,560 —	2626	»	» 300 335 20	
2599	Painajan oppilas	» 312 264 —	2627	»	» 300 207 80	
	Summa	— — 1,824 —	2628	»	» — 67 —	
			2629	»	» — 108 —	
			2630	»	» 307 293 65	
			2631	»	» — 106 65	
			2632	»	» — 52 25	
			2633	»	» 300 521 40	
			2634	»	» 300 512 75	
			2635	»	n. 304 582 —	

Työntekijän Ouvrier			Työsiit. Nomb. de journées de travail accompl.	Palkka Salaire		Työntekijän Ouvrier			Työsiit. Nomb. de journées de travail accompl.	Palkka Salaire	
numero. N ^o	ammattinerikoisala. spécialité.	sukupuoli. sexe.		Mk. Francs.	p. cent.	numero. N ^o	ammattinerikoisala. spécialité.	sukupuoli. sexe.		Mk. Francs.	p. cent.
2636	Latojan oppilas	n.	300	430	—	2662	Käsilatoja	m.	279	1,050	—
2637	»	»	301	595	—	2663	»	»	302	2,034	87
2638	»	»	300	536	20	2664	»	»	292	1,483	90
2639	»	»	117	72	—	2665	»	»	292	1,255	80
	Summa	—	—	23,688	50	2666	»	»	305	746	80
						2667	»	»	305	1,166	85
	<i>Kirjapaino.</i>					2668	»	»	300	955	40
						2669	»	»	134	573	—
2640	Painaja	m.	300	1,800	—	2670	»	»	25	72	40
2641	»	»	300	1,614	70	2671	»	»	31	116	60
2642	»	»	315	1,223	85	2672	»	»	167	1,072	10
2643	Painajan oppilas	»	331	434	20	2673	»	»	12	60	—
2644	»	»	300	375	65	2674	»	»	65	350	—
2645	»	»	304	192	—	2675	»	»	47	195	10
2646	Muita	»	300	624	75	2676	»	»	270	1,308	95
2647	»	»	300	514	30	2677	»	»	271	856	15
	Summa	—	—	6,779	45	2678	»	»	136	612	—
						2679	»	»	—	316	74
						2680	»	»	36	209	—
2648	Ammattiin kuulumattom.	m.	—	176	25	2681	»	»	243	1,151	90
2649	»	»	—	19	15	2682	»	n.	292	1,266	15
2650	»	»	—	45	—	2683	»	»	293	1,139	95
2651	»	»	300	258	95	2684	»	»	292	1,120	80
2652	»	»	—	14	70	2685	»	»	295	1,214	80
2653	»	»	—	16	—	2686	»	»	305	1,225	85
2654	»	»	—	17	65	2687	»	»	305	1,068	05
	Summa	—	—	547	70	2688	»	»	292	1,214	65
						2689	»	»	280	1,010	10
						2690	»	»	292	976	70
	Tampere.					2691	»	»	303	1,341	05
	<i>Latomo.</i>					2692	»	»	294	1,472	65
						2693	»	»	305	1,207	—
2655	Faktori	m.	300	1,480	—	2694	»	»	305	1,197	55
2656	»	»	291	3,300	—	2695	»	»	182	654	65
2657	»	»	305	2,100	—	2696	»	»	222	882	05
2658	»	»	166	1,235	50	2697	»	»	120	468	81
2659	»	»	137	945	—	2698	»	»	302	678	10
2660	Katkaisija	n.	250	977	50	2699	»	»	34	171	—
2661	»	»	55	242	—	2700	»	»	108	516	—

Työntekijän Ouvrier			Täysiä työpäiviä. Nombre de journées de travail accomplies.	Palkka Salaire		Työntekijän Ouvrier			Täysiä työpäiviä. Nombre de journées de travail accomplies.	Palkka Salaire	
numero. No.	ammattinerikoisala. spécialité.	sukupuoli. sexe.		Mk.	P.	numero. No.	ammattinerikoisala. spécialité.	sukupuoli. sexe.		Mk.	P.
				Francs.	cent.					Francs.	cent.
2701	Käsilatoja	m.	196	749	40	2740	Muita	n.	25	8	60
2702	Latojan oppilas	»	305	206	55	2741	»	»	178	112	—
2703	»	»	294	637	30	2742	»	»	150	120	—
2704	»	»	304	528	48		Summa	—	—	60,179	19
2705	»	»	298	476	40						
2706	»	»	81	65	25						
2707	»	»	237	316	95						
2708	»	»	208	183	—						
2709	»	»	88	102	25	2743	Painaja	m.	305	1,896	60
2710	»	»	292	1,259	70	2744	»	»	305	1,692	—
2711	»	»	305	626	—	2745	»	»	305	723	20
2712	»	n.	300	950	95	2746	»	»	305	960	80
2713	»	»	300	879	94	2747	»	»	303	1,373	50
2714	»	»	303	785	15	2748	»	»	296	795	80
2715	»	»	299	308	20	2749	»	»	299	1,400	—
2716	»	»	292	288	85	2750	»	»	55	287	—
2717	»	»	304	589	20	2751	»	»	216	1,004	—
2718	»	»	301	630	—	2752	Painajan oppilas	»	305	726	80
2719	»	»	77	96	—	2753	»	»	305	593	60
2720	»	»	292	251	10	2754	»	»	303	621	60
2721	»	»	231	238	95	2755	»	»	303	499	15
2722	»	»	191	756	81	2756	»	»	299	1,270	15
2723	»	»	55	72	80	2757	»	»	305	753	60
2724	»	»	55	151	83	2758	»	»	302	306	50
2725	»	»	55	129	69	2759	»	»	299	380	—
2726	»	»	55	108	21	2760	»	»	55	108	—
2727	»	»	82	66	—	2761	»	»	43	48	90
2728	»	»	289	1,150	95	2762	»	»	305	482	35
2729	»	»	155	131	72	2763	»	»	103	84	—
2730	»	»	265	241	24	2764	»	»	250	242	80
2731	»	»	102	96	87	2765	»	»	246	358	—
2732	»	»	228	432	85	2766	»	»	243	306	25
2733	»	»	89	141	60	2767	»	»	91	128	20
2734	»	»	101	150	15	2768	Muita	»	305	412	50
2735	»	»	242	265	81	2769	»	»	301	267	85
2736	»	»	243	217	85	2770	»	»	24	75	—
2737	»	»	55	109	82	2771	»	»	305	548	50
2738	»	»	215	366	35	2772	»	»	—	9	—
2739	»	»	131	484	95	2773	»	»	212	170	35

Työntekijän <i>Ouvrier</i>			Palkka <i>Salaire</i>	Työntekijän <i>Ouvrier</i>			Palkka <i>Salaire</i>		
numero. No	ammattinerikoisala. <i>spécialité.</i>	sukupuoli. <i>sexe.</i>		Mk. <i>Francs.</i>		numero. No		ammattinerikoisala. <i>spécialité.</i>	sukupuoli. <i>sexe.</i>
				P. <i>cent.</i>			P. <i>cent.</i>		
2774	Muita	m.	202	263 50	2803	Ammattiin kuulumattom.	m.	303	1,134 10
2775	»	»	55	59 95	2804	»	»	305	998 80
2776	»	»	101	130 20	2805	»	»	298	254 90
	Summa	—	—	18,979 65	2806	»	»	305	977 —
					2807	»	»	304	363 50
					2808	»	»	—	444 50
	<i>Kivipaino.</i>				2809	»	»	84	85 45
2777	Kivipiirtäjä	m.	304	2,694 35	2810	»	»	94	264 —
2778	Kivipiirtäjän oppilas	»	279	580 40	2811	»	»	213	215 75
2779	Painaja	»	97	444 —	2812	»	»	53	40 50
2780	»	»	301	1,664 65	2813	»	»	202	255 —
2781	Painajan oppilas	»	305	1,057 25	2814	»	»	126	102 —
2782	Muita	»	305	732 90	2815	»	»	125	85 —
2783	»	»	307	939 75	2816	»	»	114	81 —
2784	»	»	305	298 20	2817	»	»	214	168 75
2785	»	»	305	216 50	2818	»	»	84	50 50
2786	»	»	305	297 45	2819	»	»	54	38 30
2787	»	»	109	60 90	2820	»	»	289	173 90
2788	»	»	248	151 10	2821	»	»	298	218 60
	Summa	—	—	9,137 45	2822	»	»	305	214 95
					2823	»	»	89	102 —
					2824	»	»	156	97 50
	<i>Kirjansitomo.</i>				2825	»	»	236	191 75
2789	Esimies	m.	277	2,096 —	2826	»	n.	189	120 —
2790	Kirjansitonatyöntekijä	»	—	8 65		Summa	—	—	6,677 75
2791	»	»	291	1,077 —	2827				
2792	»	»	—	130 75	2835	Ilmoittamatt. ammatti	9	—	9,324 50
2793	»	»	—	56 —					
2794	»	n.	305	477 60					
2795	»	»	79	112 80					
2796	»	»	105	172 40					
2797	»	»	—	45 60					
2798	»	»	—	197 40					
2799	»	»	213	199 55	2836	<i>Viipuri.</i> Faktori	m.	300	3,000 —
2800	»	»	172	280 60	2837	Katkaisija	»	300	1,805 58
2801	»	»	305	531 15	2838	»	»	305	2,454 48
2802	»	»	305	503 40	2839	»	»	300	2,332 22
	Summa	—	—	5,958 90	2840	»	»	287	2,416 04

Työntekijän <i>Ouvrier</i>			Palkka <i>Salaire</i>	Työntekijän <i>Ouvrier</i>			Palkka <i>Salaire</i>				
numero. <i>N^o</i>	ammattinerikoisala. <i>spécialité.</i>	sukupuoli. <i>sexe.</i>		Mk. <i>Francs.</i>		numero. <i>N^o</i>		ammattinerikoisala. <i>spécialité.</i>	sukupuoli. <i>sexe.</i>	Mk. <i>Francs.</i>	
			P. <i>cent.</i>		P. <i>cent.</i>						
2841	Kone latoja	m.	300	1,810	05	2880	Käsilo toja	m.	—	316	95
2842	Käsilo toja	»	270	2,559	96	2881	»	»	300	2,243	39
2843	»	»	280	2,797	44	2882	»	»	—	416	61
2844	»	»	305	1,517	25	2883	»	»	300	2,312	31
2845	»	»	305	1,990	75	2884	»	»	—	757	62
2846	»	»	300	1,032	22	2885	»	»	—	1,152	83
2847	»	»	270	1,497	39	2886	»	»	—	159	54
2848	»	»	300	1,417	35	2887	»	»	—	86	52
2849	»	»	300	2,611	57	2888	»	»	—	374	60
2850	»	»	300	2,143	95	2889	»	»	—	724	91
2851	»	»	300	1,938	95	2890	Latojan oppilas	»	305	265	—
2852	»	»	270	1,196	43	2891	»	»	305	201	—
2853	»	»	300	1,800	—	2892	»	»	300	539	15
2854	»	»	300	1,437	49	2893	»	»	300	300	—
2855	»	»	—	834	31	2094	»	»	265	230	10
2856	»	»	—	1,071	40	2895	»	»	—	24	—
2857	»	»	—	260	20	2896	»	»	—	140	—
2858	»	»	—	1,027	77	2897	»	»	—	725	62
2859	»	»	—	434	20	2898	»	»	—	90	—
2860	»	»	300	1,319	24	2899	»	»	300	753	24
2861	»	»	300	1,440	—	2900	»	»	300	600	—
2862	»	»	300	1,336	58	2901	»	»	163	476	60
2863	»	»	300	1,440	—	2902	»	»	175	725	99
2864	»	»	238	1,110	47	2903	»	»	300	843	80
2865	»	»	300	1,630	40	2904	»	»	163	336	25
2866	»	»	300	2,258	94	2905	»	»	37	119	78
2867	»	»	237	669	85	2906	Muita	»	300	231	40
2868	»	»	288	2,229	16		Summa	—	—	80,454	88
2869	»	»	37	167	—						
2870	»	»	75	304	69						
2871	»	»	225	1,257	77		<i>Kirjapaino.</i>				
2872	»	»	213	1,130	30	2907	Konemestari	m.	300	1,670	—
2873	»	»	175	1,259	40	2908	Painaja	»	300	1,453	35
2874	»	»	200	1,085	07	2909	»	»	305	993	60
2875	»	»	305	1,119	01	2910	»	»	305	1,842	30
2876	»	»	300	2,827	62	2911	»	»	300	1,680	—
2877	»	»	—	839	03	2912	»	»	280	1,382	—
2878	»	»	—	234	23	2913	»	»	138	699	50
2879	»	»	—	261	91	2914	»	»	163	785	60

Työntekijän <i>Ouvrier</i>		Työsuu- tröopiviiti. <i>Nombre de journées de travail accompl.</i>	Palkka <i>Salaire</i>		Työntekijän <i>Ouvrier</i>		Työsuu- tröopiviiti. <i>Nombre de journées de travail accompl.</i>	Palkka <i>Salaire</i>		
numero. <i>Nº</i>	ammattinerikoisola. <i>spécialité.</i>		sukupuoli. <i>sexe.</i>	Mk. <i>Francs.</i>	P. <i>cent.</i>	numero. <i>Nº</i>		ammattinerikoisala. <i>spécialité.</i>	sukupuoli. <i>sexe.</i>	Mk. <i>Francs.</i>
2915	Painaja	m.	300	2,092	50	2947	Kirjansitomatyöntekijä .	m.	63	49 —
2916	Painajan oppilas	»	305	749	80	2948	»	»	300	231 40
2917	»	»	300	540	—		Summa	—	—	2,308 70
2918	»	»	300	440	—					
2919	»	»	305	630	—					
2920	»	»	305	390	—	2949	Ammattiin kuulumattom.	m.	305	437 40
2921	»	»	290	395	—	2950	»	»	—	70 —
2922	»	»	100	85	40	2951	»	»	150	104 —
2923	»	»	300	315	60	2952	»	»	—	78 —
2924	»	»	300	871	25	2953	»	»	137	102 —
2925	»	»	300	921	40	2954	»	»	13	10 —
2926	»	»	300	927	75	2955	»	»	25	13 —
2927	»	»	300	840	—	2956	»	»	305	262 —
2928	»	»	—	590	—	2957	»	»	—	68 —
2929	»	»	—	536	47	2958	»	»	300	232 10
2930	»	»	—	50	—	2959	»	»	50	80 15
2931	»	»	—	198	—	2960	»	»	75	42 70
2932	»	»	50	60	—	2961	»	»	300	369 23
2933	»	»	137	188	50	2962	»	»	38	41 25
2934	Muita	»	305	232	—	2963	»	»	50	33 10
2935	»	»	305	232	—	2964	»	»	—	144 —
2936	»	»	305	995	—	2965	»	»	—	192 —
2937	»	»	150	120	20	2966	»	»	—	80 —
2938	»	»	163	189	50	2967	»	n.	300	240 —
2939	»	»	—	192	—	2968	»	»	305	782 50
2940	»	»	150	130	—	2969	»	»	305	515 —
2941	»	»	138	211	70		Summa	—	—	3,926 43
	Summa	—	—	23,630	42					
	<i>Kivipaino.</i>					2970	Ammatti ilmoittam. . .	m.	—	98 —
2942	Kivipiirtäjä	m.	300	2,529	—					
2943	Painaja	»	50	234	40					
2944	Muita	»	300	872	50					
	Summa	—	—	3,635	90					
	<i>Kirjansitomo.</i>					2971	Faktori	m.	300	1,800 —
2945	Kirjansitomatyöntekijä .	m.	300	1,898	30	2972	Katkaisija	»	300	1,200 —
2946	»	»	63	130	—	2973	Käsilatoja	»	300	1,152 —
						2974	»	»	300	1,152 —
							<i>Sortavala.</i>			
							<i>Latomo.</i>			

Työntekijän <i>Ouvrier</i>			Työsiä työpäiviä. <i>Nombre de journées de travail accomplies.</i>	Palkka <i>Salaires</i>		Työntekijän <i>Ouvrier</i>			Työsiä työpäiviä. <i>Nombre de journées de travail accomplies.</i>	Palkka <i>Salaires</i>	
numero. <i>Nº</i>	ammattinerikoisala. <i>spécialité.</i>	sukupuoli. <i>sexe.</i>		Mk. <i>Francs.</i>	P. <i>cent.</i>	numero. <i>Nº</i>	ammattinerikoisala. <i>spécialité.</i>	sukupuoli. <i>sexe.</i>		Mk. <i>Francs.</i>	P. <i>cent.</i>
2975	Käsilatoja	m.	300	1,152	—	2994	Latojan oppilas	m.	300	384	—
2976	Latojan oppilas	»	300	925	—	2995	»	»	300	384	—
2977	»	»	300	200	—	2996	»	n.	300	240	—
2978	»	»	300	840	—		Summa	—	—	4,692	—
2979	»	»	300	930	—		<i>Kirjapaino.</i>				
2980	»	n.	300	220	—						
2981	»	»	300	276	—						
2982	Muita	m.	196	160	—	2997	Painaja	m.	300	1,080	—
	Summa	—	—	10,007	—						
	<i>Kirjapaino.</i>						<i>Kirjansitomo.</i>				
2983	Painaja	m.	300	1,440	—	2998	Kirjansitomatyöntek. . .	m.	300	1,200	—
2984	Painajan oppilas	»	300	540	—						
2985	»	»	300	240	—	2999	Ammattiin kuulumattom.	m.	—	192	—
	Summa	—	—	2,220	—						
2986	Ammattiin kuulumattom.	m.	104	80	—		<i>Hamina.</i>				
	<i>Käkisalmi.</i>						<i>Latomo.</i>				
	<i>Latomo.</i>					3000	Käsilatoja	m.	300	1,500	—
2987	Käsilatoja	m.	293	360	—	3001	»	»	300	1,200	—
2988	Latojan oppilas	»	293	192	—	3002	»	»	300	1,800	—
2989	»	»	293	360	—	3003	»	»	300	1,800	—
	Summa	—	—	912	—	3004	»	»	300	1,200	—
	<i>Kirjapaino.</i>					3005	Latojan oppilas	»	300	384	—
2990	Painaja	m.	284	600	—	3006	»	»	300	384	—
						3007	»	»	300	600	—
	Summa	—	—	—	—		Summa	—	—	8,868	—
	<i>Lappeenranta.</i>						<i>Kirjapaino.</i>				
	<i>Latomo.</i>					3008	Painaja	m.	300	1,320	—
2991	Käsilatoja	m.	300	1,200	—	3009	»	»	300	1,440	—
2992	»	»	300	1,284	—	3010	Painajan oppilas	»	300	316	—
2993	»	n.	300	1,200	—		Summa	—	—	3,076	—
						3011	Ammattiin kuulumattom.	m.	300	240	—

Työntekijän <i>Ouvrier</i>			Työsuu työpäivä. <i>Nombre de journées de travail accompi.</i>	Palkka <i>Salaire</i>		Työntekijän <i>Ouvrier</i>			Työsuu työpäivä. <i>Nombre de journées de travail accompi.</i>	Palkka <i>Salaire</i>	
numero. N ^o	ammattinerikoisala. <i>spécialité.</i>	sukupuoli. <i>sexe.</i>		Mk. <i>Francs.</i>	p. <i>cent.</i>	numero. N ^o	ammattinerikoisala. <i>spécialité.</i>	sukupuoli. <i>sexe.</i>		Mk. <i>Francs.</i>	p. <i>cent.</i>
Kotka.				Mikkeli.							
<i>Latomo.</i>				<i>Latomo.</i>							
3012	Faktori	m.	300	3,000	—	3036	Faktori	m.	—	600	—
3013	Katkaisija	»	300	1,405	—	3037	»	»	—	880	—
3014	Käsilatoja	»	300	2,400	—	3038	Alifaktori	»	—	935	—
3015	»	»	300	1,344	—	3039	Katkaisija	»	—	495	—
3016	»	»	300	1,320	—	3040	Käsilatoja	»	300	1,095	90
3017	»	»	300	1,500	—	3041	»	»	—	754	48
3018	»	»	300	1,550	—	3042	»	»	—	792	69
3019	»	n.	300	1,200	—	3043	»	»	—	107	72
3020	»	»	300	500	—	3044	»	n.	—	340	—
3021	Latojan oppilas	m.	300	370	—	3045	»	»	—	340	—
3022	»	»	300	550	—	3046	Latojan oppilas	m.	300	199	50
3023	»	n.	300	360	—	3047	»	»	290	444	84
3024	»	»	270	240	—	3048	»	»	300	196	—
3025	»	»	300	240	—	3049	»	»	—	142	50
3026	»	»	300	700	—	3050	»	»	—	257	50
	Summa	—	—	16,679	—	3051	»	»	—	40	—
						3052	»	»	—	195	—
						3053	»	»	300	513	30
	<i>Kirjapaino.</i>					3054	»	»	300	520	50
3027	Painaja	m.	280	960	—	3055	»	»	—	10	—
3028	»	»	300	1,700	—	3056	»	»	—	488	90
3029	Painajan oppilas	»	300	300	—		Summa	—	—	9,348	83
3030	»	»	300	516	—						
3031	»	»	300	240	—		<i>Kirjapaino.</i>				
	Summa	—	—	3,716	—	3057	Esimies	m.	—	1,125	—
						3058	Painaja	»	—	32	50
	<i>Kirjansitomo.</i>					3059	Painajan oppilas	»	300	300	—
3032	Kirjansitomatyöntekijä	n.	300	360	—	3060	»	»	300	609	—
						3061	»	»	—	80	—
						3062	»	»	300	346	50
3033	Ammattiin kuulumatton	m.	300	240	—	3063	»	»	—	148	—
3034	»	»	300	240	—	3064	»	»	—	157	50
3035	»	»	104	100	—	3065	»	»	—	30	—
	Summa	—	—	580	—	3066	»	»	—	222	50

Työntekijän <i>Ouvrier</i>			Työsiisä työpäivä. <i>Nombre de journées de travail accomplies.</i>	Palkka <i>Salaire</i>		Työntekijän <i>Ouvrier</i>			Työsiisä työpäivä. <i>Nombre de journées de travail accomplies.</i>	Palkka <i>Salaire</i>	
numero. <i>N^o</i>	ammattineroisala. <i>spécialité.</i>	sukupuoli. <i>sexe.</i>		Mk. <i>Francs.</i>	p. <i>cent.</i>	numero. <i>N^o</i>	ammattineroisala. <i>spécialité.</i>	sukupuoli. <i>sexe.</i>		Mk. <i>Francs.</i>	p. <i>cent.</i>
3067	Painajan oppilas	m.	—	227	50	3097	Käsilatoja	m.	300	687	35
3068	Muita	»	—	118	50	3098	»	»	300	600	—
3069	»	»	—	302	50	3099	»	»	300	840	—
	Summa	—	—	3,699	50	3100	»	»	—	177	18
	<i>Kirjansitomo.</i>					3101	»	»	300	450	—
3070	Kirjansitomatyöntekijä	m.	300	804	25	3102	»	»	—	542	96
3071	»	»	—	45	—		Summa	—	—	4,377	49
3072	»	»	—	97	50		<i>Kirjapaino.</i>				
3073	»	»	290	347	—	3103	Painaja	m.	300	1,080	—
3074	»	»	—	37	—						
	Summa	—	—	1,330	75						
3075	Ammattiin kuulumattom.	m.	—	31	—		<i>Savonlinna.</i>				
3076	»	»	—	44	50		<i>Latomo.</i>				
3077	»	»	—	138	—						
3078	»	»	—	156	—	3104	Katkaisija	m.	300	1,200	—
3079	»	»	—	143	—	3105	Käsilatoja	»	300	1,357	98
3080	»	»	—	22	50	3106	»	»	300	1,169	29
3081	»	»	—	90	—	3107	»	»	300	1,200	—
3082	»	»	—	45	—	3108	Latojan oppilas	»	300	180	—
3083	»	»	—	126	50	3109	»	»	300	180	—
3084	»	»	—	7	50	3110	»	»	300	240	—
3085	»	»	—	86	50		Summa	—	—	5,518	27
3086	»	»	—	60	—		<i>Kirjapaino.</i>				
3087	»	»	—	424	50						
3088	»	n.	—	65	—	3111	Painaja	m.	300	1,200	—
3089	»	»	—	65	—	3112	Painajan oppilas	»	300	180	—
3090	»	»	—	135	—		Summa	—	—	1,380	—
3091	»	»	—	67	50		<i>Kuopio.</i>				
3092	»	»	—	135	—		<i>Latomo.</i>				
3093	»	»	—	48	—						
3094	»	»	—	254	—						
3095	»	»	—	40	—						
	Summa	—	—	2,184	50	3113	Faktori	m.	300	4,000	—
	<i>Héinola.</i>					3114	Alifaktori	»	300	1,899	—
	<i>Latomo.</i>					3115	Katkaisija	»	300	1,958	40
3096	Käsilatoja	m.	300	1,080	—	3116	»	»	—	42	46

Työntekijän <i>Ouvrier</i>			Palkka <i>Salaire</i>	Työntekijän <i>Ouvrier</i>			Palkka, <i>Salaire</i>				
numero. N ^o	ammattinerikoisala. <i>spécialité.</i>	sukupuoli. <i>sexe.</i>		Palkka <i>Salaire</i>		numero. N ^o		ammattinerikoisala. <i>spécialité.</i>	sukupuoli. <i>sexe.</i>	Palkka, <i>Salaire</i>	
			Mk. <i>Francs.</i>	P. <i>cent.</i>	Mk. <i>Francs.</i>		P. <i>cent.</i>				
3117	Käsilatoja	m.	300	1,793	25	3152	Painaja	m.	300	1,582	50
3118	»	»	300	1,681	23	3153	»	»	300	2,009	40
3119	»	»	300	1,262	76	3154	»	»	300	2,750	—
3120	»	»	300	1,484	95	3155	»	»	—	96	—
3121	»	»	300	1,063	99	3156	Painajan oppilas	»	270	262	50
3122	»	»	300	633	27	3157	»	»	300	352	50
3123	»	»	300	584	02	3158	»	»	290	148	80
3124	»	»	300	434	55	3159	»	»	—	143	—
3125	»	»	300	1,626	40	3160	Muita	»	300	1,527	50
3126	»	»	300	1,317	36	3161	»	»	300	252	75
3127	»	»	300	2,042	87	3162	»	»	300	632	45
3128	»	»	300	1,421	14	3163	»	»	300	1,140	20
3129	»	»	300	1,650	23	3164	»	»	300	301	15
3130	»	»	300	1,576	80	3165	»	n.	300	399	—
3131	»	»	300	1,425	20	3166	»	»	300	429	—
3132	»	»	—	138	10		Summa	—	—	14,661	14
3133	»	»	—	102	—						
3134	»	»	—	1,115	79						
3135	»	»	—	51	—		<i>Kirjansitomo.</i>				
3136	»	»	—	829	22	3167	Esimies	m.	300	2,975	—
3137	»	»	—	1,237	61	3168	»	»	—	2,032	—
3138	»	»	—	1,594	88	3169	Kirjansitomatyöntekijä	»	300	710	70
3139	»	»	—	862	13	3170	»	»	300	593	70
3140	Latojan oppilas	»	300	381	48	3171	»	»	300	1,494	—
3141	»	»	300	194	60	3172	»	»	300	1,302	35
3142	»	»	300	255	15	3173	»	»	300	1,056	88
3143	»	»	300	318	85	3174	»	»	290	155	65
3144	»	»	300	247	95	3175	»	»	300	264	—
3145	»	»	300	214	90	3176	»	»	300	171	—
3146	»	»	—	200	—	3177	»	»	300	309	75
3147	»	»	—	88	—	3178	»	»	—	14	10
3148	»	»	—	93	50	3179	»	»	—	10	65
3149	Muita	n.	—	57	60	3180	»	»	—	10	65
	Summa	—	—	35,880	64	3181	»	»	—	11	65
						3182	»	»	—	397	50
	<i>Kirjapaino.</i>					3183	»	»	—	1,259	75
						3184	»	»	300	1,493	75
3150	Painaja	m.	300	1,342	—	3185	»	»	—	46	40
3151	»	»	300	1,292	39	3186	»	n.	300	367	96

Työntekijän Ouvrier			Palkka Salaire	Työntekijän Ouvrier			Palkka Salaire		
numero. No	ammattinerikoisala. spécialité.	sukupuoli. sexe.		Mk. Francs.	p. cent.	numero. No		ammattinerikoisala. spécialité.	Mk. Francs.
	<i>Kirjansitomo.</i>				3266	Faktori	m.	—	780
3249	Kirjansitomatyöntek.	m.	300	1,200	—	3267	Katkaisija	»	300
3250	»	»	300	852	50	3268	Käsilatoja	»	300
3251	»	»	—	215	25	3269	»	»	300
3252	»	»	—	20	—	3270	»	»	300
	Summa	—	—	2,287	75	3271	»	»	—
3253	Ammattiin kuulumaton	m.	—	60	—	3272	»	»	—
3254	»	»	—	142	10	3273	»	»	300
	Summa	—	—	202	10	3274	»	»	300
	Iisalmi.					3275	»	»	25
	<i>Latomo.</i>					3276	»	»	50
3255	Katkaisija	m.	300	1,590	90	3277	»	»	50
3256	Käsilatoja	»	300	927	42	3278	»	»	174
3257	Latojan oppilas	»	300	477	65	3279	»	»	148
3258	»	»	300	352	55	3280	»	n.	300
3259	»	»	—	255	—	3281	»	»	300
	Summa	—	—	3,603	52	3282	»	»	300
	<i>Kirjapaino.</i>					3283	Latojan oppilas	m.	300
3260	Painaja	m.	300	918	75	3284	»	»	300
3261	Muita	»	300	240	—	3285	»	»	—
3262	»	»	—	266	—	3286	»	»	130
	Summa	—	—	1,424	75	3287	»	»	300
3263	Ammattiin kuulumaton	m.	300	211	95	3288	Latojan oppilas	m.	300
	Nikolainkaupunki.					3289	»	»	300
	<i>Latomo.</i>					3290	»	»	304
3264	Faktori	m.	300	2,040	—	3291	»	»	300
5265	»	»	—	780	—	3292	»	»	300
						3293	»	»	300
						3294	»	»	300
						3295	»	»	300
						3296	»	»	—
						3297	»	»	52
						3298	»	»	—
						3299	»	n.	300
						3300	»	»	280
						3301	»	»	300
						3302	»	»	300
						3303	»	»	175
						3304	»	»	252

Työntekijän <i>Ouvrier</i>			Työsiä työpäiviä <i>Nombre de journées de travail accomplies</i>	Palkka <i>Salaire</i>		Työntekijän <i>Ouvrier</i>			Työsiä työpäiviä <i>Nombre de journées de travail accomplies</i>	Palkka <i>Salaire</i>	
numero. <i>Nº</i>	ammattinerikoisala. <i>spécialité.</i>	sukupuoli. <i>sexe.</i>		Mk. <i>Francs.</i>	p. <i>cent.</i>	numero. <i>Nº</i>	ammattinerikoisala. <i>spécialité.</i>	sukupuoli. <i>sexe.</i>		Mk. <i>Francs.</i>	p. <i>cent.</i>
3305	Latojan oppilas	n.	104	60	—	3331	Latojan oppilas	m.	300	480	—
3306	»	»	175	110	—	3332	»	»	300	312	—
3307	»	»	125	102	—	3333	»	»	—	240	—
	Summa	—	—	31,053	66	3334	»	»	—	300	—
	<i>Kirjapaino.</i>					3335	»	»	—	103	70
3308	Painaja	m.	304	720	—	3336	»	»	—	60	—
3309	»	»	300	2,123	90	3337	»	n.	—	120	—
3310	»	»	300	1,532	80	3338	»	»	—	60	—
3311	»	»	300	1,500	—		Summa	—	—	7,591	70
3312	»	»	300	1,565	75		<i>Kirjapaino.</i>				
3313	»	»	300	1,435	—	3339	Esimies	m.	300	1,500	—
3314	Painajan oppilas	»	300	238	30	3340	»	»	300	2,000	—
3315	»	»	300	194	50	3341	Painaja	»	300	1,200	—
3316	»	»	300	290	—	3342	Painajan oppilas	»	—	240	—
3317	»	»	125	160	—		Summa	—	—	4,940	—
3318	»	»	154	110	—		<i>Uusikaarlepyy.</i>				
3319	»	»	300	658	75		<i>Latomo.</i>				
3320	»	»	—	58	—	3343	Latojan oppilas	m.	300	780	—
3321	»	»	—	26	50		<i>Kirjapaino.</i>				
	Summa	—	—	10,613	50	3344	Painaja	m.	300	1,300	—
3322	Ammattiin kuulumaton	m.	300	786	—		<i>Pietarsaari.</i>				
3323	»	»	300	280	—		<i>Latomo.</i>				
3324	»	»	128	133	—						
3325	»	»	—	22	50						
	Summa	—	—	1,221	50						
	<i>Kristiina.</i>										
	<i>Latomo.</i>										
3326	Faktori	m.	300	1,800	—	3345	Käsilatoja	m.	295	1,671	35
3327	Käsilatoja	»	300	1,176	—	3346	»	»	210	1,016	—
3328	»	»	300	1,200	—	3347	Latojan oppilas	»	298	775	70
3329	»	»	300	1,200	—	3348	»	»	178	142	—
3330	»	»	—	540	—		Summa	—	—	3,605	05

Työntekijän <i>Ouvrier</i>			Palkka <i>Salaire</i>		Työntekijän <i>Ouvrier</i>			Palkka <i>Salaire</i>	
numero. N ^o	ammattinerikoisala. <i>spécialité.</i>	sukupuoli. <i>sexe.</i>	Työsihtä työpäivä. <i>Nombre de journées de travail accomplies.</i>		numero. N ^o	ammattinerikoisala. <i>spécialité.</i>	sukupuoli. <i>sexe.</i>	Työsihtä työpäivä. <i>Nombre de journées de travail accomplies.</i>	
			Mk. <i>Francs.</i>	P. <i>cent.</i>				Mk. <i>Francs.</i>	P. <i>cent.</i>
	<i>Kirjansitomo.</i>				3428	Käsilatoja	m.	32	59 37
					3429	»	»	305	1,560 —
3400	Esimies	m.	302	1,800 —	3430	»	»	15	33 15
3401	Kirjansitomatyöntekijä	»	302	1,500 —	3431	»	»	304	1,215 80
3402	»	»	292	429 —	3432	»	»	297	1,288 71
3403	»	»	292	371 50	3433	»	»	15	28 67
3404	»	n.	290	313 —	3434	Latojan oppilas	»	300	564 77
3405	»	»	295	541 50	3435	»	»	305	720 —
3406	»	»	287	513 50	3436	»	»	300	314 50
3407	»	»	104	60 —	3437	»	»	300	560 —
3408	»	»	252	251 —	3438	»	»	305	680 —
	Summa	—	—	5,779 50	3439	»	»	305	520 —
					3440	»	»	305	339 —
3409	Ammattiin kuulumaton	m.	300	240 —	3441	»	»	300	240 —
3410	»	»	302	480 —	3442	»	»	300	730 —
3411	»	»	110	134 25	3443	»	»	—	720 98
3412	»	»	122	152 80	3444	»	»	—	165 —
3413	»	n.	187	266 —	3445	»	»	300	652 45
3414	»	»	289	312 50	3446	»	»	—	255 70
3415	»	»	294	233 60	3447	»	»	187	259 62
	Summa	—	—	1,819 15	3448	»	»	78	59 —
					3449	»	»	—	125 —
					3450	»	»	—	57 —
					3451	»	n.	299	570 —
	<i>Oulu.</i>					Summa	—	—	26,397 80
	<i>Latomo.</i>								
3416	Faktori	m.	305	2,700 —		<i>Kirjapaino.</i>			
3417	»	»	300	2,475 —	3452	Painaja	m.	300	1,770 —
3418	Alifaktori	»	300	2,350 —	3453	»	»	300	1,294 —
3419	Käsilatoja	»	300	1,173 —	3454	»	»	305	2,280 —
3420	»	»	300	1,286 18	3455	»	»	9	39 50
3421	»	»	305	1,320 —	3456	Painajan oppilas	»	305	437 30
3422	»	»	290	1,069 87	3457	»	»	300	450 —
3423	»	»	—	266 13	3458	»	»	300	560 —
3424	»	»	—	350 —	3459	»	»	305	360 10
3425	»	»	—	266 50	3460	»	»	—	120 —
3426	»	»	—	124 —	3461	»	»	300	347 95
3427	»	»	300	1,298 40		Summa	—	—	7,658 85

Työntekijän Ouvrier		Täysiä työpäiviä. Nombre de journées de travail accomplies.	Palkka Salaire		Työntekijän Ouvrier		Täysiä työpäiviä. Nombre de journées de travail accomplies.	Palkka Salaire		
numero. N ^o	ammattineroikisala. spécialité.		sukupuoli. sexe.	Mk. Francs.	p. cent.	numero. N ^o		ammattineroikisala. spécialité.	sukupuoli. sexe.	Mk. Francs.
<i>Kirjansitomo.</i>										
3462	Esimies	m.	300	2,199	35					
3463	Kirjansitomatyöntekijä	»	294	1,164	33					
3464	»	»	300	528	75					
3465	»	»	300	1,477	20	3481	Käsilatoja	m.	—	510 —
3466	»	»	300	230	—	3482	»	n.	270	510 —
3467	»	»	—	45	—	3483	Latojan oppilas	m.	270	400 —
3468	»	»	—	243	05	3484	»	n.	270	300 —
3469	»	n.	300	297	25		Summa	—	—	1,720 —
3470	»	»	300	434	30					
3471	»	»	—	85	95					
3472	»	»	—	248	36					
	Summa	—	—	6,953	54					
3473	Ammatti ilmoittam.	m.	—	5	55	3485	Painajan oppilas	m.	270	400 —
<i>Kirjansitomo.</i>										
						3486	Esimies	m.	300	1,500 —
						3487	Kirjansitomatyöntekijä	»	270	300 —
						3488	»	n.	270	360 —
							Summa	—	—	2,160 —
<i>Raah.</i>										
<i>Latomo.</i>										
3474	Latojan oppilas	m.	312	480	—	3489	Ammattiin kuulumaton	n.	—	158 75
3475	»	»	312	540	—					
3476	»	»	300	480	—					
3477	»	»	312	360	—					
3478	»	»	72	180	—					
	Summa	—	—	2,040	—					
<i>Kirjapaino.</i>										
3479	Esimies	m.	312	1,200	—	3490	Faktori	m.	300	2,400 —
3480	Muita		312	520	—	3491	Käsilatoja	»	300	600 —
						3492	»	»	300	480 —
						3493	»	»	300	1,800 —
						3494	»	»	300	1,800 —
						3495	»	»	300	1,500 —
	Summa	—	—	1,720	—		Summa	—	—	8,580 —

Työntekijän <i>Ouvrier</i>			Työsiä työpäiviä. <i>Nombre de journées de travail accomplies.</i>	Palkka <i>Salaire</i>		Työntekijän <i>Ouvrier</i>			Työsiä työpäiviä. <i>Nombre de journées de travail accomplies.</i>	Palkka <i>Salaire</i>	
numero. <i>N^o</i>	ammattinerikoisala. <i>spécialité.</i>	sukupuoli. <i>sexe.</i>		Mk. <i>Francs.</i>	p. <i>cent.</i>	numero. <i>N^o</i>	ammattinerikoisala. <i>spécialité.</i>	sukupuoli. <i>sexe.</i>		Mk. <i>Francs.</i>	p. <i>cent.</i>
3496	<i>Kirjapaino.</i> Painaja	m.	300	1,560	—	3498	<i>Kirjapaino.</i> Painaja	m.	93	350	—
	Tornio. <i>Latomo.</i>					3499	Ammattiin kuulumaton	m.	—	210	—
3497	Latojan oppilas	m.	—	3	30	3500	Ammatti ilmoittam.	m.	—	300	—

**Niiden työntekijäin luettelo, jotka on tavattu sekä
palkkaluetteloissa että D-lomakkeissa.**

Helsinki.

7—10, 12, 14—17, 19—155, 433—466,
482—529, 579—598, 607—613, 617—657, 687,
689—723, 755—764, 772—787, 801—806, 809,
811—822, 837—844, 852—875, 902—918, 926—
930, 941—953, 988—992, 994—1,001, 1,007—
1,014, 1,022—1,026, 1,028—1,031, 1,037—1,052,
1,090—1,100, 1,102—1,148, 1,209—1,367, 1,619—
1,621, 1,623—1,629, 1,633, 1,642—1,659, 1,726—
1,736, 1,783, 1,784.

Loviisa.

1,842—1,848.

Porvoo.

1,849—1,860, 1,873—1,879, 1,881—1,889,
1,898—1,904, 1,921—1,938, 1,949, 1,950, 1,954.

Tammisaari.

1,956—1,958, 1,960, 1,962.

Hanko.

1,963, 1,965—1,969, 1,971—1,973, 1,975.

Turku.

1,978, 1,980—2,022, 2,051—2,054, 2,057—
2,077, 2,083—2,095, 2,118—2,121, 2,127—2,131,
2,134, 2,138—2,142, 2,151—2,155, 2,192—2,227,
2,416—2,421, 2,431—2,444, 2,471—2,480, 2,518—
2,521.

Pori.

2,526, 2,527, 2,529—2,537, 2,543, 2,544,
2,550, 2,551, 2,553, 2,554, 2,557—2,561.

Rauma.

2,562—2,565, 2,568—2,570, 2,573—2,576.

Uusikaupunki.

2,581—2,585, 2,587—2,589, 2,591.

Maarianhamina.

2,592—2,594, 2,597—2,599.

Hämeenlinna.

2,600—2,605, 2,619, 2,622—2,627, 2,635,
2,636, 2,640, 2,641, 2,643, 2,644, 2,646, 2,647.

Tampere.

2,655—2,657, 2,662—2,667, 2,682—2,694,
2,702—2,705, 2,712—2,718, 2,743—2,749, 2,752—
2,759, 2,768, 2,769, 2,778, 2,781—2,786, 2,803—
2,806.

Viipuri.

2,837—2,839, 2,841—2,853, 2,890—2,893,
2,907—2,911, 2,916—2,919, 2,934, 2,935, 2,942,
2,944, 2,945, 2,949, 2,967—2,969.

Sortavala.

2,971—2,981, 2,983—2,985.

Käkisalmi.

2,987, 2,988.

Lappeenranta.

2,991—2,998.

Hamina.

3,000—3,011.

Kotka.

3,012—3,017, 3,019—3,025, 3,027—3,034.

Mikkeli.

3,040, 3,046—3,048, 3,059, 3,070.

Heinola.

3,096—3,098.

Savonlinna.

3,104—3,106, 3,108—3,112.

Kuopio.3,113, 3,115, 3,117—3,130, 3,140—3,145,
3,150—3,154, 3,156—3,158, 3,160—3,163, 3,165—
3,167, 3,169—3,177, 3,186—3,193, 3,207—3,211.**Joensuu.**3,220—3,224, 3,240—3,242, 3,244, 3,245,
3,247, 3,249, 3,250.**Iisalmi.**

3,255—3,258, 3,260, 3,261, 3,263.

Nikolainkaupunki.3,264, 3,267—3,269, 3,280—3,282, 3,288—
3,293, 3,299—3,302, 3,308—3,312, 3,314—3,316,
3,322, 3,323.**Kristiina.**

3,326—3,329, 3,331, 3,332, 3,339—3,341.

Uusikaarlepyy.

3,343, 3,344.

Pietarsaari.

3,345, 3,347.

Kokkola.3,351, 3,352, 3,357, 3,359, 3,360, 3,362—
3,364.**Jyväskylä.**3,365—3,370, 3,380—3,384, 3,386—3,388,
3,392—3,397, 3,400—3,406, 3,409, 3,410.**Oulu.**3,416, 3,418—3,420, 3,434—3,441, 3,451—
3,453, 3,456—3,459, 3,462—3,466, 3,469, 3,470.**Raah.**

3,474—3,477, 3,479, 3,480.

Kajaani.

3,482—3,488.

Kemi.

3,490—3,496.

Tätä TYÖFILASTON sarjaa on ilmestynyt:

- I. Tutkimus Suomen TUPAKKATEOLLISUUDESTA. Hels. 1903.
- II. Tutkimus Suomen KUTOMATEOLLISUUDESTA. Hels. 1904.
- III. Tutkimus Suomen LEIPURINAMMATISTA. Hels. 1905.